

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "แนวทางในการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนในการปฏิรูปการศึกษา," โฉมหน้าใหม่ของเทคโนโลยีกับการปฏิรูปการศึกษา, คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
- _____. "ศูนย์การเรียน-แนวทางใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน," เทคโนโลยีทางการศึกษา เล่ม 1, คณะนิสิตปริญญาโท แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- _____. "แนวคิดการจัดระบบพัฒนาการหลักสูตรและห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน," วารสารครูศาสตร์, (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2517).
- ธีระ สุมิตร. "ความต่อเนื่องในการฝึกหัดครู," การฝึกหัดครู ปัญหา และโอกาส, พระนคร : บรรณกิจ, 2518.
- นิพนธ์ กสิธร. "การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา," โฉมหน้าใหม่ของเทคโนโลยีกับการปฏิรูปการศึกษา, คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
- บัณฑูร ชันพัฒนาพงศ์. "การศึกษาผลการสอนวิธีสร้างความคิดรวบยอดด้วยสื่อการสอนหลายชนิด (Multi-Media)." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515.
- ประคอง วรรณสุต. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.

ปัทมา เทพอักษรพงศ์. "การสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

เป็รื่อง กุมุท. "แนวทางในการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา," โฉมหน้าใหม่ของเทคโนโลยีกับการปฏิรูปการศึกษา, คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกร็งกรินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

———. "การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป," เอกสารประกอบการเรียนวิชา Multi-Media Approach for Programmed Instruction ของนิสิตปริญญาโท สาขาโศดททัศนศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515. (อัครสำเนา).

วนิดา นิมเสมอ. "การสอนชีววิทยากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. (อัครสำเนา).

วัชนะ จุฑะวิภาต. "การสร้างชุดเรียนเบ็ดเตล็ดรายบุคคล วิชาวัสดุและการออกแบบสำหรับนิสิตแผนกศิลปศึกษา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518. (อัครสำเนา).

วิจิตร ศรีสอาน. "สภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย." ศูนย์ศึกษา, ปีที่ 6, ฉบับที่ 5, (พฤษภาคม, 2513).

วิทย์ พิณคันเงิน. "คำนำ," ความรู้เกี่ยวกับศิลปวิจิตร. พระนคร : สารสวัสดิ์อุปกรณการศึกษา, 2509.

สิปพนนท์ เกตุทัต. "การวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา." วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 (สิงหาคม-ตุลาคม, 2517).

แสงอรุณ โปร่งชูระ. "ประสิทธิภาพทางการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนแบบศูนย์
การเรียนและห้องเรียนแบบธรรมชาติ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา,"
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2518. (อัครสำเนา).

สำเภา วรางกูร. "คำบรรยายวิชา Ed A.V. 711: Administration of
Instructional Media Program," แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Brown, James W., Levis, Richard B., and Hercheroad, Fred F.
A-V Instruction Technology Media and Methods. Fourth ed.
 New York: McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Damon, John Parker. "The Development and Evaluation of a Multi-Media Program in Nonverbal Communication," Dissertation Abstracts International, Vol. 35, No. 3 (September, 1974).
- Erickson, Carlton W.H. Administering Instructional Media Programs.
 New York: The Macmillan Company, 1971.
- Fundamentals of Teaching with Audiovisual Technology.
 London: The Macmillan Company, Collier-Macmillan Limited, 1970.
- Field, William B., and Swenson Gardner. "The UNIPAC: A Form and Process for Individualizing," Education Technology. Vol. XII, No. 9, (September, 1972).
- Garrett, Henry E. Testing for Teachers. New York: American Book, 1959.
- Gerlach, Vernon S., and Ely, Donal P. Teaching and Media: A Systematic Approach. New York: Prentice-Hall, Inc., 1971.
- Glatthorn, Allen A. "The Small Group Instruction," Encyclopedia of Education ed. Lee C. Deighton, VIII., 1971.

- Good, Carter V. (ed.) Dictionary of Education. New York:
McGraw-Hill Book Company, Inc., 1959.
- Grin and Michealis. The Student Teacher in the Secondary School.
New York: Prentice-Hall Inc., 1953.
- Jengins, David H. "Interdependence in the Classroom," Journal
of Educational Research XIV, (October, 1951).
- Langstaff, Ann Louis, "Development and Education of an Auto-
Instructional Media Package for Teacher Education," Dis-
sertation Abstracts International. Vol. 33, No. 4,
(April, 1973).
- Meeks, Elija Bruce, "Learning Packages Versus Construction
Methods of Instruction," Dissertation Abstracts Interna-
tional. Vol. 32, No. 8, (February, 1972).
- Ottaway, A.K.C. Learning to Group Experience ed. W.J.H. Sprott,
New York: The Humanity Press, 1966.
- Rigby, Dorothy Sue. "The Effectiveness of Learning Activity
Package Instruction Versus the Teacher-Direction Method
of Teaching Intermediat College Typewriting," Disserta-
tion Abstracts International. Vol. 35, No. 2, (August,
1974).

ภาคผนวก ก.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์อำนาจจำแนกและความยากง่ายของข้อสอบ

สูตร

$$V_i = \frac{R_h - R_L}{N_h}$$

$$D_i = \frac{R_h + R_L}{N_h + N_L}$$

เมื่อ V_i = ดัชนีความเชื่อถือได้ (Validity Index) หรืออำนาจจำแนก
นักเรียนเก่งหรือไม่เก่งออกจากกัน จะมีค่าจาก 0 (แยกได้น้อยที่สุด)
ถึง 1 (แยกได้มากที่สุด)

D_i = ดัชนีความยากง่าย (Difficulty Index) จะมีค่าตั้งแต่ 0 (ยาก
ที่สุด) ถึง 1 (ง่ายที่สุด)

R_h = จำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกในกลุ่มได้คะแนนสูง

R_L = จำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกในกลุ่มได้คะแนนต่ำ

N_h = จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มได้คะแนนสูง คิดเป็น 50 % ของ
จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

N_L = จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มได้คะแนนต่ำคิดเป็น 50 % ของจำนวน
ผู้ตอบทั้งหมด

ตารางที่ 6

ชุดการสอนที่ 1 (หน่วยที่ 1)
เรื่องความหมายทั่วไปของศิลปะและการออกแบบ

ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
R_h	9	6	8	9	10	9	9	10	9	10	9	9	9	10	9	10	10	10	9	7
R_l	6	2	4	5	4	6	5	4	6	5	6	5	6	4	4	3	4	5	3	2
$R_h + R_l$	15	8	12	14	14	15	14	14	15	15	15	14	15	14	13	13	14	15	12	9
$R_h + R_l$	3	4	4	4	6	3	4	6	3	5	3	4	3	6	5	7	6	5	6	4
D_i	.70	.40	.60	.70	.70	.75	.70	.70	.75	.75	.75	.70	.75	.70	.65	.65	.70	.75	.60	.45
V_i	.30	.40	.40	.40	.60	.30	.40	.60	.30	.50	.30	.40	.30	.60	.50	.70	.60	.50	.60	.40

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7

ชุดการสอนที่ 2 (หน่วยที่ 2)
เรื่องทฤษฎีสี

ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
R_h	9	7	5	7	7	9	10	9	9	9	9	8	9	8	10	10	10	9	6	6
R_l	6	4	2	3	4	2	5	6	5	6	6	3	5	4	3	6	5	3	2	3
$R_h + R_l$	15	12	7	10	11	11	15	15	14	15	15	11	14	12	13	16	15	12	8	9
$R_h - R_l$	3	3	3	4	3	7	5	3	4	3	3	5	4	4	7	4	5	6	4	3
D_i	.75	.55	.35	.50	.55	.5	.75	.75	.70	.75	.75	.55	.70	.60	.65	.80	.75	.60	.40	.45
V_i	.30	.30	.30	.40	.30	.70	.50	.30	.40	.30	.30	.50	.40	.40	.70	.40	.50	.60	.40	.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8

ชุดการสอนที่ 3 (หน่วยที่ 3)
เรื่อง หลักการจักภาพหรือหลักการออกแบบ

ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
R_h	8	9	9	7	10	9	7	6	8	7	7	6	9	7	10	6	9	9	8	7
R_l	4	4	6	7	6	4	4	1	3	3	4	3	5	4	5	2	5	6	5	4
$R_h + R_l$	12	13	15	11	16	13	11	7	11	10	11	9	14	11	15	8	14	15	13	11
$R_h - R_l$.40	.5	.3	.3	.4	.5	.3	.5	.5	.4	.3	.3	.4	.3	.5	.4	.4	.3	.3	.3
D_i	.60	.65	.75	.55	.80	.65	.55	.35	.55	.50	.55	.45	.70	.55	.75	.40	.70	.75	.65	.55
V_i	.40	.50	.30	.30	.40	.50	.30	.50	.50	.40	.30	.30	.40	.30	.50	.40	.40	.30	.30	.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

ชุดการสอนที่ 4 (หน่วยที่ 4)
เรื่อง ความรู้สึกในความงามของการจัดภาพ

ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
R_h	8	8	6	6	8	10	8	10	7	7	10	8	10	8	10	7	9	9	8	8
R_l	5	6	2	1	5	4	3	3	3	4	4	3	4	5	5	3	5	5	3	5
$R_h + R_l$	13	14	8	7	13	14	11	13	10	11	14	11	14	13	15	10	14	14	11	13
$R_h - R_l$	3	2	4	5	3	6	5	7	4	3	6	5	6	3	5	4	4	5	5	3
D_f	.65	.70	.40	.35	.65	.70	.55	.65	.50	.55	.70	.55	.70	.65	.75	.50	.70	.70	.55	.65
V_f	.30	.20	.40	.50	.30	.60	.50	.70	.40	.30	.60	.50	.60	.30	.50	.40	.40	.50	.50	.30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ
ในการคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ
 Kuder Richardson

หมายเลขข้อสอบ	x_1	x_2	x_3	x_4	x_1^2	x_2^2	x_3^2	x_4^2
1	11	13	14	9	121	169	196	81
2	14	15	11	12	196	225	121	144
3	8	16	16	13	64	256	256	169
4	15	10	8	15	225	100	64	225
5	14	7	9	14	196	49	81	196
6	15	8	14	16	225	64	196	256
7	15	12	15	12	225	144	225	144
8	15	15	12	15	225	225	144	225
9	12	14	12	14	144	196	144	196
10	15	15	10	13	225	225	100	169
11	15	11	8	14	225	121	64	196
12	14	13	12	12	196	169	144	144
13	15	10	8	16	225	100	64	256
14	7	10	8	10	49	100	64	100
15	13	11	14	8	169	121	196	64
16	12	14	7	7	144	196	49	49
17	11	14	10	8	121	196	100	64
18	10	7	14	14	100	49	196	196
19	5	9	8	9	25	81	64	81
20	12	10	7	15	144	100	49	225
Σ	247	234	217	216	3244	3007	2517	3011
$M(\bar{x})$	12.35	11.70	10.85	12.30				

r_{tt} = สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

x = คะแนนของแบบทดสอบ

n = จำนวนข้อทดสอบ

N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

M = คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบ $\left(\frac{\sum X}{N} \right)$

σ_t^2 = ค่าแปรปรวนของแบบทดสอบ

$$\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

x_1 = คะแนนของข้อทดสอบชุดการสอนที่ 1

x_2 = คะแนนของข้อทดสอบ ชุดการสอนที่ 2

x_3 = คะแนนของข้อทดสอบ ชุดการสอนที่ 3

x_4 = คะแนนของข้อทดสอบ ชุดการสอนที่ 4

r_{tt} =
$$\frac{n\sigma_t^2 - M(n-M)}{\sigma_t^2(N-1)}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 (ต่อ)

X_1	X_2	X_3	X_4
$S_t^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$			
$= \frac{20 \times 3244 - (247)^2}{20(20-1)}$	$= \frac{20 \times 3007 - (234)^2}{20(20-1)}$	$= \frac{20 \times 2517 - (217)^2}{20(20-1)}$	$= \frac{20 \times 3011 - (246)^2}{20(20-1)}$
$= \frac{64880 - 61009}{380}$	$= \frac{60140 - 54756}{380}$	$= \frac{50340 - 47089}{380}$	$= \frac{64720 - 60516}{380}$
$= \frac{3871}{380}$	$= \frac{5384}{380}$	$= \frac{3251}{380}$	$= \frac{4204}{380}$
$= 10.19$	$= 14.17$	$= 8.56$	$= 11.06$
$r_{tt} = \frac{ng^2 - M(n-M)}{S_t^2(n-1)}$			
$= \frac{20 \times 10.19 - 12.35(20-12.35)}{10.19(20-1)}$	$= \frac{20 \times 14.17 - 11.70(20-11.70)}{14.17(20-1)}$	$= \frac{20 \times 8.56 - 10.85(20-10.85)}{8.56(20-1)}$	$= \frac{20 \times 11.06 - 12.30(20-12.30)}{11.06(20-1)}$
$= \frac{203.8 - 94.4775}{193.61}$	$= \frac{283.4 - 97.11}{269.23}$	$= \frac{171.11 - 99.28}{162.64}$	$= \frac{221.27 - 94.71}{210.14}$
$= \frac{109.3225}{193.61}$	$= \frac{186.29}{269.23}$	$= \frac{71.83}{162.64}$	$= \frac{126.56}{210.14}$
$= .5646531$	$= .6919362$	$= .4416502$	$= .6022651$
$= .56$	$= .70$	$= .44$	$= .60$

ตารางที่ 10 ต่อ 2

หมายเลข ข้อสอบ	X	X ²	
1	47	2209	
2	52	2500	$\sigma_t^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$
3	53	2809	$= \frac{20 \times 45695 - (944)^2}{20(20-1)}$
4	48	2304	$= \frac{913900 - 891136}{380}$
5	44	1936	$= \frac{22764}{380}$
6	53	2809	$= 59.905263$
7	54	2916	$= 60.00$
8	57	3481	
9	52	2704	
10	53	2809	$r_{tt} = \frac{n \sum \frac{x^2}{t} - M(n-M)}{\sum \frac{x^2}{t} (n-1)}$
11	48	2304	
12	51	2601	
13	49	2601	$= \frac{80 \times 60.00 - 47.20(80 - 47.20)}{47.20(80 - 1)}$
14	35	1225	$= \frac{4800 - 1548.16}{3728.8}$
15	46	2116	$= \frac{3251.84}{3728.8}$
16	40	1600	$= 0.8720875$
17	43	1849	$= 0.87$
18	45	2025	
19	31	961	
20	44	1936	
รวม	944	45695	
M (\bar{x})	47.20		

ตารางที่ 11

การวิเคราะห์ห้อยมูลโดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้เกี่ยวกับชุดการสอนที่ 1 เรื่องความหมายทั่วไปของศิลปะและการออกแบบโดยวิธีทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนบทเรียนและหลังเรียนบทเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เรียนชุดการสอนสำหรับศูนย์การเรียนจำนวน 30 คน

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน บทเรียน	$d = F - I$	d^2
	บทเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)			
1	14	19	19	5	25
2	8	20	20	12	144
3	13	20	19	6	36
4	15	20	20	5	25
5	11	19	19	8	64
6	17	20	18	1	1
7	15	20	19	4	16
8	16	19	19	3	9
9	16	20	20	4	16
10	9	20	19	10	100
11	14	20	19	5	25
12	15	20	20	5	25
13	13	19	19	6	36
14	9	19	19	10	100
15	14	20	17	3	9
16	15	20	19	4	16
17	13	18	20	7	49

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	d=F-I	d ²
	บทเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)			
18	9	18	18	9	81
19	13	19	18	5	25
20	15	20	18	3	9
21	11	19	17	6	36
22	15	19	19	4	16
23	15	20	20	5	25
24	18	20	19	1	1
25	15	20	20	5	25
26	10	19	19	9	81
27	10	18	17	7	49
28	10	19	19	9	81
29	12	20	20	8	64
30	14	19	18	4	16
คะแนนรวม	395	583	567	172	1205
คะแนนเฉลี่ย	13.17	19.43	18.90	5.73	
คะแนนคิดเป็นร้อยละ	65.83	97.16	94.50	28.65	

ตั้งสมมติฐาน

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$\bar{d} = \frac{\sum d}{N}$$

$$= \frac{172}{30}$$

$$= 5.73$$

$$S.D._d = \sqrt{\frac{\sum d^2}{N} - \left(\frac{\sum d}{N}\right)^2}$$

$$= \sqrt{\frac{1205}{30} - \left(\frac{172}{30}\right)^2}$$

$$= \sqrt{40.17 - 32.87}$$

$$= \sqrt{7.30}$$

$$= 2.70$$

$$\sigma_d = \frac{S.D._d}{\sqrt{N-1}} = \frac{2.70}{\sqrt{30-1}} = \frac{2.70}{5.39}$$

$$= 0.50$$

$$t = \frac{\bar{d}}{\sigma_d}$$

$$= \frac{5.73}{0.50}$$

$$= 11.46$$

ชั้นแห่งความเป็นอิสระเป็น $(N-1)$ คือ $(30-1) = 29$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ
 0.01 f_{29} t มีค่า 2.76 t ที่คำนวณได้ $11.46 > 2.76$ ดังนั้นค่าเฉลี่ยของ
 คะแนนก่อนและหลังการเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงกล่าวได้ว่า การเรียนด้วยชุดการ
 สอน สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนเรื่อง "ความหมายทั่วไปของศิลปะและการออกแบบ"
 ทำให้นักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้เกี่ยวกับชุดการสอนที่ 2 (หน่วยที่ 2) เรื่องทฤษฎี โดยวิธีทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนบทเรียน และหลังเรียนบทเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เรียนชุดการสอน สำหรับศูนย์การเรียนจำนวน 30 คน

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)	คะแนนหลังเรียน บทเรียน F (20)	$d = F - I$	d^2
1	8	18	15	7	49
2	10	19	18	8	64
3	9	19	19	10	100
4	9	19	18	9	81
5	5	19	18	13	169
6	5	19	17	12	144
7	8	20	19	11	121
8	9	20	18	9	81
9	11	19	18	7	49
10	12	18	18	6	36
11	10	19	17	7	49
12	10	19	16	6	36
13	8	20	18	10	100
14	11	20	20	9	81
15	7	20	18	11	121
16	6	20	20	14	196
17	11	20	19	8	64
18	9	20	18	9	81

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำสัปดาห์ (20)	คะแนนหลังเรียน บทเรียน F (20)	d=F-I	d ²
19	10	19	19	9	81
20	12	18	16	4	16
21	8	20	19	11	121
22	11	20	18	7	49
23	11	20	18	7	49
24	12	19	17	5	25
25	8	19	19	11	121
26	9	19	18	9	81
27	11	20	19	8	64
28	8	20	19	11	121
29	12	20	18	6	36
30	12	20	18	6	36
คะแนนรวม	282	582	542	260	2422
คะแนนเฉลี่ย	9.40	19.40	18.06	8.66	
คะแนนคิดเป็นร้อยละ	47.00	97.00	90.33	43.33	

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้เกี่ยวกับชุดการสอนที่ 3 (หน่วยที่ 3) เรื่องหลักการจักภาพหรือหลักการออกแบบ โดยวิธีทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนบทเรียนและหลังเรียนบทเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เรียนชุดการสอนสำหรับศูนย์การเรียนจำนวน 30 คน

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน บทเรียนที่ I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)	คะแนนหลังเรียน บทเรียน F. (20)	$d = F - I$	d^2
1	13	18	17	4	16
2	13	19	19	6	36
3	14	18	17	3	9
4	15	18	18	3	9
5	14	20	19	5	25
6	13	18	14	1	1
7	13	18	15	2	4
8	9	20	18	9	81
9	10	16	14	4	15
10	15	18	17	2	4
11	12	20	19	7	49
12	10	20	18	8	64
13	13	19	17	4	16
14	10	19	19	9	81
15	14	19	18	4	16
16	13	19	19	6	36
17	9	19	18	9	81

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน บทเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)	คะแนนหลังเรียน บทเรียน F (20)	d=F-I	d ²
18	14	19	17	3	9
19	10	19	19	9	81
20	10	18	18	8	64
21	11	20	19	8	64
22	13	20	18	5	25
23	15	19	18	3	9
24	12	19	17	4	16
25	9	20	18	9	81
26	10	20	18	8	64
27	9	20	18	9	81
28	11	19	17	6	36
29	15	20	19	4	16
30	14	20	18	4	16
คะแนนรวม	360	571	530	170	1106
คะแนนเฉลี่ย	12.00	19.30	17.66	5.66	
คะแนนคิดเป็นร้อยละ	60.00	95.16	88.33	28.33	

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้เกี่ยวกับชุดการสอนที่ 4 (หน่วยที่ 4) เรื่องความรู้สึกรู้จักในความงามของการจัดภาพ โดยวิธีทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนบทเรียนและหลังเรียนบทเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เรียนชุดการสอนสำหรับศูนย์การเรียนจำนวน 30 คน

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน บทเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน บทเรียน F (20)	$d = F - I$	d^2
1	11	19	19	8	64
2	12	19	18	6	36
3	13	18	17	4	16
4	14	19	19	5	25
5	12	19	17	5	25
6	14	20	17	3	9
7	10	19	18	8	64
8	9	19	18	9	81
9	13	20	18	5	25
10	14	18	16	2	4
11	14	20	18	4	16
12	10	20	19	9	81
13	8	18	17	9	81
14	9	19	18	9	81
15	15	19	18	3	9
16	13	20	18	5	25
17	9	20	17	8	64
18	12	19	19	7	49

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวอย่างประชากร ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน บทเรียน I (20)	คะแนนแบบฝึกหัด ประจำศูนย์ (20)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน บทเรียน F (20)	d=F-I	d ²
19	6	20	19		169
20	6	18	18	12	144
21	14	18	16	2	4
22	8	19	18	10	100
23	10	20	19	9	81
24	9	19	19	10	100
25	13	20	19	6	36
26	15	20	18	3	9
27	12	19	17	5	25
28	8	18	18	10	100
29	11	20	19	8	64
30	12	20	19	7	49
คะแนนรวม	337	576	540	203	1661
คะแนนเฉลี่ย	11.23	19.20	18.00	6.76	
คะแนนคิดเป็นร้อยละ	56.17	96.00	90.00	33.83	

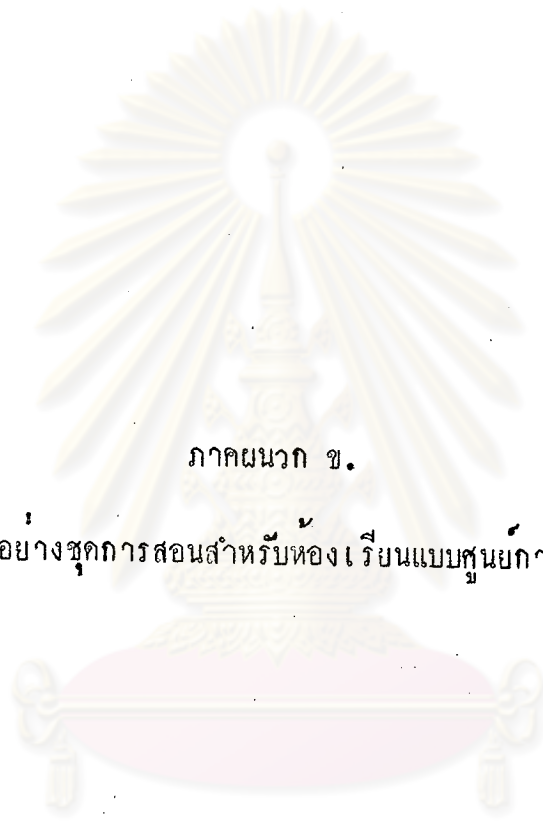
ตารางที่ 15 ผลสรุปของการหาค่ามัธยฐานเลขคณิตของผลต่าง, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ความคลาดเคลื่อนของผลต่างและอัตราส่วนวิกฤตของชุดการสอนที่ 2, 3, 4.

ชุดการสอนที่ 2 (หน่วยที่ 2)	ชุดการสอนที่ 3 (หน่วยที่ 3)	ชุดการสอนที่ 4 (หน่วยที่ 4)
มัธยฐานเลขคณิตของ ผลต่าง (\bar{d}) = 8.67	\bar{d} = 5.66	\bar{d} = 6.77
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผลต่าง ($S.D._d$) = 2.36	$S.D._d$ = 2.20	$S.D._d$ = 3.09
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของผลต่าง (σ_d) = 0.44	σ_d = 0.40	σ_d = 0.57
อัตราส่วนวิกฤต t = 19.70	t = 14.15	t = 11.88

ชั้นแห่งความเป็นอิสระ ($N - 1$) คือ $30 - 1 = 29$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01
df 29 t มีค่า 2.26

t ที่คำนวณได้ทั้งหน่วยที่ 2, 3, 4 มีค่า 19.70, 14.15 และ 11.88 ตามลำดับ ซึ่งมีความมากกว่า 2.26 ดังนั้นค่าเฉลี่ยคะแนนแต่ละหน่วยก่อนทดลองและหลังการทดลองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่านักศึกษาที่เรียนชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนแล้ว มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนเพิ่มขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

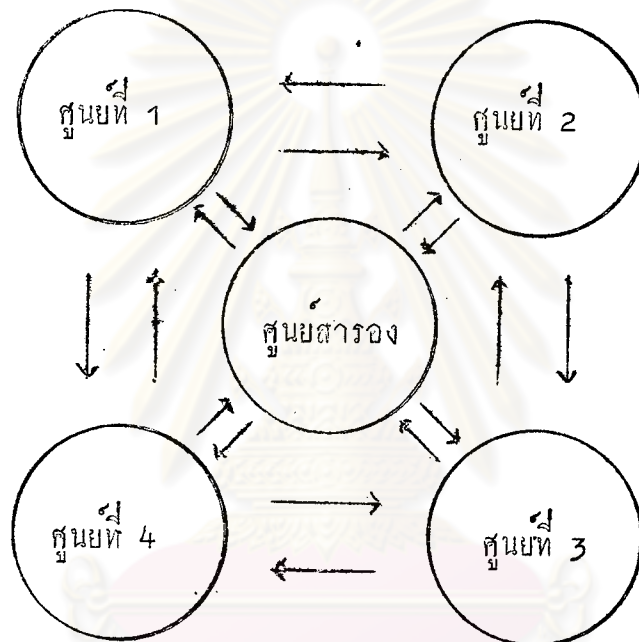
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

การสอบด้วยชุดการสอบในห้องเรียนแบบศูนย์การ เรียน

1. ครูต้อง เตรียมวัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอบนี้เป็นภาระล่วงหน้าตามรายการ "สิ่งที่ครูต้องเตรียม" ในหน้า 98
2. ครูต้อง จัดชั้นเรียนตามข้อเสนอแนะในหน้า 95
3. ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่ทดสอบโดยละเอียดพอสมควรและศึกษาชุดการสอบโดยรอบคอบ
4. ก่อนสอนครูต้อง เตรียมชุดการสอบไว้บนโต๊ะประจำกลุ่มให้เรียบร้อย โดยให้ผู้เรียนได้ รับ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการสอนที่ต้องใช้ร่วมกันในกลุ่ม
5. ก่อนสอนครูจะต้องให้นักเรียนทำข้อสอบก่อนการ เรียนเสียก่อน
6. ดูข้อสอบหน้า 122, 179, 233, 284
7. ก่อนการสอบดำเนินการสอนครั้งแรก ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของ นักเรียนในการใช้ชุดการสอบทั้งรายละเอียดในหน้า 96
8. การสอบให้แบ่ง เป็น 3 ชั้น คือ
 - ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - ชั้นเข้าสู่กิจกรรม
 - ชั้นสรุปบทเรียน
9. ทั้งนี้ที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง หากมีอะไรพูดเป็นรายกลุ่มหรือ รายบุคคล ต้องไม่รบกวนกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ
10. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรม ครูต้องเดินดูการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มโดยใกล้ชิด หากมีนักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดมีปัญหา ครูต้องเข้าไปช่วยเหลือจนปัญหานั้นคลี่คลาย
11. : หากมีนักเรียนคนใดทำงานช้าเกินไป ครูต้องดึงออกมาทำกิจกรรมพิเศษซึ่งเตรียมไว้ สำหรับนักเรียนเรียนช้า
12. : ถ้านักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดทำงานได้เร็วเกินไป ครูก็ควรเตรียมกิจกรรมพิเศษไว้เพื่อ ทั่วทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

13. การเปลี่ยนกลุ่ม จะทำได้เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มประกอบกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว หรือ อย่างน้อย 2 กลุ่มเสร็จพร้อมกันอาจเปลี่ยนกันได้ การเปลี่ยนกลุ่มอาจทำโดยลำดับ คือ 1 ไป 2 2 ไป 3 3 ไป 4 ตามลำดับ หรือ 1 ไป 3 2 ไป 4 แบบใดแบบหนึ่ง ดังแผนผังข้างล่างนี้

ในกรณีที่กลุ่มต่อไปยังไม่เสร็จกิจกรรม กลุ่มที่เสร็จแล้วจะไปรออยู่ที่ "ศูนย์กลาง" ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากศูนย์นี้ไปพลางก่อน จนกว่ากลุ่มอื่นเสร็จจึงย้ายไปที่ศูนย์นั้นต่อไป

14. ก่อนบอกให้เปลี่ยนกลุ่มครูจะทောင်းถามให้นักเรียนเก็บชุดการสอนของตนไว้ในสภาพเรียบร้อย ห้ามถือติดมือไปควย ยกเว้นกระดาษคำตอบของนักเรียนเองและขอให้เปลี่ยนกลุ่มอย่างช้า ๆ เป็นระเบียบเรียบร้อย
15. การสรุปบทเรียนครูจะเน้นกิจกรรมร่วมของทุกกลุ่มหรือตัวแทนของกลุ่มมารวมกัน
16. หลังจากการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ให้นักเรียนทำข้อสอบหลังการเรียนซึ่งเป็นฉบับเดียวกับข้อสอบก่อนการเรียน

17. ในกรณีที่นักเรียนคนใดขาดการเรียนในหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ให้นักเรียนเรียนเป็นรายบุคคลจากชุดการสอนที่เตรียมไว้ โดยครูอาจแยกมาอย่างละ 1 ชุด สำหรับนักเรียนคนนั้น
18. หลังจากนักเรียนโคเรียนเนื้อหาทุกกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ครูเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนไว้ในแฟ้มของนักเรียนแต่ละคน เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความก้าวหน้าของผู้เรียน

หมายเหตุ

- ก. กิจกรรมสำรองจะคงเตรียมไว้ 2 ประเภท สำหรับนักเรียนที่เรียนช้า ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของการสอนบทเรียนต่าง ๆ
- ข. ครูจะต้องชี้ให้นักเรียนหัดยิงในเกียรติโดยไม่ลอกหรือแอบดูคำตอบในกรณีที่บทเรียนนั้นมีคำตอบเฉลยไว้
- ค. สิ่งที่คุณต้องเตรียมของกำหนดให้ละเอียด โดยเฉพาะสิ่งที่ต้องมีไว้ในชุดการสอน

บทบาทของผู้เรียน

- ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงบทบาทของผู้เรียนดังต่อไปนี้
1. อ่านบัตรคำสั่งหรือคำแนะนำและปฏิบัติตามชั้นอย่างระมัดระวัง
 2. พยายามตอบคำถามหรืออภิปรายอย่างสุกความสามารรถ คำถามที่ปรากฏไว้ในชุดการสอนไม่ใช่ขอสอบแต่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้
 3. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติงาน อภิปรายอย่างจริงจังและไม่ชักชวนเพื่อนเพื่อชักใบให้เรือเสีย ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง
 4. เวลาเปลี่ยนกลุ่มขอให้จับบัตรคำสั่งและสื่อการสอนอย่างอื่น ๆ ให้เรียบร้อย พร้อมทั้งนักเรียนกลุ่มอื่นจะมาทำไต่กันที่ ถ้าหากมีอะไรชำรุดเสียหายต้องแจ้งให้ครูทราบทันที

5. เมื่อถูกจากศูนย์กิจกรรมของจิตเก่าให้เรียบรอยและเปลี่ยนไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง ภายความ เป็นระ เบียบ
6. นักเรียนต้องไขชุกการสอนขยายระ มัดระวัง
7. เนื่องจากการทำกิจกรรมแต่ละกลุ่มมีเวลาจำกัดและต้อง เปลี่ยนไปทำกลุ่มอื่นอีก นักเรียนจะต้องตั้งใจทำให้ เสร็จอย่างรวดเร็ว

การจัดห้อง เรียน

ต้องแสดงแผนผังการจัดห้อง เรียน การติดตั้ง อุปกรณ์ประ เภทสื่อการสอนต่างๆ

บันทึกการสอน ุหนา 116, 174, 227, 278

ขอสอบก่อนและหลังการ เรียน ุหนา 122, 179, 233, 284

กระดาษคำตอบสำหรับนักเรียนต้องมีใ้ครบจำนวนนักเรียน ุหนา 127, 129

เฉลยขอทดสอบก่อนและหลังการ เรียน ุหนา 128

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัดประจำสัปดาห์ของทุกหน่วย ุหนา 173, 226, 277, 332

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ครูต้องเตรียม

1. ชุดการสอนตามจำนวนกลุ่มนักเรียน
2. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ดูไปตามบันทึกการสอนในศูนย์ต่าง ๆ ของแต่ละหน่วย
3. ขอสอบก่อนและหลังการเรียน เท่ากับจำนวนนักเรียน
4. กระดาษคำกอบขอทดสอบ จำนวน 2 เทา ของจำนวนนักเรียน
5. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม
6. จัดโต๊ะศูนย์การเรียนรู้ 5 ศูนย์ (โดยให้ศูนย์ที่ 5 เป็นศูนย์สำรองเพื่อศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากที่มีในศูนย์อื่น สำหรับคนหรือกลุ่มที่เรียนเร็ว)
7. กระดาษจดบันทึกช่วยความจำ (เผื่อนักเรียนต้องการ)
8. กระดาษตอบแบบฝึกหัดประจำศูนย์ตามจำนวนนักเรียน
9. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำสำหรับนักเรียนแต่ละกลุ่ม เท่ากับจำนวนนักเรียน
10. ป้ายประจำศูนย์ 5 ป้าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมก่อนการเรียนแบบศูนย์การเรียน

1. ครูให้นักเรียนเข้านั่งประจำศูนย์ตามกลุ่มที่แบ่งไว้
2. แจกข้อสอบก่อนการเรียนและกระดาษคำตอบให้นักเรียนทำ
3. ครูเก็บกระดาษคำตอบและข้อสอบนั้นคืน
4. ครูชี้แจงนักเรียนถึงวิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียนอย่างคร่าว ๆ
5. ครูให้นักเรียนอ่านคำแนะนำในแต่ละศูนย์อย่างระมัดระวัง
6. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยแนะนำการดูแผนภาพประกอบกับเนื้อหาของแต่ละหน่วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตร (ป.กศ. 2508) วิชาศิลปะ 101

ความซาบซึ้งในศิลปะ 1 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

ความหมายของศิลปะและการออกแบบ การวิเคราะห์ส่วนสำคัญของงานด้านศิลปะ หลักของศิลปะ ความรู้ความเข้าใจในงานศิลปะแขนงต่าง ๆ และความรู้ความเข้าใจในศิลปะไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชาศิลปะ 101

ความซาบซึ้งในศิลปะ

การแบ่งเนื้อหา (ภาคทฤษฎี)

ก. เวลาเรียน เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 10 สัปดาห์ รวม 20 ชั่วโมง

ข. เนื้อหา แบ่งเป็น 8 หน่วย

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน :	วิธีสอน
หน่วยที่ 1 หน่วยที่ 1	<u>ความหมายทั่วไปของศิลปะ</u> - ศิลปะคืออะไร - วิจิตรศิลป์ - ความหมายของ วิจิตรศิลป์ - วิจิตรศิลป์ 5 แขนง - ทัศนศิลป์ 3 แขนง	1. เนื้อหาหน่วยที่ 1 2. ภาพประกอบเนื้อหาเรื่องศิลปะ คือ การเลียนแบบธรรมชาติ 3. แผนภูมิการแบ่งวิจิตรศิลป์ออกเป็นทัศนศิลป์และโสตศิลป์	สอนแบบศูนย์การเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ศูนย์ ศูนย์สำรอง 1 ศูนย์ รวมเป็น 5 ศูนย์
หน่วยที่ 2	<u>ความหมายของงานศิลปะต่าง ๆ</u> - ศิลปะประยุกต์ - มัดชนศิลป์หรืองานตกแต่ง - อุตสาหกรรมศิลป์ - พาณิชยศิลป์	1. เนื้อหาหน่วยที่ 2 2. ตัวอย่างภาพประกอบงานจิตรกรรม 12 ภาพ 3. ตัวอย่างภาพประกอบงานประติมากรรม 9 ภาพ	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
<p>หน่วยที่ 3</p>	<p>งานจิตรกรรม ประเภทต่าง ๆ 7 ประเภท</p> <p>งานประติมากรรม ประเภทต่าง ๆ 4 ประเภท</p> <p>- ความงามของงาน ประติมากรรม</p> <p><u>ความหมายและความสำคัญของ องค์ประกอบแห่งศิลป์</u></p> <p>- ส่วนประกอบสำคัญในการ ออกแบบ</p> <p>- เส้นชนิดต่าง ๆ 10 ชนิด</p> <p>- ความกลมกลืนของเส้น</p> <p>- ความกลมกลืนของ ทิศทาง</p> <p>- การใช้เส้นจัดภาพใน งานทัศนศิลป์</p>	<p>1. เนื้อหาหน่วยที่ 3</p> <p>2. แผนภูมิหลักเกณฑ์ องค์ประกอบแห่ง ศิลป์</p> <p>3. ภาพประกอบเรื่อง เส้น 10 ภาพ</p> <p>4. ภาพประกอบเรื่อง ความกลมกลืนของ เส้น 1 ภาพ</p> <p>5. ภาพประกอบเรื่อง ความกลมกลืนของ ทิศทาง 1 ภาพ</p> <p>6. ภาพประกอบเรื่อง การใช้เส้นจัดภาพ ในงานทัศนศิลป์ 3 ภาพ</p>	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
หน่วยที่ 4 ศูนย์ที่ 4	ความหมายของ <ul style="list-style-type: none"> - รูปร่าง - รูปทรงหรือรูปลักษณะ - Space - ลักษณะผิว 	1. เนื้อหาศูนย์ที่ 4 2. ภาพประกอบเรื่องรูปร่างและรูปทรง 2 ภาพ 3. ภาพประกอบเรื่อง Space 2 ภาพ 4. ภาพประกอบเรื่องลักษณะผิว 2 ภาพ	
ศูนย์ที่ 5 สำรอง	<u>ประสบการณ์ทางศิลปะที่เกี่ยวข้อง-</u> <u>ของกับบริเวณวางและเวลา</u> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - กิจกรรมเสนอแนะ 	1. เนื้อหาศูนย์ที่ 5 2. ภาพประกอบกิจกรรมทั้ง 2 เรื่อง 16 ภาพ	
หน่วยที่ 2 ศูนย์ที่ 1	<u>ประสบการณ์ทางศิลปะที่ส่งเสริม</u> <u>การรับรู้ภาพประสาทสัมผัส</u> 1.2.1 <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของคำว่าสี - Coloring - Painting 	1. เนื้อหาศูนย์ที่ 1 2. ภาพประกอบความหมายของสี 2 ภาพ 3. ภาพประกอบเรื่องสีน้ำ 2 ภาพ	สอนแบบศูนย์การ เรียนโดยแบ่งออกเป็น 4 ศูนย์ ศูนย์สำรอง 1 ศูนย์ รวมเป็น 5 ศูนย์

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - ชนิดและคุณสมบัติของสีน้ำ, สีน้ำ, สีน้ำมัน, สีฝุ่น, สีเทียน, สีชอล์ก, สีอะครีลิก, สีหมึก 	<ol style="list-style-type: none"> 4. ภาพประกอบเรื่องสีน้ำ 2 ภาพ 5. ภาพประกอบเรื่องสีฝุ่น 3 ภาพ 6. ภาพประกอบเรื่องสีเทียน 2 ภาพ 7. ภาพประกอบเรื่องสีชอล์ก 1 ภาพ 8. ภาพประกอบเรื่องสีอะครีลิก 3 ภาพ 9. ภาพประกอบเรื่องสีหมึก 3 ภาพ 	
<p>ศูนย์ที่ 2</p>	<p>ความหมายของ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สีแท้ (Hue) - Tint - Shade - Tone - สีจากแสงอาทิตย์ - แม่สีนักเคมีหรือแม่สีธรรมชาติ - แม่สีนักจิตวิทยา - แม่สีนักฟิสิกส์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาศูนย์ที่ 2 2. แผนภูมิประกอบเรื่องสีแท้ 1 ชุด 3. แผนภูมิประกอบเรื่อง Tint 1 ชุด 4. แผนภูมิประกอบเรื่องสีจากแสงอาทิตย์ 1 ภาพ 	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
<p>หน่วยที่ 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีสีของแปรังและมันเชล - วงสีธรรมชาติ - สีขั้นที่ 1, 2, 3 <p><u>วรรณะของสี (Tone)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณะสีร้อนหรือสีอุ่น - วรรณะสีเย็น <p><u>สีส่วนรวม (Tonalties)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของสีส่วนรวมและการใช้สีส่วนรวม <p><u>สีเอกรงค์ (Monochrome)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและวิธีการใช้สีเอกรงค์ 	<ol style="list-style-type: none"> 5. ภาพประกอบแม่สี 3 ภาพ 6. ภาพประกอบทฤษฎีสี 3 ภาพ 7. แผนภูมิเรื่องวงสีธรรมชาติ 6 ชุด 1. เนื้อหาหน่วยที่ 3 2. แผนภูมิวรรณะสี 1 ภาพ 3. ภาพประกอบวรรณะสีร้อน 1 ภาพ 4. ภาพประกอบวรรณะสีเย็น 1 ภาพ 5. ภาพประกอบการใช้วรรณะสีร้อนและสีเย็นรวมกัน 2 ภาพ 6. ภาพประกอบการใช้สีส่วนรวม 1 ภาพ 7. ภาพประกอบการใช้สีเอกรงค์ 2 ภาพ 	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
<p>หน่วยที่ 4</p>	<p><u>น้ำหนักสี (Value of Color)</u> - ความหมายและวิธีการใช้น้ำหนักสี 6 วิธี</p> <p><u>ความเข้มของสี (Intensity)</u> - ความหมายและขอเสนอแนะวิธีการใช้สีใหม่ความเข้มต่าง ๆ 5 วิธี</p> <p><u>สีตรงข้ามหรือสีคู่ประกอบ (Complementary)</u> - วิธีการใช้สีตรงข้ามหรือสีคู่ประกอบ 5 วิธี</p>	<ol style="list-style-type: none"> เนื้อหาหน่วยที่ 4 ภาพประกอบเรื่องน้ำหนักสี 7 ภาพ ภาพประกอบเรื่องความเข้มของสี 5 ภาพ ภาพประกอบเรื่องการใช้สีตรงข้ามหรือสีคู่ประกอบ 6 ภาพ 	
<p>หน่วยที่ 5</p>	<p><u>การจัดภาพกับงานวรรณกรรมหรือวรรณคดี</u> - การนำหลักการจัดภาพมาใช้กับงานวรรณกรรม</p> <p><u>การจัดภาพกับงานทัศนศิลป์หรืองานทัศนแก่</u> - การนำหลักการจัดภาพมาใช้กับงานทัศนศิลป์</p> <p>- การตีความในบอร์ด</p> <p><u>การจัดภาพกับศิลป์ในการแต่งกาย</u> - ความสำคัญของการจัดภาพกับการแต่งกายกับวิธีการนำไปใช้</p>	<ol style="list-style-type: none"> เนื้อหาหน่วยที่ 5 ภาพประกอบเรื่องการจัดภาพกับงานทัศนศิลป์ 4 ภาพ ภาพประกอบเรื่องการศึกษาในบอร์ด 4 ชุด ภาพประกอบเรื่องการจัดภาพกับศิลป์ในการแต่งกาย 8 ภาพ 	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
หน่วยที่ 3 ชั้นปีที่ 1	<p><u>หลักการจักภาพหรือหลักการ</u> <u>ออกแบบ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของการจักภาพ - การจักภาพแบบกะวันออก และการจักภาพแบบกะวันตก <p><u>หลักสำคัญของการจักภาพ</u></p> <p>1. หน่วยหรือเอกภาพ (Unity)</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบหนึ่งหน่วย - แบบสองหน่วย - แบบสามหน่วย - แบบหลายหน่วย 	<p>1. เนื้อหาชั้นปีที่ 1</p> <p>2. ภาพประกอบงานจิตรกรรมแบบกะวันออก</p> <p>3. ภาพประกอบงานจิตรกรรมแบบกะวันตก</p> <p>4. ภาพจิตรกรรมสมัยใหม่ 3 ภาพ</p> <p>5. ภาพประกอบเรื่องหน่วยหรือเอกภาพ 11 ภาพ</p>	<p>สอนแบบศูนย์การ เรียนโดยแบ่งออกเป็น 4 ศูนย์ ศูนย์สำรวจ 1 ศูนย์รวม เป็น 5 ศูนย์</p>
ชั้นปีที่ 2	<p><u>หลักสำคัญในการจักภาพ</u></p> <p>2. <u>ความสมดุล (Balance)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของความสมดุล 	<p>1. เนื้อหาชั้นปีที่ 1</p> <p>2. ภาพประกอบเรื่องประเภทของความสมดุล 7 ภาพ</p>	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
<p>หน่วยที่ 3</p>	<p>เนื้อหาโดยสังเขป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสมมูลประเภทชาย ชวาเท่านั้น - ความสมมูลประเภทชาย ชวาไม่เท่านั้น - ความสมมูลจากแกนกลาง - ลักษณะต่าง ๆ ของความ สมมูล 5 ลักษณะ <p><u>หลักสำคัญในการจัดภาพ</u></p> <p>3. <u>จุดศูนย์กลางของความ สนใจ (Center of Interesting)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของจุดศูนย์กลาง ของความสนใจ - วิธีการสร้างความสนใจ ควยเส้น, แสง-เงา และสี 	<p>3. ภาพประกอบเรื่อง ลักษณะต่าง ๆ ของ ความสมมูล 10 ภาพ</p> <p>1. เนื้อหาหน่วยที่ 2</p> <p>2. ภาพประกอบบริเวณ ที่ควรสร้างจุดสนใจ ในภาพ</p> <p>3. ภาพประกอบการเน้น จุดสนใจควยเส้น 4 ภาพ</p> <p>4. ภาพประกอบการ เน้นจุดสนใจควย แสง-เงา 5 ภาพ</p> <p>5. ภาพเปรียบเทียบจุด สนใจที่ดีและจุดสนใจ ที่ไม่ดี 4 ภาพ</p>	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
<p>ศูนย์ที่ 4</p>	<p>หลักการ ๆ ที่ช่วยเสริมการจัดภาพให้ดีขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัดส่วน (Proportion) - ความกลมกลืน (Harmony) - การขัดกันหรือสัดกัน (Contrast) - ชวงจังหวะ (Rhythm) 	<p>6. ภาพประกอบการเน้นจุดสนใจด้วยสี 1 ภาพ</p> <p>7. ภาพที่มีจุดสนใจที่คี่ 1 ภาพ</p> <p>1. เนื้อหาศูนย์ที่ 4</p> <p>2. ภาพประกอบเรื่อง สัดส่วน 4 ภาพ</p> <p>3. ภาพประกอบเรื่อง ความกลมกลืน 4 ภาพ</p> <p>4. ภาพประกอบเรื่อง การขัดกันหรือสัดกัน 4 ภาพ</p> <p>5. ภาพประกอบเรื่อง ชวงจังหวะ 4 ภาพ</p>	
<p>ศูนย์ที่ 5</p>	<p>ความสัมพันธ์ของการจัดภาพกับวิชาอื่นในแขนงศิลปกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดภาพในงานสถาปัตยกรรม 	<p>1. เนื้อหาศูนย์ที่ 5</p> <p>2. ภาพประกอบเรื่อง เอกภาพในงานสถาปัตยกรรม 5 ภาพ</p>	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - หลักการจักภาพในงานสถาปัตยกรรม <ul style="list-style-type: none"> - เอกภาพ - ความสมดุล - จุดศูนย์กลางของความสมดุล 	3. ภาพประกอบเรื่อง ความสมดุลในงานสถาปัตยกรรม 2 ภาพ 4. ภาพประกอบเรื่อง จุดศูนย์กลางของความสนใจในงานสถาปัตยกรรม 9 ภาพ	
หน่วยที่ 4 ศูนย์ที่ 1	<u>ความรู้สึกในงานของจักรภาพ</u> <ul style="list-style-type: none"> - ความรู้สึกที่มการณะ - ความดีดัด - โครงร่างส่วนใหญ่ - ความสูงต่ำ - ชั้นสำเร้จรูป 	1. เนื้อหาศูนย์ที่ 1 2. ภาพประกอบเรื่อง ความรู้สึกที่มการณะ 4 ภาพ 3. ภาพประกอบเรื่อง ความดีดัด 1 ภาพ 4. ภาพประกอบเรื่อง โครงร่างส่วนใหญ่ 3 ภาพ 5. ภาพประกอบเรื่อง ความสูงต่ำ 3 ภาพ 6. ภาพประกอบเรื่อง ชั้นสำเร้จรูป 3 ภาพ	สอนแบบศูนย์การ เรี้ยนโดยแมงออก เป็น 4 ศูนย์ ศูนย์ สำรอง 1 ศูนย์รวม เป็น 5 ศูนย์

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
<p>หน่วยที่ 2</p>	<p><u>การแก้ไขสิ่งบกพร่องในการจัดภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดภาพที่ถูกต่องตามวิธีการจัด - การแก้ไข <ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบก่อน รวมทั้งระบายสี - จัดทำหุ่นจำลอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาหน่วยที่ 2 2. ภาพประกอบการเน้นจุดเด่นควย เสนนำเสนอ 1 ภาพ 3. ภาพประกอบการใช้สีฉากฉาก 1 ภาพ 4. ภาพประกอบการจัดภาพที่มีคนกาทางศิลปะนอย 1 ภาพ 5. ภาพประกอบการขยายแบบที่ถูกต้อง 6. ภาพประกอบการจัดทำหุ่นจำลอง 4 ภาพ 	
<p>หน่วยที่ 3</p>	<p><u>ชนิดของการจัดภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดภาพแบบรูปสามเหลี่ยม - การจัดภาพแบบลักษณะวงกลม - การจัดโดยมีสิ่งนำเสนอสาขตา - การจัดแบบกระจายเป็นรัศมี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาหน่วยที่ 3 2. ภาพประกอบเรื่องการจัดแบบรูปสามเหลี่ยม 3 ภาพ 	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดแบบระดับราบเรียบ - การจัดแบบตั้งตรงหรือตั้งฉาก - การจัดแบบซ้ำกัน 	<ol style="list-style-type: none"> 3. ภาพประกอบเรื่องการจัดแบบลักษณะวงกลม 2 ภาพ 4. ภาพประกอบเรื่องการจัดโดยมีผู้นำสายตา 3 ภาพ 5. ภาพประกอบเรื่องการจัดแบบกระจายเป็นรัศมี 5 ภาพ 6. ภาพประกอบเรื่องการจัดแบบระดับราบเรียบ 3 ภาพ 7. ภาพประกอบเรื่องการจัดระบบตั้งตรงหรือตั้งฉาก 4 ภาพ 8. ภาพประกอบเรื่องการจัดแบบซ้ำกัน 3 ภาพ 	
<p>หน่วยที่ 4</p>	<p><u>สีทึบหรือการกำหนดสี (Color Scheme)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญของสีทึบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาหน่วยที่ 4 2. ภาพประกอบเรื่องสีทึบ 3 ภาพ 	

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
หน่วยที่ 5	<u>แสงและเงา (Light & Shade)</u> - แสงธรรมชาติ - แสงสะท้อนตกทอด	3. ภาพประกอบเรื่อง แสงและเงา 7 ภาพ	
	<u>มวลและปริมาตร (Mass & Volume)</u> - ความหมายของมวล และปริมาตร	4. ภาพประกอบเรื่อง มวลและปริมาตร 3 ภาพ	
	<u>รูปทรงปิดและรูปทรงเปิด (Closed Form & Open Form)</u>	5. ภาพประกอบเรื่อง รูปทรงปิดและรูป ทรงเปิด 2 ภาพ	
	<u>การจัดภาพกับงานพหุมิติศิลป์</u> - ความสำคัญของการจัดภาพ กับงานพหุมิติศิลป์และชีวิต ประจำวัน	1. เนื้อหาหน่วยที่ 5 2. ภาพประกอบเรื่อง การจัดภาพกับงาน พหุมิติศิลป์ 5 ภาพ	
	<u>การจัดภาพในงานนาฏกรรมหรือ คนตรีฟอนร่า</u> - ความสำคัญของการจัดภาพ ในงานนาฏกรรม	3. ภาพประกอบเรื่อง การจัดภาพกับงาน นาฏกรรม 4 ภาพ	
<u>ลักษณะการออกแบบหรือการจัด ภาพที่ดี</u> - ข้อคิดในการออกแบบที่ดี 7 ประการ	4. แผนภูมิประกอบ เรื่องลักษณะการ ออกแบบที่ดี 7 ชุด รวม 20 ภาพ		

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
5	ความรู้ทั่วไปในศิลปะไทยแขนง - จิตรกรรม - ประติมากรรม - สถาปัตยกรรม - ศิลปะการช่างไทย	ศิลปวัตถุต่าง ๆ แคละ แขนงทุกแขนงในพิพิธภัณฑ์ ภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร	ศึกษานอกสถานที่ ที่พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ พระนคร เรียนเป็นรายกลุ่ม
6	ศิลปะไทยในคานจิตรกรรม ปฏิมากรรม และสถาปัตยกรรม ต่าง ๆ - สมัยทวาราวดี - สมัยศรีวิชัย - สมัยลพบุรี - สมัยเชียงแสน	- ภาพประกอบศิลปะ สมัยทวาราวดี - ภาพประกอบศิลปะ สมัยศรีวิชัย - ภาพประกอบศิลปะ สมัยลพบุรี - ภาพประกอบศิลปะ สมัยเชียงแสน	บรรยายประกอบ ภาพ สรุปหน่วยที่ 5
7	ศิลปะไทยในคานจิตรกรรม ปฏิมากรรม และสถาปัตยกรรม สมัยต่าง ๆ - สมัยสุโขทัย - สมัยอยุธยา - สมัยรัตนโกสินทร์ - สมัยปัจจุบัน	- ภาพศิลปะ สมัยสุโขทัย, อยุธยา, รัตนโก- สินทร์ และสมัย ปัจจุบัน	บรรยายประกอบ สไลด์

หน่วยที่	เนื้อหาโดยสังเขป	สื่อการสอน	วิธีสอน
8	ศิลปะการช่างไทย - งานประดับมุก - ลายรดน้ำ - เครื่องเขิน - เครื่องถม	- ตัวอย่างงาน ประดับมุก - ตัวอย่างงานลาย รดน้ำ - ตัวอย่างงาน เครื่องเขิน - ตัวอย่างงาน เครื่องถม	บรรยายประกอบ ตัวอย่างของจริง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสอนแบบศูนย์การเรียน

วิชาศิลปะ 101	ความซาบซึ้งในศิลปะ
เรื่อง	ความหมายของศิลปะหรือการออกแบบ (หน่วยที่ 1)
ระดับชั้น	ป.กศ.
จำนวนนักศึกษา	30 คน วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2519
	เวลา.....น.
สถานที่	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื้อหา

1. ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ในวิชาศิลปะ แขนงของศิลปะ
2. ความหมายของงานจิตรกรรม จิตรกรรมประเภทต่าง ๆ งานประติมากรรมประเภทต่าง ๆ
3. ความหมายขององค์ประกอบแห่งศิลป์, ส่วนประกอบที่สำคัญในการออกแบบ, เส้นชนิดต่าง ๆ และความหมายของเส้น
4. ความหมายของรูปหรือรูปร่าง, รูปทรงหรือรูปลักษณะ, ช่องว่างหรืออากาศ, ลักษณะผิว

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. นักศึกษารูถึงความหมายของคำศัพท์ในวิชาศิลปะ ประเภทของศิลปะแขนงต่าง ๆ
2. นักศึกษาสามารถรู้จักประเภทของงานศิลปะต่าง ๆ
3. นักศึกษาทราบความหมายและความสำคัญขององค์ประกอบแห่งศิลป์

4. นักศึกษาทราบความหมายและความรู้สึกของเส้นชนิดต่าง ๆ
5. นักศึกษาทราบถึงวิธีการสร้างความกลมกลืนของเส้นและทิศทางของเส้น
6. นักศึกษาทราบความหมายของรูปหรือรูปร่าง, รูปทรงหรือรูปลักษณะและบอกลักษณะได้
7. นักศึกษาทราบความหมายของบริเวณว่าง, อวกาศ, (Space).
8. นักศึกษาทราบความหมายของลักษณะผิวได้

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของคำว่า "ศิลปะ" ได้ถูกต้อง
2. นักศึกษาบอกที่มาของศิลปะได้ถูกต้อง
3. นักศึกษาบอกความหมายของคำว่า "วิจิตรศิลป์" และแขนงของวิจิตรศิลป์ได้ครบ 5 อย่าง
4. นักศึกษาบอกความหมายของคำว่า "ทัศนศิลป์" ได้ถูกต้อง
5. นักศึกษาสามารถบอกประเภทของ "ทัศนศิลป์" ได้ครบทั้ง 3 ประเภท
6. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของ "มันทนศิลป์" ได้ถูกต้อง
7. นักศึกษาสามารถบอกชนิดของงานอุตสาหกรรมศิลป์ได้ถูกต้อง
8. นักศึกษาสามารถบอกไควาดีเฟรสโคคืออะไร
9. นักศึกษาสามารถบอกวิธีการสร้างงานแกะสลักได้ถูกต้อง
10. นักศึกษาสามารถบอกไควางานประติมากรรมเขวนคืออะไร
11. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของ "องค์ประกอบแห่งศิลป์" ได้ถูกต้อง
12. นักศึกษาสามารถบอกความรู้สึกของเส้นโค้งได้

13. นักศึกษาสามารถบอกความรู้สึกของเส้นตรงที่ตัดผ่านจุดเดียวกันได้ถูกต้อง
14. นักศึกษาสามารถเลือกรูปที่กลมกลืนกันมากที่สุด และตัดกันมากที่สุด ได้ถูกต้อง 2 ภาพ จาก 8 ภาพ
15. นักศึกษาสามารถเลือกรูปที่มีทิศทางของเส้นกลมกลืนกันและตัดกันมากที่สุดได้ถูกต้อง 2 ภาพ จาก 8 ภาพ
16. นักศึกษาสามารถบอกลักษณะของรูปหรือรูปร่างได้ถูกต้อง
17. นักศึกษาสามารถบอกลักษณะของรูปทรงได้ถูกต้อง
18. นักศึกษาสามารถเลือกรูปที่เป็นรูปร่างได้ถูกต้อง 1 ข้อ ใน 4 ข้อ
19. นักศึกษาสามารถเลือกรูปที่เป็นรูปทรงได้ถูกต้อง 1 ข้อ ใน 4 ข้อ
20. นักศึกษาสามารถบอกไวยาความหมายของบริเวณว่างส่วนบวกและบริเวณว่างส่วนลบนั้นคล้ายกับอะไร ได้ถูกต้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1.	1. ความหมายของศิลปะ 2. ความหมายของวิจิตรศิลป์ 3. วิจิตรศิลป์ 5 แขนง 4. ทรรศนศิลป์ 3 แขนง	1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ, แผนภูมิ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ	1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ภาพประกอบเนื้อหา 4. คู่มือปฏิบัติการแบ่งงานวิจิตรศิลป์ออกเป็นทัศนศิลป์และโสตศิลป์ 5. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. สามารถบอกความหมายทั่วไปของศิลปะได้ 2. สามารถบอกประเภทงานวิจิตรศิลป์ได้ 3. สามารถบอกความหมายของทัศนศิลป์ได้
2.	ศิลปะประยุกต์ - มัณฑนศิลป์ - อุตสาหกรรมศิลป์ - ทัศนศิลป์ - งานจิตรกรรม - งานประติมากรรม	1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา-ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ	1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ภาพประกอบเนื้อหา 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. บอกความหมายของศิลปะประเภทต่างๆ ได้ 2. บอกความหมายและประเภทงานจิตรกรรมได้ 3. บอกความหมายและประเภทงานประติมากรรมได้

ศูนยที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3.	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญ ขององค์ประกอบแห่งศิลป์ - ส่วนประกอบสำคัญในการ ออกแบบ - ความหมายของเส้น 10 ชนิด - ความกลมกลืนของเส้น - ความกลมกลืนของทิศทาง การใช้เส้นจัดภาพในงาน ทัศนศิลป์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา-ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกความหมาย ขององค์ประกอบแห่ง ศิลป์ได้ 2. บอกความหมายของเส้น, ความกลมกลืนของเส้น และทิศทางของเส้นได้
4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายและลักษณะของ รูปร่าง 2. ความหมายและลักษณะของ รูปทรง 3. ความหมายของ Space 4. ความหมายของลักษณะผิว (Texture) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา-ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกความหมายและ ลักษณะของรูปร่าง, รูปทรง, Space และ ลักษณะผิวได้

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5.	<p><u>ประสบการณ์ทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับบริเวณว่างและเวลา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - กิจกรรมเสนอแนะ <p><u>ประสบการณ์ทางศิลปะที่ส่งเสริมการรับรู้อย่างประสาธ</u></p> <p><u>สัมผัส</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - กิจกรรมเสนอแนะ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา 3. ภาพประกอบกิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกความหมายและประเภทของกิจกรรมใดถูกต้องในเรื่องประสบการณ์ทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับบริเวณว่าง และเวลากับประสบการณ์ทางศิลปะที่ส่งเสริมการรับรู้อย่างประสาธสัมผัส

แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียน
สำหรับหน่วยที่ 1

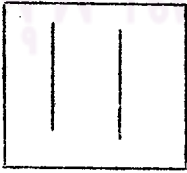
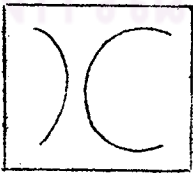
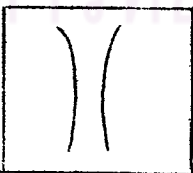
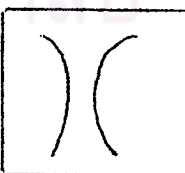
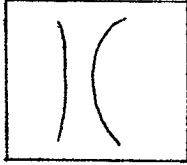
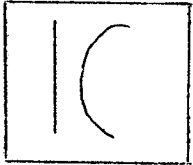
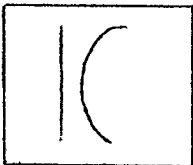
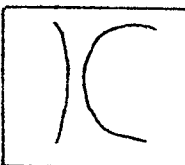
คำสั่ง จงตอบข้อสอบต่อไปนี้ (ตอบในกระดาษคำตอบ) โดยเขียนเครื่องหมาย X ทับ
ข้อ ก, ข, ค, หรือ ง. ที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
หน่วยที่ 1

1. คำว่า "ศิลปะ" นั้นหมายถึง
 - ก. งานสร้างสรรค์ของมนุษย์
 - ข. การแสดงออกทางบุคคลิกภาพที่เคลื่อนไหวของศิลปิน
 - ค. การถ่ายทอดความรู้สึกและแสดงความรู้สึกเป็นรูปทรง
 - ง. ถูกทั้ง ก. ข. ค.
2. ศิลปะนั้น
 - ก. มีอยู่ในบุคคลที่มีพรสวรรค์เท่านั้น
 - ข. เรียนรู้ได้จากสภาพสิ่งแวดล้อมในสังคม
 - ค. มีอยู่ในทุกคนแล้วแต่รสนิยมและระดับความรู้ของแต่ละบุคคล
 - ง. เป็นงานสร้างสรรค์ของศิลปินโดยเฉพาะ
3. วิจิตรศิลป์หมายถึงอะไร และมีกี่แขนง
 - ก. ศิลปะบริสุทธิ์มีอยู่ 3 แขนง
 - ข. ศิลปะบริสุทธิ์มีอยู่ 5 แขนง
 - ค. ศิลปะประณีตมีอยู่ 3 แขนง
 - ง. ศิลปะประณีตมีอยู่ 5 แขนง
4. ทัศนศิลป์หมายถึง
 - ก. ศิลปะที่กระตุ้นประสาทตาในการมองเห็น
 - ข. ศิลปะที่กระตุ้นประสาททางการได้ยิน
 - ค. ศิลปะที่กระตุ้นประสาทสัมผัสด้านอารมณ์
 - ง. ไม่มีข้อถูก

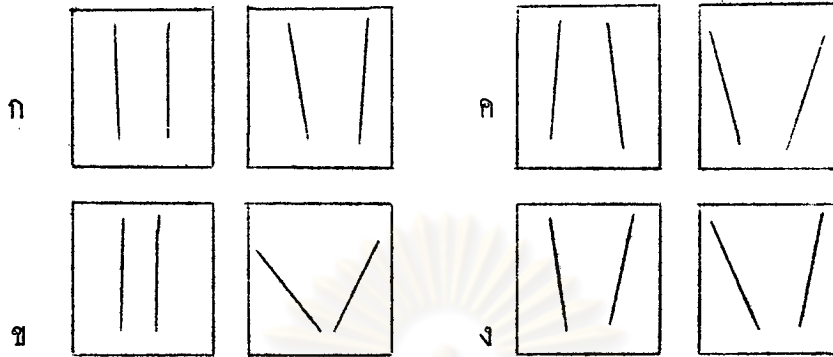
5. งานที่เป็นทัศนศิลป์คือ
- จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏกรรม
 - จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม
 - จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม
 - จิตรกรรม สถาปัตยกรรม นาฏกรรม
6. มัณฑนศิลป์คืองาน
- การออกแบบเครื่องเรือน
 - การกำหนดสี การตกแต่งให้สัมพันธ์กับงานสถาปัตยกรรม
 - การออกแบบภายในให้เหมาะสมกับสถานที่นั้น ๆ
 - ถูกต้อง ก. ข. ค.
7. การผลิตวิทยุ โทรทัศน์เป็นงาน
- มัณฑนศิลป์
 - อุตสาหกรรมศิลป์
 - ศิลปะประยุกต์
 - พาณิชย์ศิลป์
8. ภาพผนังที่เขียนขณะปูนกำลังเปียกอยู่เรียกว่า
- สีน้ำ
 - สีฝุ่น
 - สีน้ำมัน
 - สีเฟรสโค
9. การแกะสลัก คือ
- การเอาส่วนย่อยออกจากส่วนรวม
 - การเพิ่มส่วนย่อยเข้าในส่วนรวม
 - การเอาส่วนย่อยออกและเพิ่มเข้าในส่วนรวม
 - ถูกทุกข้อ

ศูนย์เอกสารประเทศไทย
THAILAND INFORMATION CENTER

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. Mobile คืองาน
- จิตรกรรมที่มีฐาน
 - ประติมากรรมที่ไม่มีฐานแต่เคลื่อนไหวได้
 - ประติมากรรมที่ใช้เชvronจากที่สูง
 - ประติมากรรมที่ดูความงามจากการเคลื่อนไหวและใช้เชvronจากที่สูง
11. องค์ประกอบแห่งศิลปะหมายถึง
- ภาพเขียนทุกชนิดที่มีเส้น และสีประกอบกัน
 - การสร้างสรรคงานศิลป์
 - การจัดจัดทุกสิ่งรวมกันให้มีความงามและเหมาะกับประโยชน์ใช้สอย
 - การออกแบบงานศิลป์
12. เส้นโค้งให้ความรู้สึก
- อ่อนโยนนุ่มนวล
 - ขรุขระ
 - สงวนเรียบร้อย
 - เร็ว
13. เส้นตรงตัดผ่านจุดเดียวกัน ให้ความรู้สึก
- เร็ว
 - แผ่กระจาย
 - โอบเออไม่หนักแน่น
 - เคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง
14. รูปที่กลมกลืนกันและตัดกันมากที่สุดคือข้อ
ก			ค		
ข			ง		

15. ทิศทางของเส้นที่กลมกลืนกันและตัดกันมากที่สุดคือ ข้อ

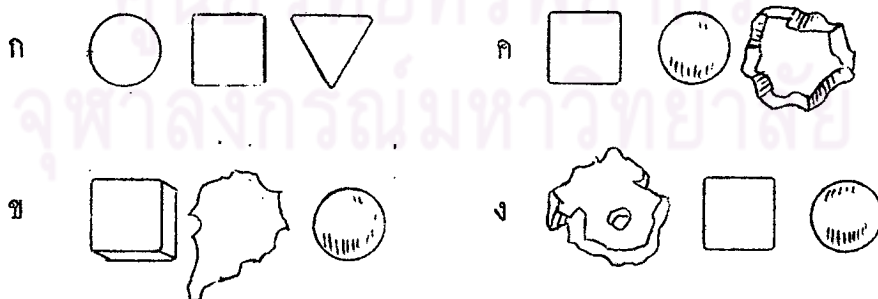
16. รูปหรือรูปร่าง (Shape) มีลักษณะเป็น

- ก. เส้นเคียว คือ ความยาว
- ข. เส้นเคียว คือ ความกว้าง
- ค. สองมิติ คือ ความกว้างและความยาว
- ง. สามมิติ คือ กว้าง ยาว และหนา

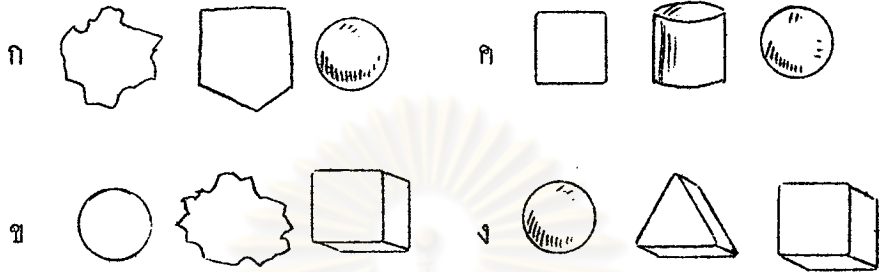
17. รูปทรงหรือรูปลักษณะ (Form) มีลักษณะเป็น

- ก. สองมิติ คือ ความกว้าง ความยาว
- ข. สามมิติ คือ กว้าง ยาว และหนา
- ค. รูปสามเหลี่ยมคานหา
- ง. โครงสร้างเฉพาะภายในของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย

18. รูปต่อไปนี้ที่เป็นรูปร่างทั้งหมด คือ ข้อ

19. รูปต่อไปนี้ที่เป็นรูปทรงทั้งหมดคือข้อ

20. บริเวณว่างส่วนบวกและส่วนลบนี้มีความหมายคล้ายกับ

- ก. แสง และ เงา
 ข. พื้นผิว
 ค. รูป และ ฟัน
 ง. ไม่มีชอญก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระดาษคำตอบ

(สำหรับตอบแบบทดสอบก่อนและหลังการ เรียน)

ชื่อผู้ตอบ..... เลขที่.....

หน่วยที่.....

1. ก ข ค ง
2. ก ข ค ง
3. ก ข ค ง
4. ก ข ค ง
5. ก ข ค ง
6. ก ข ค ง
7. ก ข ค ง
8. ก ข ค ง
9. ก ข ค ง
10. ก ข ค ง
11. ก ข ค ง
12. ก ข ค ง
13. ก ข ค ง
14. ก ข ค ง
15. ก ข ค ง
16. ก ข ค ง
17. ก ข ค ง
18. ก ข ค ง
19. ก ข ค ง
20. ก ข ค ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 ภาสกรณมหาวิทยาลัย

เฉลยข้อทดสอบ
แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียน

<u>หน่วยที่ 1</u>	<u>หน่วยที่ 2</u>	<u>หน่วยที่ 3</u>	<u>หน่วยที่ 4</u>
1. ง	1. ก	1. ง	1. ข
2. ค	2. ข	2. ข	2. ง
3. ข	3. ง	3. ก	3. ก
4. ก	4. ค	4. ก	4. ข
5. ข	5. ก	5. ค	5. ง
6. ง	6. ค	6. ข	6. ค
7. ข	7. ข	7. ค	7. ค
8. ง	8. ค	8. ก	8. ง
9. ก	9. ง	9. ก	9. ก
10. ง	10. ก	10. ข	10. ก
11. ค	11. ค	11. ง	11. ข
12. ก	12. ค	12. ง	12. ง
13. ข	13. ง	13. ข	13. ก
14. ก	14. ค	14. ค	14. ง
15. ข	15. ข	15. ค	15. ค
16. ค	16. ก	16. ก	16. ง
17. ข	17. ง	17. ข	17. ค
18. ก	18. ค	18. ค	18. ค
19. ง	19. ค	19. ค	19. ข
20. ค	20. ง	20. ค	20. ค

กระดาษตอบแบบฝึกหัด
(โปรดนำไปด้วยเมื่อท่านเปลี่ยนศูนย์)

ชื่อผู้ตอบ..... เลขที่.....

หน่วยที่.....

โปรดตอบคำถามในตารางกับเลข "ศูนย์ที่" ที่ท่านตอบ

ศูนย์ที่ 1

1. ก ข ค ง
2. ก ข ค ง
3. ก ข ค ง
4. ก ข ค ง
5. ก ข ค ง

ศูนย์ที่ 2

1. ก ข ค ง
2. ก ข ค ง
3. ก ข ค ง
4. ก ข ค ง
5. ก ข ค ง

ศูนย์ที่ 3

1. ก ข ค ง
2. ก ข ค ง
3. ก ข ค ง
4. ก ข ค ง
5. ก ข ค ง

ศูนย์ที่ 4

1. ก ข ค ง
2. ก ข ค ง
3. ก ข ค ง
4. ก ข ค ง
5. ก ข ค ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

เพื่ออนุรักษ์มรดกไทยด้วย

เวลา:

หน่วยที่ 1
ตอนที่

คำแนะนำการเรียน

หน่วยที่ 1

ศูนย์ที่ 1

1. อ่านเนื้อหาให้ละเอียด
2. ศึกษารูปประกอบเนื้อหาให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิลปะคืออะไร ?

คำว่า "ศิลปะ" นั้น ถ้าจะกำหนดคำนิยามตายตัวให้แน่ชัดโดยรวมความหมายนั้นจริงลงไปเลยนั้นเชื่อว่า คงไม่มีคำว่าศิลปะมายังไม่มีคำนิยามที่ให้ความหมายคำว่า "ศิลปะ" นี้ ถูกต้องครอบคลุม ความหมายทั้งหมดเท่าที่ความหมายของคำนี้จะหึงครอบคลุมไปถึงโคกรบถ้วน ทั้งนี้มีความมุ่งหมายในการสร้างงานศิลปะของเขาแตกต่างกันออกไป บางครั้งถึงก็มีความหมายก็คล้ายกันก็มี เช่น

- ศิลปะ เป็น เกมการ เล่น
- ศิลปะ คือ งานสร้างสรรค์
- ศิลปะ คือ การเขียนแบบธรรมชาติ
- ศิลปะ คือ สื่อติดต่อระหว่างกันแบบหนึ่ง
- ศิลปะ คือ ภาษาชนิดหนึ่ง
- ศิลปะ คือ การแสดงออกทางบุคคลิกภาพที่แท้แท้ของศิลปิน
- ศิลปะ คือ การถ่ายทอดความรู้สึก แสดงความรู้สึกเป็นรูปทรง

ฯลฯ

คำนิยามต่าง ๆ เหล่านี้ไม่มีคำนิยามใดที่ผิดหรือถูกต้องครบถ้วนทุกประการ เพราะกาลเวลาที่เปลี่ยนไป คำว่า "ศิลปะ" นั้นมันก็แตกต่างกันออกไป ฉะนั้นความหมายของนิยามแต่ละอย่างก็ผิดแผกแตกต่างกันออกไป เช่น

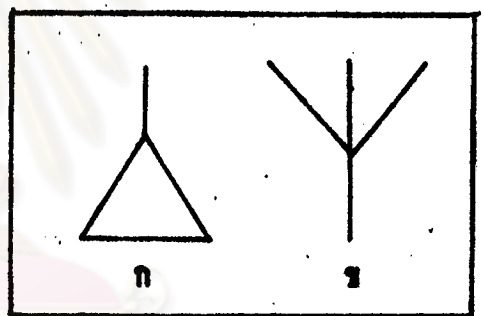
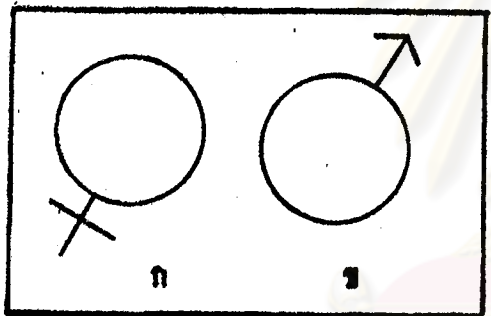
ศิลปะเป็นเกมการ เล่น นั้นหมายถึง ความสนุกสนานทุกรูปทุกนามในโลกนี้ย่อมจะมีความต้องการที่จะใช้ชีวิตของตนในบางขณะบางเวลาได้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินบ้าง ฉะนั้นจึงมีการคิดเกมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้เล่นแลกเปลี่ยนระหว่างกันและกัน การ เล่นเป็นการบริหารร่างกายให้แข็งแรงจิตใจเบิกบาน คำนิยามนี้จะเห็นผลโคจรักเงินจากการคูลศิลปะสมัยกรีก

ศิลปะคืองานสร้างสรรค์ จากคำนิยามนี้จะเห็นได้ว่ามนุษย์นั้นมีความคิดสร้างสรรค์คิดค้น

มาแต่กำเนิดมาจนแยกต่างกันไปกันแทบทุกคน ถึงแม้เราจะเห็นได้จากบรรดาเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ นั้น ถ้าคำนึงถึงค่านิยมประโชชน์ใช้สอยแค่เพียงอย่างเดียวแล้วทำไมจะต้องมีรูปทรงสวยงามเพื่อให้หน้าตาพิ่มขึ้นมาด้วย เช่น แก้วน้ำเราจะเห็นว่ามียุทรงต่าง ๆ มากมายหลายสิบหลายร้อยแบบที่แตกต่างกัน หิ้ง ๆ ที่ประโชชน์ใช้สอยก็คือใช้สำหรับใส่น้ำดื่มเหมือนกัน หรือ การจักบ้านให้น่าอยู่ มีความน่าดู เหนืออื่นเป็นศิลปะที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้งนั้น ฉะนั้น ศิลปะในความหมายของเรื่องนี้คือศิลปะของทั้งทางด้านความทองการรองร่างกายและทางอารมณ์พร้อมกันทั้งของคาน

ศิลปะคือการเขียนแบบธรรมชาติ หมายถึงการสร้างสรรคงานศิลปะโดยรู้จักเลือกเอาพลกแรงกลองใจจากธรรมชาติแวดล้อมที่ประสบพบเห็นให้มีเรื่องราวและรูปทรงใดใดก็เกิดขึ้นกับที่สายตาเห็น

ศิลปะคือสื่อที่ติดต่อกันระหว่างกันแบบหนึ่ง เป็นคำนิยามที่สร้างควมหมายในรูปสัญลักษณ์ที่สามารถเข้าใจร่วมกันได้มาตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งตัวอย่างข้างล่าง

รูปที่ 1 เรียกว่าทุกคนคงจะทราบความหมายว่า ก. แทนสัญลักษณ์ของผู้หญิง และ ข. แทนสัญลักษณ์ของผู้ชาย ทั้งนี้เพราะรูปที่ 1 ก. นั้นมีลักษณะคล้ายกระจกเงาของผู้หญิง ตั้งแต่สมัยกรีก สำหรับปัจจุบันก็ยังใช้ในความหมายของหญิงแกงในทางเคมียุ ส่วนรูป ข. นั้นแสดงลักษณะของความเคลื่อนไหว เปลี่ยยนแปลง มีความกระตือรือร้นอยู่เสมออันเป็นลักษณะนิสัยโดยทั่วไปของผู้ชาย

ในรูปที่ 2 นี้ ความหมายทั้ง ก. และ ข. ก็เหมือนกันกับรูปที่ 1. คือ ก. หมายถึงผู้หญิง ข. หมายถึงผู้ชาย สัญลักษณ์รูปที่ 2 นี้ เป็นสัญลักษณ์ที่ไคมาจากธรรมชาติของคน เพราะเพศหญิงโดยทั่วไปจะมีลักษณะคอบมนเล็กกว่าคอบอง และเพศชายจะมีส่วนบวมใหญ่กว่าคอบอง สัญลักษณ์ที่นำมาประกอบคำนิยามก็จะเป็นไคว่าผู้ที่จะสามารถเข้าใจสัญลักษณ์นี้ไคก็จะมีประสบการณ์เดิมมากอนเป็นคนร่างสูงเกค เป็นคนที่สนใจศึกษารวมชาติ

แต่อย่างไรก็มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคำนิยามว่า "ศิลปะ คือ สื่อคิดต่อระหว่างกันแบบหนึ่ง" นั้น บางครั้งก็ไม่ค่อยดี เพราะระดับความเข้าใจของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน

ฉะนั้น จากคำนิยามจากศิลปะต่าง ๆ เหนือที่ยกตัวอย่างพร้อมทั้งคำอธิบายในบางนิยามมาข้างต้นแล้วนั้น อาจจะเป็นแนวทางที่จะทำให้ท่านได้ทราบถึงความหมายของคำว่า "ศิลปะ" ได้บ้าง แต่โดยอนุโลมแล้ว ศิลปะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกรูปทุกนาม อยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะมนุษย์ที่เกิดขึ้นในท่ามกลางสังคม มนุษย์ย่อมจะรู้เองโดยธรรมชาติว่า ศิลปะเป็นอย่างไร อะไรคือศิลปะ ซึ่งความรู้ในเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับระดับความรู้ หรือรสนิยมทางศิลปะที่สังคมนั้น ๆ จะพึงมี ซึ่งแน่นอนว่าแต่ละสังคม แต่ละบุคคลย่อมมีความต้องการ, ความรู้ และรสนิยมทางศิลปะแตกต่างกันออกไป

วิจิตรศิลป์ (Fine Art)

ความหมายโดยทั่วไป หมายถึงศิลปะบริสุทธิ์ ที่มุ่งหมายในคุณค่าความงามมากกว่าประโยชน์ใช้สอยหรืออาจเป็นงานสร้างสรรค์ของศิลปินที่มุ่งสร้างขึ้นจากความบันดาลใจ ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการทางจิตใจ อารมณ์ ของศิลปินเอง โดยมีได้หวังผลลัพธ์ตอบแทนเป็นสินจ้างรางวัล-แต่อย่างใด

วิจิตรศิลป์ แบ่งตามลักษณะของผลงานออกได้ 5 ประเภท คือ

1. จิตรกรรม (Painting)

หมายถึงการเขียนสี การระบายสี การละเลงสี อันเป็นกิจกรรมของศิลปินที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสีโดยตรง เป็นกิจกรรม 2 มิติ บนพื้นที่กว้างกับยาว แต่เมื่อเป็นผลงานสำเร็จจะมีลักษณะเป็น 3 มิติ หากต้องการมองเห็น

2. ประติมากรรม (Sculpture)

เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ เป็นสามมิติ คือ ความกว้าง ความยาว และความหนา งานประติมากรรม เป็นงานที่สร้างด้วยวัสดุที่เปลี่ยนแปลงรูปทรงได้ (Plasticity)

3. สถาปัตยกรรม (Architecture)

เป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างเทคนิคเพื่อประโยชน์ในค่านต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่นที่อยู่อาศัย สถานที่เคารพ สถานที่ทำพิธีกรรมต่าง ๆ ฯลฯ

4. วรรณกรรมหรือวรรณคดี (Literature)

เป็นศิลปะในคำจำกัด ถ้อยคำ เรียบเรียงถ้อยคำ หรือเรียบเรียงสำนวนโวหารเพื่อให้เกิดความไพเราะในการอ่าน และเกิดจินตนาการในการอ่าน

5. ดนตรี - นาฏศิลป์ (Music-Drama)

เป็นศิลปะที่เกี่ยวกับเพลงดนตรีต่าง ๆ การร่ายรำประกอบดนตรี หรือให้เข้ากับทำนองเพลง

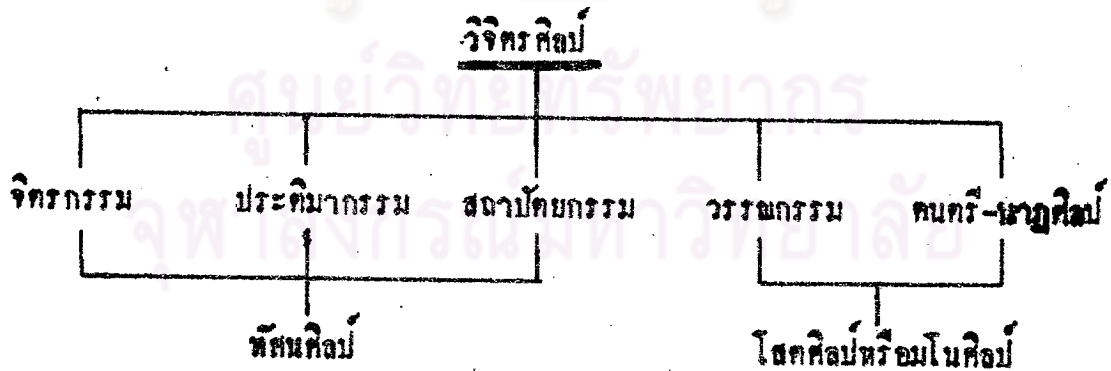
วิจิตรศิลป์ ทั้ง 5 แขนงดังกล่าวจะแยกออกได้เป็นสองประเภทตามประสาสมัครได้ดังนี้

ทัศนศิลป์

มี 3 แขนง คือ จิตรกรรม ประติมากรรม และ สถาปัตยกรรม

โสตศิลป์ หรือ มโนศิลป์

มี 2 แขนง คือ วรรณกรรม และ ดนตรี - นาฏศิลป์

ทัศนศิลป์ (Visual Art)

หมายถึง ศิลปะประเภทที่มีลักษณะงานกระตุ้นประสาทการรับรู้ทางค่านมองเห็นโดยตรง หรือกระตุ้นประสาทค่านนั้นเอง ทัศนศิลป์มี 3 ประเภท คือ

1. จิตรกรรม (Painting)
2. ประติมากรรม (Sculpture)
3. สถาปัตยกรรม (Architecture)

เหตุผลที่สนับสนุนผลงานทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวว่าเป็นทัศนศิลป์เพราะ

- ก. จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมเกี่ยวข้องกับประสาทตาเป็นอันดับแรก ผู้สร้างต้องนำเอาสิ่งที่ได้เพิ่มมาประกอบให้กลมกลืนตามแนวของการ เขียน ปั้น หรือ ก่อสร้าง
- ข. ทัศนศิลป์ มีส่วนประกอบเป็นเส้น รูปร่าง รูปทรง ลักษณะ ผิว วัสดุ หิน ปูน ไม้ ฯลฯ ซึ่งมองเห็นด้วยตาและจับต้องได้

โสตศิลป์ หรือ มโนศิลป์ (Audio Art)

หมายถึง ศิลปะประเภทที่ของอาศัยประสาททางค่านใจอารมณ์ในการฟัง และความคิดคำนึง ตามลักษณะของการแสดงต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยเพลง ฉะนั้น โสตศิลป์จึงเกี่ยวกับการรับรู้ของประสาทหู กับสมองมี 2 ประเภท คือ

1. วรรณกรรม
2. ดนตรี-นาฏศิลป์

เหตุผลที่สนับสนุนว่าเป็นโสตศิลป์เพราะ

- ก. วรรณกรรมมีส่วนประกอบคือตัวอักษร เมื่อเรียบเรียงเป็นผลงานทางวรรณกรรมแล้วคุณค่าของงานอยู่ที่ความไพเราะในการอ่าน และความคิดคำนึงเป็นภาพพจน์ตามเนื้อเรื่อง
- ข. ดนตรี-นาฏศิลป์
ดนตรีมีลักษณะเป็นนามธรรม คือ มองไม่เห็นผลงาน แต่คุณค่าของงานอยู่ที่การฟัง ทำนอง จังหวะ การเรียบเรียงเสียงประสาน ส่วนเนื้อเพลงจะใสหรือไม่ใสก็ได้ยังเป็นพวกเพลง กลาสสิกจะไม่มีเนื้อร้องเลย

สำหรับนาฏศิลป์ก็เป็นการคิดประดิษฐ์ท่าร่ายรำต่าง ๆ ให้สอดคล้องกลมกลืนกับท่วงทำนอง
เพลง ผู้ชมต้องจินตนาการไปตามท่าร่ายรำของตัวละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 คุนยที่ 1

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศนยน์ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่าป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. คำว่า "ศิลปะ" นั้น หมายถึง
 - ก. การถ่ายทอดความรู้สึกและแสดงความรู้สึกเป็นรูปทรง
 - ข. การแสดงออกทางบุคคลิกภาพที่คีเอนของศิลปิน
 - ค. การสร้างสรรค์ของมนุษย์
 - ง. ถูกหมดทุกข้อ

2. ศิลปะนั้นจะ
 - ก. มีอยู่ในทุกคนแล้วแต่ระดับและระดับความรู้ของแต่ละบุคคล
 - ข. มีอยู่ในบุคคลที่มีพรสวรรค์เท่านั้น
 - ค. เรียนรู้ได้จากสภาพสิ่งแวดล้อมในสังคม
 - ง. เป็นงานสร้างสรรค์ของศิลปินโดยเฉพาะ

3. "จิตรศิลป์" หมายถึงอะไร มีกี่แขนง
 - ก. ศิลปะบริสุทธิ์มีอยู่ 3 แขนง
 - ข. ศิลปะบริสุทธิ์มีอยู่ 4 แขนง
 - ค. ศิลปะบริสุทธิ์มีอยู่ 5 แขนง
 - ง. ศิลปะประณีตมีอยู่ 3 แขนง

4. "ทัศนศิลป์"
 - ก. ศิลปะที่กระตุ่นประสาทสัมผัสค่านอารมณ์
 - ข. ศิลปะที่กระตุ่นประสาทสัมผัสค่านการไคยีน
 - ค. ศิลปะที่กระตุ่นประสาทสัมผัสค่านการมองเห็น
 - ง. ไม่มีชอออก

5. งานที่เรียกว่าทัศนศิลป์นั้น คือ
- ก. จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม
 - ข. จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏกรรม
 - ค. จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม
 - ง. จิตรกรรม สถาปัตยกรรม นาฏกรรม
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียง

หน่วยที่ 1

ศูนย์ที่ 2

-
1. อ่านเนื้อหาให้ละเอียด
 2. ดูภาพประกอบเนื้อหาให้เข้าใจ
 3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
 4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 5. ย้ายไปศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้งที่เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 1
หน่วยที่ 2

ศิลปะประยุกต์ (Apply Art)

เป็นศิลปะที่มุ่งประโยชน์ในทางใช้สอยก่อน เป็นอันดับแรก แล้วจึงนำความงามทางด้านศิลปะ
 เข้าไปช่วยตกแต่งให้งานที่ใช้สอยนั้นดูน่าใช้มากขึ้น ศิลปะประยุกต์ส่วนใหญ่เป็นงานฝีมือมัก
 จะไม่ใช่เครื่องจักรผลิต

มัณฑนศิลป์หรืองานตกแต่ง (Decoration)

เป็นงานศิลปะที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดวางแปลนที่ถูกต้อง การออกแบบเครื่องเรือน กำหนดสี
 ตลอดจนวัสดุในการตกแต่งให้สัมพันธ์กับสถาปัตยกรรม และสวยงามเหมาะสมแก่สถานที่นั้นๆ
 เรียกหรือย่อ ๆ ว่าการตกแต่งภายใน

อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art)

เป็นงานศิลปะที่มีรูปแบบลงตัวแล้ว จึงมุ่งผลิตเพื่อการค้าเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น วิธีการผลิต
 จึงต้องอาศัยเครื่องจักรผลิตแทนแรงคนเพราะประหยัดแรง เวลา และ พยายามใช้จ่าย

พาณิชย์ศิลป์ (Commercial Art)

จัดเป็นศิลปะที่มุ่งในด้านการโฆษณาเกี่ยวกับสินค้า เพื่อมุ่งประโยชน์ในการจำหน่ายสินค้า
 ฉะนั้น วิธีการของงานพาณิชย์ศิลป์จึงออกมาในรูปแบบโปสเตอร์ โฆษณาเชิงชวนให้รู้ ในสื่อ
 ห้างสรรพสินค้า นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ตลอดจนงานความบันเทิง เช่น ป้ายโฆษณาภาพยนตร์
 เป็นต้น

จิตรกรรม (Painting)

งานจิตรกรรมเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสีโดยตรง ซึ่งอาจจะเป็นการวาดเส้น
อะเองสีก็ได้

เกนนิส (Doris) กล่าวไว้ในหนังสือจิตรกรรมสมัยใหม่ว่า "จิตรกรรมเป็นการจัดสีบน
ระนาบผิวอย่างเหมาะสมและประสานกันอย่างกลมกลืน"

จิตรกรรมอาจมีระนาบผิวที่แบน ม้วน งอก็ได้ทั้งสิ้น ในปัจจุบันได้มีการนำเอางานประติมา
กรรมมาผสมกับงานจิตรกรรมแล้ว

จิตรกรรม มีชื่อเรียกตามเรื่องที่มีปรากฏบนผิวระนาบดังนี้

1. ภาพทิวทัศน์ (Landscape)

เป็นจิตรกรรมที่แสดงเกี่ยวกับภูมิประเทศ บรรยากาศ เวลา มีเนื้อที่ แสดงทิวทัศน์ ภู
ทิวทัศน์ เป็นส่วนประกอบในภาพมาก

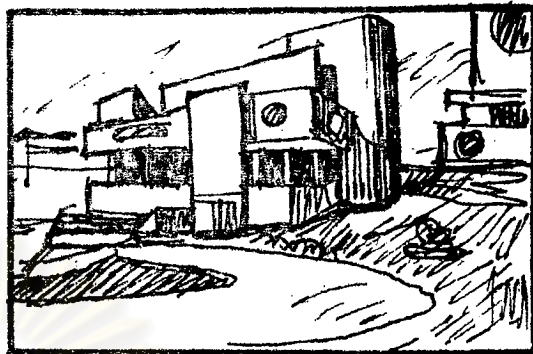
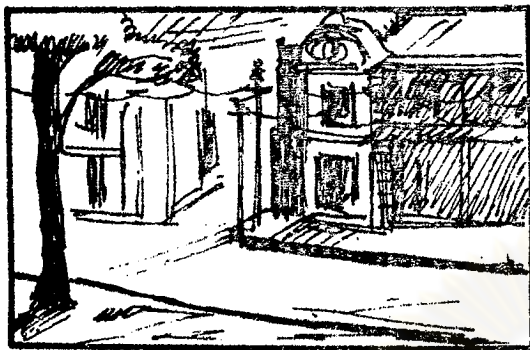
2. ภาพทะเล (Seascape)

เป็นจิตรกรรมที่แสดงเนื้อที่เกี่ยวกับทะเลเป็นส่วนประกอบในภาพมาก

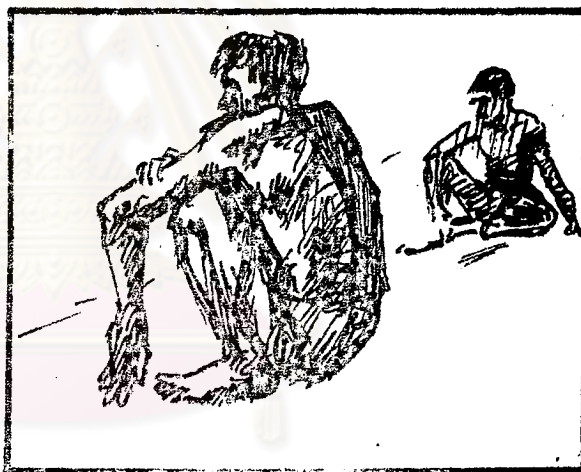
3. ภาพอาคารและสิ่งก่อสร้าง (Architectural Painting)

แสดงสิ่งก่อสร้าง ความงามของแสงสีในสิ่งก่อสร้างนั้น ๆ

4. ภาพคนครึ่งตัวและเต็มตัว (Portrait & Figure)

ภาพคนครึ่งตัวตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงเอวเรียกว่า Portrait ถ้าเป็นภาพที่เขียนเต็มตัวเรียกว่า Figure

5. ภาพผนัง (Mural Painting)

เป็นภาพที่มีขนาดใหญ่มักเขียนตามอาคารที่ใหญ่โต เช่น ตามผนังโบสถ์ วิหาร มักเขียนด้วยสีฝุ่น (Tempera) ถ้าเป็นภาพที่เขียนขณะที่ยังปูนที่ผนังยังไม่เปียกอยู่เรียกว่าสีเฟรสโก

6. ภาพหนึ่ง (Still-life)

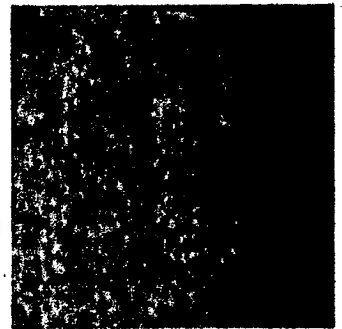
หมายถึงภาพที่เขียนจากหุ่นขนาดไม่ใหญ่ ทัศนียภาพที่เหมือนผลไม้ ดอกไม้ เครื่องมือ เครื่อง
ใช้ต่าง ๆ

7. ภาพประกอบเรื่อง (Illustration)

เป็นภาพที่เขียนขยายความสำคัญของส่วนสำคัญเรื่องราวต่าง ๆ หรือแสดงส่วนประกอบ
ต่าง ๆ ของเครื่องมือเครื่องใช้ วิธีใช้ต่าง ๆ เป็นต้น

จุดอ่อนของแผ่นวัสดุที่ทำจากสารอินทรีย์			
<p>ไอน้ำ/ความชื้น</p>	<p>เชื้อรา</p>	<p>กรดต่าง ๆ</p>	<p>ไฟ/ความร้อน</p>

ประติมากรรม (Sculpture)

ประติมากรรม เป็นชื่อเรียกงานปั้น สลัก, หักไป เรียกสั้น ๆ ว่า ประติมากร

ปฏิมากรรม เป็นชื่อเรียกสำหรับงานที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น พระพุทธรูป ฐานเรียก

ปฏิมากร

งานประติมากรรม มีขบวนการสร้างได้หลายวิธี คือ

1. วิธีแกะสลัก (Carving)

เป็นขบวนการในทางลบหรือเอาส่วนย่อยออกจากส่วนรวม ผลที่ได้เรียกว่ารูปสลัก วัสดุที่แกะสลักจะเป็นวัสดุที่ไม่แข็งมาก เช่น หินอ่อน ไม้ สีสานแรง ซึ่งผู้แกะสลักอาจจะใช้เครื่องมือที่ไร้แรงสลักนั้นไว้ที่รูปสลักโดยไม่ต้องการขีดให้เรียบหมดก็ได้

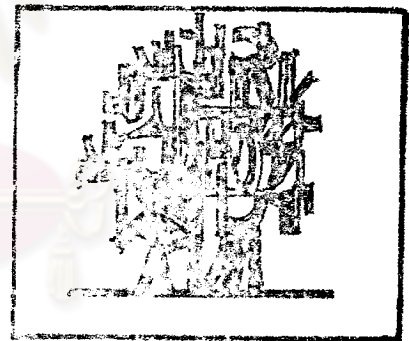
2. วิธีปั้น (Modelling)

เป็นขบวนการในทางบวก คือ เอาส่วนย่อยเพิ่มเข้าไปในส่วนรวม การปั้นเหมาะสำหรับวัสดุที่เปลี่ยนแปลงสภาพได้ เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว ซึ่งผู้ปั้นเสร็จแล้วมักจะหล่อหรือเผาตามคุณสมบัติของวัสดุนั้น

3. วิธีทุบ ตี เคาะ (Repousee)

ใช้กับประติมากรรมโลหะที่มีขนาดไม่ใหญ่ ผู้ทำต้องมีทักษะสูง การทำก็มักจะทำไปพร้อม ๆ กันออกแบบไป คือ กล่าวได้ว่าผู้ทำหันตาเห็นภาพขณะทำก็ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขพร้อมกันไปด้วย

4. วิธีหล่อ (Casting)

เป็นขบวนการทางผลิตผลงานที่ปั้นไว้แล้ว การหล่อช่วยให้รูปปั้นมีความคงทนถาวร เพราะรูปที่ปั้นเป็นแบบดินเหนียว หรือดินน้ำมัน ถ้าไม่หล่ออาจจะแตกชำรุดได้ง่าย

ความงามของประติมากรรม

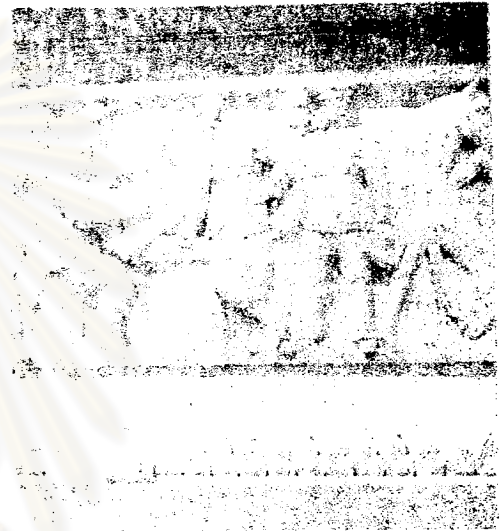
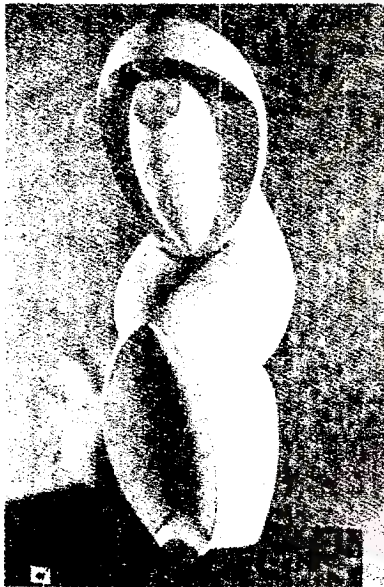
ความงามของประติมากรรมแบ่งออกได้เป็น 2 อย่าง คือ

1. ความงามทางลักษณะ (Beauty in Relief)

มี 3 ลักษณะ คือ

ก. แบบลอยตัว (Round Relief)

คือรูปปั้นที่ดูได้รอบด้าน มีความกลม ความสูงต่ำเหมาะสม

ข. แบบนูนสูง (High Relief)

เป็นแบบที่มีฐานด้านหลัง เช่นรูปปั้นที่ฐานของอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ความหนาของรูปปั้นประมาณครึ่งตัว

ค. แบบนูนต่ำ (Low Relief)

กว่าแบบนูนสูง

มีฐานด้านหลังเช่นเดียวกับแบบนูนสูง แต่ความหนาของรูปปั้นบาง

2. ความงามทางรูปทรง (Beauty in Form)

งานประติมากรรมเป็นงานที่มีรูปทรงสูงค่า เป็นลักษณะสามมิติ ฉะนั้นความงามของผลงานนั้น ถ้าจะสร้างใหม่มีความงามเฉพาะรูปอย่างเดียวเท่านั้นยังไม่พอ ต้องพิจารณาถึงฐานของงานประติมากรรมด้วย เพราะฐานช่วยให้รูปตั้งอยู่ได้ หรือฐานมีความสูงหรือต่ำเกินไป ทำให้เสียความงามในทางสัดส่วนส่วนรวมไปได้ ดังนั้น เมื่อสร้างงานประติมากรรมที่มีฐานจึงต้องคำนึงถึงความงามทั้งส่วนรวมทั้งรูปและฐานด้วย

ประติมากรรมแขวน (Mobile)

เป็นงานประติมากรรมที่มีฐานอยู่บนเพดานหรือที่สูง แล้วแขวนห้อยลงมา เพื่อให้เกิดความงามทางการเคลื่อนไหว ประติมากรรมแขวนของไทยที่มีมานานแล้ว คือ ปลาทูเคี้ยวที่ร้านควยไยสถาน แล้วแขวนไว้ดูเล่นตามบ้านตั้งแต่สมัยโบราณมาแล้ว

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 ตอนที่ 2

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากบทเรียนในศัณษันต์ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัด โดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้บข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. มัณฑศิลป์คืองานเกี่ยวกับ
 - ก. การออกแบบเครื่องเรือน
 - ข. การออกแบบภายในให้เหมาะกับสถานที่นั้น ๆ
 - ค. การกำหนดสีการตกแต่งให้สัมพันธ์กับงานสถาปัตยกรรม
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. การผลิตวิทยุหรือโทรทัศน์นั้นเป็นงาน
 - ก. มัณฑศิลป์
 - ข. พาณิชยศิลป์
 - ค. อุตสาหกรรมศิลป์
 - ง. ศิลปะประยุกต์
3. ภาพผนังที่เขียนขณะที่ปูนกำลังเปียกอยู่เรียกว่า
 - ก. สีฝุ่น
 - ข. สีน้ำมัน
 - ค. สีเฟรสโก
 - ง. สีอะครีลิค
4. ประติมากรรมที่เป็นงานแกะสลักนั้นคือ
 - ก. การเพิ่มส่วนย่อยเข้าในส่วนรวม
 - ข. การเอาส่วนย่อยออกจากส่วนรวม
 - ค. การเอาส่วนย่อยออกและเพิ่มส่วนย่อยเข้าในส่วนรวมทั้ง 2 อย่าง
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. ประติมากรรมแขวนหรือ Mobile คือ
- ก. ประติมากรรมที่มีฐานอยู่ทึบ
 - ข. ประติมากรรมที่ใช้แขวนจากที่สูง
 - ค. ประติมากรรมที่ดูความงามจากการเคลื่อนไหวและใช้แขวนจากที่สูง
 - ง. ประติมากรรมที่ไม่มีฐานแต่เคลื่อนไหวได้
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการเรียน

หน่วยที่ 1

ศูนย์ที่ 3

1. อ่านเนื้อหาให้ละเอียด
2. ดูภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้งที่เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 1

ตอนที่ 3

องค์ประกอบแห่งศิลป์ (Composition)

คำว่า "องค์ประกอบ" (Composition) มีความหมายคล้ายคลึงกับการออกแบบ (Design) บางครั้งเราจะพบว่านำมาใช้สลับกันเสนอ แต่การออกแบบนั้นครอบคลุมกว้างขวางในวิชาการทุกแขนง ส่วนองค์ประกอบได้เรียกเฉพาะวิชา จิตรกรรม ประติมากรรม และดนตรีโดยเฉพาะ

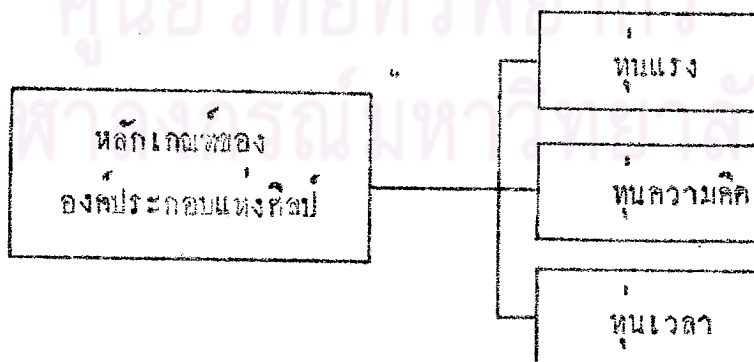
ความหมายขององค์ประกอบแห่งศิลป์

หมายถึง "การเลือก สะกัด ตัดทอน ประกอบ สร้างสรรค์ส่วนประกอบต่าง ๆ ทางศิลปะ ให้เป็นรูปทรงใหม่ มีความกลมกลืน และมีประโยชน์ใช้สอย ตามความมุ่งหมาย"

หรือ กล่าวสั้น ๆ ก็คือ "การจัดทุกสิ่งทุกอย่างรวมกันเข้าให้มีความงาม และ เหมาะกับ ประโยชน์ใช้สอย"

ความสำคัญขององค์ประกอบแห่งศิลป์

เป็นวิชาที่มีหลักเกณฑ์ มีกฎในการที่จะทำให้อุทิศเวลาในงานช่างได้ปฏิบัติงานทุกแขนงให้บังเกิดมีคุณค่าขึ้น เพราะงานทุกสิ่งทุกอย่างถ้าต้องการให้ผลงานมีคุณค่าในด้านความวิจิตรงดงาม จำเป็นต้องนำวิชาองค์ประกอบแห่งศิลป์เข้ามาเกี่ยวข้องกับควย และจะจำเป็นที่สุดในการริเริ่มการสร้าง เพราะหลักเกณฑ์ทางองค์ประกอบจะช่วยให้ทุนเวลา ความคิด และแรงงานเป็นอย่างมาก

ส่วนประกอบที่สำคัญในการออกแบบ (Element of Design)

ส่วนประกอบที่สำคัญในการออกแบบ หรือ องค์ประกอบแห่งศิลปะประกอบไปด้วย

1. เส้น (Line)
2. รูปร่าง (Shape)
3. รูปลักษณะ (Form)
4. ช่องว่าง (Space)
5. ลักษณะผิวพื้น (Texture)
6. สี (Color)
7. คุณค่า (Value)
8. มวล (Mass)

รายละเอียดของส่วนประกอบแต่ละอย่างมีดังนี้

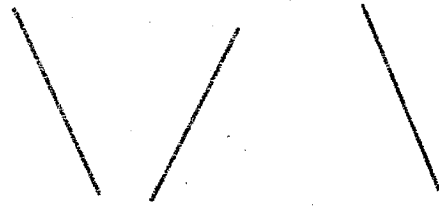
1. เส้น

เส้นหมายถึง จุดหลายพันล้านจุดติดต่อกัน มีทิศทางบนระนาบผิว ให้ความรู้สึกตามทิศทาง และลักษณะดังนี้

1. เส้นตั้ง
ให้ความรู้สึกมั่นคง
แข็งแรง หนักแน่น

2. เส้นราบหรือเส้นนอน
ให้ความรู้สึก นอน
ราบเรียบ สบาย

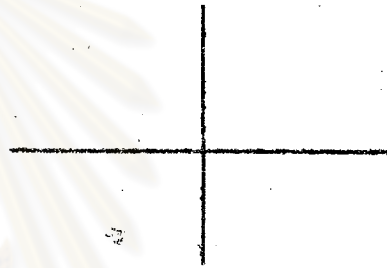
3. เส้นเฉียง
ให้ความรู้สึก โอนเอียง
ไม่แข็งแรง ไม่หนักแน่น
เคลื่อนไหว

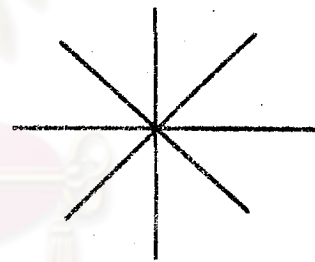
4. เส้นขนานราบ
ให้ความรู้สึกสุภาพ
สงบ นิ่ง ราบเรียบ

5. เส้นตรงตัดกัน
ให้ความรู้สึกรวมกัน
พลังแข็งแรงผสมกับ
ความสงบ

6. เส้นตรงตัดกันจนเกิดดาวกัน
ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว
แผ่ขยาย กระจาย

7. เส้นรูปสามเหลี่ยม
ให้ความรู้สึกขรุขระ ไม่
ราบเรียบ ไม่มั่นคง

8. เส้นรูปสี่เหลี่ยม
ให้ความรู้สึกมีขอบเขต
มีเนื้อที่ ราบเรียบสม่ำเสมอ

9. เส้นโค้ง
ให้ความรู้สึก นุ่มนวล
อ่อนหวาน เคลื่อนไหว
ช้า ๆ

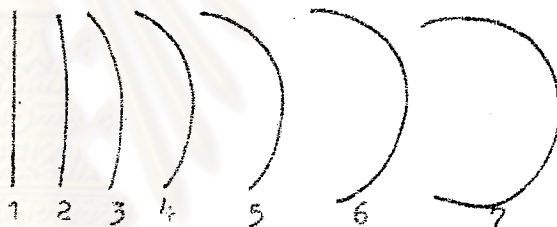

10. เส้นทึบตรง
ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว
รวดเร็ว ไม่อยู่นิ่ง

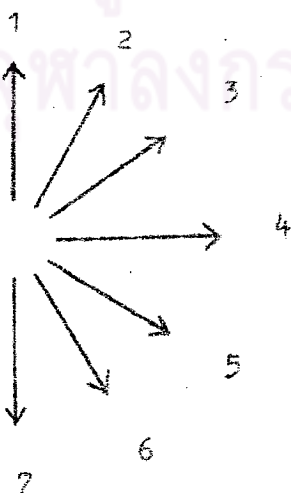
ความกลมกลืนและตัดกันของเส้น

ทฤษฎีความกลมกลืนกล่าวว่าเส้นที่
ใกล้เคียงกันจะกลมกลืนกัน เส้นที่
ไกลกันจะตัดกัน จากภาพความมือนี่
จะเห็นว่าลักษณะ เส้นที่ใกล้เคียง-
กันคือ 1, 2, 3, จะมีความกลมกลืน

กัน และยิ่งห่างออกไปถึง 4, 5, 6, 7 ก็จะตัดกับเส้นที่ 1, 2, 3 มากขึ้นทุกที และเส้นที่ 1 กับเส้นที่ 7
จะตัดกันมากที่สุด

ความกลมกลืนของทิศทาง

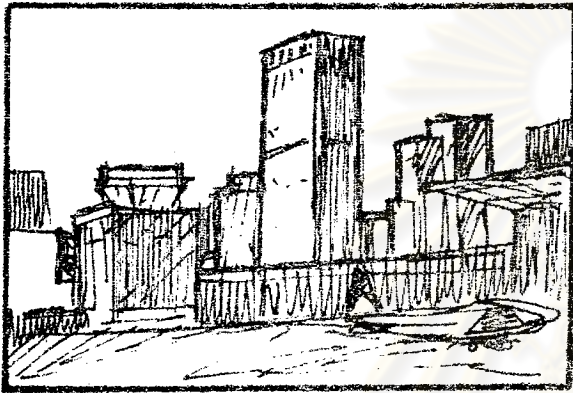
ทิศทางของเส้นทั้ง 7 เส้นทางซ้ายมือนั้นแสดงให้เห็นถึง
ความกลมกลืน และตัดกันของทิศทางต่าง ๆ เราจะเห็น
ว่าทิศทางที่ 1, 2, นั้นกลมกลืนกันมากที่สุด เพราะใกล้เคียง
กันที่สุด ยิ่งห่างออกไปก็ยิ่งตัดกันมากที่สุด และจะไป
ทิศทางตรงข้ามกันเลย คือ 1 กับ 7 ทิศทางนี้จะเริ่มส่วน
ก็ตัดไม่จำเป็นจะต้องเริ่มจากทิศทางที่ 1 เสมอไป อาจ
เริ่มจาก 3 หรือ 7 กอนก็ได้ เพราะถ้าไล่หลักความกลม-
กลืนอันเดียวกันคือ 7 ก็กลมกลืนกับ 6 หรือ 3 กลมกลืน

กับ 4 อย่างนี้ เป็นต้น

เส้นเป็นเครื่องหมายที่คือเป็นใช้สร้างงานในแขนงต่าง ๆ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานนั้น ๆ

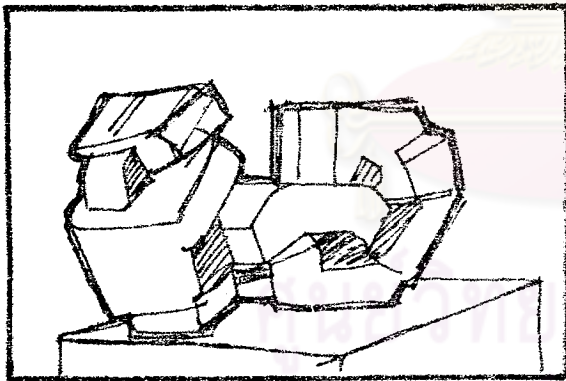
สำหรับการใช้เส้นเพื่อช่วยในการจัดภาพให้ดีขึ้นนั้น ในงานทัศนศิลป์ให้ความหมายดังนี้

1. งานสถาปัตยกรรม

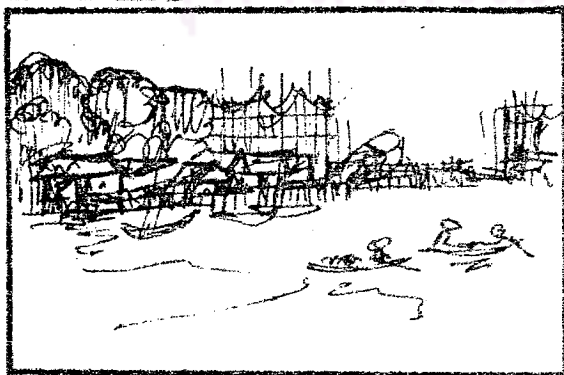
สถาปนิกผู้สร้างงานย่อมหมายถึง เส้นภาพนอกที่แสดงภาพสิ่งที่สร้างขึ้นนั้นเป็นเส้นที่คล้ายขอบฟ้า อันเป็นรูปทรงของงานโดยส่วนรวมนั่นเอง

2. งานประติมากรรม

ประติมากรรมจะเพ่งเล็งพิจารณาถึงภาพนอก รอบภาพที่จะสร้างคือ เคาโครงส่วนใหญ่ของรูป

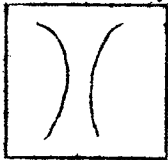
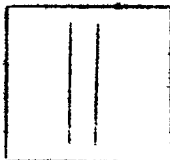

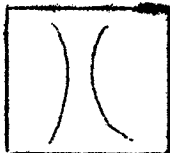
3. งานจิตรกรรม

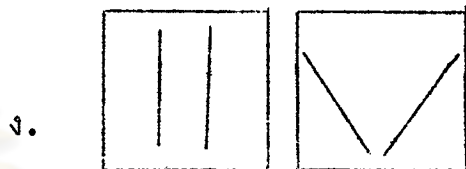
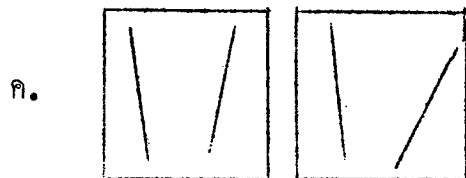
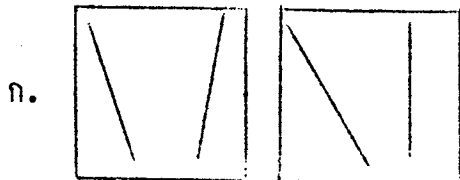
จิตรกรจะพิจารณาภาพเป็น เคาโครง ส่วนใหญ่ภายนอกโดยรอบมิได้เน้นถึงส่วนละเอียดภายในมากนัก เพราะภาพที่ควรพิจารณาจากส่วนรวมมากกว่าส่วนละเอียด

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 ศูนย์ที่ 3

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศนชั้นตอนแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. คำว่า "องค์ประกอบแห่งศิลป์" นั้นหมายถึง
- การสร้างสรรคงานศิลป์อย่างไรก็ได้
 - ภาพเขียนทุกชนิดที่มีเส้น แสง และสีประกอบกัน
 - การออกแบบงานศิลปะโดยทั่ว ๆ ไปไม่จำกัดอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ
 - การจัดทุกสิ่งรวมกันให้มีความงามและเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
2. ความรู้สึกของเส้นโค้งคือ
- ไม่ราบรื่นขรุขระ
 - อ่อนโยนนุ่มนวล โศกเศร้า
 - สงบราบเรียบ
 - เร็ว
3. เส้นตรงที่ตัดกันจุดเดียวกัน ให้ความรู้สึก
- เร็ว
 - เคลื่อนไหว
 - แผ่กระจาย
 - โอบเออไม่หนักแน่น
4. รูปที่กลมกลืนกันและตัดกันมากที่สุดนั้นคือข้อ
ก.			ค.		
ข.			ง.		

5. เส้นทแยงมุมที่ลากจากมุมบนซ้ายและตัดกันมากที่สุดคือข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการเขียน

หน่วยที่ 1

ศูนย์ที่ 4

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. รูปภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปหรือรูปร่าง (Shape)

รูปหรือรูปร่างหมายถึงลักษณะเค้าโครงภายนอกของสิ่งต่าง ๆ มีลักษณะเป็น สองมิติ คือ ความกว้างและความยาว

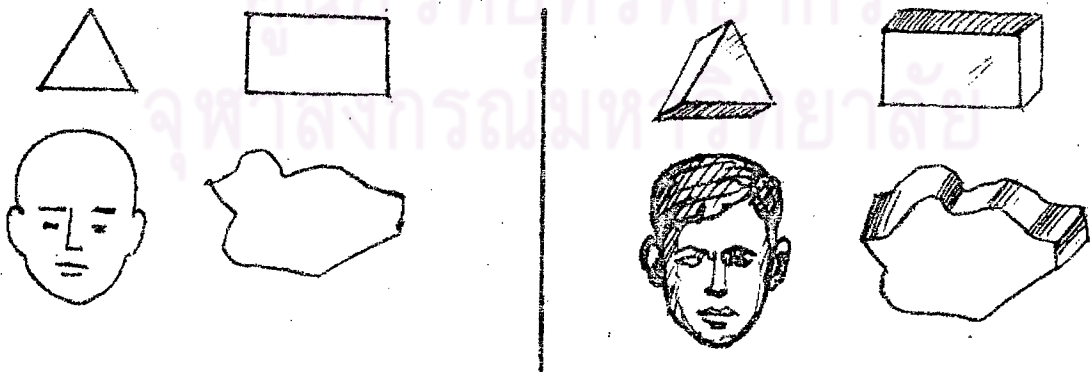
รูปทรงหรือปลักษณะ (Form)

มีผู้ให้ความหมายคล้ายคลึงกันหลายข้อดังนี้

- หมายถึงโครงสร้างทั้งภายนอก ภายในของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย (Total Organic Structure)
- หมายถึงโครงสร้างของส่วนประกอบที่มนุษย์สังเคราะห์ขึ้น (A Synthesis of All element of that Structure)
- หมายถึงลักษณะท่าทางของส่วนประกอบทั้งหลายที่มีความสัมพันธ์กัน เกิดเป็นลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะ

รูปทรงมีลักษณะเป็น สามมิติ คือ มีความกว้าง ความยาว ความหนา แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับน้ำหนัก เกี่ยวพันแรง และความสมดุลย์

เพื่อประกอบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง Shape และ Form โปรดดูภาพประกอบความเข้าใจข้างล่างนี้

รูปปร่าง

รูปทรง

Space (อวกาศ, บริเวณว่าง, ที่ว่าง, ช่องว่าง)

ความหมายในทางศิลปะมิได้หมายความถึงความว่างเปล่าจริง ๆ แต่หมายถึงบริเวณรวมระหว่างรูปทรงกับบริเวณรอบรูปทรง โดยตกลงให้บริเวณที่เป็นรูปทรงให้เป็นบริเวณว่างส่วนบวก (Positive Space) บริเวณว่างรอบรูปทรงให้เป็นบริเวณว่างส่วนลบ (Negative Space)

บริเวณว่างส่วนบวกและบริเวณว่างส่วนลบนั้น บางทีก็มีความหมายคล้ายกับรูปและพื้น (Figure & Ground) ไปรกดรูปข้างล่างนี้

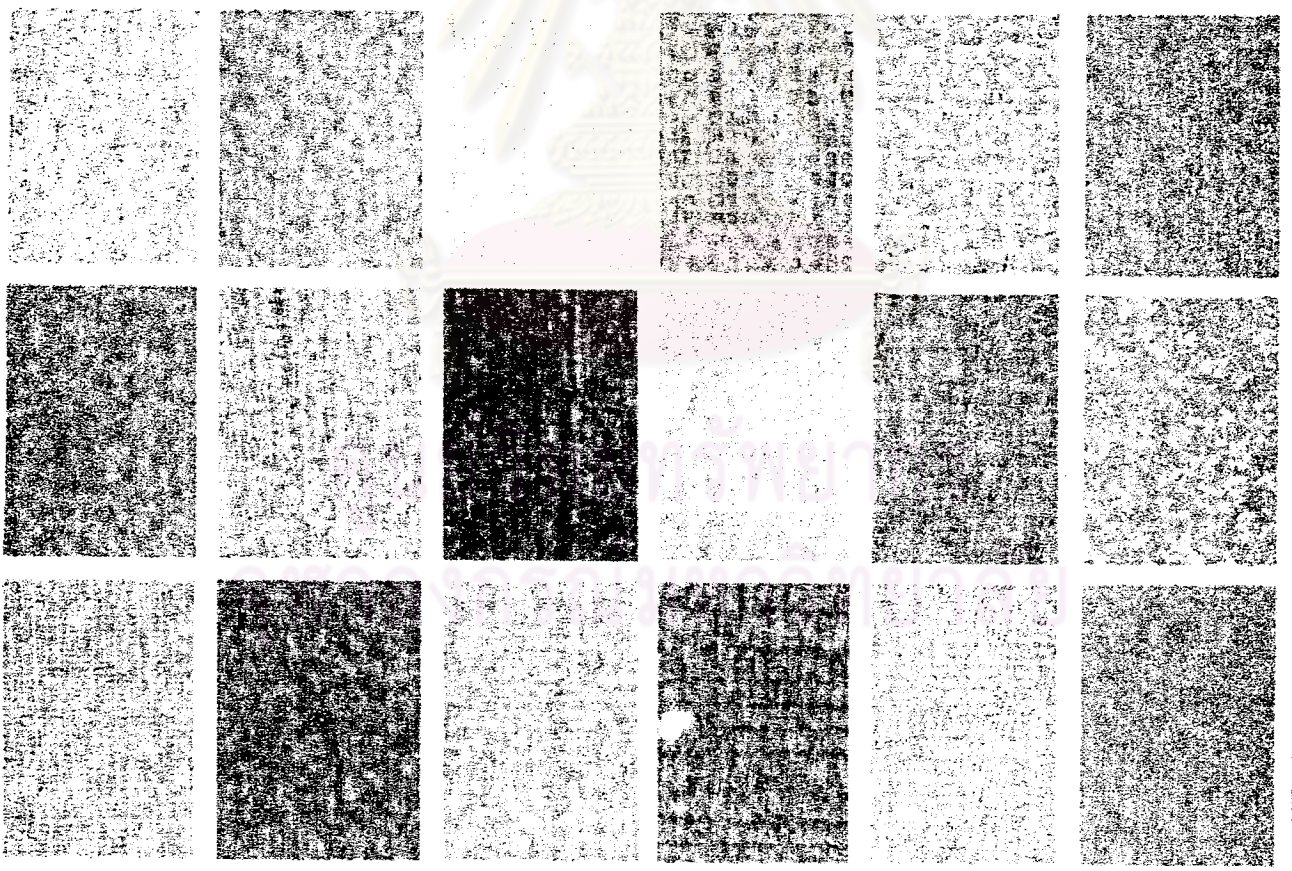
ในรูปที่มีมาลายนั้นไม่มีใครตอบได้ว่ามาลายตัวนี้มีลายสีขาวหรือสีดำ ทั้งนี้แล้วแต่จะตกลงกันว่าจะเอาสีใดเป็นรูป สีใดเป็นพื้น เพราะการมองเห็นนั้นประสาทตาจะรับรู้พร้อม ๆ กันทั้งรูปและพื้น

ภาพเขียนในปัจจุบันนั้นมีความสัมพันธ์กับเรื่องบริเวณว่างมาก ดังจะเห็นได้ว่าภาพเขียนในสมัยปัจจุบันบางภาพอาจจะกลับหัวกลับหาง หรือหมุนดูได้ทุกด้าน ทั้งนี้เพราะขึ้นอยู่กับตำแหน่งและน้ำหนักในบริเวณซึ่งศิลปินมีความเข้าใจจึงสามารถเขียนออกมาให้ดูได้ทุกด้าน แต่ภาพเขียนสมัยโบราณจะกลับตำแหน่ง หรือ หักทางไม่ได้ ตั้งค่านไหนก็ต้องตั้งค่านนั้นตลอดเวลาเพราะดูได้ด้านเดียว ตามแนวทฤษฎีของนิวตัน (Newtonian)

ลักษณะผิว (Texture)

ลักษณะผิวนี้หมายความถึง เรื่องการมองเห็น หรือการจับต้องสิ่งที่เป็นศิลปะวัตถุอาจเป็นภาพเขียน ภาพปั้นสลัก หรืองานสถาปัตยกรรม ซึ่งมีลักษณะให้เห็นว่ามี ความเด่นชัดขึ้นจากพื้นผิวตามคุณลักษณะของวัสดุที่นำมาสร้างงานศิลปะนั้น

ลักษณะผิวหมายถึงส่วนบนที่สัมผัสได้ของรูปทรง เช่น มีความเรียบละเอียด หยิบ ขรุขระมัน คาน ฯลฯ ซึ่งมีมากมายหลายร้อยหลายพันลักษณะ ที่มองเห็นง่าย ๆ เช่นลักษณะของผ้าชนิดต่างๆ เราจะพบว่าลักษณะผิวมากมายนับไม่ถ้วนที่เคี้ยว ทั้งนี้ยอมแล้วแต่เส้นใยของเนื้อผ้า กรรมวิธีในการทอ ก็ย่อมจะแตกต่างกันออกไปอีก ในงานศิลปะนั้น มีเรื่องเขียนภาพเรื่องเดียวกับวัสดุที่ใช้เขียนนั้น ทั้งหลายชนิด เช่น แผ่นไม้ ฝาใบ ฝาฉิม ผนังปูน และวัสดุอื่น ๆ อีกมากที่ใช้เขียนภาพได้ ทั้งนี้ก็ยอมแตกต่างกันไปตามความต้องการของผู้เขียน และ คุณสมบัติของงาน

ในงานปั้น - สลักนั้น จะเห็นได้เด่นชัดมากในด้านความแตกต่างของลักษณะผิว ศิลปินมีวิธีสร้างงาน
 ที่ดูแล้วมีความเหมาะสมกลมกลืนกับวัสดุที่ใช้สร้างมาก โดยจะเห็นได้ชัดจากผลงานใหม่ ๆ ของพวก-
 ประติมากร เขามีความคึกคักบ้าง เรื่องความเหมาะสมของวัสดุชนิดต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สร้างผลงาน
 มาก ฉะนั้นเขาจึงต้องใช้วิธีการสร้างที่เหมาะสมกับคุณลักษณะผิวพื้นของวัสดุ เพื่อที่จะได้ความงาม
 ตามคุณสมบัติของวัสดุนั้น ๆ จริง ๆ เช่น โลหะก็อาจใช้วิธีทุบ, ตัด, เจาะ หรือวิธีเชื่อมด้วยออกซิ-
 เจน และวัสดุอื่น ๆ เช่น ดิน หิน ไม้ พลาสติก ปูน เหล่านี้ก็ย่อมจะต้องมีกรรมวิธีที่เหมาะสมกับคุณ-
 ลักษณะของวัสดุแต่ละชนิดที่นำมาใช้สร้างผลงานประติมากรรมด้วย

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 ศนยที่ 4

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศนยที่ 1 และศนยที่ 4
ฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อ
เดียว

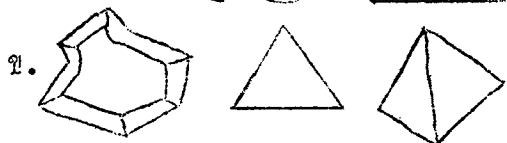
1. ลักษณะของรูปหรือรูปร่าง (Shape) คือ
- ก. เส้นเดียว คือ ความกว้าง
- ข. เส้นเดียว คือ ความยาว
- ค. สามมิติ คือ ความกว้าง ความยาว และความหนา
- ง. สองมิติ คือ ความกว้าง และความยาว

2. ลักษณะของรูปทรงหรือรูปลักษณะ (Form) คือ
- ก. สองมิติ คือ ความกว้าง ความยาว
- ข. สี่เหลี่ยมคางหมู
- ค. สามมิติคือความกว้าง ความยาว และความหนา
- ง. โครงสร้างเฉพาะภายในของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย

3. ข้อที่เป็นรูปร่างทั้งหมดคือข้อ

4. ข้อที่เป็นรูปทรงทั้งหมดคือ

5. บริเวณว่างส่วนบนและส่วนล่างนี้มีความหมายคล้ายกับ

- ก. แสงและเงา
- ข. รูปและพื้น
- ค. พื้นผิวและช่องว่าง
- ง. ไม่มีช้อดถูก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการเขียน

หน่วยที่ 1

ศูนย์ที่ 5

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. รูปภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
4. ย้ายไปเรียนศูนย์ต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
ที่เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์ทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับบริเวณว่างและเวลา

(Art Experience in Time and Space)

ประสบการณ์ที่หมายถึง

1. การรู้จักใช้พื้นที่ภาพ บริเวณว่างทั้งทางด้านสองมิติและสามมิติ รู้จักสร้างสมดุลย์ (Balance) รู้จักสร้างลีลา ความเคลื่อนไหว แรง (Rhythm, Motion, Force) ซึ่งจะเป็นแนวกระตุ้นความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์
2. การรู้จักคิดและมีความคิดที่กว้างขวาง เปลี่ยนแปลงเสมอตามกาลเวลา ความเหมาะสมมากกว่าความคิดแบบที่ฝังตายตัว

ความมุ่งหมาย

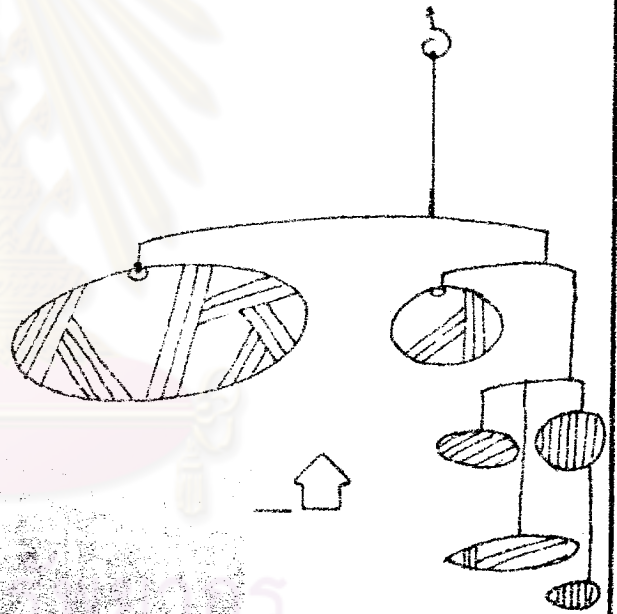
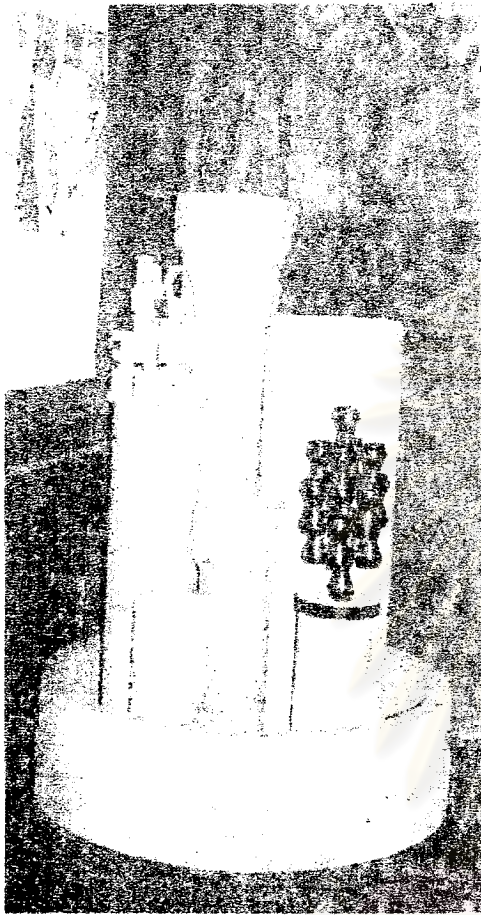
ประสบการณ์นี้จะส่งเสริมให้ผู้ใช้เริ่มมีความรู้ และเจตคติทางศิลปะตามความมุ่งหมายดังนี้

- ก. ความเข้าใจเกี่ยวกับสมัยนิยมทางศิลปะ ความเคลื่อนไหวทางศิลปะ หักเกี่ยวกับการจัดภาพ การวางโครงภาพเรื่องราว รูปแบบความเชื่อและการเปลี่ยนแปลงในการจัดภาพ
- ข. ความคิดในการปรับรูปร่างของศิลปะให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นแนวทางต่อไปในอนาคต
- ค. ความรู้จักคุณค่าของงาน และมีความรู้ในการคิด การแสดงออกด้วยวัสดุและวิธีการตามความรู้ลึก

กิจกรรมเสนอแนะที่สอดคล้องกับประสบการณ์คือ

1. งานโครงสร้าง (Construction)
2. ภาพหมุน ภาพเคลื่อน (Mobile)
3. งานปั้นสลัก (Sculpture)
4. งานตกแต่ง เจียรไน (Jewelry)
5. งานสร้างหุ่น (Pupets)

งานโครงสร้าง

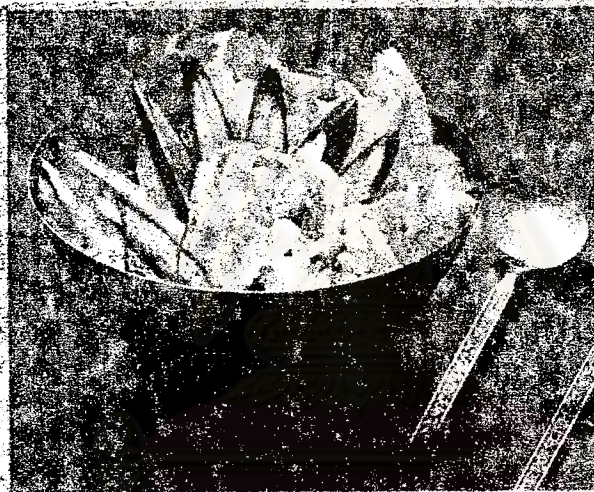
ภาพหมุน (Mobile)
ภาพแขวน

งานปั้นสลัก

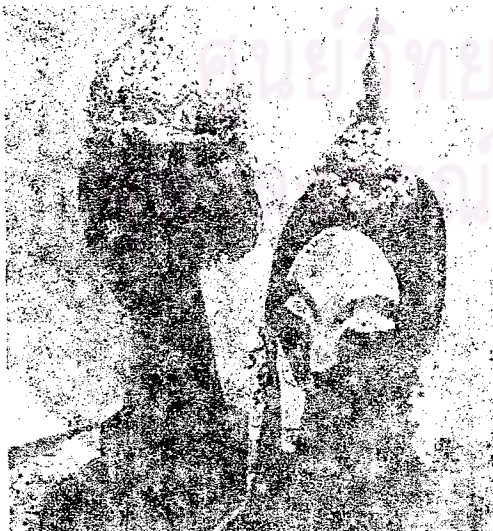

งานตกแต่งเจียรไน

แบบง่าย ๆ เช่น ตกแต่งสิ่ง
โดยแกะเป็นรูปต่าง ๆ หรือ
ตกแต่งแกะสลัก วัสดุไม่เป็นตน

งานสร้างหุ่น

ประสบการณ์ทางศิลปะที่ส่งเสริมการรับรู้ทางประสาทสัมผัส

(Art Experience in Sensory Perception)

ประสบการณ์ที่หมายถึง

1. การให้นักเรียนรู้จักสำรวจตัวเองด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า หู และความรู้สึก
2. การให้นักเรียนรู้จักทดลอง ปฏิบัติจริงด้วยวัสดุหลายชนิดที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ กัน ตามความเหมาะสมตามวัยต่าง ๆ
3. รู้จักเลือกนำวัสดุต่างชนิดมาประกอบเข้าด้วยกันตามประโยชน์และหน้าที่

ความมุ่งหมาย

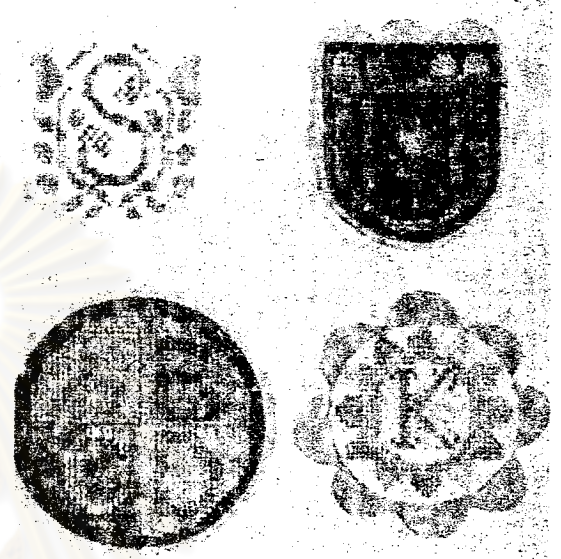
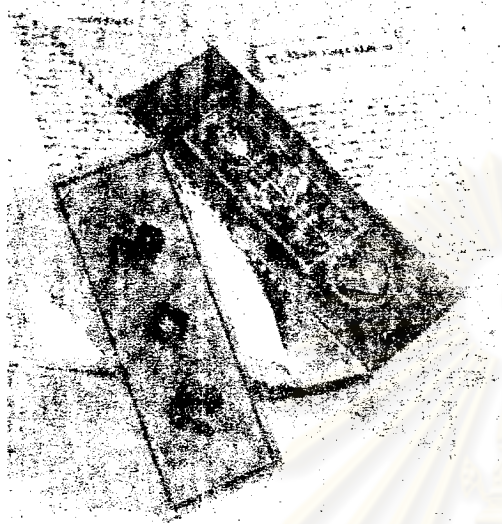
ประสบการณ์นี้จะส่งเสริมให้เด็กมีความรู้และทักษะตามความมุ่งหมายที่วางไว้คือ

- ก. ความเจริญของงานทางด้านศิลปะ ครอบคลุมไปทั่วทุกยุค
- ข. ความถนัดแรงในสภาพการณ์และคุณสมบัติของวัสดุ
- ค. การรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ และการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ง. ความละเอียดรอบคอบอดทน และความสามารถในการบังคับ ควบคุมมือ และทำให้สามารถแสดงออกถึงความสวยงามของงานได้
- จ. การรู้จักค่าเป็นวัสดุอย่างถูกต้อง เหมาะสมในสังคมประชาธิปไตย

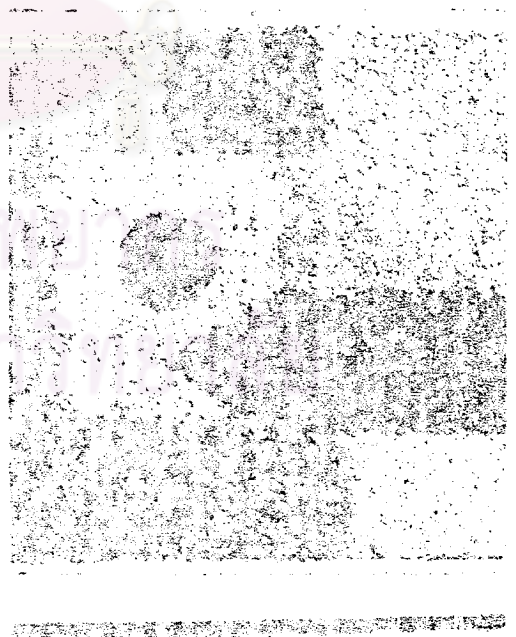
กิจกรรมเสนอแนะ

1. งานเย็บปัก ถักทอ งานทอ (Weaving & Stitchery)
2. การปะติดด้วยวัสดุจริง (Collage & Photomontage)
3. การพิมพ์ (Printing)
4. งานเครื่องปั้นดินเผา (Ceramics)
5. งานโลหะ (Metal Works)
6. งานเขียนสีเทียน (Crayon)

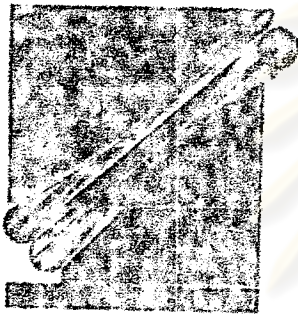
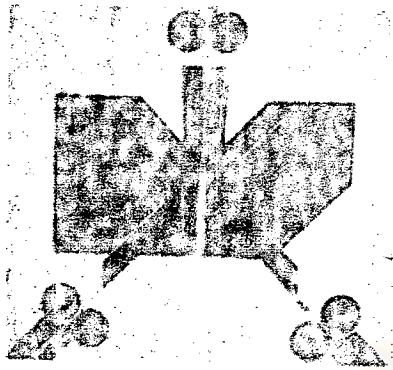
1. งานเขียนปัก ถักทอ

2. งานปะติดด้วยวัสดุจริง

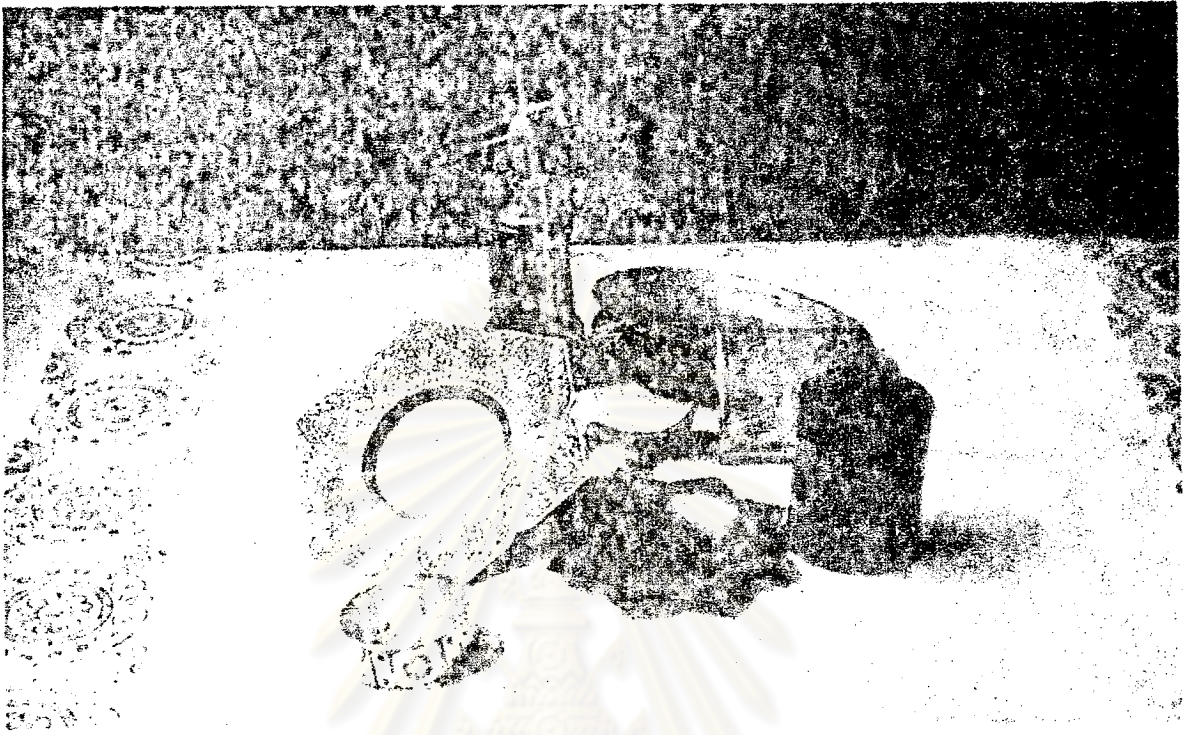
3. การพิมพ์

4. เครื่องดนตรีไทย

5. งานโลหะ

6. งานเขียนสีเทม

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
หน่วยที่ 1

ตอนที่ 1

1. ง
2. ก
3. ค
4. ค
5. ก

ตอนที่ 2

1. ง
2. ค
3. ค
4. ข
5. ค

ตอนที่ 3

1. ง
2. ข
3. ค
4. ค
5. ง

ตอนที่ 4

1. ง
2. ค
3. ข
4. ก
5. ข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสอนแบบศูนย์การเรียน

วิชาศิลปะ 101 ความซาบซึ้งในศิลปะ
เรื่อง ทฤษฎีสี (หน่วยที่ 2)
ระดับชั้น ป.กศ.
จำนวนนักศึกษา 30 คน วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2519
เวลา.....น.
สถานที่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื้อหา

1. ความหมายของสี, คุณสมบัติของสีชนิดต่าง ๆ
2. แม่สีชนิดต่าง ๆ ชั้นของการผสมสี, วงสีธรรมชาติ
3. วรรณะของสี, สีส่วนรวม, สีเอกรงค์
4. นำหนักของสี, ความเข้มของสี, สีตรงข้ามหรือสีคู่ประกอบ
5. การจับภาพกับงานวรรณกรรม, งานมณฑลศิลป์และศิลปะในการแต่งกาย

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. นักศึกษาทราบความหมาย, คุณสมบัติของสีชนิดต่าง ๆ
2. นักศึกษาทราบชั้นของการผสมสีจากวงสีธรรมชาติ
3. นักศึกษารู้จักวรรณะของสีจากวงสีธรรมชาติ
4. นักศึกษาทราบเรื่องนำหนักของสี, ความเข้มของสี, สีตรงข้ามหรือสีคู่ประกอบจากวงสีธรรมชาติ
5. นักศึกษาทราบถึงเรื่องการนำการจับภาพไปใช้ในงานวรรณกรรม งานมณฑลศิลป์ และศิลปะในการแต่งกาย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของคำว่า Coloring ได้ถูกต้อง
2. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของคำว่า Painting ได้ถูกต้อง
3. นักศึกษาสามารถรู้ลักษณะของภาพสีน้ำได้ถูกต้อง
4. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าสีที่เก่าแก่ที่สุดคือสีอะไรได้ถูกต้อง
5. นักศึกษาสามารถบอกชนิดของสีที่ใช้เขียนตกแต่งเครื่องแต่งกายได้ถูกต้อง
6. นักศึกษาสามารถบอกชื่อของสีที่ใช้สีค่าผสมกับสีแท้ได้ถูกต้อง
7. นักศึกษาสามารถบอกชื่อแม่สีธรรมชาติ 3 สี ได้ถูกต้อง
8. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าสีแสดและสีเขียวอนนผสมจากสีอะไรได้ถูกต้อง
9. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าสีขั้นที่ 3 คือสีอะไรได้ถูกต้อง 1 ข้อ จาก 4 ข้อ
10. สามารถบอกได้ว่าสีตรงข้ามกันจะมีคุณสมบัติอย่างไรได้ถูกต้อง
11. นักศึกษาสามารถแบ่งวรรณะของสีได้ถูกต้อง
12. นักศึกษาสามารถบอกชื่อสีที่จัดอยู่ในวรรณะสีร้อนได้ถูกต้อง
13. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของสีส่วนรวมได้ถูกต้อง
14. นักศึกษาสามารถบอกสภาพของสีส่วนรวมได้ถูกต้อง
15. นักศึกษาสามารถบอกวิธีการใช้สีแบบสีเอกรงค์ได้ถูกต้อง
16. นักศึกษาสามารถบอกความรู้สึกของสีที่ใช้ผสมกับสีขาวได้ถูกต้อง
17. นักศึกษาสามารถบอกความรู้สึกของความอ่อนแก่ของสีที่ตัดกันได้ถูกต้อง
18. นักศึกษาสามารถบอกวิธีการลดความเข้มของสีได้ถูกต้อง
19. นักศึกษาสามารถบอกความรู้สึกของสีตรงข้ามที่ใช้ในปริมาณเท่ากันได้ถูกต้อง
20. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าในวงสีธรรมชาติมีสีตรงข้ามกันอยู่กี่คู่ได้ถูกต้อง

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	1. ความหมายของสี 2. ความหมายของ Coloring 3. ความหมายของ Painting 4. ชนิดและคุณสมบัติของสี 7 ชนิด	1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ, ตัวอย่างงานของสีแต่ละชนิด 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ	1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ดูตัวอย่างงานที่ใช้สีแต่ละชนิด 5. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. สามารถบอกคุณสมบัติของสีแต่ละชนิดได้ 2. สามารถบอกความหมายของสีได้
2	1. ความหมายของ, Hue, Tint, Shade, Tone, 2. แม่สี 4 ชนิด 3. ทฤษฎีสีของแปรงและ MUNSSEL 4. วงสีธรรมชาติ 5. แม่สีและสีขั้นที่ 2, 3	1. บัตรคำตั้ง 2. เนื้อหา, ภาพ, แผนภูมิประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ	1. อ่านบัตรคำตั้ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ดูแผนภูมิประกอบ 5. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. บอกทฤษฎีสีที่ใช้ในการเขียนภาพได้ 2. บอกเรื่องวงสีธรรมชาติและการผสมสีขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ได้

ศูนย์วิทยารักษา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3	<p>1. <u>วรรณคดี</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีร้อยหรือสี่ร้อย - วรรณคดีเป็น <p>2. <u>สี่ส่วนรวม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและวิธีการใช้สี่ส่วนรวม <p>3. <u>สี่เอกรงค์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและวิธีการใช้สี่เอกรงค์ 	<p>1. บัตรคำตั้ง</p> <p>2. เนื้อหา, ภาพประกอบ ภาพตัวอย่าง</p> <p>3. บัตรคำถาม</p> <p>4. บัตรคำตอบ</p>	<p>1. อ่านบัตรคำตั้ง</p> <p>2. อ่านเนื้อหา</p> <p>3. ดูภาพประกอบเนื้อหา</p> <p>4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์</p>	<p>1. สามารถบอกสี่ที่อยู่ในวรรณคดีร้อยและวรรณคดีเป็น รวมทั้งการใช้ได้</p> <p>2. สามารถบอกลักษณะภาพที่ใช้สี่ส่วนรวมได้</p> <p>3. สามารถบอกลักษณะและการใช้สี่เอกรงค์ได้</p>
4	<p>1. <u>น้ำหนักสี่</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและวิธีการใช้ <p>2. <u>ความเข้มของสี่</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและวิธีการใช้ <p>3. <u>สี่ตรงข้ามหรือสี่คู่ประกอบ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและวิธีการใช้ 	<p>1. บัตรคำตั้ง</p> <p>2. เนื้อหา, ภาพประกอบ ภาพตัวอย่าง</p> <p>3. บัตรคำถาม</p> <p>4. บัตรคำตอบ</p>	<p>1. อ่านบัตรคำตั้ง</p> <p>2. อ่านเนื้อหา</p> <p>3. ดูภาพประกอบเนื้อหา</p> <p>4. ดูภาพสี่ตัวอย่าง</p> <p>5. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์</p>	<p>1. บอกความหมายและวิธีการใช้น้ำหนักสี่, ความเข้มของสี่ และสี่ตรงข้ามได้</p>

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5	1. การจัดการกับงานวรรณกรรมหรือวรรณคดี 2. การจัดการกับงานมัลติมีเดีย 3. การจัดการกับศิลปะในการแต่งกาย	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา 3. ภาพประกอบ	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา	1. เข้าใจเรื่องการจัดการกับงานวรรณกรรม, งานมัลติมีเดีย และศิลปะในการแต่งกาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียน
สำหรับหน่วยที่ 2

คำสั่ง จงตอบข้อสอบต่อไปนี้ (ตอบในกระดาษคำตอบ) โดยเขียนเครื่องหมาย x ทับข้อ
ข้อ ก, ข, ค, และ ง. ที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การลงสี (Coloring) หมายถึง
 - ก. การระบายสีตามแบบที่ร่างไว้เรียบร้อยแล้ว
 - ข. การระบายสีโดยไม่ต้องร่างแบบ
 - ค. การระบายสีโดยออกแบบไประบายสีไปพร้อมกัน
 - ง. การระบายสีน้ำอย่างเดียว
2. Painting หมายถึง
 - ก. การระบายสีโดยร่างแบบไว้เรียบร้อยแล้ว
 - ข. การระบายสีโดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือออกแบบไปขณะเขียน
 - ค. การระบายสีน้ำ
 - ง. การระบายสีน้ำมัน
3. จิตรกรรมสีน้ำที่มีคุณค่าตรงกับวัสดุต้องมีลักษณะ
 - ก. ทึบตัน แข็ง หนา
 - ข. หนา รอยแปรงมีสีฉ่ำแข็งกระด้าง
 - ค. เบี้ยก้อยเสมอ ถาแห่งทองผสมน้ำระบายช้าเพื่อให้อุดชุม
 - ง. ชุ่มก้อยเสมอแม่สีจะแห้ง และแสดงรอยแปรงเค็ดเคียว
4. สีที่คงเคิมเกาแก่ที่สุดคือ
 - ก. สีน้ำ
 - ข. สีน้ำมัน
 - ค. สีฝุ่น
 - ง. สีหมึก

5. สีที่นิยมเขียนตกแต่งกายเพราะทนทานต่อการซัก คือ
- สีอะคริลิก
 - สีน้ำมัน
 - สีเทียน
 - ไม่มีข้อถูก
6. สีที่เมื่อผสมกับสีค่าเรียกว่า
- Tone
 - Tint
 - Shade
 - ถูกหมดทุกข้อ
7. แม่สีธรรมชาติมีกี่สี คือ
- 3 สี แดง น้ำเงิน เขียว
 - 3 สี แดง เหลือง น้ำเงิน
 - 3 สี แดง น้ำเงิน ม่วง
 - ไม่มีข้อถูก
8. สีสด และสีเขี้ยวอนเกิดจากการผสมจาก
- สีส้ม + สีเขียว และสีน้ำเงิน + สีเขียว
 - สีส้ม + สีแดง และสีเขี้ยว + สีน้ำเงิน
 - สีส้ม + สีแดง และสีเหลือง + สีเขียว
 - สีส้ม สีเหลือง และสีเหลือง สีเขี้ยว
9. สีขั้นที่ 3 คือ
- ม่วง เขียวแก่ เขียวอ่อน
 - ม่วงแดง เขียว เขียวแก่
 - เขี้ยวอน แสด ม่วง
 - เขี้ยวอน เขียวแก่ ม่วงแดง

10. สีในวงสีธรรมชาติ 12 สีนั้น สีตรงข้ามกันจะคู่
- ตัดกัน
 - กลมกลืนกัน
 - ใกล้เคียงกัน
 - ไม่มีข้อถูก
11. วรรณะของสีแบ่งได้เป็น
- 2 วรรณะ
 - 3 วรรณะ
 - 4 วรรณะ
 - 5 วรรณะ
12. สีที่อยู่ในวรรณะสีร้อนคือ
- แดง เขียว ส้ม แสด
 - เขียว ส้ม แสด น้ำเงิน
 - เขียว แดง ม่วง ส้ม
 - ส้ม แสด แดง ม่วง
13. สีส่วนรวมหมายถึง
- น้ำหนักสี
 - ความเข้มของสี
 - สีกลมกลืน
 - สีตัดกัน
14. สภาพสีส่วนรวมจะมีสีที่ใกล้เคียงกันประมาณ
- 55 %
 - 65 %
 - 75 %
 - 85 %

15. วิธีการใช้สีที่เกี่ยวข้องกับน้ำหนักของสีจากเข้มสุดไปจนถึงอ่อนสุด เป็นวิธีการใช้สีแบบ
- สีเคียว
 - สีเอกรงค์
 - สี Monochrome
 - ถูกทั้ง ก ข ค
16. สีขาวเมื่อผสมกับสีใดก็ตามจะ
- คุ้เล็กลง
 - คุ้เทาเคิม
 - คุ้ใหญ่ขึ้น
 - คุ้ลดลงไปในพื้น
17. น้ำหนักอ่อนแก่ของสีตัดกันช่วยให้
- เห็นเป็นภาพเรียบ ๆ แบบ รู้สึกเฉย
 - เห็นชัดเจน แต่รู้สึกเฉย ๆ
 - เห็นชัดเจน ให้ความรู้สึกตื่นเต้น
 - เห็นว่าอีกสีหม่นลงไปไม่นาน
18. การลดความเข้มของสีทำได้โดย
- ระบายพื้นที่ตัดกันกับสีที่ต้องการระบาย
 - ระบายบนพื้นที่ดำ
 - ใช้แลคเกอร์เคลือบ
 - ใช้สีขาวผสม
19. สีตรงข้ามกันถ้าใช้ในปริมาณเท่า ๆ กันจะรู้สึกว่
- เคนสวยงาม
 - คุ้เป็นศิลปะดี
 - ไม่เกิดคุณค่าทางศิลปะ
 - เคนชัดขนาดทั้งสองสี

20. ในวงสี่เหลี่ยมจัตุรัส จะมีสี่ตรงข้ามที่ตัดกันอยู่

ก. 5 คู่

ข. 6 คู่

ค. 7 คู่

ง. ไม่มีข้อถูก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
กรมวิทยุโทรทัศน์

เวลา:

หน่วยที่ 2
ตอนที่ 1-5

คำแนะนำการ เรียน

หน่วยที่ 2

ศูนย์ที่ 1

1. อ่านเนื้อหาแต่ละตอนโดยละเอียด
2. ดูภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ และ อ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 2

ตอนที่ 1

สี (Lolor)

สีหมายถึงลักษณะของแสงสว่างที่ปรากฏแก่สายตาให้เห็นเป็นสีต่าง ๆ การที่ตาของเราจะมองเห็นวัตถุเป็นสีใดก็ต่อเมื่อแสงจากวัตถุนั้นสะท้อนสีมาเข้าตา ซึ่งอาจจะเป็นแสงที่เปล่งออกมาเองหรือแสงจากที่อื่นมากระทบ แล้วสะท้อนสีก็ได้

ดังนั้น การที่ตาของเราจะมองเห็นสีของวัตถุชัดเจนหรือไม่ จึงหาได้ขึ้นอยู่กับบริเวณที่เราอยู่มีแสงสว่างมากหรือน้อย แต่ขึ้นอยู่กับ ปริมาณของแสงที่มาจากตัววัตถุนั้นสะท้อนเข้าตาเราเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น คนที่อยู่ในที่มืดจะมองเห็นสีที่อยู่ในที่สว่างได้ดี แต่คนที่อยู่ในที่สว่างอาจจะมองเห็นสีในที่มืดได้น้อยหรืออาจจะไม่เห็นเลย เพราะแสงสว่างเป็นพลังงานเราจึงมองไม่เห็นแสงสว่าง แต่แสงสว่างช่วยให้เรามองเห็นสีได้ดังกล่าวแล้ว

สีเขียวในที่มืด

สีเขียวในที่สว่าง

Coloring

เป็นวิธีการระบายสีตามแบบที่ร่างไว้เรียบร้อยแล้ว

Painting

เป็นวิธีการระบายสีโดยมีการแก้ไขปรับปรุงอยู่เสมอในขณะที่ระบายสี การร่างไว้ก่อนหรือไม่ก็ร่างไว้ไม่เป็นปัญหาสำคัญ เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในขณะระบายถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสม หรือ

คุณแล้วไม่มีความรู้สึกที่ปรับปรุงใหม่ได้

ชนิดและคุณสมบัติของสี

สีที่ใช้ในงานระบายต่าง ๆ นั้นมีหลายชนิด แตกต่างกันไปตามลักษณะของประโยชน์การใช้สอย บางชนิดมีลักษณะโปร่งใส บางชนิดโปร่งแสง บางชนิดทึบแสง บางชนิดมัน บางชนิดก้าน และแต่ละชนิดก็มีความคงทนถาวรแตกต่างกันออกไป ในปัจจุบันนี้มีสีมากมายหลายชนิด ที่ควรทราบมีดังนี้

ก. สีน้ำ (Water Color)

สีน้ำมีลักษณะโปร่งแสง สามารถระบายทับกันได้ ถ้าทิ้งไว้ให้หมาดหรือแห้ง แต่ถ้าระบายทับกันหลายชั้นจะสกปรก ผู้ที่เขียนสีน้ำได้ก็ต้องฝึกฝนการใช้สีชนิดนี้เป็นอย่างมากเพราะระบายค่อนข้างยาก สีน้ำใช้ระบายบนกระดาษหรือวัสดุบางชนิด กระดาษที่ใช้ระบายอาจมีลักษณะผิว (Texture) ต่าง ๆ กัน เช่น มีความหยาบ, ละเอียก, มัน, ก้าน ไม่ कुछ ซึ่มมากเกินไป สำหรับผิวกระดาษถ้ามันเกินไปก็อาจใช้กระดาษทรายขัดให้ผิวหยาบความมันจนกว่าจะระบายได้

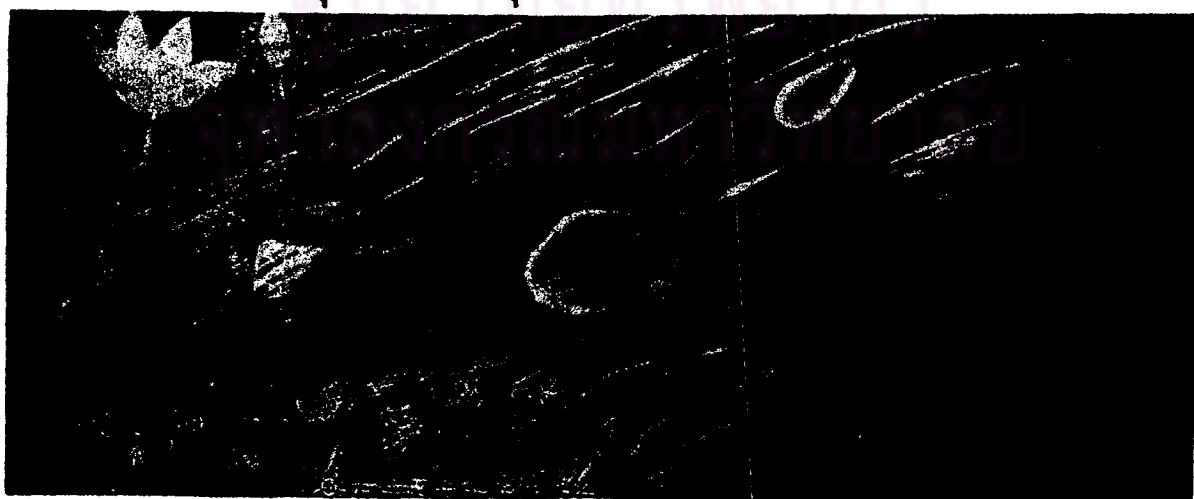
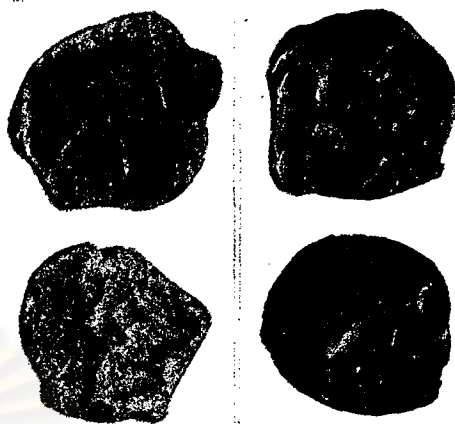
ลักษณะของจิตรกรรมสีน้ำที่ดีควรมีความคงทนกับวัสดุมากที่สุดของมีลักษณะนุ่มสกดอยู่เสมอแม้จะทิ้งไว้จนแห้งแล้วแต่ยังคงดูสดใส เหมือนยังไม่แห้งหรือมีลักษณะแสดงความกล้าแท้ ๆ เกี่ยวข้องผู้เขียนไว้ด้วย

ข. สีน้ำมัน (Oil Color)

สีน้ำมันมีลักษณะทึบแสงเพราะมีเนื้อสี (Pigment) ก้อนขางขนาดนั้น เวลาระบายจึงมักต้องอาศัยสีอื่นผสม เพื่อให้ใค้หน้าหนักสี (Value) แกก่อน หรือผสมให้ เกิดเป็นสีใหม่ขึ้น

โดยที่คุณสมบัติของสีน้ำมัน เป็นสีที่มีเนื้อสีเข้มข้น จึงต้องอาศัยน้ำมันผสม คือน้ำมันลินสีด (Linseed) และ น้ำมันสน (Turpentine) โดยมีอัตราผสมต่าง ๆ กันตามความต้องการของผู้ใช้แต่ละคน

สีน้ำมันมีคุณสมบัติทนทานมากถ้าใช้ส่วนผสมที่ดี ๆ และเก็บรักษาไว้ในที่ที่เหมาะสมแล้วจะสามารถเก็บไว้ได้นานหลายร้อยปีทีเดียว สีน้ำมันนิยมเขียนบนผ้าใบ (Canvas) แผ่นไม้ หรือบนวัสดุอื่น ๆ ได้แทบทุกชนิด

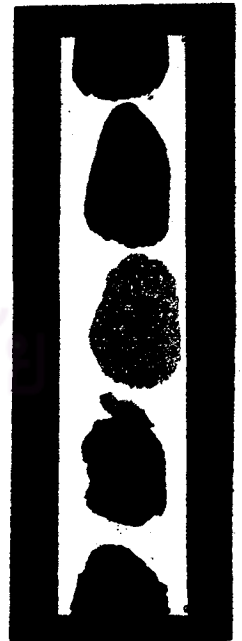

ค. สีฝุ่น (Tempera)

สีฝุ่น เป็นสีที่มีอายุเก่าแก่ดั้งเดิม
ที่สุด เพราะสามารถจะทำได้
จากธรรมชาติโดยไม่ยากนัก
เช่น จากดิน, เปลือกไม้, ใบไม้
เขม่าไฟ เป็นต้น

สีฝุ่นมีลักษณะเป็นผงโรยน้ำและ
กาวผสมเมื่อจะโรยเขียนแท่งก็มี
ร่าง เขียนบางท่านที่ศึกษาศิลปะผสม
สำหรับสีฝุ่นของตนเองโดย
เฉพาะ เช่น จากยอดไม้ หรือ
ไข่ไข่ขาวผสมแทนกาวก็มี

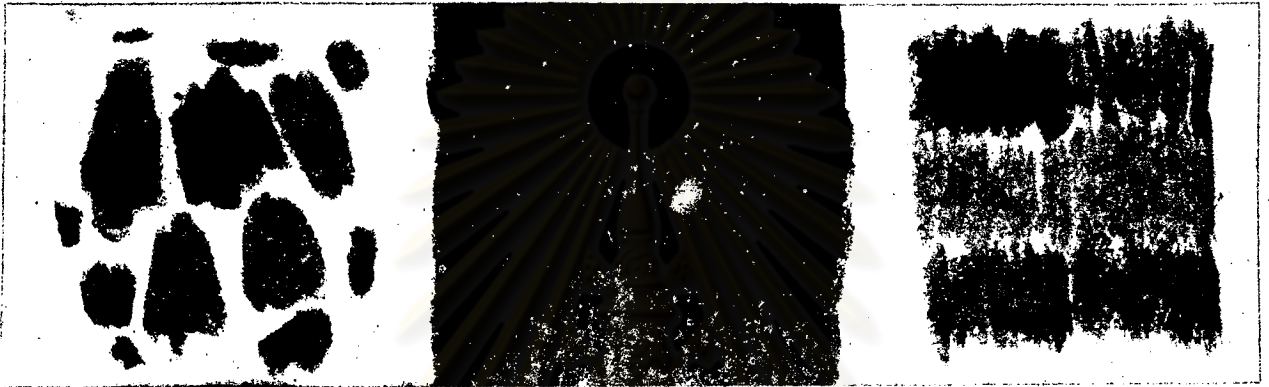
สีฝุ่นสามารถใช้ผสมกับน้ำมัน
เพื่อทำเป็นสีน้ำมันได้

ง. สีเทียน (Crayon)

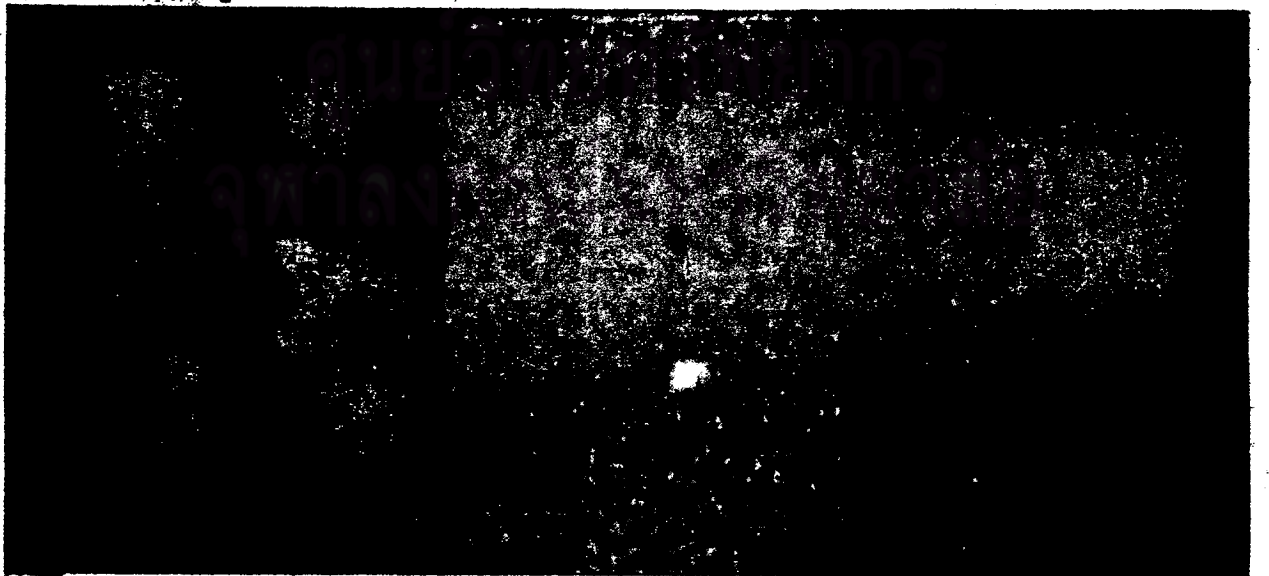
เป็นสีแห่งที่ไร้ไขเป็นส่วนผสม จึงมีความสะดวกในการใช้มาก ใช้ง่าย และราคาค่อนข้างถูก และมีความคงทน

สีเทียนสามารถนำมาใช้งานได้หลายลักษณะที่ดูแล้วมีความแปลกตาดีมากและมีกระบวนการปฏิบัติงานไม่ยุ่งยากนัก

จ. สีชอล์ก (Pastel)

มีลักษณะเป็นแท่งคล้ายสีเทียนแต่ไม่ไขโดยผสม มีลักษณะการใช้เหมือนสีเทียนแต่เปื้อนและหลุดออกง่ายเมื่อเขียนทับหลาย ๆ ชั้น เพราะมีลักษณะคล้ายฝุ่น ฉะนั้นเมื่อเขียนเสร็จจึงต้องพันเคลือบด้วยน้ำยากันลอก ซึ่งอาจทำใช้ไต่เองโดยใช้ยางสนปนโตะเอียนผสมกับแอลกอฮอล์หรือนำยาสำเร็จรูปที่โรตัมเป็นกระป๋องมีจำหน่ายตามร้านเครื่องเขียนทั่วไป

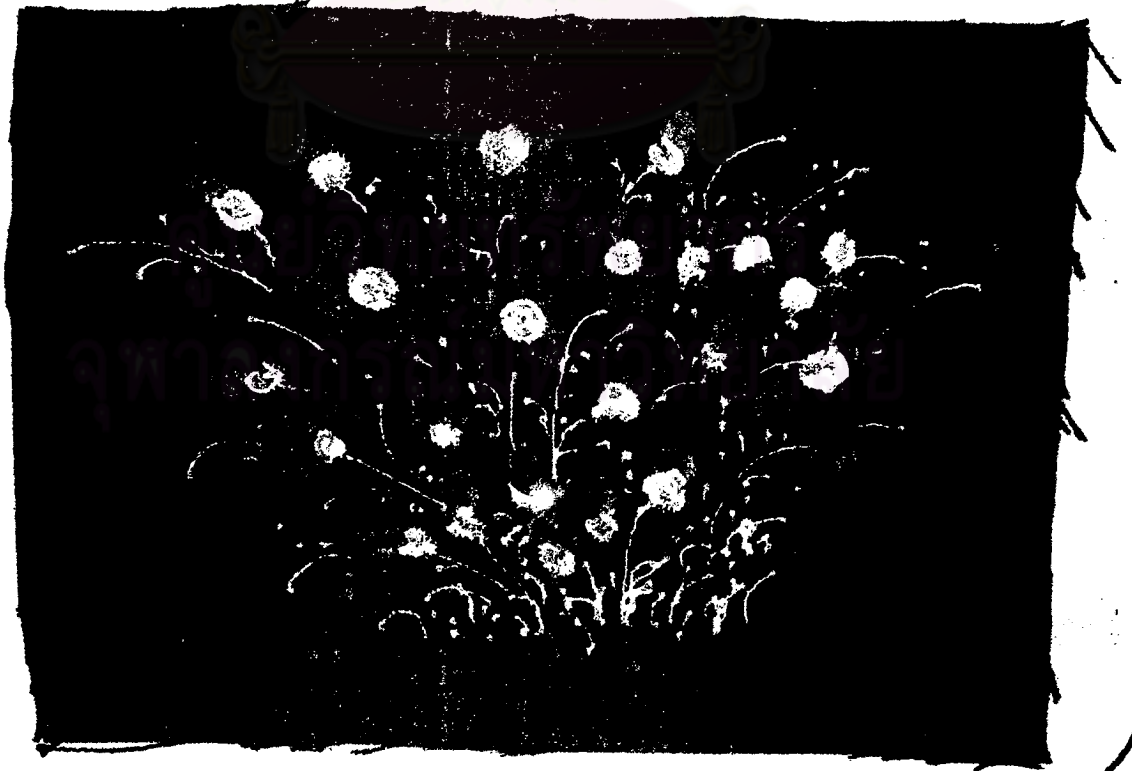
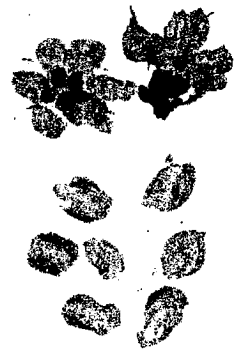

๑. สี ACRYLIC

เป็นสีที่มีคุณสมบัติหลายอย่างผสมอยู่ในตัวของสี ชนิดนี้ คือ สามารถเขียนในแบบสีน้ำ และสีน้ำมันได้ มีลักษณะโปร่งแสง คล้ายสีน้ำแต่เขียนให้ความหนาแบบสีน้ำมันได้ และมีความคงทนเช่นเดียวกับสีน้ำมัน

สีชนิดนี้ใช้ผสมน้ำหรือน้ำมันในการเขียนรูปได้ทั้ง 2 ชนิด ฉะนั้นราคาจึงแพงกว่าสีน้ำมันเสียอีก

นอกจากจะใช้เขียนภาพแล้วยังสามารถใช้เขียนตกแต่งเสื้อผ้าให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จึงมีผู้ใช้เขียนตกแต่งเครื่องแต่งกายกันมาก เพราะมีคุณสมบัติเกาะเนื้อผ้าอย่างเหนียวแน่นคงทนถาวรไม่ลอกหลุดง่าย แต่ต้องระวังในการใช้ เพราะสีชนิดนี้แห้งเร็วและเมื่อแห้งแล้วจะแข็งไม่สามารถละลายนำมาใช้อีกได้ ฉะนั้นจึงควรบีบจากหลอดใช้ทีละน้อย

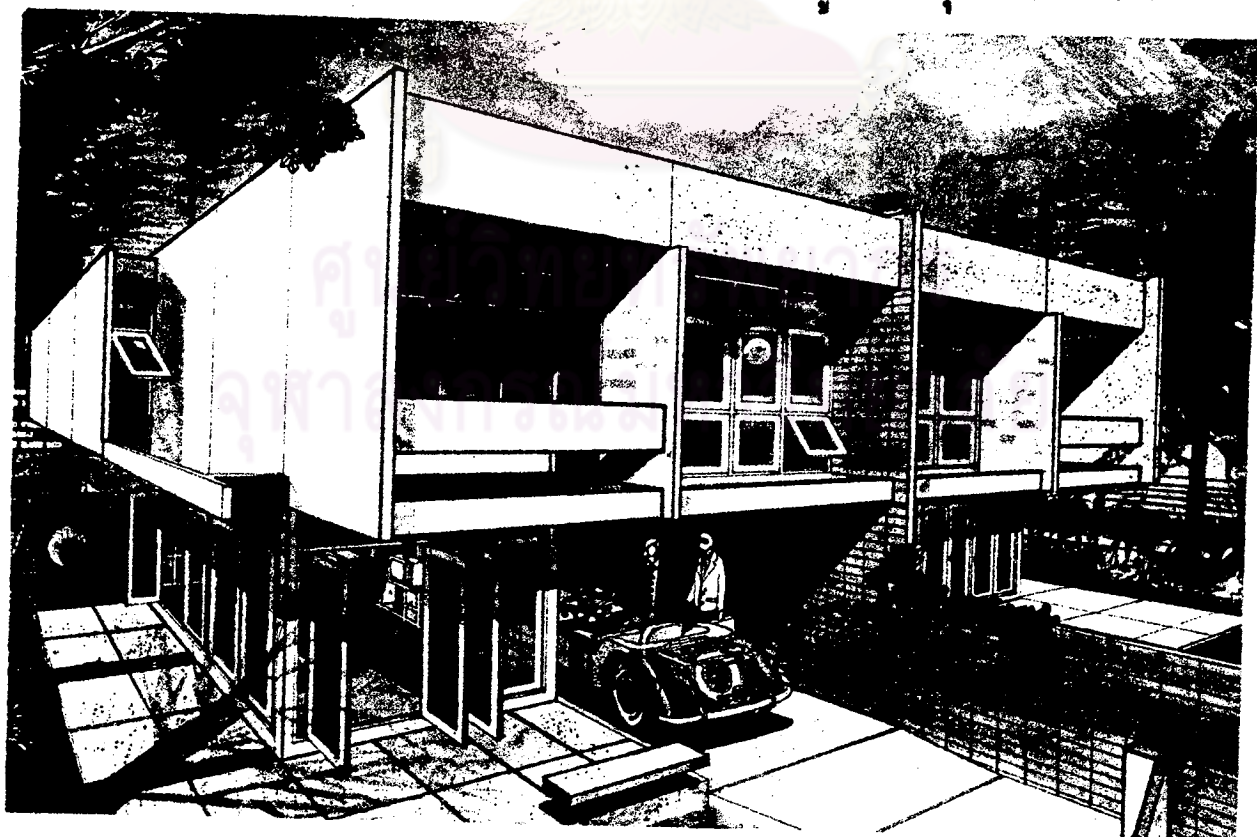

ร. สีส้ม

เป็นสีที่นิยมกันมากในด้านการออกแบบต่าง ๆ เช่น งานออกแบบตกแต่งภายในภายนอกอาคาร หรืองานสถาปัตยกรรม และงานออกแบบอื่น ๆ เพราะสีชนิดนี้มีคุณสมบัติโปร่งแสง ระบายทับกัน ได้หลายชั้นโดยไม่สกปรก ทนแสงเงาได้ดี สี สดคงงามมากแห้งเร็ว ผสมกับน้ำให้เป็นสีอ่อน แก่ได้ตามชอบใจ เมื่อเวลาแห้งจะติดกระดาษ แน่นไม่เลอะเทอะแม้จะถูกับน้ำหรือครกก็ไม่ทำให้ไหม้ หรือเลอะใด

ข้อควรระวังในเมื่อเขียนเสร็จก็คือต้องเก็บไว้ในที่ร่ม อย่าให้ถูกแดดหรือแสงสว่างมากจะซีดจางเร็วกว่าปกติ ราคาของสีชนิดนี้มักใช้ในงาน ที่มีราคาสูง จึงจะคุ้มกับราคาของสีชนิดนี้

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 ศูนย์ที่ 1

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้เรียนในศูนย์นี้ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. Coloring หมายความว่าถึง
 - ก. การระบายสีน้ำ
 - ข. การระบายสีโดยไม่ต้องร่างแบบ
 - ค. การระบายสีตามแบบที่ร่างไว้เรียบร้อยแล้ว
 - ง. การระบายสีโดยออกแบบไประบายสีไปพร้อม ๆ กัน
2. Painting คือ
 - ก. การระบายสีน้ำ
 - ข. การระบายสีน้ำมัน
 - ค. การระบายสีตามแบบที่ร่างไว้เรียบร้อยแล้ว
 - ง. การระบายสีโดยออกแบบไประบายสีไปพร้อม ๆ กัน
3. คุณค่าของภาพสีน้ำนั้นต้องมีลักษณะดังนี้
 - ก. ทึบตัน แห้ง ระบายหนา ๆ
 - ข. ระบายหนา ๆ รอยแปรงมีสีลาแข็งกระด้าง
 - ค. ชุ่มอยู่เสมอ แม้สีจะแห้งและแสงรอยแปรงเกิดเดี่ยว
 - ง. เปียกอยู่เสมอ ถ้าแห้งต้องระบายซ้ำเพื่อให้เปียกอยู่เสมอ
4. สีที่มีความเก่าแก่มากที่สุดกว่าสีอื่นคือ
 - ก. สีน้ำ
 - ข. สีฝุ่น
 - ค. สีหมึก
 - ง. สีน้ำมัน

5. สีสมัยใหม่ที่มีมิโซ่เขียนตกแต่งเครื่องแต่งกายเพราะทนทานต่อการซักคือ
- ก. สีนํ้ามัน
 - ข. สีหมึก
 - ค. สีอะคริลิก
 - ง. สีโปสเตอร์
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการเขียน

หน่วยที่ 2

ศูนย์ที่ 2

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. ดูภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 2
ตอนที่ 2

สีแท้ (Hue)

หมายถึงชื่อของสีต่าง ๆ เช่น แดง เหลือง หรือน้ำเงิน หรือสีที่ไม่ได้ผสมสีอื่นเลย ถ้าเราเอาสีแท้ผสมกันสองสีก็จะเกิดเป็นสีใหม่ขึ้น ดังนั้นสีแท้จึงมีความหมายเช่นเดียวกับแม่สี

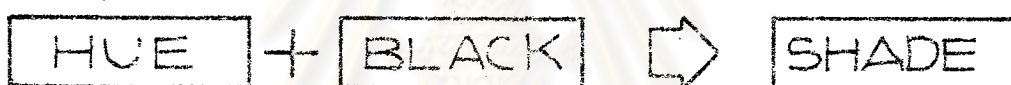
Tint

หมายถึงสีแท้ผสมกับสีขาว

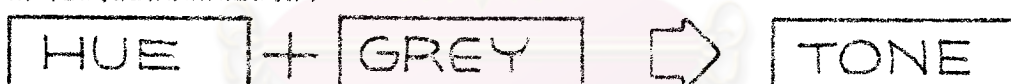
Shade

หมายถึงสีแท้ผสมกับสีดำ

Tone

หมายถึงสีแท้ผสมกับสีเทา

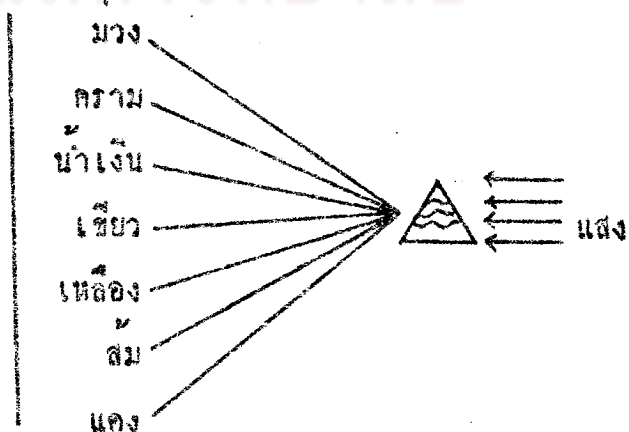

ในวิชาทฤษฎีสีมีทฤษฎีอยู่หลายทฤษฎี แต่ที่นิยมกันมากมีอยู่ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎี Prang และทฤษฎี Munsell (Prang System & Munsell Theory) เพราะมีส่วนคล้ายคลึงกัน และนำมาใช้ปฏิบัติกันมาก

สีจากแสงอาทิตย์

เราโคทราบมาแล้วว่าสีที่เกี่ยวข้องกับแสงสว่าง ดังนั้นการกำหนดแม่สีจึงถือเอาตามสีทั้งเจ็ดที่ประกอบในแสงอาทิตย์ คือ

- ม่วง, คราม, น้ำเงิน, เหลือง, ส้ม, แดง.

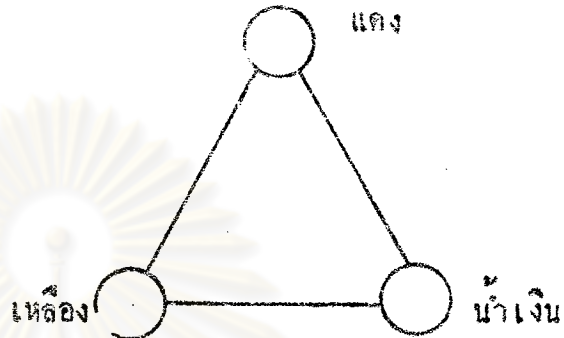

ตั้งนั้นสีทั้งเจ็ดในแสงอาทิตย์จึงเปรียบเสมือนแม่สีทั่วไป แต่เนื่องจากการศึกษาเรื่องสี
แบ่งเป็นแขนงวิชาต่าง ๆ จึงมีแม่สีสำหรับวิชาของตนต่างกันออกไปโดยถือตามแม่สีทั้งเจ็ดดังต่อไปนี้

แม่สีนักเคมีหรือแม่สีธรรมชาติ

มี 3 สี คือ

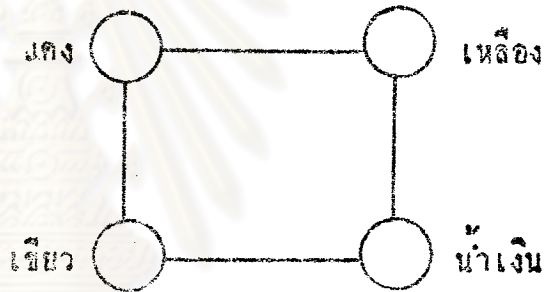
1. สีแดง
2. สีเหลือง
3. สีน้ำเงิน

แม่สีนักจิตวิทยา

มี 4 สี คือ

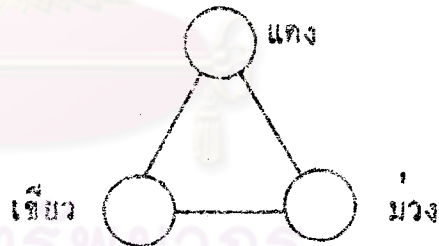
1. สีแดง
2. สีเขียว
3. สีเหลือง
4. สีน้ำเงิน

แม่สีนักฟิสิกส์

มี 3 สี คือ

- 1 สีแดง
- 2 สีเขียว
- 3 สีม่วง

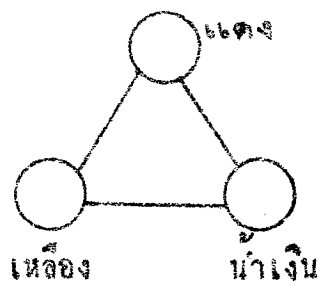
ในวงการศิลปะทั้งโลกอาจมาแต่ความนิยมใจของผู้สองทฤษฎีคือทฤษฎี Prang และทฤษฎี

Munsell ซึ่งทั้งสองทฤษฎีแตกต่างกันดังนี้

ทฤษฎีแปรรง (Prang System)

มี 3 สี คือ

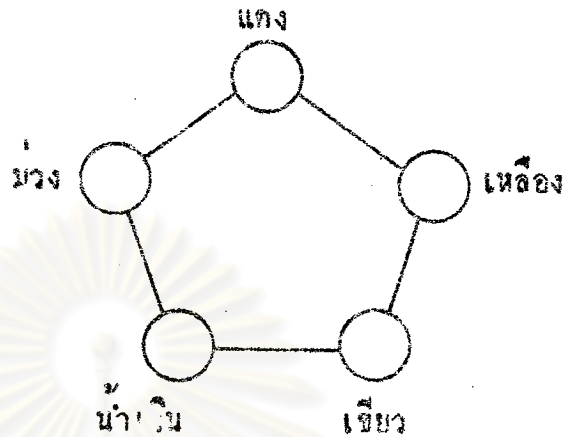
- 1 สีแดง
- 2 สีเหลือง
3. สีน้ำเงิน

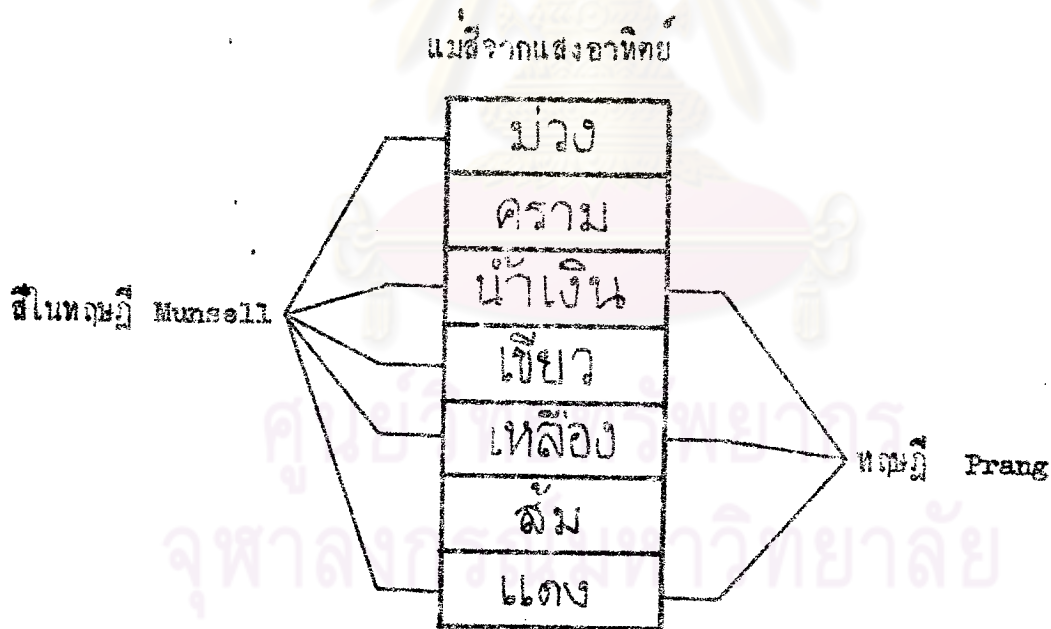
ทฤษฎีมิ้นเชล (Munsell Theory)

มี 5 สี คือ

- 1 สีแดง
- 2 สีเหลือง
- 3 สีเขียว
- 4 สีน้ำเงิน
- 5 สีม่วง

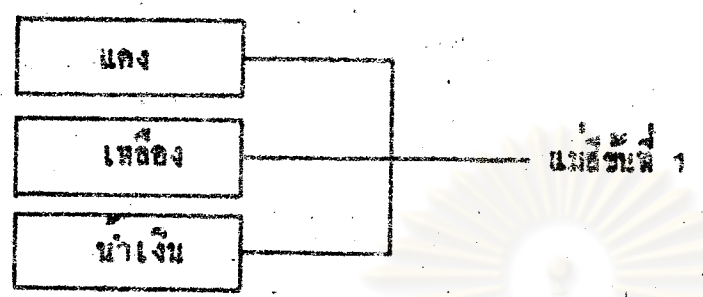

เมื่อได้พิจารณาจากสีหัวไปทั้งเจ็ดสีจากแสงอาทิตย์เราจะพบว่า สีทุกสีที่เป็นแม่สีของทั้งสองทฤษฎีนี้อยู่ในสีทั้งเจ็ดนี้ทั้งสิ้น ดังนี้

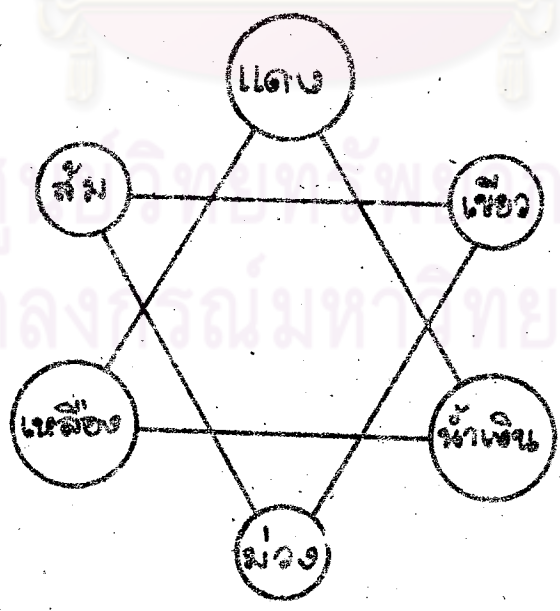
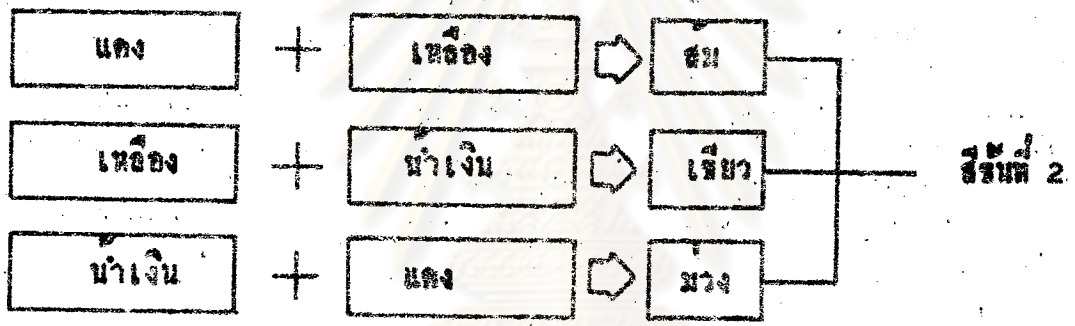

วงสัมพันธ์

แม่สัมพันธ์ 3 คือ แดง เหลือง น้ำเงิน เรียกว่าแม่สัมพันธ์ 1

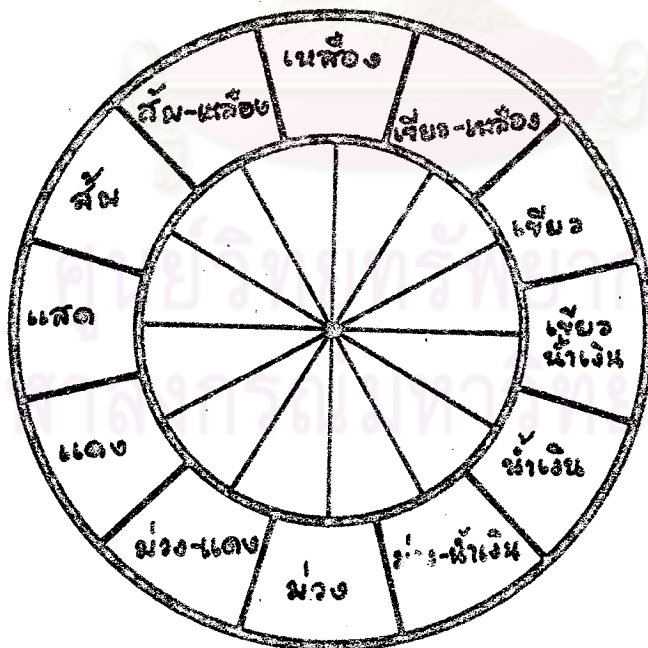
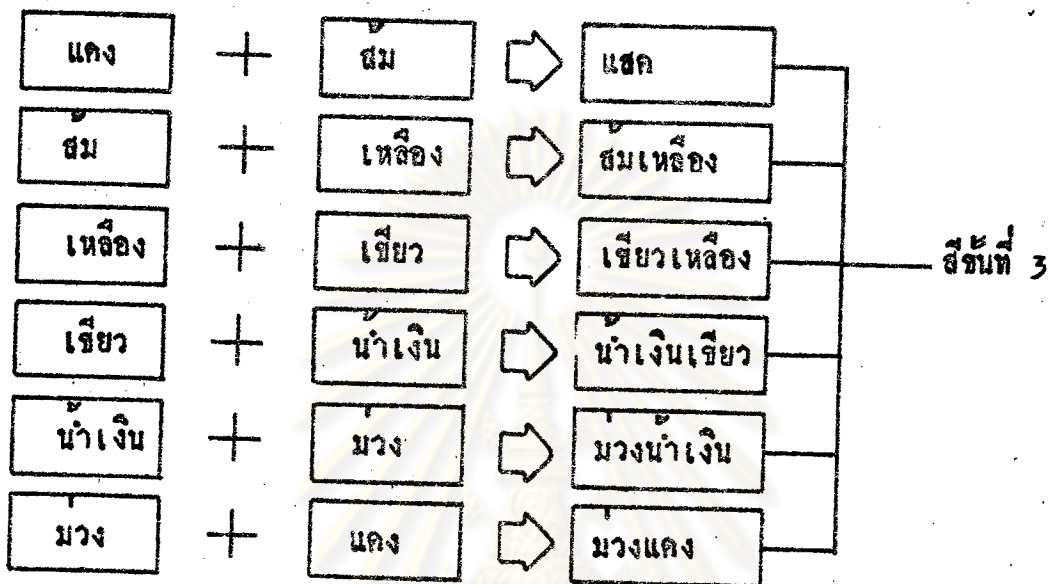

สัมพันธ์ 2

ชั้นที่ 3

เป็นการนำชั้นที่ 1 กับชั้นที่ 2 มาผสมกันในอัตราเท่า ๆ กันก็จะเป็นชั้นที่ 3 ซึ่งการผสมชั้นที่ 3 มีดังนี้

สีในวงสีธรรมชาติ 12 สี ตั้งแต่ สีขั้นที่ 2 และสีขั้นที่ 3 นี้ เมื่อสีที่อยู่ตรงข้ามกัน จะ เป็นสีที่ให้ความรู้สึกตักกัน (Contrast) โดยตรง และรุนแรง เช่น สีแดงตักกับสีเขียว, สีม่วง ตักกับสีเหลือง สีน้ำเงินตักกับสีส้ม เป็นต้น ส่วนที่อยู่ใกล้กันในวงสีทั้ง 12 สีนั้น จะมีความกลมกลืนกัน เช่น สีแดงจะกลมกลืนกับสีที่อยู่ใกล้เคียงกัน คือ สีส้ม และสีม่วงแดง สีเหลืองจะกลมกลืนกับ สีเขียวอมแดง และ สีเหลืองส้ม เป็นต้น

สีตรงข้ามกัน จะตักกัน

สีตรงข้าม

ตักกัน

สีใกล้กันจะกลมกลืนกัน

สีใกล้กัน

กลมกลืนกัน

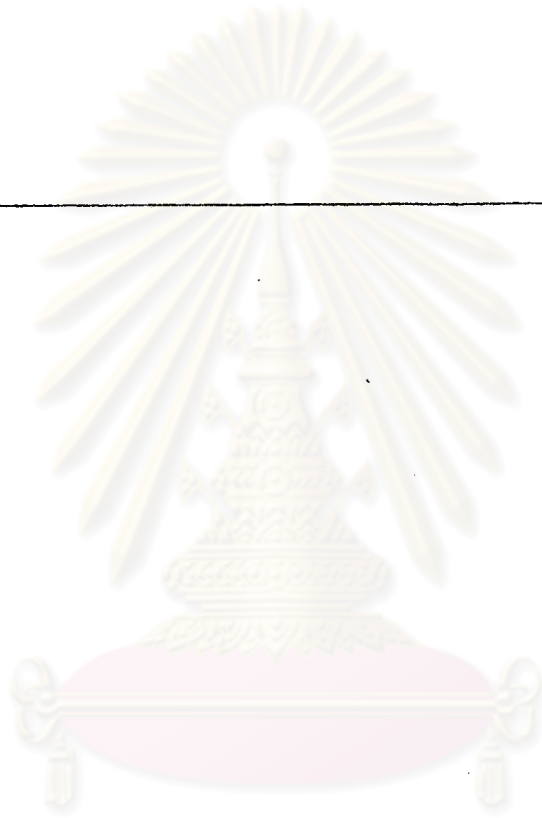
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 ศูนย์ที่ 2

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศูนย์ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ท้ายข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สีดำเมื่อนำมาผสมกับสีเทาจะเรียกว่า
 - ก. Shade
 - ข. Tint
 - ค. Tone
 - ง. Hue
2. สีของแม่สีธรรมชาติหรือแม่สีข้างเขียนมีกี่สีอะไรบ้าง
 - ก. 3 สี แดง น้ำเงิน ม่วง
 - ข. 3 สี แดง น้ำเงิน เขียว
 - ค. 3 สี แดง เหลือง น้ำเงิน
 - ง. 3 สี แดง น้ำเงิน ส้ม
3. สีสด และสีเขียวอ่อน เป็นการผสมของสีในข้อ
 - ก. ส้ม + แดง และ น้ำเงิน + เขียว
 - ข. ส้ม + แดง และ เหลือง + เขียว
 - ค. ส้ม + แดง และ น้ำเงิน + แดง
 - ง. ส้ม + เหลืองและ เหลือง + เขียว
4. สีที่เป็นสีขั้นที่ 3 คือ ข้อ
 - ก. เขียวอ่อน เขียวแก่ ม่วงแดง
 - ข. ม่วงแดง เขียว เขียวแก่
 - ค. เขียวอ่อน สด ม่วง
 - ง. ม่วง เขียวแก่ เขียวอ่อน

5. สีที่อยู่ตรงข้ามกันในวงสีธรรมชาติ 12 สีนั้นจะคู่
- ก. กลมกลืนกัน
 - ข. นำหนักใกล้เคียงกัน
 - ค. ตัดกัน
 - ง. ไม่มีข้อถูก
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการเขียน

หน่วยที่ 2

ศูนย์ที่ 3

-
1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
 2. รูปภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
 3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
 4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
ที่เปลี่ยนศูนย์ และอ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 2
ตอนที่ 3

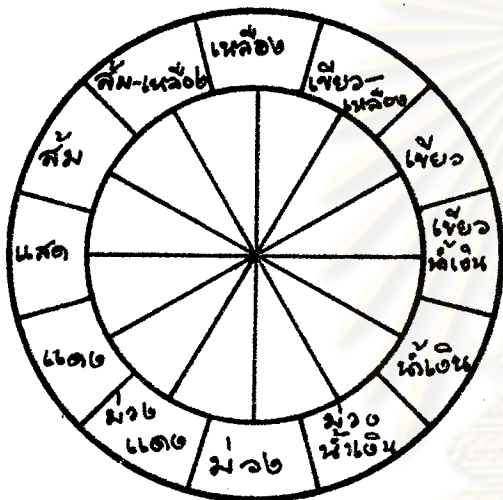
วรรณะของสี (Tone)

แบ่งออกเป็น 2 วรรณะ คือ

1. วรรณะสีร้อนหรือสีอุ่น (Warm Tone)

วรรณะสีร้อน

วรรณะสีเย็น

เป็นการใช้สีในวงสีธรรมชาติ 12 สี ส่วนที่ประกอบด้วยสีเหลือง, ส้มเหลือง, ส้ม, แสด, แดง, ม่วงแดง และสีม่วง

สีเหลืองและสีม่วง เป็นสีรวมที่ใช้โค้งสีที่อยู่ในวรรณะร้อนและวรรณะเย็น

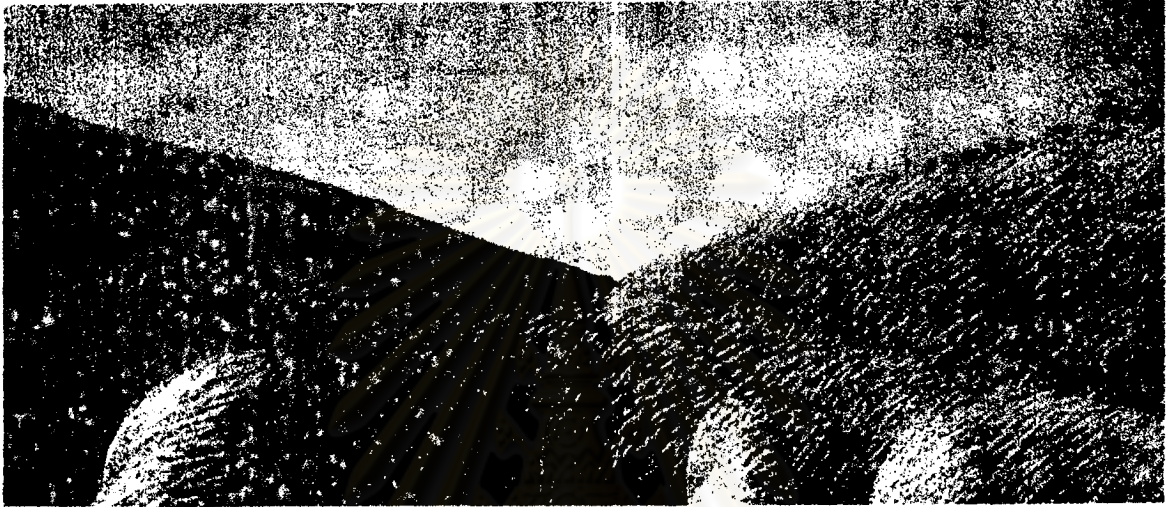
วรรณะสีร้อนให้ความรู้สึกเราร้อนรุนแรง
ทันตา

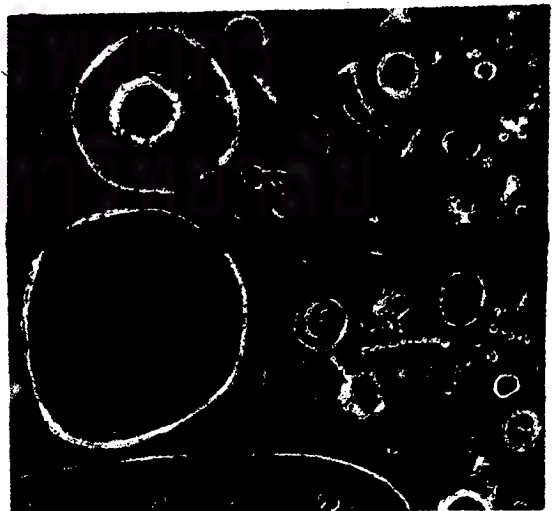
2. วรรณะสีเย็น (Cool Tone)

คือสีในวงสีธรรมชาติส่วนที่ประกอบด้วยสีเหลือง, เขียวอ่อน, เขียว, เขียวแก่, น้ำเงิน, ม่วงน้ำเงิน และสีม่วง

วรรณะสีเย็นให้ความรู้สึกเย็นตา สดชื่น ร่มเย็น มีความสงบสบาย

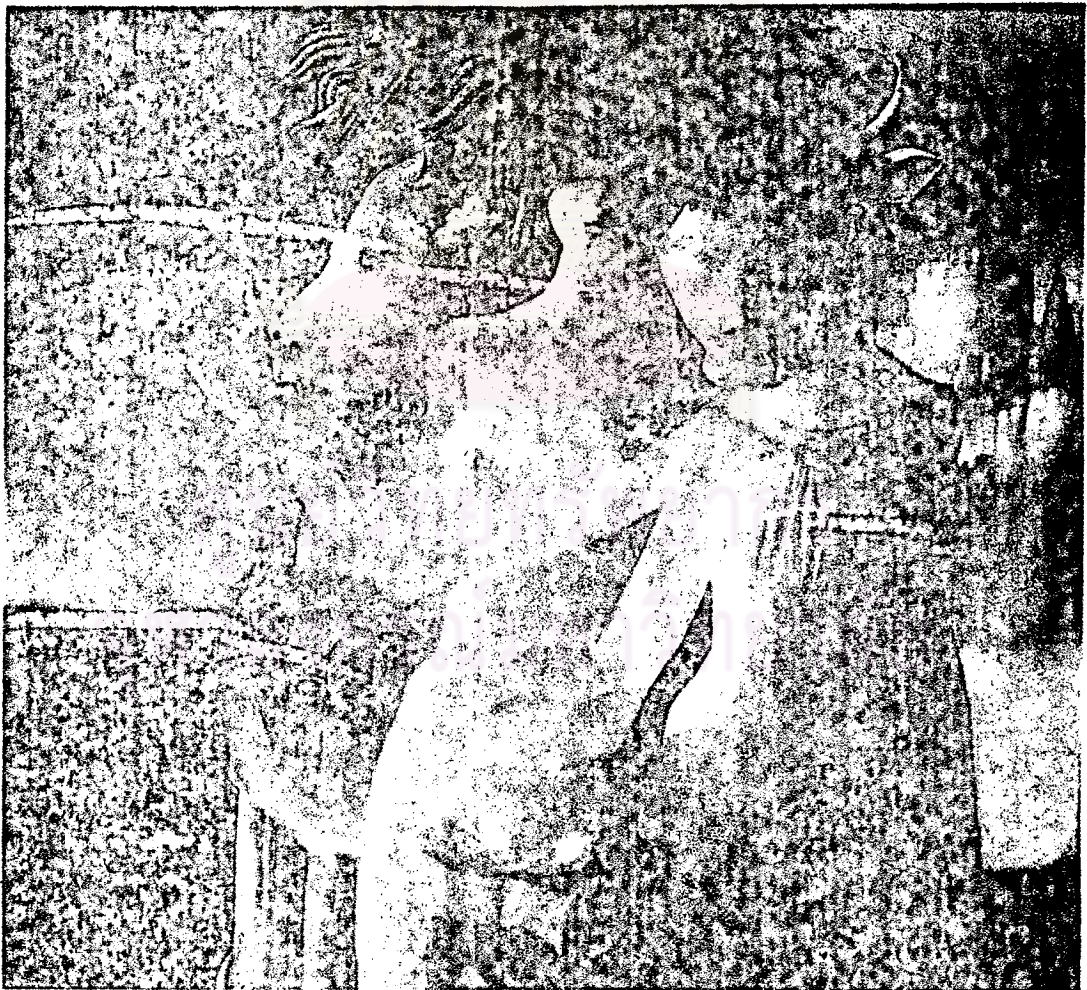

วรรณะสีร้อนและสีเย็นนี้ ถ้านำเอาสีตรงข้ามมาใช้บ้างในการระบายสีร่วมกันในอัตราไม่เกิน 25 % แล้ว จะช่วยให้ภาพมีความน่าสนใจ มากกว่าที่จะใช้เพียงสีในวรรณะใดวรรณะหนึ่งอย่างเดียว เพราะจะดูจืดชืดเกินไป

สีส่วนรวม (Tonality)

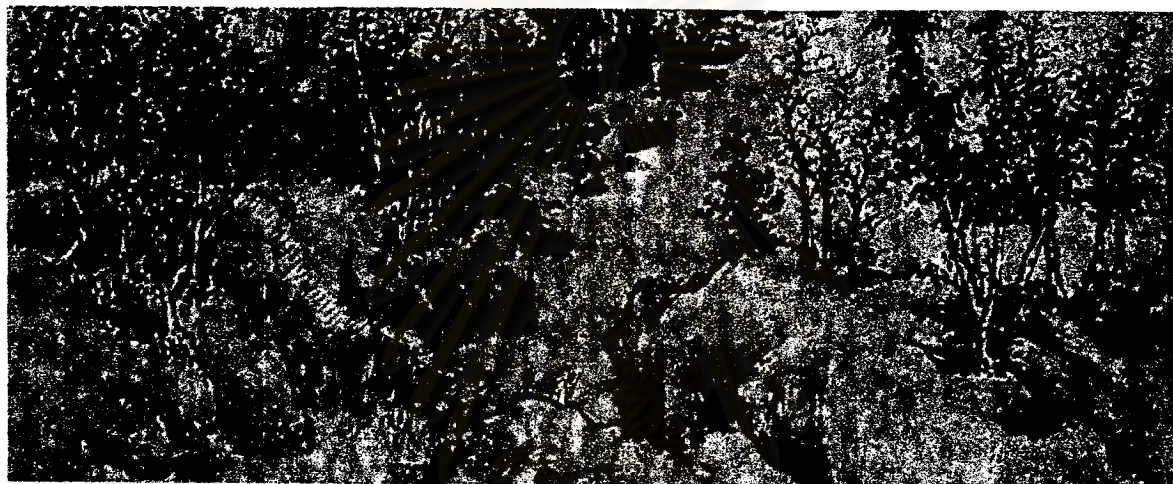
หมายถึงลักษณะการใช้สีใดสีหนึ่ง ที่ดูโดยส่วนรวมแล้วสีนั้นสามารถผสมสีอื่นในที่เกี่ยวข้องกันนั้นได้หมด จะเป็นสีที่มีปริมาณสีมากกว่าสีอื่นรวมกัน หรือ 2 สีประสานกัน ทำให้บังเกิดเป็นสีอีกสีหนึ่ง ที่เห็นเด่นชัดกว่าสีอื่น เช่น ในการมองคุณไม้ หรือภาพที่ประกอบด้วยต้นไม้เป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีทั้ง สีเขียวอ่อน สีเขียว สีเขียวแก่ สีส้มของใบแก่ สีของดอกไม้ และสีอื่น ๆ อีก แต่ปริมาณสีส่วนรวมของภาพนั้นก็คือสีเขียวนั่นเอง จึงกล่าวได้ว่า "สีส่วนรวม" ของภาพนั้นคือสีเขียว และเป็นสีในวรรณะเย็นประมาณ 75 % จะมีสีในวรรณะร้อนปนอยู่บ้างในอัตราไม่เกิน 25 % และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะแล้วภาพนั้นก็ภาพที่มีสีกลมกลืนกัน (Harmony) เพราะเป็นสีที่ใกล้เคียงกันในวงสีธรรมชาตินั่นเองและอาศัยหลักการตัดกันเข้าช่วยคือใช้สีตรงข้าม (Contrast) เข้ารวมด้วยในอัตราไม่เกิน 25 % นั่นเอง

สีเอกรงค์หรือการใช้สีเดียว (Monochrome)

เป็นวิธีการใช้สีที่เกี่ยวกับน้ำหนักของสี โดยเฉพาะสีดำ, สีขาว และสีเทา ในการอธิบายเรื่องราวบางอย่างที่ศิลปินต้องการลดสีที่เห็นตามธรรมชาติเสีย โดยมุ่งแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับน้ำหนักของสีที่ตนต้องการระบายเท่านั้น เพียงสีเดียว

การเขียนภาพแบบสีเอกรงค์นี้ ศิลปินชาวจีน และญี่ปุ่นมีความชำนาญและนิยมเขียนภาพชนิดนี้มาก

การใช้สีเอกรงค์นั้น นอกจากจะใช้สีเพียงสีเดียวจริง ๆ แล้ว ก็สามารถใช้อ่อนอยู่ในวรรณะเดียวกันมาใช้รวมกันได้ แต่ต้องขาสีนั้นให้เจือจางลดความเข้มลงไปมิให้เด่นชัดเท่าสีที่ของการเขียนจริง ๆ

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 ศูนย์ที่ 3

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศนยนี้ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. เราสามารถแบ่งวรรณะสี่ออกได้เป็น
 - ก. 5 วรรณะ
 - ข. 4 วรรณะ
 - ค. 3 วรรณะ
 - ง. 2 วรรณะ
2. สัทที่จัดอยู่ในวรรณะสี่รอนคือ
 - ก. สม แสค แคง มวง
 - ข. แคง เขี้ยว สม่ แสค
 - ค. สม่ แสค เขี้ยว น้ำเงิน
 - ง. มวง เขี้ยว แสค แคง
3. ความหมายของสี่ส่วนรวมคือ
 - ก. สี่ติดกัน
 - ข. สี่กลมกลืน
 - ค. น้ำหนักสี่
 - ง. ความเข้มของสี่
4. สภาพสี่ส่วนรวมจะมีสี่ที่ใกล้เคียงกันอยู่ประมาณ
 - ก. 55 %
 - ข. 65 %
 - ค. 75 %
 - ง. 85 %

5. การใช้สีที่เกี่ยวกับน้ำหนักของสีจากอ่อนที่สุดไปจนถึงเข้มที่สุด เป็นวิธีการใช้สีแบบ
- ก. สีเอกรงค์
 - ข. สี
 - ค. สีเดียว
 - ง. ถูกหมดทุกข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียน

หน่วยที่ 2

ศูนย์ที่ 4

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. ดูภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่จัดเตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
ที่เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 2

ตอนที่ 4

น้ำหนักสี (Value of Color)

น้ำหนักสีเกี่ยวกับความสว่างหรือความมืดของสีจากสีขาวไปสู่สีดำ เรื่องน้ำหนักสีนี้ Dr. Denman W. Ross ค้นพบว่าน้ำหนักสีที่มองเห็นความแตกต่างได้นั้นมี 9 น้ำหนัก โดยถือจากน้ำหนักอ่อนที่สุดคือสีขาวไปจนถึงน้ำหนักแก่ที่สุดคือสีดำ

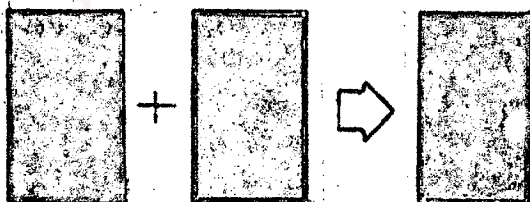
การใช้น้ำหนักสีอ่อนแก่กระทำไคดังนี้

1. สีขาวผสมกับสีโคกก็ตามจะทำให้ดูใหญ่ขึ้น เพราะสีขาวสะท้อนสีของสีนั้น

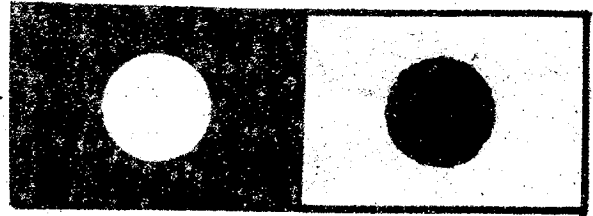

2. สีดำนำไปผสมกับสีโคกก็ตามจะช่วยลดขนาดของสีนั้นให้ดูเล็กลง เพราะสีดำดูดซึมแสงของสีนั้น

3. สีเทาเมื่อนำไปผสมกับสีโคกก็ตามจะทำให้สีนั้นหม่นลง

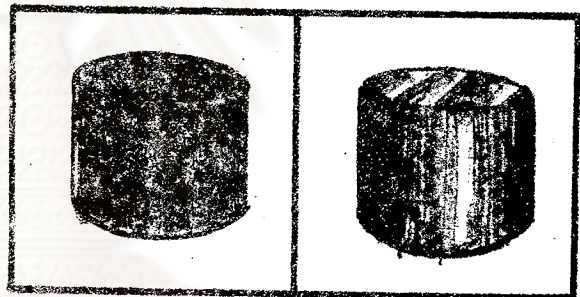
4. สีขาวบนพื้นดำให้ความรู้สึกเด่นน้อยกว่าสีดำบนพื้นขาว เพราะว่าสีขาวสะท้อนสีและสีค่าคุณมิติ

5. น้ำหนักก้อนแกของสีที่คึกกันช่วยให้เห็นชัดเจนและให้ความรู้สึกที่เด่นโตมาก

6. น้ำหนักสีใกล้เคียงกันจะให้ความรู้สึกกลม

วิธีการจะทำให้สีมีน้ำหนักต่าง ๆ กันนั้นนอกจากจะทำให้ด้วยการใช้สีขาวผสมแล้ว ยังสามารถทำได้อีกหลายวิธีการ เช่น สีน้ำก็ใส่น้ำสะอาดผสมให้จางลงแทนการผสมด้วยสีขาวได้ สีน้ำมันก็เช่นเดียวกัน สามารถใส่น้ำมันผสมสีผสมให้จางความเข้มลงได้คล้ายกับสีน้ำเหมือนกัน สีเขียนเป็นสีที่มีความทึบแสง แต่ถ้าใช้วิธีการเขียนแนว ๆ เบา ๆ ก็ยังสามารถทำให้มีหลายน้ำหนักได้ เพราะถ้าเขียนแนวก็เป็นสีอ่อนสามารถเขียนทับกันได้หลายสี ถ้าเขียนแรงหรือกดแรง ๆ ก็จะเป็นสีเข้มและจะทับกันไม่คืนัก เมื่อไรต่างสีทับกัน เพราะจะทำให้สกปรกมากกว่าจะเกิดความสวยงาม

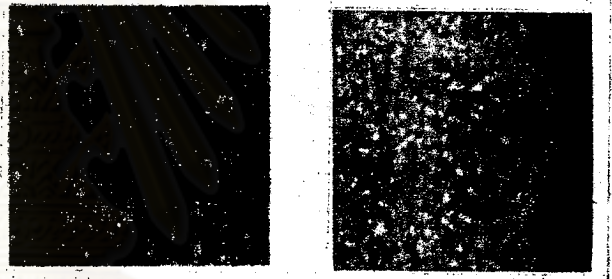
ความเข้มของสี (Intensity)

ความเข้มของสีเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับมิติของสีซึ่งแสดงให้เห็นความสว่างหรือความมืดของสี นอกจากนี้ยังให้ความรู้สึกไกลใกล้ของสีนั้น ๆ ด้วยวิธีใช้สีให้มีความเข้มต่างกัน มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. นำเอาสีตรงข้ามของสีนั้นมาระบายใกล้ๆ กันจะช่วยให้สีทั้งสองนั้นมีความเข้มมากขึ้น

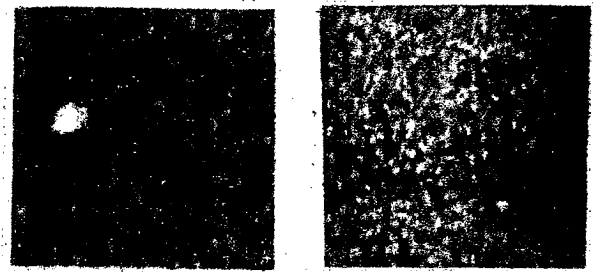
2. โดยการ เอาสีที่ตรงกันให้มีความเข้ม ระบายลงบนพื้นสี เทาหรือสีดำ

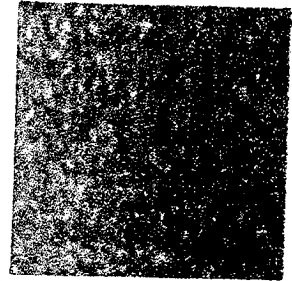
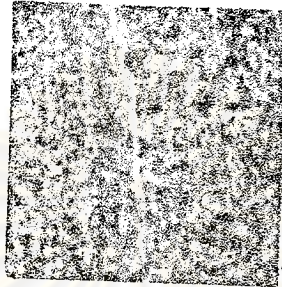
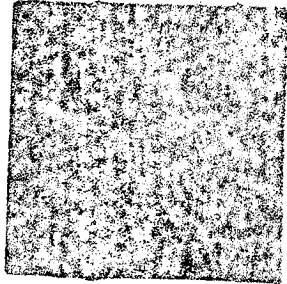
3. ถ้าต้องการลดความเข้มก็ระบายบนพื้น สีขาว ถ้าต้องการเพิ่มความเข้มก็ระบาย บนพื้นสีดำ

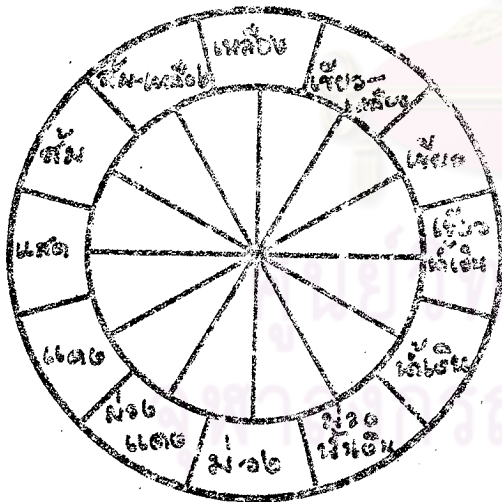
4. กรรมวิธีเพิ่มความเข้มอาจใช้วิธีการ เคลือบสีได้เช่น สีน้ำ ถ้าต้องการเพิ่มความเข้มก็อาจใช้แลคเกอร์เคลือบก็ได้

5. จากองค์การลดความเข้มของสีนั้นก็สามารถกระทำได้โดยการผสมสีต่างในสีนั้นให้หม่นลงหรือผสมควาสีตรงข้ามของสีนั้นเพียงเล็กน้อยก็ได้

สีตรงข้าม หรือ สีคู่ตรงกัน (Complementary Color)

ตารางสีธรรมชาติที่ประกอบไปด้วยแม่สี
สีขั้นที่ 2 และ สีขั้นที่ 3 จำนวน 12 สี
นั้นจะเห็นว่าสีตรงข้ามกันอยู่ 6 คู่ ซึ่ง
เป็นสีที่ตัดกันโดยทแยงอย่างรุนแรง มี
ความเข้มของสีในปริมาณเท่า ๆ กัน
ฉะนั้นการนำสีตรงข้ามในปริมาณที่เท่าๆ
กันมาไว้ในงานศิลปะจะไม่ทำให้เกิดความ
ค่าในงานศิลปะด้อย่างใด เพราะให้ความ

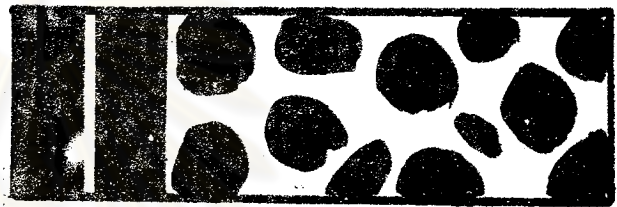
รู้สึกขัดตา รู้สึกความรู้สึก ไม่สบายตา ฉะนั้น การที่จะนำมาใช้รวมกันจึงควรใช้ตามวิธีการดังต่อไปนี้

วิธีการใช้สีตรงข้ามหรือสีคู่ประกอบ

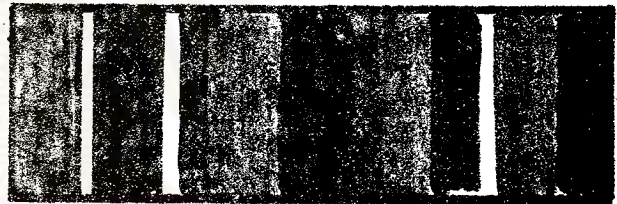
1. ระบายสีตรงข้ามกันในบริเวณพื้นที่
ต่าง ๆ กันโดยใช้สีหนึ่งประมาณ 80%
และอีกสีหนึ่งประมาณ 20 %

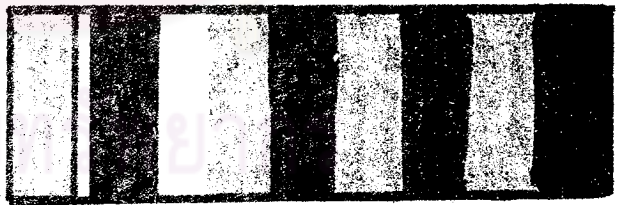
2. ระบายสีตรงข้ามกันในบริเวณพื้นที่
เท่า ๆ กันแต่ลดความเข้มของสีใด
สีหนึ่งเสีย โดยจะผสมด้วยสีขาวหรือ
สีค่าก็ได้อ

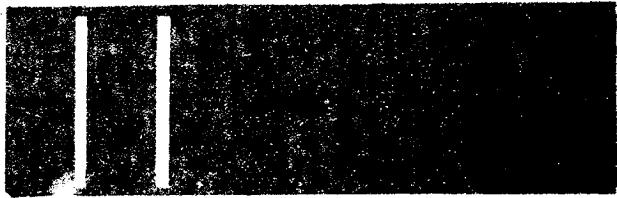
3. ระบายสีตรงข้ามกันในบริเวณพื้นที่
เท่า ๆ กันแต่ระหว่างรูปร่างรอยต่อ
ของสีตรงข้ามกันให้ใช้สีดำ, สีขาว
หรือสีเทาที่ใด ลดความเข้มของสี
ตรงข้ามกันจะทำให้ไม่ดูตึกกันเกินไป

4. ระบายสีตรงข้ามกันโดยลดความเข้ม
ของสีหนึ่งด้วยลักษณะผิว โดยใช้ลักษณะ
ของผิวกระดาษหรือวิธีการอื่น ๆ เข้า
ช่วยเพื่อลดความเข้มของสีตรงข้ามกัน

5. ระบายสีตรงข้ามกันโดยให้มีสีพื้น
(Background) ใกล้เคียงกับสี
ตรงข้ามกัน

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 หน้าที่ 4

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศนยน์ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

-
1. สีใดก็ตามเมื่อผสมกับสีขาวจะ
 - ก. ลึกลงไปในพื้น
 - ข. ใหญ่ขึ้น
 - ค. ใหญ่กว่าเดิม
 - ง. เล็กลง
 2. นำหนักอ่อนแกของสีตัดกันช่วยให้
 - ก. สีอีกสีหนึ่งหม่นลงไป
 - ข. เห็นชัดเจนในความรู้สึกเด่นเด่น
 - ค. เห็นชัดเจนแก่รูสีเฉย ๆ
 - ง. ละเอียด ๆ แบบ ๆ รูสีเฉย ๆ
 3. วิธีการลดความเข้มของสีคือ
 - ก. ใสสีขาวผสม
 - ข. ระบายบนพื้นดำ
 - ค. ผสมสีดำหรือระบายบนพื้นดำ
 - ง. ระบายบนพื้นที่มีสีตรงข้ามกัน
 4. ความรู้สึกของสีตรงข้ามที่ใสในปริมาณเท่า ๆ กันคือ
 - ก. คุเป็นศิลปะดี
 - ข. เด่นสวยงาม
 - ค. เด่นชัดน่าคหังสองสี
 - ง. ไม่เกิดคุณค่าทางศิลปะเพราะตัดกันมากเกินไป

5. สีตรงข้ามกันในวงสีธรรมชาติ จะมี

- ก. 4 คู่
- ข. 8 คู่
- ค. 6 คู่
- ง. 7 คู่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียง

หน่วยที่ 2

ศูนย์ที่ 5

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. ดูภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
4. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 2
ตอนที่ 5

การจัดภาพกับงานวรรณกรรม หรือ วรรณคดี

การนำหลักการจัดภาพ มาใช้ในงานวรรณกรรมหรือวรรณคดีนี้ไม่เห็นเด่นชัดเท่ากับนำไปใช้ในงานจิตรกรรม, ประติมากรรม, และสถาปัตยกรรม เพราะงาน 3 ประเภทดังกล่าวสามารถมองเห็นด้วยตา แต่การนำการจัดภาพมาใช้ในงานวรรณกรรมนั้น คล้ายกับเป็นการจัดบรรยายภาพพจน์ให้ผู้อ่านคิดคำนึงนั่นเอง มีส่วนคล้ายคลึงกับการหังคนตรี หรือคณาฏศิลป์มาก เพราะเป็นการจัดในด้านความคิดเหมือนกัน

การนำหลักการ จัดภาพมาใช้ในงานวรรณกรรมสามารถจัดได้ในลักษณะดังนี้

ก. เอกภาพ

คือการจัดข้อความ, ประโยค, วลี จำนวน เนื้อเรื่องให้มีความสัมพันธ์กลมกลืนกัน เป็นอย่างดี ไม่ทำให้เกิดภาพพจน์ในการอ่านไขว้เขว

ข. ความสมดุล

การเขียนบทและเนื้อเรื่องแต่ละตอนควรมีความสมดุลกันคือไม่ควรสั้นหรือยาวกว่ากันมากจนทำให้ผู้อ่านเบื่อ

ค. จุดศูนย์กลางของความสนใจ

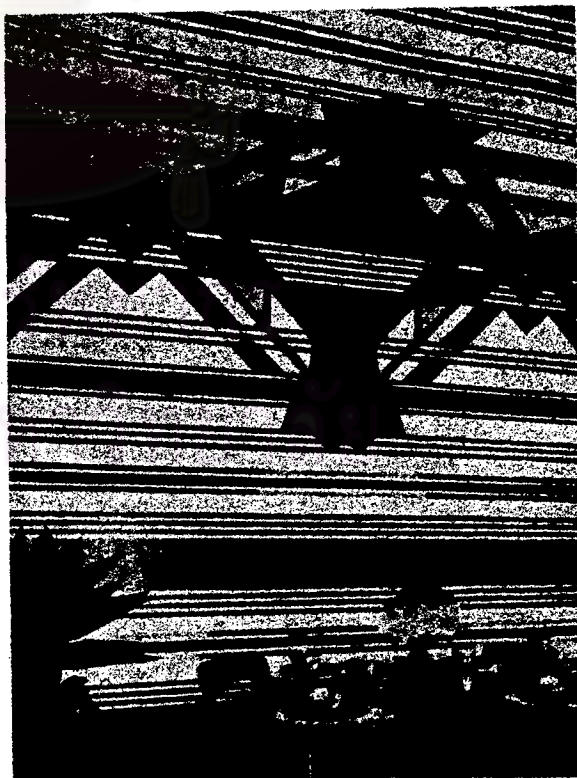
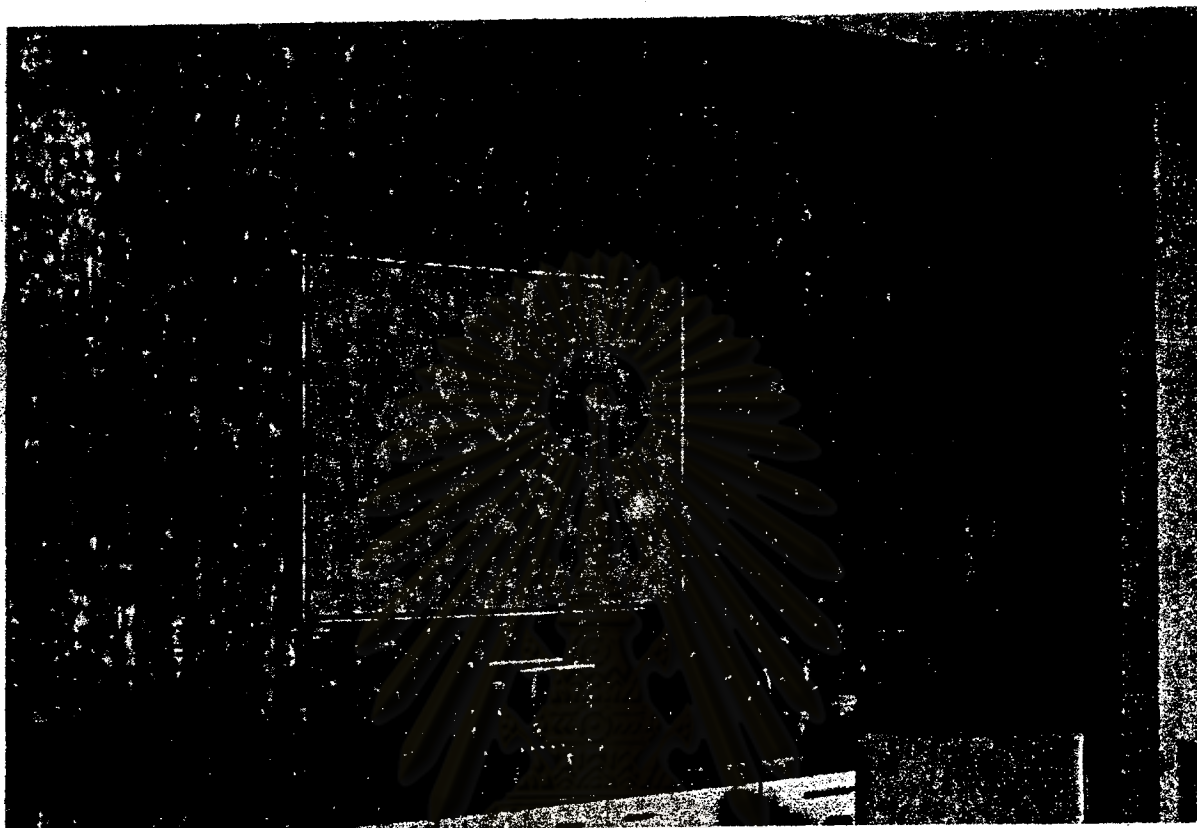
มีจุดเด่นของเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งแล้วแต่ผู้เขียนจะให้จุดเด่นของเรื่องอยู่ตรงจุดไหน
ในลักษณะใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

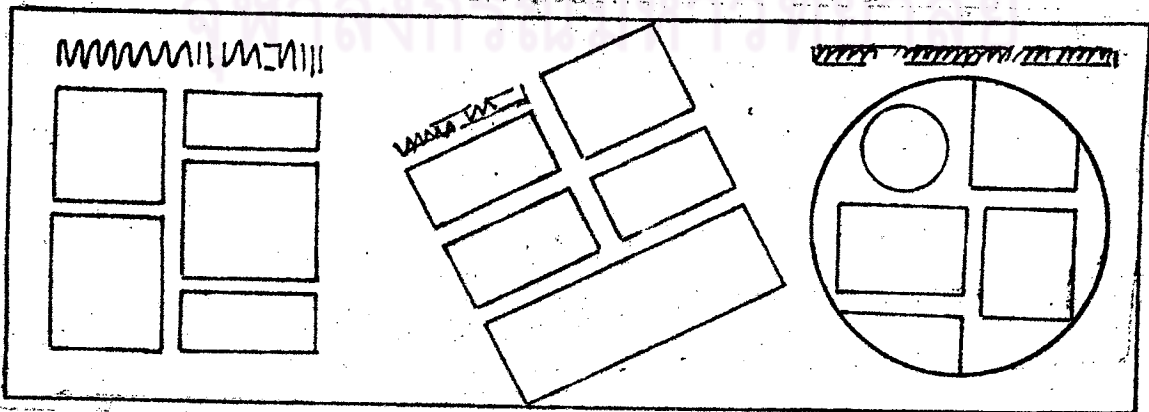
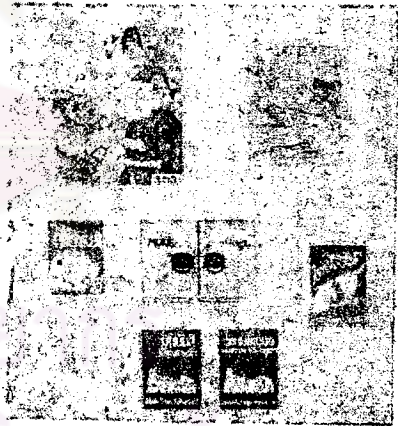
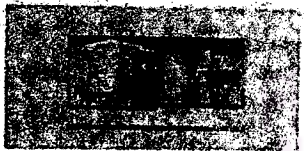
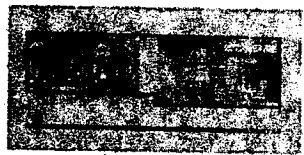
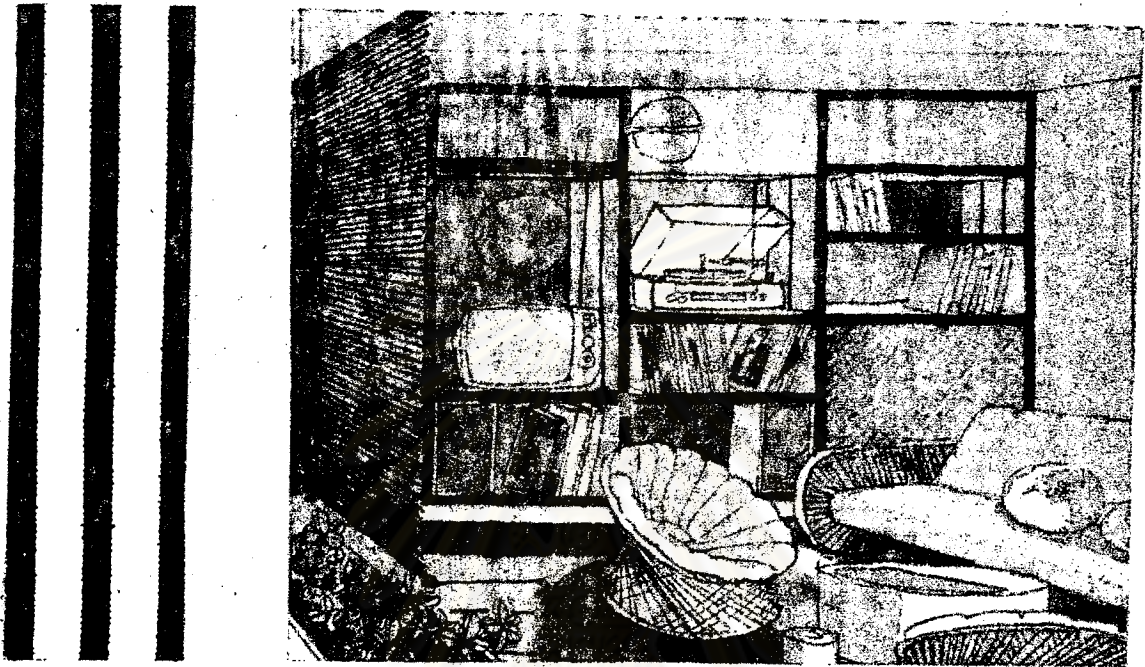
การจัดภาพกับงานมัณฑนศิลป์ หรือ การตกแต่ง

งานมัณฑนศิลป์ (Decoration) นี้สามารถนำเอาหลักการจัดภาพไปใช้ได้โดยตรง เหมือนกับงานจิตรกรรม, ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม เพราะมีความมุ่งหมายในค่านิยมงาม ความเหมาะสมทางประโยชน์การใช้สอย คล้ายคลึงกับงานทัศนศิลป์ 3 ประเภทดังกล่าวมาแล้ว ฉะนั้น หลักการจัดภาพ 3 ประเภทคือ เอกภาพ ความสมดุล และจุดศูนย์กลางของความสนใจจึงสามารถนำมาใช้ได้โดยตรงในงานมัณฑนศิลป์ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการนำเอาการจัดเส้น สี รูปทรง ช่องว่าง ผิวพื้น มาใช้ด้วย เพราะในงานมัณฑนศิลป์เป็นงานการออกแบบทั้งภายในและภายนอกอาคาร ตลอดจนเครื่องใช้แทบทุกชนิด จึงต้องคำนึงถึงเรื่องดังกล่าวให้มาก

การคิดภาพในบอร์ด ชนิดชายขวา เท่ากัน
ชายขวาไม่เท่ากัน

การจักภาพกับศิลปะในการแต่งกาย

การแต่งกายในปัจจุบันมีความก้าวหน้าในด้านเครื่องแต่งกายมาก ผู้ที่ออกแบบเครื่องแต่งกายต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจักภาพมาก เพราะเขาจะต้องทราบว่าความต้องการของลูกค้าที่มาวางใจให้ออกแบบเครื่องแต่งกายนั้นต้องการแบบใด มีความเหมาะสมกับบุคคลิก รูปร่างเพียงใด เหมาะสมกับวัยหรือไม่ นอกจากผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายจะต้องมีความสามารถในการจักภาพเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของลูกค้าแล้ว บุคคลทั่วไปก็ควรจะมีความรู้ในเรื่องการจักภาพเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของตนเองบ้างว่า รูปร่างของตนเองนั้นควรจะสวมใส่เครื่องแต่งกายแบบใด ชนิดใด ลวดลายผ้าแบบใด เพราะเครื่องแต่งกายเป็นเครื่องแสดงบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ได้อย่างหนึ่ง เช่น ผู้มีรูปร่างเตี้ย ควรใส่เสื้อผ้าที่มีลวดลายในแนวตั้ง เพราะจะทำให้ผู้สวมมีรูปร่างสูงขึ้น คนสูงก็ใส่ผาลายขวาง เพื่อให้ดูต่ำลงบ้าง หรือคนร่างเล็กก็ใส่เสื้อผ้าสีอ่อน เพราะจะดูสดใสช่วยขยายร่างกายของผู้สวม คนร่างใหญ่ก็สวมเสื้อผ้าสีเข้มเพื่อช่วยลดขนาดร่างกายของผู้สวมเป็นต้น และยังต้องคำนึงถึงเรื่องสีสันทให้เหมาะสมกับผิวของผู้ใช้ด้วย

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
หน่วยที่ 2

หน่วยที่ 1

1. ค
2. ง
3. ค
4. ข
5. ค

หน่วยที่ 2

1. ก
2. ค
3. ข
4. ก
5. ค

หน่วยที่ 3

1. ง
2. ก
3. ข
4. ค
5. ง

หน่วยที่ 4

1. ข
2. ข
3. ก
4. ง
5. ค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชาศิลปะ 101 ความงามซึ่งในศิลปะ
 เรื่อง หลักการจัดภาพหรือหลักการออกแบบ (หน่วยที่ 3)
 ระดับชั้น ป.กศ.
 จำนวนนักศึกษา 30 คน วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2519
 เวลา.....น.
 สถานที่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื้อหา

1. ความหมายและหลักสำคัญของการจัดภาพ
2. หน่วยหรือเอกภาพ (Unity) แบบต่าง ๆ ของเอกภาพ
3. ความสมดุลย์ (Balancing) ชนิดต่าง ๆ 3 ชนิด
4. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interesting) วิธีการสร้างความสนใจด้วย เส้น แสง-เงา และสี
5. หลักอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมการจัดภาพให้ดีขึ้น สัดส่วน, ความกลมกลืน, การขัดกันหรือตัดกัน และช่วงจังหวะ
6. ความสัมพันธ์ของการจัดภาพกับวิชาอื่นในแขนงศิลปกรรม

จุดมุ่งหมายทั่วไป

1. ให้ทราบถึงความหมายและหลักสำคัญในการจัดภาพ
2. ให้ทราบถึงหลักหรือวิธีการอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ช่วยในการจัดภาพให้ดีขึ้น
3. ให้รู้จักเรื่องการนำการจัดภาพไปใช้ในงานศิลปกรรมแขนงอื่น นอกเหนือจากงานจิตรกรรมและประติมากรรม

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของหน่วยหรือเอกภาพได้ถูกต้อง
2. นักศึกษาสามารถเลือกภาพที่เป็นการจัดภาพที่ถูกต้องอย่างน้อย 4 ข้อ จาก 16 ข้อ
3. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของความสมดุลชนิด Symmetrical Balance ได้ถูกต้อง
4. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของความสมดุลชนิด Axial Balance ได้ถูกต้อง
5. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของความสมดุลชนิด Assymetrical Balance ได้ถูกต้อง
6. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าภาพใดเป็นภาพ Assymetrical Balance ได้ถูกต้อง 2 ภาพ จาก 8 ภาพ
7. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของคำว่า "จุดศูนย์กลางของความสนใจ" ได้ถูกต้อง
8. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าลักษณะจุดสนใจที่อยู่กึ่งกลางภาพจะให้มีความน่าสนใจประมาณน้อยเพียงใดได้ถูกต้อง
9. นักศึกษาสามารถแยกออกว่าภาพที่มีจุดศูนย์กลางที่คล้ายกันแต่ต่างกันอย่างใดได้ถูกต้อง 3 ภาพ ใน 12 ภาพ
10. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของสัดส่วน (Proportion) ได้ถูกต้อง
11. นักศึกษาสามารถบอกความหมายของความกลมกลืนในการจัดภาพได้ถูกต้อง
12. นักศึกษาสามารถบอกได้ว่าภาพที่มีสัดส่วนที่ดีที่สุดคือภาพใดได้ถูกต้อง 1 ภาพ จาก 4 ภาพ

13. นักศึกษาสามารถบอกใจว่าภาพใดมีการตัดกันที่ลึกที่สุด 1 ภาพ จาก 4 ภาพ
ใจถูกทอง
14. นักศึกษาสามารถบอกใจว่าภาพใดมีช่วงจังหวะนำที่ดีที่สุด 1 ภาพ จาก 4 ภาพ
ใจถูกทอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	<p><u>หลักการจิตภาพหรือหลักการออกแบบ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - การจิตภาพแบบกะวันออกและแบบกะวันตก <p><u>หลักสำคัญของการจิตภาพ (Unity)</u></p> <p>1. <u>หน่วยหรือเอกภาพ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบหนึ่งหน่วย - แบบสองหน่วย - แบบสามหน่วย - แบบหลายหน่วย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกความหมายของการจิตภาพหรือการออกแบบได้ 2. สามารถบอกหลักของการจิตภาพเรื่อง Unity ได้
2	<p>2. <u>ความสมดุลย์ (Balance)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย - ความสมดุลย์ชายขวาเท่ากัน - ความสมดุลย์จากแกนกลาง - ลักษณะของความสมดุลย์ 5 ลักษณะ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกความหมายของความสมดุลย์ 3 ชนิด 2. สามารถบอกลักษณะของความสมดุลย์ได้

ศูนย์ท	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3	<p>3. ศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interesting)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของจุดศูนย์กลางของความสนใจ - วิธีการสร้างความสนใจด้วยเส้น, แสง, สี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกความหมายและวิธีการสร้างความสนใจจากเส้นแสงและสีได้
4	<p>หลักอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมการจัดภาพให้ดีขึ้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สัดส่วน (Proportion) 2. ความกลมกลืน (Harmony) 3. การขัดกันหรือตัดกัน (Contrast) 4. ขวางจังหวะ (Rhythm) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกความหมายและวิธีการเสริมการจัดภาพให้ดีขึ้น คือ สัดส่วน, ความกลมกลืน, การขัดกันและขวางจังหวะ

หน่วยที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5	<p>ความสัมพันธ์ของการจัดภาพกับวิชาอื่นในแขนงศิลปกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดภาพกับงานสถาปัตยกรรม 2. หลักการจัดภาพในงานสถาปัตยกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา 3. ภาพประกอบเนื้อหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อย่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถบอกความสำคัญของการจัดภาพในงานสถาปัตยกรรมได้

แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียน
สำหรับหน่วยที่ 3

คำสั่ง จงตอบข้อสอบต่อไปนี้ (ตอบในกระดาษคำตอบ) โดยเขียนเครื่องหมาย x ทับ
ข้อ ก, ข, ค, หรือ ง. ที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

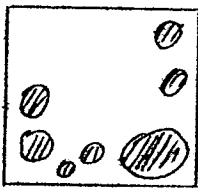
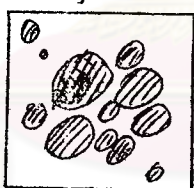
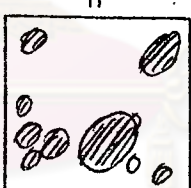
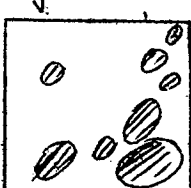
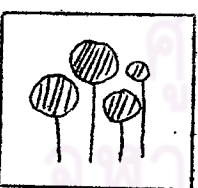
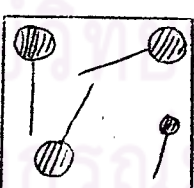
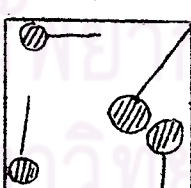
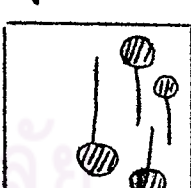
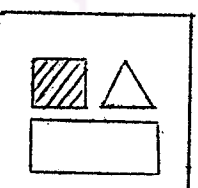
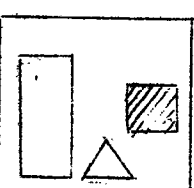
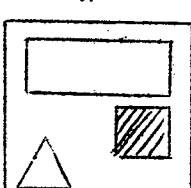
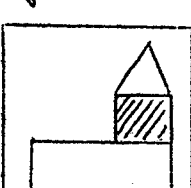
หน่วยที่ 3

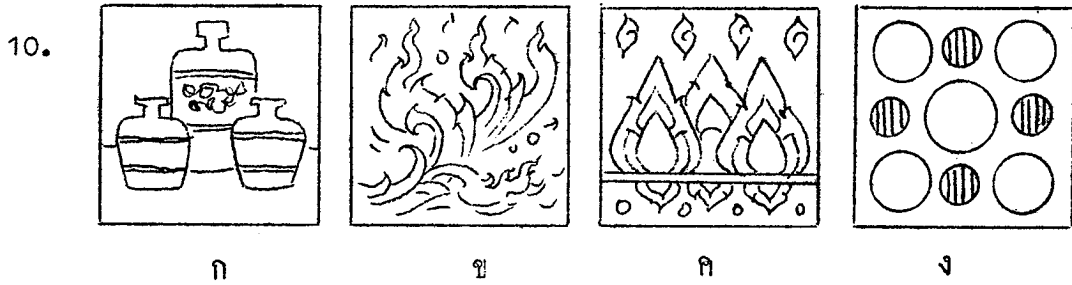
1. หน่วยหรือเอกภาพ คือ

- ก. สิ่งของชิ้นเดียวใด ๆ ในภาพไม่ตอมมีส่วนประกอบอื่น ๆ
- ข. สิ่งของอย่างละ 1 ชิ้นในภาพเดียวแต่มีหลายอย่าง
- ค. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีสัดเดียวกันในรูปภาพ
- ง. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นเรื่องราวเดียวกันในการจัดภาพ

ตั้งแต่ 2 ถึง 5 เป็นลักษณะการจัดภาพเกี่ยวกับหน่วย
เพียงข้อเดียว

ให้ท่านเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด

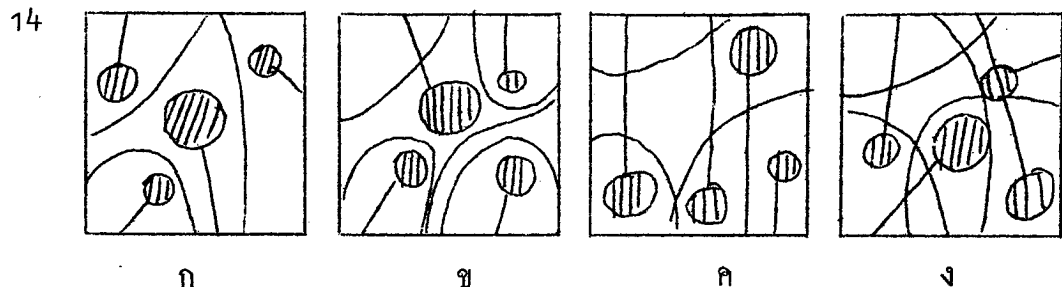
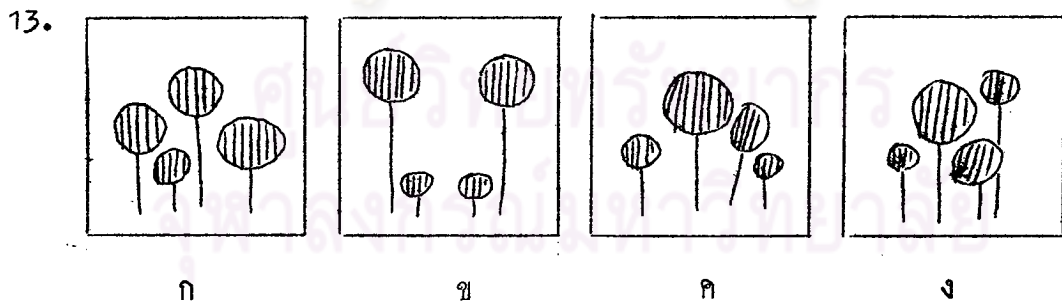
2.	ก 	ข 	ค 	ง
3.	ก 	ข 	ค 	ง
4.	ก 	ข 	ค 	ง

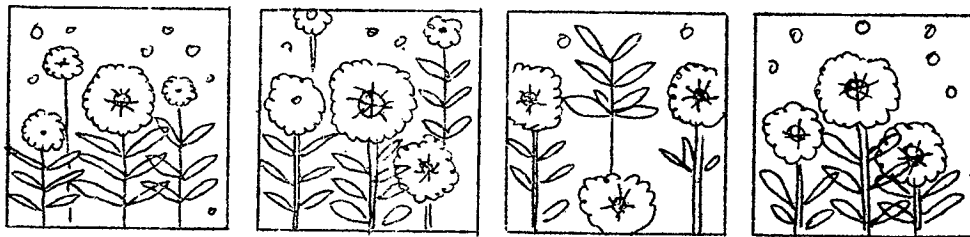
11. จุดศูนย์กลางของความสนใจหมายถึง
- ก. จุดศูนย์กลางของภาพเพียงจุดเดียว
 - ข. จุดเด่นที่สุดในภาพเพียงจุดเดียว
 - ค. จุดชักจูงความสนใจของผู้ชมเพียงจุดเดียว
 - ง. ถูกทั้ง ก ข ค

12. จุดศูนย์กลางของความสนใจกลางภาพพอดีจะ
- ก. น่าสนใจที่สุด
 - ข. เคนแค้นธรรมดาไม่ชวนดูเท่าที่ควร
 - ค. ไม่น่าดู
 - ง. เคนขนาดจุดศูนย์กลางของความสนใจอยู่ไกล ๆ บริเวณกึ่งกลางภาพไม่ได้

ตั้งแต่ 13-15 ให้ท่านเลือกข้อที่ภาพจุดศูนย์กลาง ไม่น่าสนใจที่สุด

15.

ก

ข

ค

ง

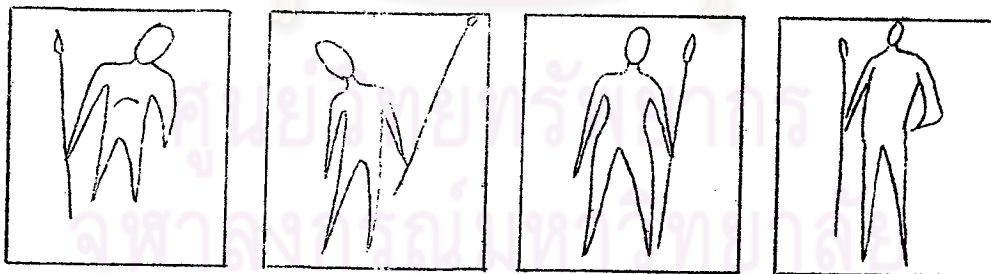
16. สัดส่วน (Proportion) หมายถึง

- ก. ส่วนต่าง ๆ ของรูปทรงที่สัมพันธ์กับส่วนรวม
- ข. ความงามบางส่วนในภาพเพียงจุดใดจุดหนึ่ง
- ค. ส่วนประกอบบางส่วนในภาพ
- ค. ส่วนประกอบทุกส่วนในภาพ

17. ความกลมกลืน (Harmony) ในการจัดภาพหมายถึง

- ก. ความซ้ำกัน เป็นรูปเดียวกันในการจัดภาพ
- ข. การจัดภาพให้ประสานเป็นเรื่องราวเดียวกันไม่ขัดตา
- ค. การใช้สีใกล้เคียงกลมกลืนกันในการจัดภาพ
- ง. การใช้ความเคลื่อนไหวของภาพเหมือนกันในการจัดภาพ

18. รูปที่มีสัดส่วนที่ดีที่สุดคือ

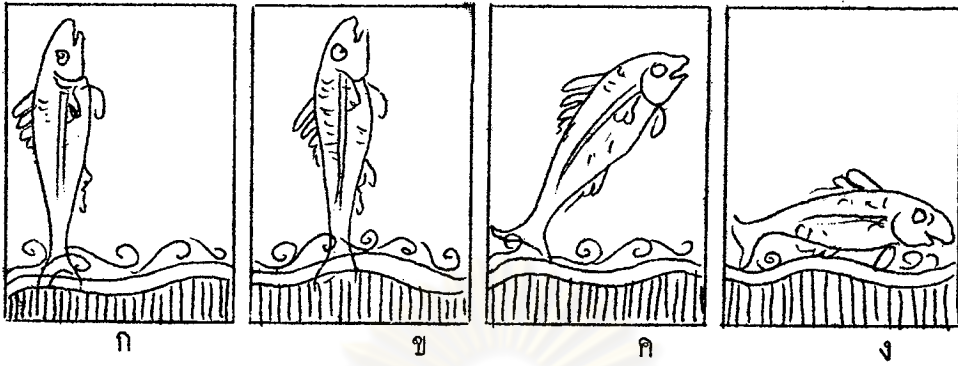
ก

ข

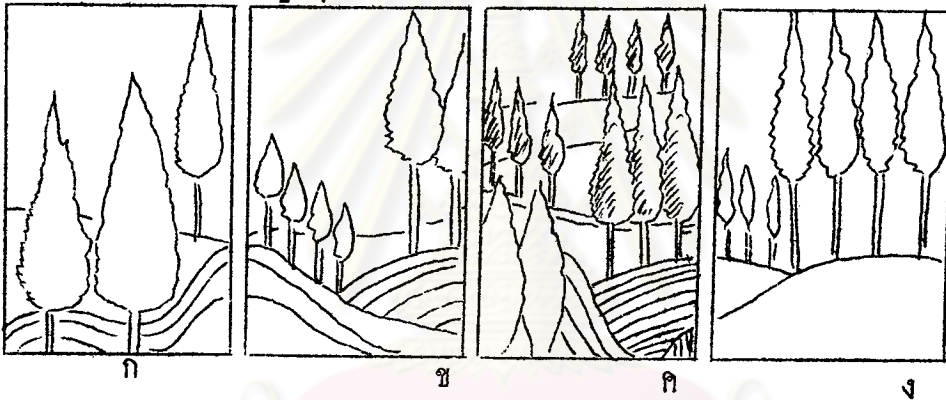
ค

ง

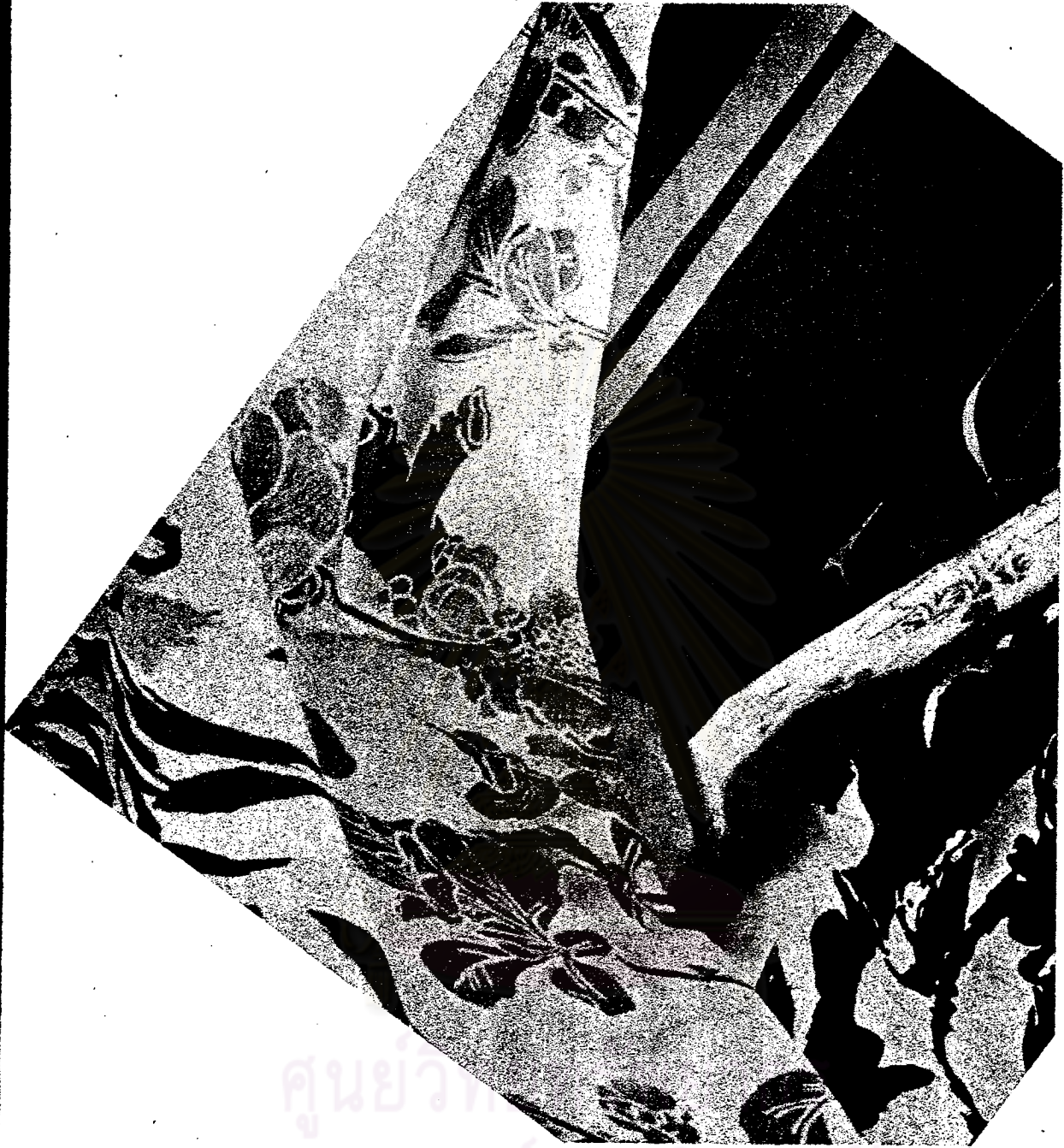
19. รูปที่มีการตัดกันดีที่สุด คือ

20. ภาพที่มีช่วงจังหวะนาฏที่สุดคือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เวลา:

หน่วยที่ 3
ตอนที่

คำแนะนาการ เรียน

หน่วยที่ 3

ศูนย์ที่ 1

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. รูปภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปเรียนศูนย์ต่อไป โดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
ที่เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำที่จัดไว้ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 3
 หน่วยที่ 1

หลักการ จัดภาพหรือหลักการ ออกแบบ

(Principle of Composition or Principle of Design)

การจัดภาพหรือการออกแบบ หมายถึงการรู้จัก เลือก สะกัก คัดทอน ประกอบ สร้างสรรค์ ส่วนประกอบต่าง ๆ ทางศิลปะให้เป็นรูปทรงใหม่ มีความกลมกลืน และมีประโยชน์ใช้สอยตามความมุ่งหมาย

หรือหมายถึง การจัดทุกสิ่งทุกอย่างรวมกัน เข้าใหม่ให้ความงามในทางศิลปะนั่นเอง

การจัดภาพหรือการออกแบบมีลักษณะคล้ายกันมาก เพราะก่อนจะทำการจัดภาพก็จะต้องมีการ ออกแบบร่างภาพก่อน เพื่อให้ได้ส่วนซึ่งตรงตามกลมกลืนกัน แล้วจึงจัดภาพจริง ดังนั้นการออกแบบและการจัดภาพจึงมีความสัมพันธ์กันและสามารถใช้แทนกันได้

การจัดภาพแบบตะวันออกและการจัดภาพแบบตะวันตก

ก. การจัดภาพแบบตะวันออก

การจัดภาพแบบตะวันออกนั้นแต่เดิมมามีการจัดภาพเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันเป็นแผน เช่น ภาพผนังตามโบสถ์ วิหาร ซึ่งอาศัยเรื่องราวจากชาดก หรือพุทธประวัติมาเขียนเป็นภาพ การจัดภาพแบบตะวันออกส่วนใหญ่ยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ความสมดุล (Balancing)

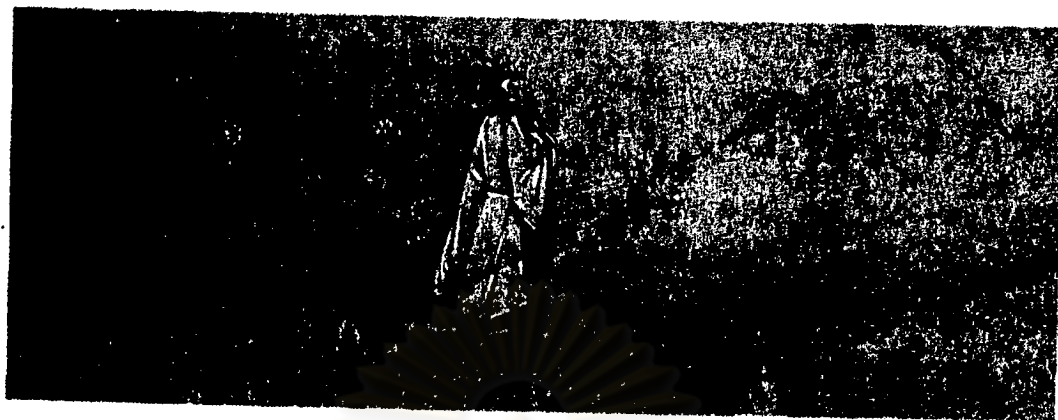
โดยส่วนรวมจะให้ความสำคัญความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน (Symmetry) ใน

การจัดภาพ

2. สิ่งประกอบในการจัดภาพ

ประกอบด้วย

- ก. เส้น
- ข. แสง-เงา
- ค. สี-ผิว

งานจิตรกรรมแบบตะวันตก

ข. การจัดภาพแบบตะวันตก

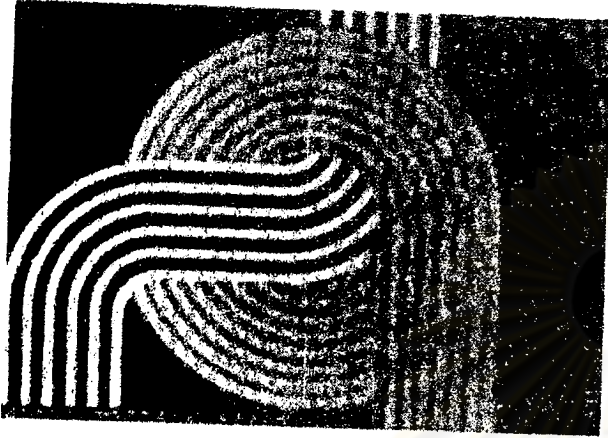
การจัดภาพแบบตะวันตกนั้น ตั้งแต่ก่อน ค.ศ. 1789 ซึ่งนับเป็นสมัยเก่านั้นก็ยึดถือสิ่งประกอบในการจัดภาพเช่นเดียวกับการจัดภาพแบบตะวันออกเหมือนกันคือ

1. เส้น
2. แสง-เงา
3. สี-ผิว

จิตรกรรมแบบตะวันตก

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1789 มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีว่าเป็นสมัยใหม่ทางศิลปะนั้น หลักการจัด
ภาพไม่ว่าจะหลักเกณฑ์ตายตัวแน่นอน เพราะการจัดภาพนั้นอาจจะไม่แค่ว่าเพียงเส้นกับเงา หรือเส้นกับสี
เท่านั้นก็ได้

จิตรกรรมสมัยใหม่

หลักสำคัญของการ จัดภาพ

หลักสำคัญของการ จัดภาพที่ดี เป็นพลวัตที่ถักกันมากโดยทั่วไปในปัจจุบัน โดยที่ศิลปินผู้สร้างงานศิลปะยึดถือปฏิบัติกันนั้นมีหัวข้อใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

1. หน่วย หรือ เอกภาพ (Unity)
2. ความสมดุล (Balancing)
3. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center-of Interesting)

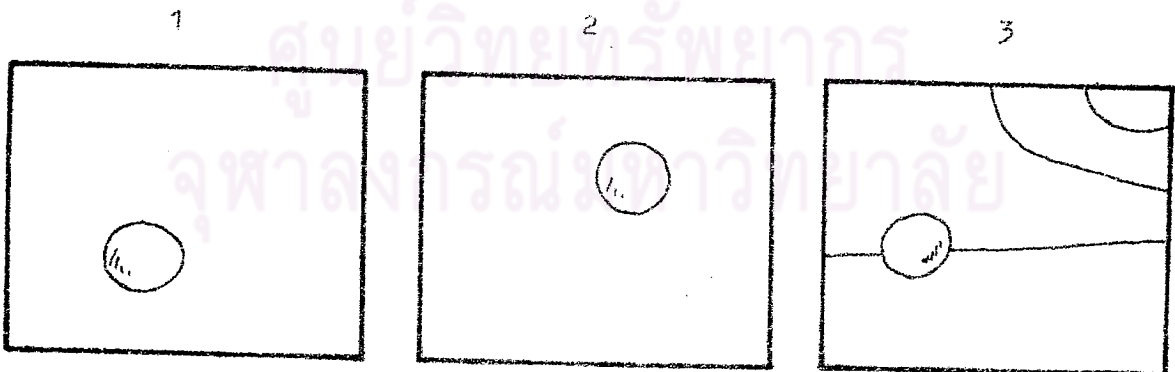
1. หน่วย หรือ เอกภาพ (Unity)

หมายถึงการจัดภาพให้ดูมีสัดส่วนกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเรื่องราวเดียวกัน ไม่กระจัดกระจายเกะกะเกินไป

หน่วยหรือเอกภาพ สามารถจัดได้หลายแบบดังนี้

ก. แบบหนึ่งหน่วย

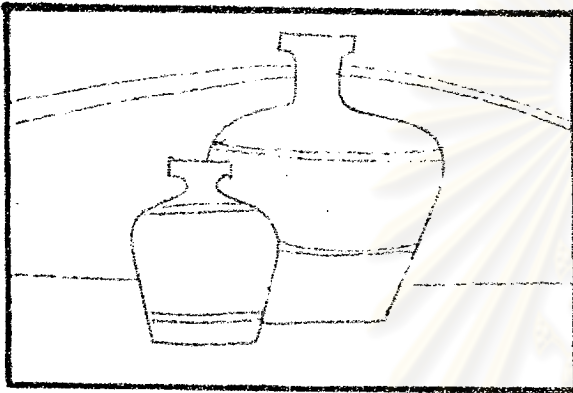
คือการจัดให้ในภาพนั้นมีหน่วยที่สำคัญเพียงอย่างเดียวหรือหน่วยเดียว การวางหน่วยจะไม่มีกรรมบังคับขอบเขตของหน่วยหรือจัดวางตายตัว (ตามภาพ 1-2) นอกจากจะมีลวดลายประกอบ (ภาพที่ 3) แต่ลวดลายที่ประกอบภาพร่วมกับหน่วยนั้นจะมีความสำคัญกว่าหน่วยหนึ่งนั้นมิได้

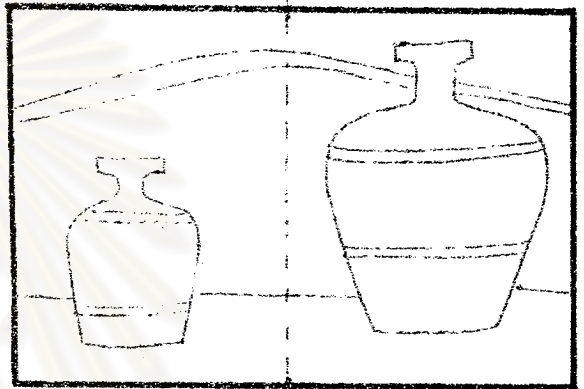
ธ. แบบสองหน่วย

ถ้าต้องการให้ในภาพมีสิ่งสำคัญ 2 หน่วย ก็จัดให้ทั้ง 2 หน่วยนั้นมีความสัมพันธ์ตามภาพ 1 ซึ่งจะมีความกลมกลืนกันดี ถ้าจัดแบบภาพ 2 แล้ว ก็จะไม่เป็นหน่วยเดียวกัน เพราะความสำคัญของหน่วยจะแยกออกไปเป็น 2 หน่วย ซึ่งถ้าเราขีดเส้นครึ่งแบ่งกลางภาพจากบนมาลง จะเห็นว่ากลายเป็นภาพ 2 ภาพ อันเป็นการไม่ถูกต้องตามหลักการจัดภาพ

1

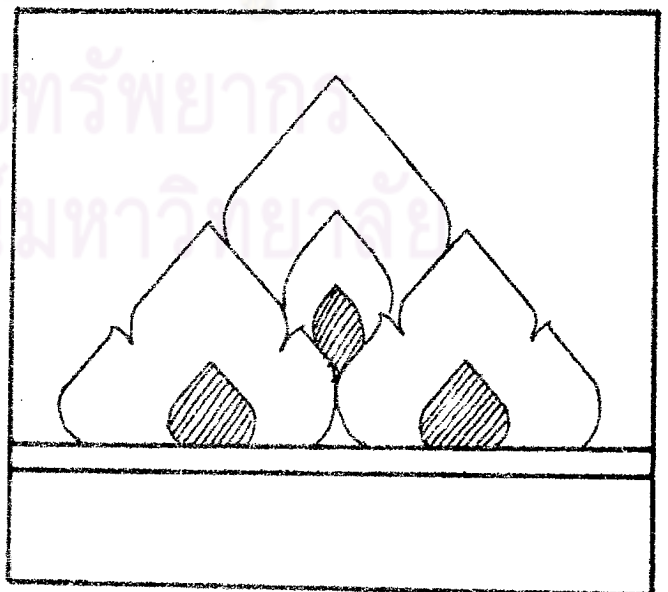

2

ค. แบบสามหน่วย

การจัดภาพแบบสามหน่วยนี้อาศัยหลักการจัดเช่นเดียวกับแบบสองหน่วย เราจะพบว่า การจัดแบบสามหน่วยนี้ ใ้รมากในงานจัดภาพรองไทยเก่า ๆ เช่นภาพผนังโบสถ์ วิหาร ตามวัดต่าง ๆ หรือลวดลายต่าง ๆ เป็นต้น

ง. แบบหลายหน่วย

ถ้าอาศัยหลักการ จัดภาพดังกล่าวมาแล้ว แม้จะมีหน่วยเล็ก ๆ หลายหน่วยอยู่ในภาพ มากมาย แต่หน่วยขนาดต่าง ๆ ในภาพนั้นก็มีความสัมพันธ์กันโดยส่วนรวม ไม่กระจัดกระจายจนเสีย ความเป็นเอกภาพไป ภาพที่มีหลาย ๆ หน่วยประกอบกันนี้ เราสามารถเน้นหน่วยที่สำคัญที่สุดให้ดูเด่น เพียงหน่วยเดียวได้โดยอาศัย แสง สี หรือ ขนาดใหญ่โตเกินกว่าหน่วยอื่น ๆ ที่ดูแล้วเป็นส่วนประกอบ ของหน่วยสำคัญนั้นได้ หรือลดความสำคัญของหน่วยอื่น ๆ ลงไปนั่นเอง

ในงานปั้นสลักก็อาศัยหลักการ จัดภาพแบบมีเอกภาพเช่นเดียวกันนี้ และในงานปั้นสลักส่วน มากจะเป็นภาพที่เดี่ยว ๆ เสียส่วนใหญ่ เพราะคุณแล้วให้ความสง่างามได้มากกว่าจัดให้มีหลาย ๆ หน่วยรวมกัน

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 3 หน้าที่ 1

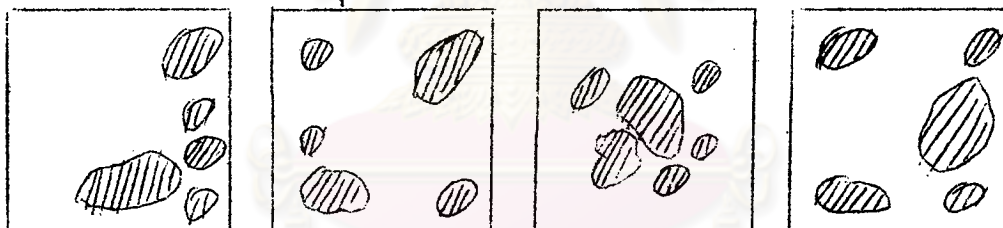
คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศนยนี้ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ความหมายของหน่วยหรือเอกภาพ คือ

- ก. สิ่งของอย่างละ 1 ชิ้น ในภาพเดียว แต่มีหลาย ๆ อย่าง
- ข. สิ่งของชิ้นเดียวโดด ๆ ในภาพ
- ค. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเรื่องราวเดียวกันในการจัดภาพ
- ง. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยมีสัดส่วนเดียวกันในการจัดภาพ

ตั้งแต่ข้อ 2 ถึง ข้อ 5 เป็นลักษณะการจัดภาพที่เกี่ยวกับหน่วยหรือเอกภาพ ให้ท่านเลือกข้อที่มีลักษณะความเป็นหน่วยที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

2.

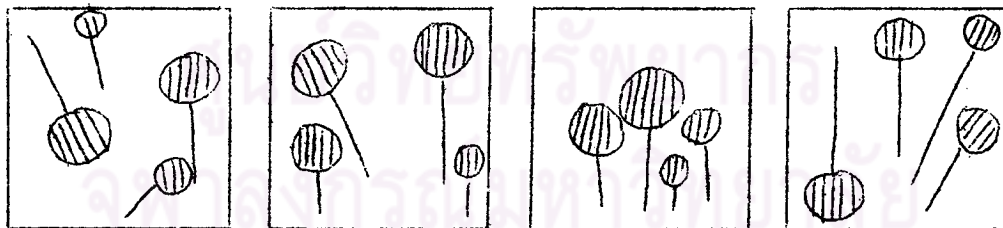
ก

ข

ค

ง

3.

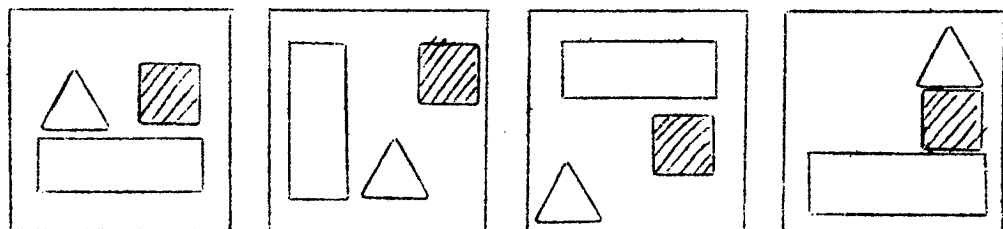
ก

ข

ค

ง

4.

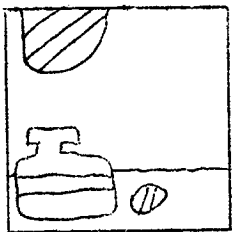
ก

ข

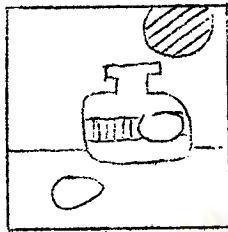
ค

ง

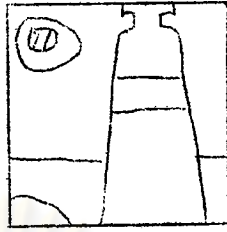
5.

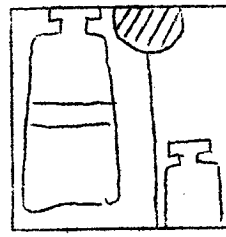
ก

ข

ค

ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เร็ย

หน่วยที่ 3

ศูนย์ที่ 2

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. ภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสำคัญในการจัดภาพ

ประกอบด้วย

1. หน่วยหรือเอกภาพ (Unity)
 2. ความสมดุล (Balance)
 3. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interesting)
2. ความสมดุล (Balance)

ความสมดุลหมายถึงการใช้น้ำหนักดวงซึ่งกันและกันภายในภาพ จะเป็นด้านซ้ายสมดุลกับด้านขวา หรือความสมดุลกับกลางก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม

ลักษณะของความสมดุลแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

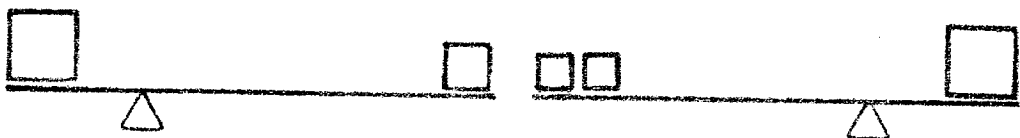
1. ความสมดุลประเภทซ้ายขวาเท่ากัน (Symmetrical Balance)

เป็นความสมดุลชนิดที่น้ำหนักดวงเท่ากันทั้งทางซ้ายและขวา หรือบน และล่างเท่ากัน เป็นลักษณะการจัดภาพแบบเค็มรองไทย แม้ในปัจจุบันก็ยังนิยมใช้ในงานศิลปะหลายชนิดทั่วไป

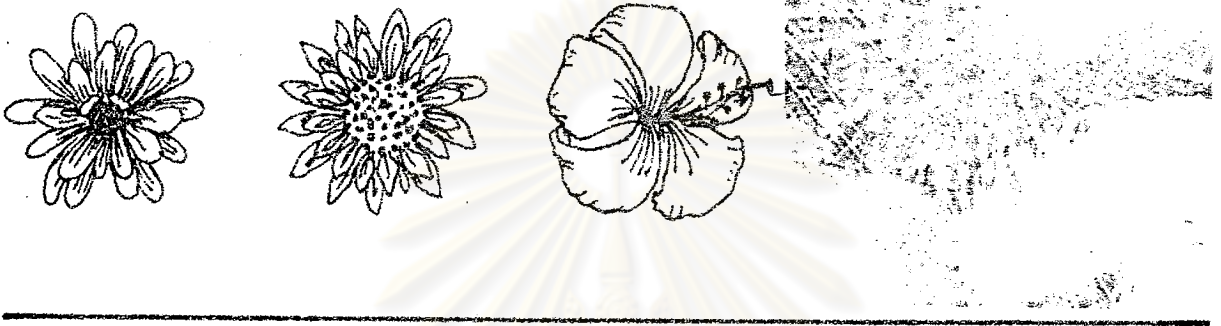
2. ความสมดุลประเภทซ้ายขวาไม่เท่ากัน (Assymetrical Balance)

เป็นความสมดุลที่คล้ายกับการ เรือนจุดพักริมที่รับน้ำหนักทั้งสองข้าง เขาหาตำแหน่งที่หนักกว่า เพื่อให้น้ำหนักคานน้อย เติมน้ำหนักดวงอื่นไว้ จึงมีความสมดุลกับความรู้สึกของผู้ดู แม้โดยความจริงขนาดจะไม่เท่ากัน วิธีนี้เป็นการสร้างความสมดุลที่หนักกว่าไว้แรก เพราะดูแปลกกว่ากันมากในคานแก่ความซ้ำกันใด

5. ความสมดุลจากแกนกลาง (Axial Balance)

เป็นความสมดุลที่ดูโดยทุกด้าน เติบโตจากแกนกลางคล้ายกับกระจายออกมาโดยรอบละเน้นความสมดุลชนิดที่เห็นโครงสร้างดอกไม้ต่าง ๆ แบบทุกชนิด บด หรือดอกไม้ไฟที่แตกกระจาย เป็นต้น

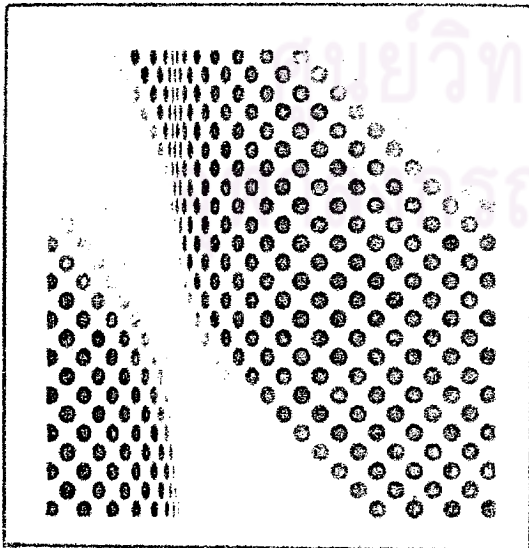

ลักษณะต่าง ๆ ของความสมดุล

ลักษณะต่าง ๆ ของความสมดุลมีหลายลักษณะดังนี้

1. ความสมดุลด้วยจุด (Spot)

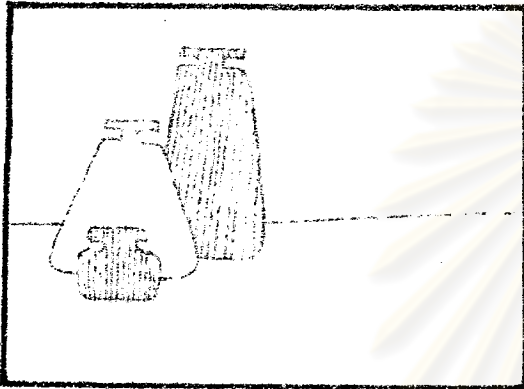
โดยที่ศูนย์กลาง ๆ ขนาด หรือหลาย ๆ อย่างจัดให้อยู่ในส่วนต่าง ๆ ภายในภาพ มีน้ำหนักของภาพวางไปข้างใดข้างหนึ่งจนเกินไป ต้องมีวงสำหรับตรง ข้างกันและกันเพื่อให้ได้ความสมดุล เบน ของให้จุดวางตัวของเล็กหลายจุด เป็นต้น

2. ความสมมูลของมวล (Mass)

เพิ่มในภาพที่หนึ่งคือวางโต๊ะวางหนึ่งเมื่อเราวางภาพลงไปแล้ว ตามภาพ 1 เราสามารถใช้มวลช่วยคานน้ำหนักของคานที่มีกึ่งกลางได้ โดยการสร้างมวลในคานตรงข้าม ซึ่งจะเป็นเส้นแดง เงาม หรือสี ก็เพียงพอ ซึ่งจะช่วยให้ภาพมีความสมดุลได้เป็นอย่างดีตามภาพ 2

1

2

3. ความสมดุลด้วยจำนวน

เป็นวิธีใช้จำนวนหนักที่มีจำนวนใกล้เคียงกันวางซึ่งกันและกัน ถ้าหนักนั้นมีขนาดใกล้เคียงกับหรือขนาดเท่ากัน

4. ความสมตลยด้วยเส้นเคิน (Perspective)

ความสมตลยด้วยเส้นเคินนี้มักใช้ในภาพวิวทัศน ซึ่งตองใจเส้นเคินเป็นจำนวนมากและเส้นเคินนี้จะ เป็นสิ่งทช่วยบ่งคืบขนาดของสิ่งของหรืออนุในภาพให้มีขนาดต่าง ๆ กัน ซึ่งส่วนที่ไกลจะมีขนาดเล็กลงจำนวนน้อย จึงมีความสมตลยกับส่วนที่ใกล้และมีจำนวนมาก

5. ความสมตลยด้วยการจ้กระยะ (Gradation)

เป็นการใช้แสงเงา และสีเข้ช่วย อันเป็นวิธีการสำหรับศิลปินเขียนภาพโดยเฉพาะ ซึ่งการใช้แสงเงาและสีนั้น สามารถทำได้นหลายระยะตั้งแต่เข้มไปจนถึงจางหายไป โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะใกล้ (Foreground)
2. ระยะกลาง (Middle Ground)
3. ระยะไกล (Back Ground)

ระยะต่าง ๆ ในภาพนั้นจะเกิดขึ้นได้โดยการไล่เงาเป็นสำคัญ และเมื่อได้ไล่แสงเงาช่วยแล้ว ยังตองใจแสงเงาใหม่ความสมตลยด้วย ไประกู่ภาพที่ 1 อันเป็นภาพร่าง และภาพที่ 2 เมื่อได้แสงเงาแล้ว

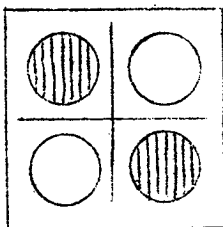
แบบฝึกหัดหน่วยที่ 3 ศูนย์ที่ 2

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศูนย์นี้ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

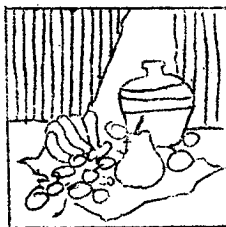
1. ความสมดุลชนิด Symmetrical Balance คือ
 - ก. ชายขวาเท่ากัน
 - ข. ชายขวาไม่เท่ากัน
 - ค. สมดุลจากแกนกลาง
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก
2. ความสมดุลชนิด Axial Balance คือ
 - ก. ความสมดุลจากแกนกลาง
 - ข. ชายขวาเท่ากัน
 - ค. ชายขวาไม่เท่ากัน
 - ง. ถูกหมดทุกข้อ
3. ความสมดุลชนิด Assymetrical Balance คือ
 - ก. ชายขวาเท่ากัน
 - ข. ชายขวาไม่เท่ากัน
 - ค. ความสมดุลจากแกนกลาง
 - ง. ความสมดุลบนกลางเท่ากัน

ในข้อ 4-5 ภาพใดเป็น Assymetrical Balance

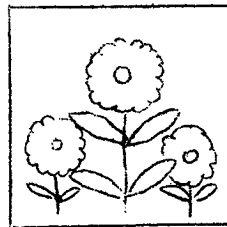
4

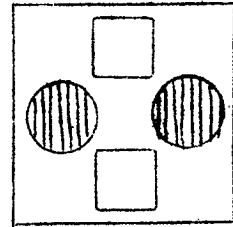
ก

ข

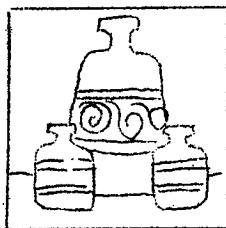

ค

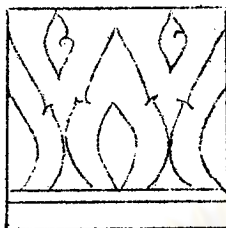

ง

5.

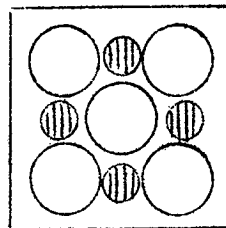
ก

ข

ค

ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียน

หน่วยที่ 3

ศูนย์ที่ 3

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. ภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 3
ตอนที่ 3

พจน์สำคัญในการจัดภาพ

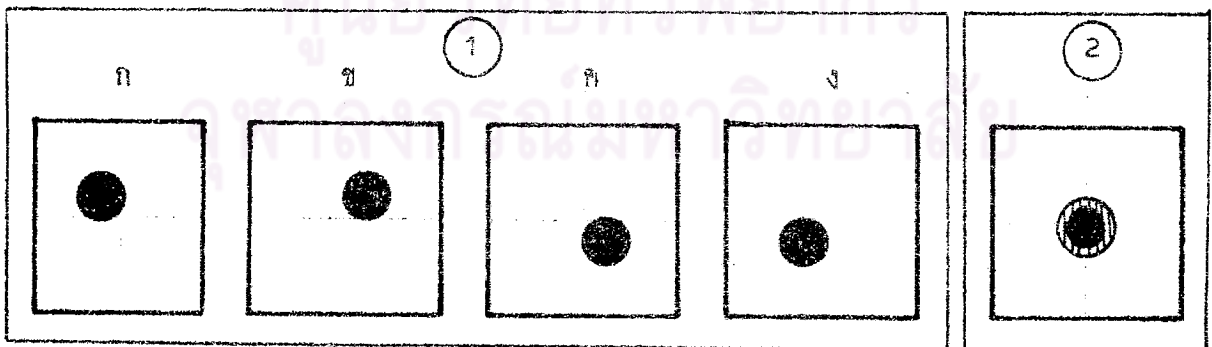
ประกอบด้วย

1. หน่วยหรือเอกภาพ (Unity)
2. ความสมดุล (Balancing)
3. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interesting)

3. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interesting)

ในงานศิลปะทั่ว ๆ ไปนั้นศิลปะผู้สร้างย่อมมีความมุ่งหมายอยู่แล้วว่าเขาต้องการที่จะแสดงความน่าสนใจของผลงานเขาคงจะอะไร เช่น ในภาพเขียนก็แสดงความเด่นด้วย เส้น แสง-เงา หรือสี แต่เขาก็ต้องคำนึงถึงบริเวณที่จะแสดงความเด่นของภาพควรวางจะอยู่ในส่วนใดของภาพ ซึ่งจุดที่จะแสดงความเด่น ความน่าสนใจของภาพนั้น คือ จุดศูนย์กลางของความสนใจซึ่งหมายถึง " จุดเด่นที่ผิดในภาพ" ที่ศิลปินจะทองเน้น (Emphasis) ให้เกิดจุดเด่น

จุดศูนย์กลางของความสนใจควรจะมีประมาณใกล้จุดศูนย์กลางของภาพคือบริเวณ ก. ข. ค. หรือ ง. ก็ได้ (รูป 1) ไม่ควรอยู่กึ่งกลางของภาพพอดี (รูป 2) เพราะจะทำให้เป็นจุดสนใจที่ธรรมดาเกินไป ไม่น่าสนใจเท่ารูปที่มีจุดสนใจอยู่ในบริเวณ ก. ข. ค. หรือ ง.

จุดศูนย์กลางของความสนใจสามารถจัดทำขึ้นได้จากสิ่งประกอบของวิธีการจัดภาพรวม

3 อย่างคือ

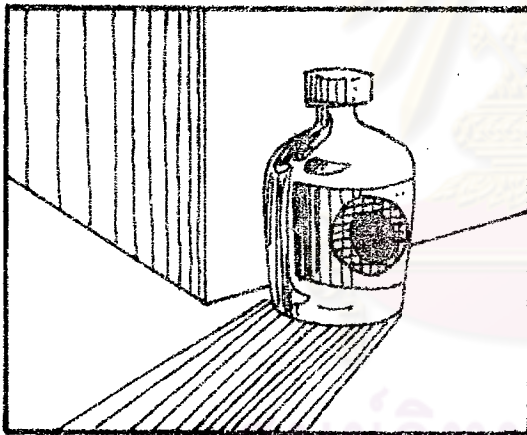
1. เส้น
2. แสง-เงา
3. สี

ทั้ง 3 อย่างนี้จะเลือกใช้เฉพาะอย่าง 2 อย่าง หรือทั้ง 3 อย่างรวมกันไปเลยก็ได้ แล้วแต่ความต้องการของมสราง หรือความเหมาะสมของผลงาน

วิธีการใช้แต่ละอย่างมีดังต่อไปนี้

1. การเน้นความสนใจด้วยเส้น

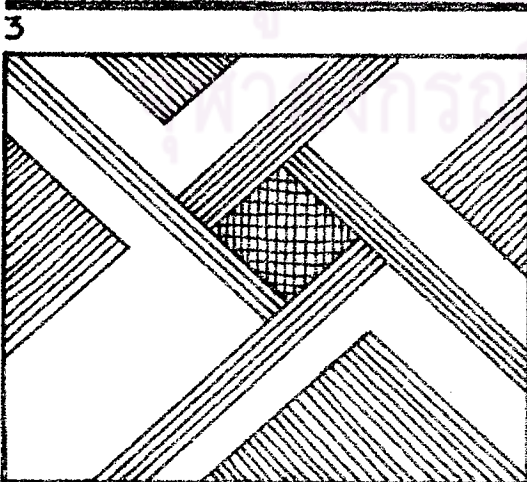
การใช้เส้นเน้นจุดสนใจนั้นก็เพื่อให้เส้นชักจูงไปหาจุดสนใจนั่นเอง ดังภาพที่ 1, 2, 3 หรือจะใช้เส้นจุดสนใจโดยไรขนาดของเส้นให้ใหญ่กว่าเส้นอื่น ๆ ก็ได้ดังภาพที่ 4 เป็นต้น

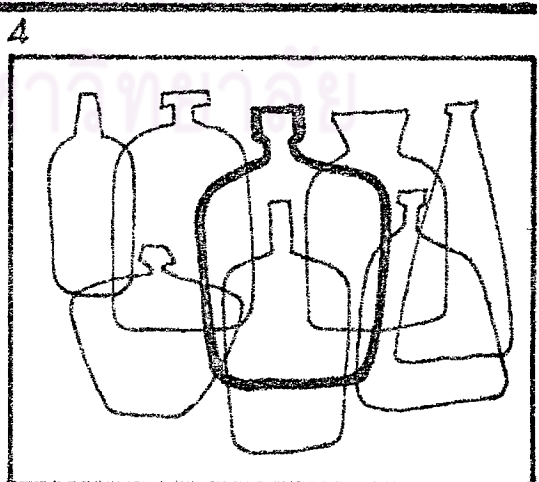
1

2

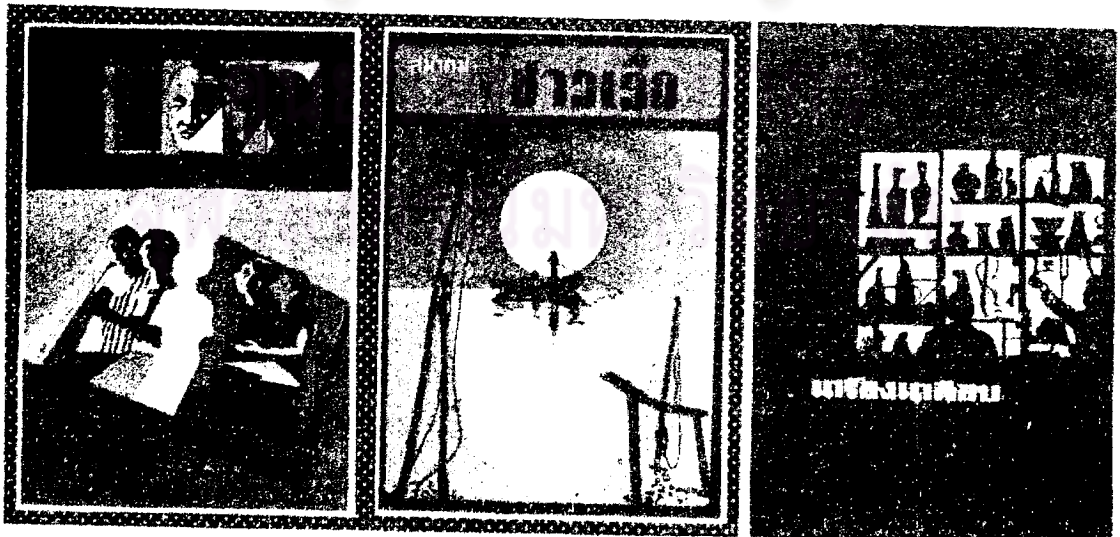
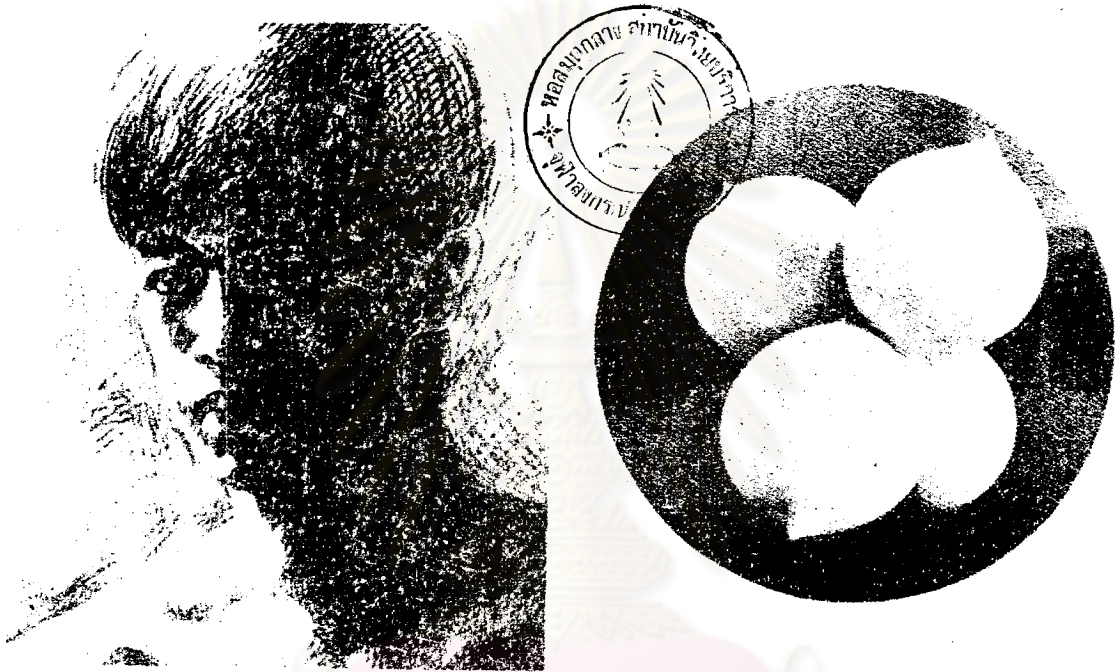
3

4

2. การเน้นจุดสนใจด้วยแสง-เงา

การเน้นจุดสนใจด้วยแสง-เงานี้ สามารถกระทำได้หลายวิธีการเช่น ให้เงาส่วนประกอบ
เข้ม จุดสนใจเป็นแสงจาง ๆ หรือขาว ให้จุดสนใจเข้ม ส่วนประกอบเป็นเอจาง ๆ หรือให้
ส่วนที่เป็นจุดสนใจนั้นทั้งแสงเงาจัดรวมกันก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่จะสร้างให้น่าสนใจด้วยวิธีไหน

ภาพต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการเน้นจุดสนใจอย่างหนึ่งด้วยภาพเปรียบเทียบกัน 2 ภาพ อีกวิธีหนึ่ง

ในภาพ ก. จะเห็นว่าจุดเด่นของภาพมีอยู่ด้วยกันถึง 2 จุด ทำให้เกิดการแข่งกัน ความน่าสนใจก็ลดลงไป

ในภาพ ข. เมื่อลดความสำคัญของจุดสนใจ 2 จุดนั้นลงเหลือเพียงจุดเดียว ก็จะทำให้ภาพนั้นมีจุดสนใจที่เด่นมากขึ้น โดยลดขนาดลงเสียจุดหนึ่ง และจัดให้อยู่ในระยะที่ไกลออกไป ภาพจึงดูมีระยะไกลไกลเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งด้วย

ก

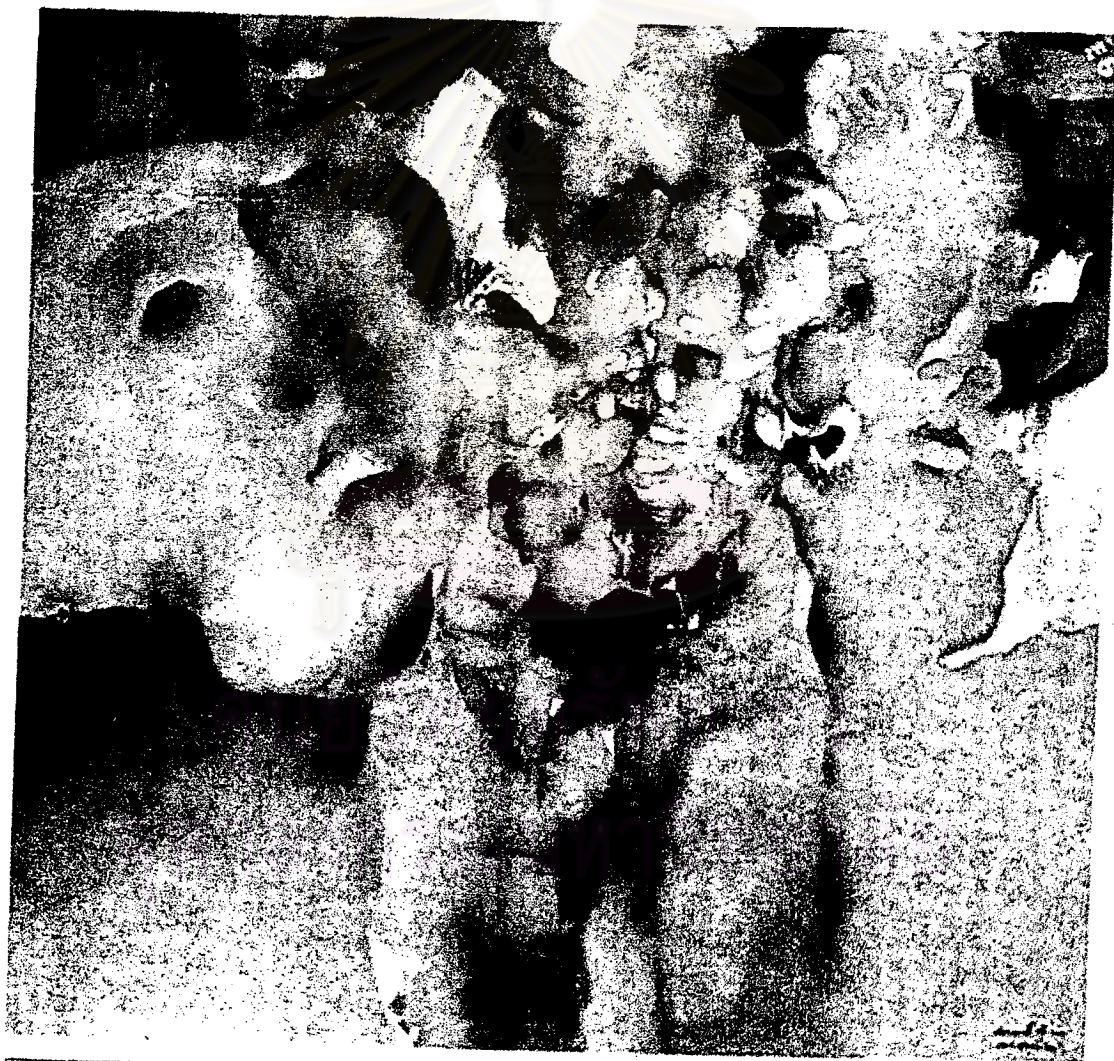
ข

ภาพที่มีจุดสนใจชัด

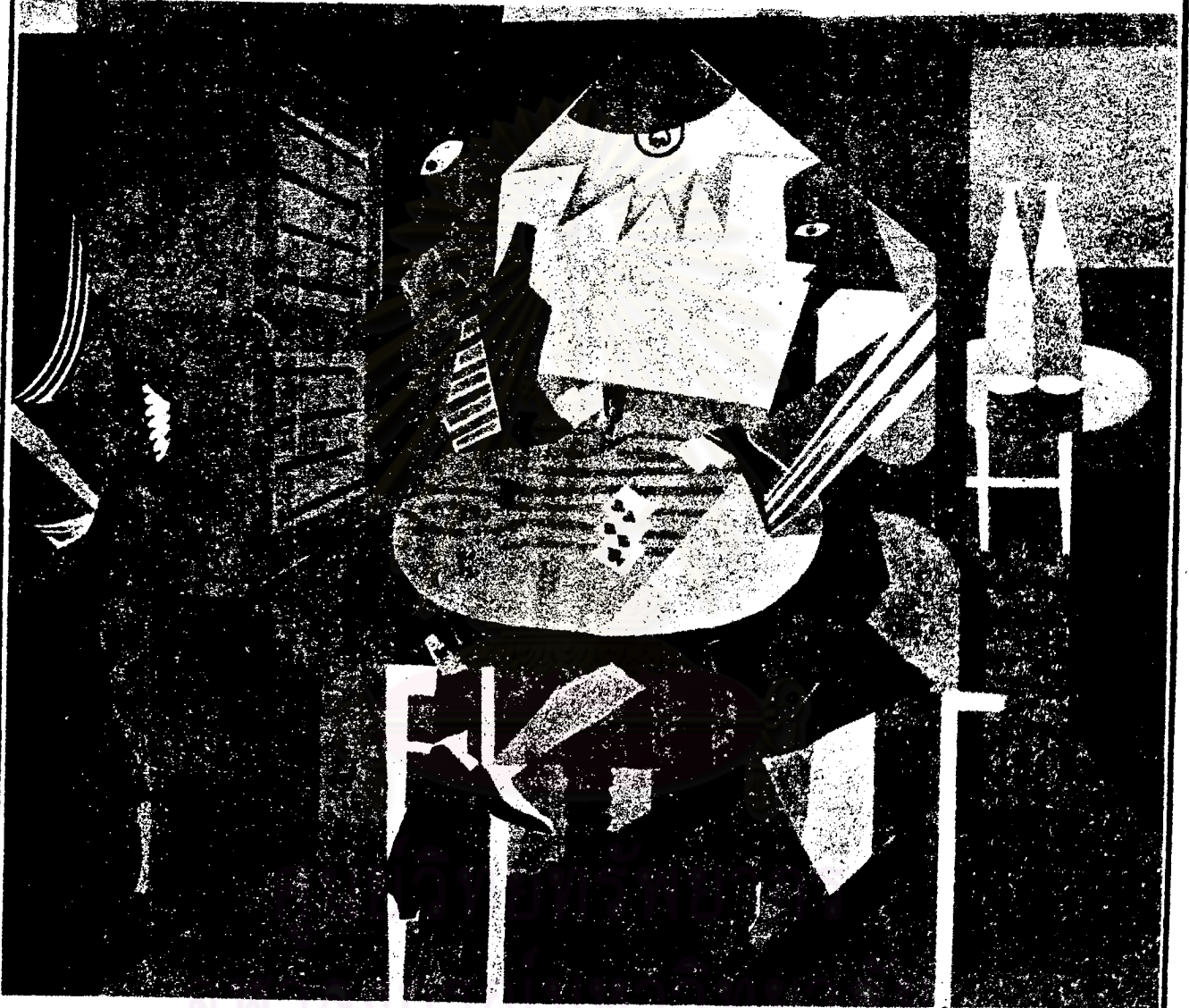

3. การเน้นจุดสนใจด้วยสี

มีลักษณะการ เน้นคล้ายกับวิธีการ เน้นด้วยแสงเงา แต่เป็นการ เน้นด้วยการใช้สีในส่วนที่ น่าสนใจด้วยสีที่สดใสมากกว่าสีอื่นข้างเคียงกัน หรือจะใช้วิธีการ เน้นด้วยการให้สีมีน้ำหนักอ่อน แกกว่า สีอื่นที่เป็นส่วนประกอบ หรือโดยการลดความเข้ม (Break) ของสีอื่นที่เป็นส่วนประกอบให้ คลายความสดใสลงไปด้วยการผสมสีขาว, สีดำ, สีเทา หรือสีอื่นก็ได้ เพื่อมิให้สีนั้นมาแข่งกับสีที่เรา ต้องการให้มีความเด่นที่สุดในภาพได้

ภาพที่มีจุดสนใจที่

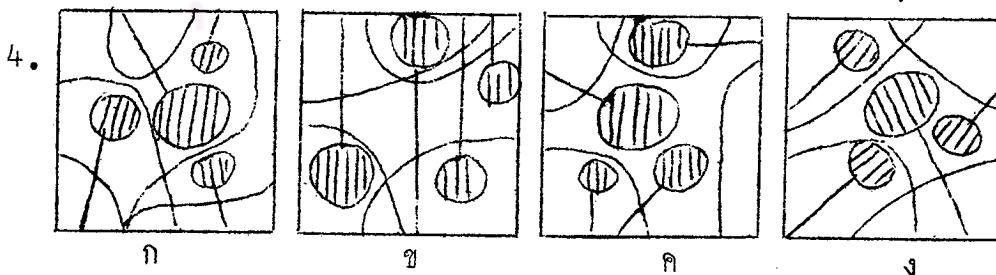
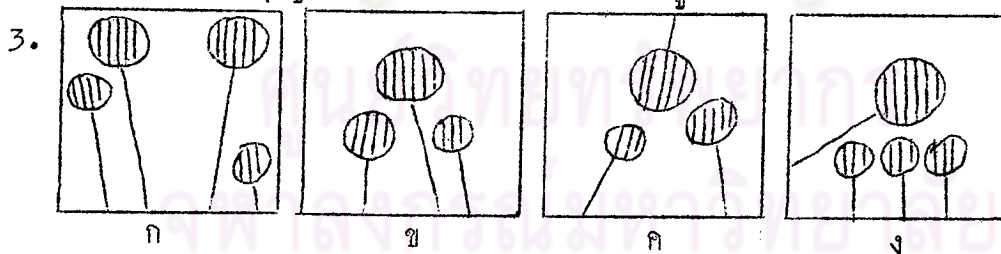
รูปถ่ายจากหนังสือพิมพ์ไทย

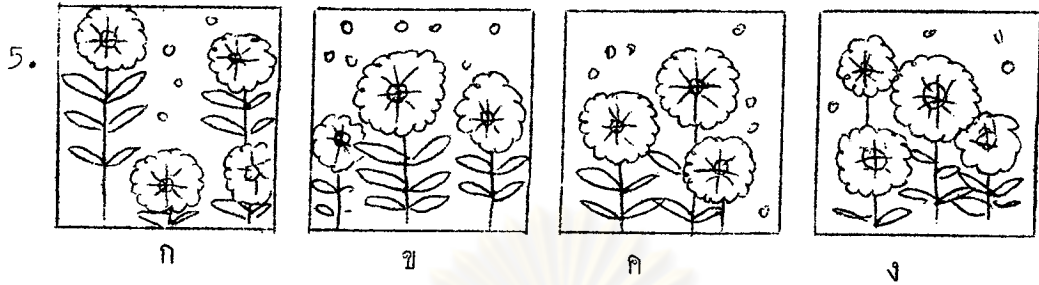
แบบฝึกหัดหน่วยที่ 3 ศูนย์ที่ 3

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้ร่ำเรียนมาตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่าป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ความหมายของ "จุดศูนย์กลางของความสนใจ" คือ
 - ก. จุดเด่นที่สุดในภาพเพียงจุดเดียว
 - ข. จุดศูนย์กลางของภาพเพียงจุดเดียว
 - ค. จุดชักจูงความสนใจของผู้ชมเพียงจุดเดียว
 - ง. ถูกหมดทุกข้อ
2. ภาพที่มีจุดสนใจอยู่กึ่งกลางของภาพพอดีจะ
 - ก. ไม่น่าดู
 - ข. น่าสนใจที่สุด
 - ค. เคนขนาดจุดศูนย์กลางของความสนใจอยู่ใกล้ ๆ บริเวณกึ่งกลางภาพไม่ได้
 - ง. เคนแต่ธรรมดา

ในข้อ 3-5 ภาพที่มีจุดศูนย์กลางของความสนใจไม่น่าดู คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียง

หน่วยที่ 3

ศูนย์ที่ 4

-
1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
 2. รูปภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
 3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
 4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 3
ตอนที่ 4

หลักการ ๗ ที่ช่วยเสริมการจักภาพในขั้นต้น

ดังที่ได้ทราบมาแล้วว่าหลักการในการจักภาพโดยทั่วไปนั้น มีหลัก 3 ประการคือ

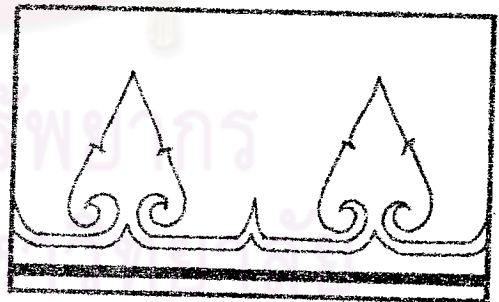
1. หนวย หรือ เอกภาพ (Unity)
2. ความสมดุล (Balance)
3. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interest)

แต่หลักการ ๗ ที่สามารถนำมาช่วยในการจักภาพให้งามยิ่งขึ้นไปอีกได้นั้น มาช่วยประกอบกับหลักการจักภาพ 3 ประการดังกล่าวมาแล้วได้ จะช่วยให้อาชีพที่จักชิ้นนั้นมีความสมบูรณ์มากขึ้น หลักอันนี้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วมีดังนี้

ก. สัดส่วน (Proportion)

หมายถึงส่วนต่าง ๆ ของรูปทรงในภาพทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยส่วนรวม (The whole) ความงามของสัดส่วนเกิดจากความกลมกลืนของรูปทรง เช่น นิ้วมือจะมีความสัมพันธ์ทางสัดส่วนกับฝ่ามือ มือมีความสัมพันธ์ทางสัดส่วนกับแขน และแขนมีความสัมพันธ์ทางสัดส่วนกับลำตัว เป็นต้น

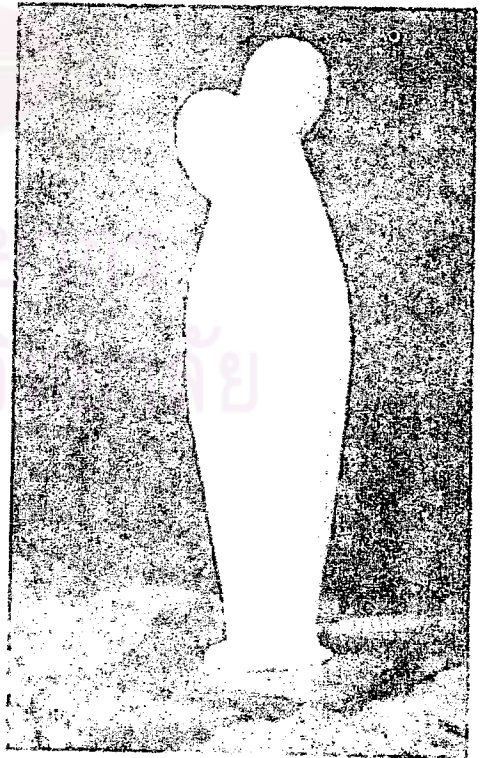
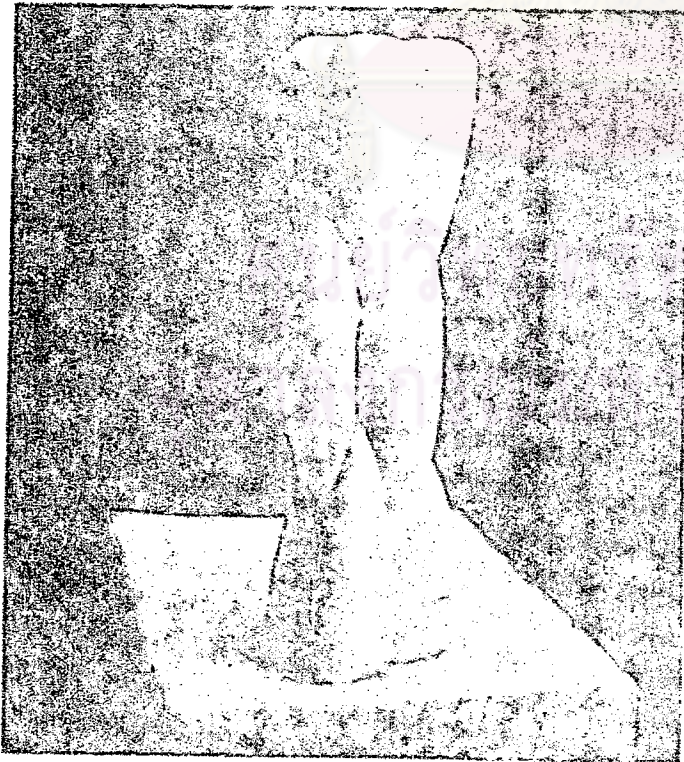
จักภาพเปรียบเทียบข้างล่างนี้จะเห็นว่าความสัมพันธ์ทางสัดส่วนของรูปด้านซ้ายมืออันนี้เมื่อสัดส่วนสัมพันธ์กันส่วนขวามือไม่ได้

๓. ความกลมกลืน (Harmony)

หมายถึงการทำให้ส่วนประกอบทั้งหมดในภาพมีความประสานกลมกลืนเป็นเรื่องราว
เดียวกันดูไม่ขัดตา ความกลมกลืนนี้จะจัดไว้กลมกลืนกันโดยในรูปถ่ายกัน, มีความเคลื่อนไหวคล้ายกัน
หรือกลมกลืนกันด้วยเส้นหรือสีก็ได้

โปรดเปรียบเทียบเส้นจากภาพตรงกลางนี้ ทางด้านซ้ายมือและขวามือของท่าน แล้วลอง
ตัดสินใจด้วยตัวท่านเองว่าด้านซ้ายหรือขวามือมีความกลมกลืนมากกว่ากัน

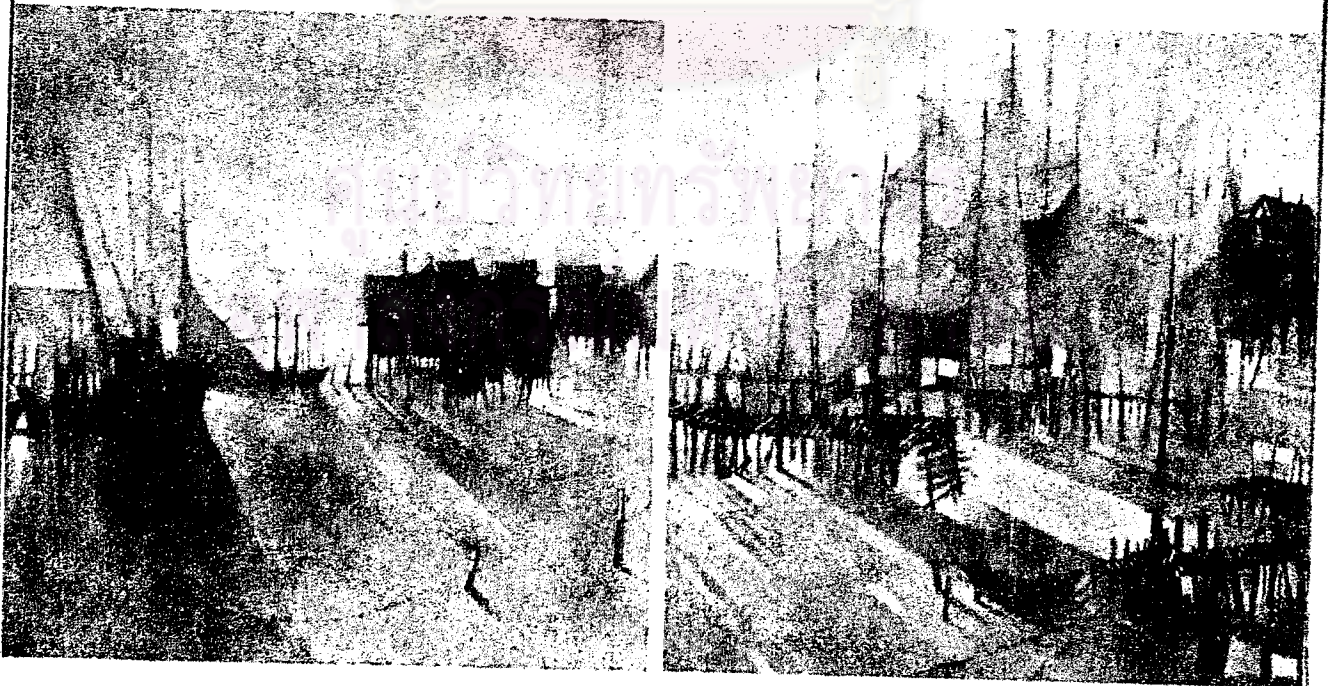

ค. การขัดกัน หรือ คัดกัน (Contrast)

หมายถึงการแตกต่างกัน หรืออาจการผสมกลมกลืนที่อาจนำมาใจแก่ความซ้ำซากน่าเบื่อ
ในบางกรณีได้ เมื่อมีความซ้ำกันมากเกินไป เช่น อาคารหรือเสาไม้ค้ำ ที่มีเสาและส่วนประกอบที่
เป็นเส้นตรงแต่เพียงอย่างเดียว ความรู้สึกในการดูจะเป็นแบบธรรมดาไม่มีสิ่งน่าสนใจเป็นพิเศษ
เกิดขึ้น แต่ถ้าเพิ่มเส้นแฉงเพื่อตัดกับแนวของเส้นตรง และเส้นขนานเส้นบางก็จะทำให้ภาพนั้นมีความ
น่าสนใจมากกว่าเดิมเป็นอันมาก

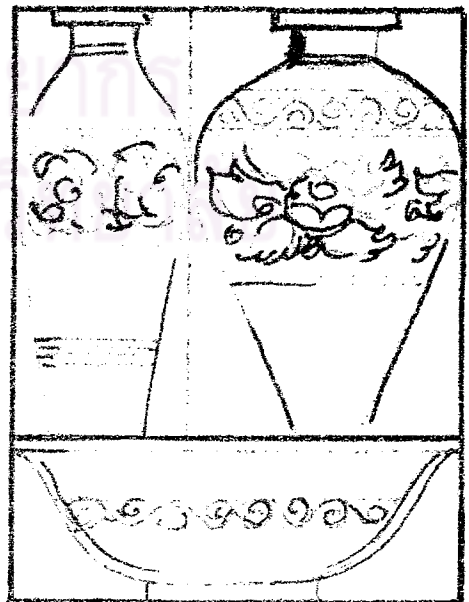
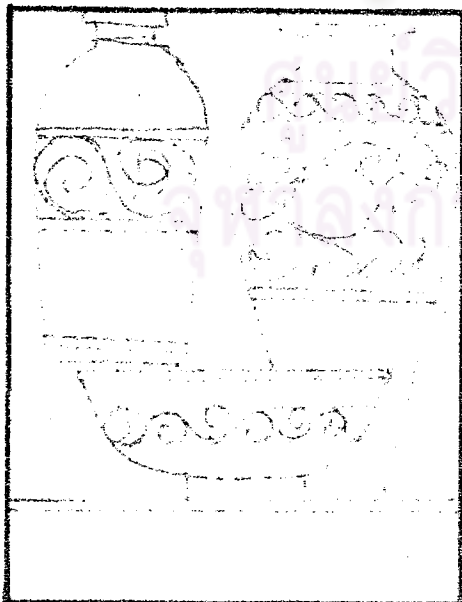
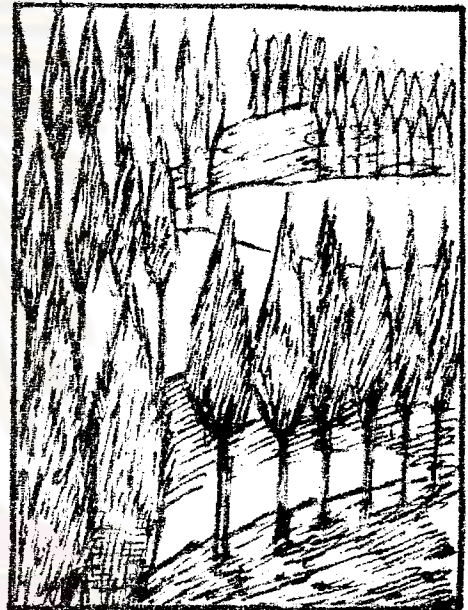
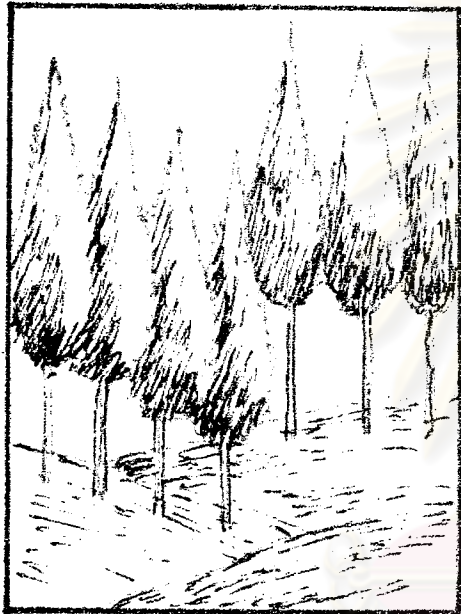

เช่นเดียวกับในงานระบายสี ถ้าหากภาพนั้นมีแต่เพียงสีอ่อนหรือเข้มแต่เพียงอย่างเดียว
หนึ่งก็จะทำให้ภาพนั้นดูจืดชืดไม่มีอะไรดึงดูดใจอะไร จะเป็นการเพิ่มสีที่สดใส อ่อนแก่เข้าไปด้วยเพื่อให้ขัด
กันจะช่วยให้ภาพนั้นมีคุณค่าทางความงามมากกว่าอย่างขึ้น

ง. ขวงจังหวะ (Rhythm)

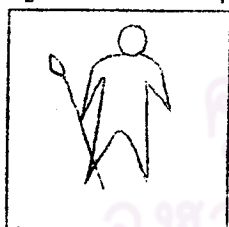
หมายถึงการซ้ำที่ให้ความกลมกลืนกัน อาจจะเป็นเส้นที่วาด หรือสีที่ระบาย การนำความซ้ำที่มีอัตราระยะสม่ำเสมอมาเชื่อมกัน ให้เป็นการสอดแทรกความแตกต่างให้อัตราระยะที่สม่ำเสมอ นั้นแปลกออกไปจะทำให้เกิดภาพนาฏศิลป์ ๆ เกิดขึ้นแบบขนาด ขนาดของรูปทรงจะคล้ายกันหรือใกล้เคียงกันก็สามารถทำให้เป็นภาพที่แปลกออกไปได้มากโดยอาศัยหลักการใช้ขวงจังหวะที่แตกต่างกัน เราช่วยจัดรูปแบบเสียใหม่

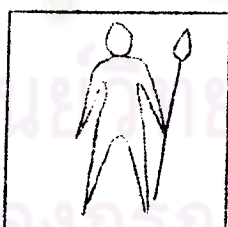
แบบฝึกหัดหน่วยที่ 3 หน้าที่ 4

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนสนนัยต่อแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อที่ท่านเห็นว่าป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

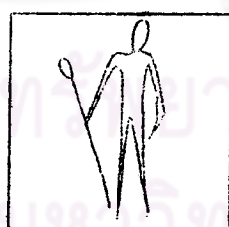
1. ความหมายของ "สัดส่วน" (Proportion) คือ
 - ก. ส่วนประกอบทุกส่วนในภาพ
 - ข. ส่วนประกอบบางส่วนในภาพ
 - ค. ส่วนต่าง ๆ ของรูปทรงที่สัมพันธ์กับส่วนรวม
 - ง. ความงามบางส่วนในภาพเพียงจุดใดจุดหนึ่ง
2. การจัดภาพที่มีความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง
 - ก. ความซ้ำกันมีรูปแบบเหมือนกันในการจัดภาพ
 - ข. การใช้สีใกล้เคียงกลมกลืนกันในการจัดภาพ
 - ค. การใช้ความเคลื่อนไหวอย่างเดียวกันในการจัดภาพ
 - ง. การจัดภาพให้ประสานเป็นเรื่องราวเดียวกันดูแล้วไม่ขัดตา
3. รูปที่มีสัดส่วนดีที่สุดคือ

ก

ข

ค

ง

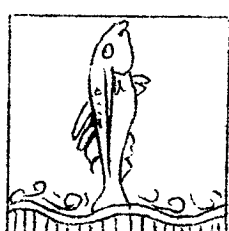
4. รูปที่มีการตัดกันดีที่สุดคือ

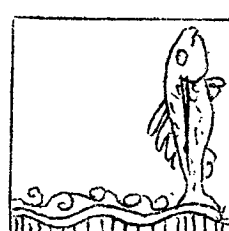
ก

ข

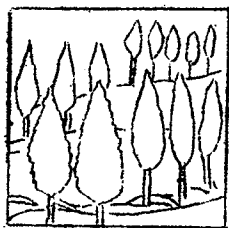

ค

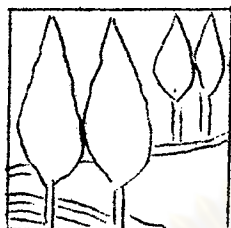

ง

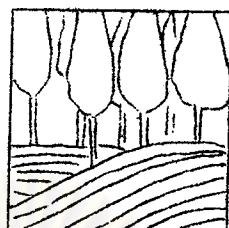
5. ภาพที่มีช่วงจังหวะมากที่สุด คือ

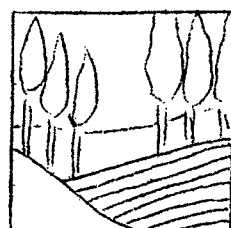
ก

ข

ค

ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการเขียน

หน่วยที่ 3

ศูนย์ที่ 5

-
1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
 2. ดูภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
 3. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 4. ย้ายไปเรียนศูนย์ต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 3

ตอนที่ 5

ความสัมพันธ์ของการจัดภาพกับวิชาอื่นในแขนงศิลปกรรม

1. การจัดภาพในงานสถาปัตยกรรม

งานสถาปัตยกรรมเกี่ยวข้องกับเส้น พื้นผิว สี เป็นอย่างยิ่ง เพราะเช่นในงานสถาปัตยกรรมนั้นให้ความรู้สึกต่อผู้พบเห็นเป็นอย่างมาก

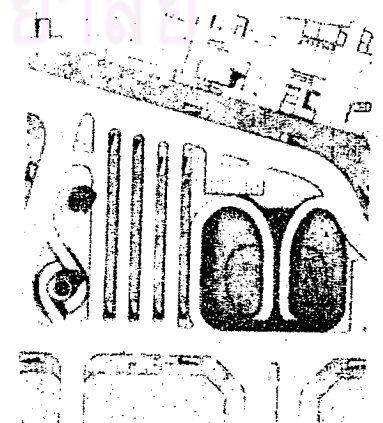
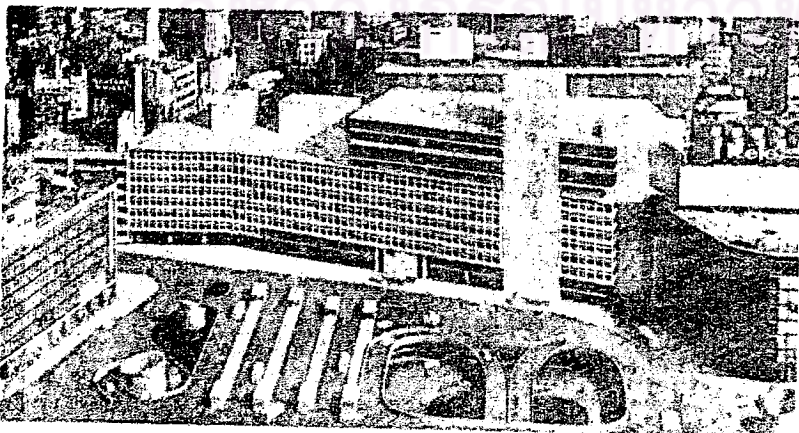
พื้นผิวของงานก็แล้วแต่ความต้องการของผู้สร้างและผู้ใช้ว่าจะต้องการเรียบ ขรุขระ ทนทาน ง่าย ฯลฯ

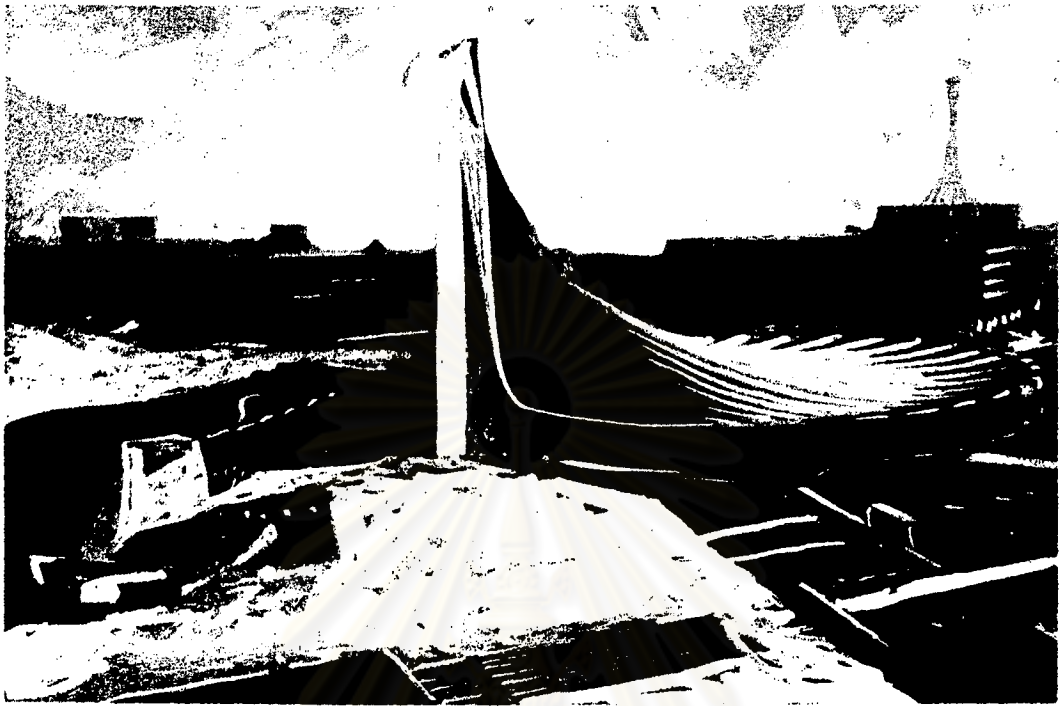
สี ก็มีความจำเป็นมากขึ้น เพราะอาคารสถานที่นั้น ย่อมแตกต่างกันออกไปตามประเภทของประโยชน์ใช้สอย ฉะนั้นการใช้สีที่ตกแต่งก็ต้องคำนึงและจัดวางสีให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยด้วย นอกจากนี้ การใช้ช่องว่าง (Space) แสง-เงา (Light & Shade) ก็มีสัมพันธ์เกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรมทั้งสิ้น

หลักการการจัดภาพในงานสถาปัตยกรรมนำมาใช้ได้ดังนี้

ก. เอกภาพ (Unity)

งานสถาปัตยกรรมต้องคำนึงถึง เรื่องความเป็นเอกภาพเพื่อให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น การสร้างวัดก็ของวางแผนการ ในส่วนต่าง ๆ ของวัด เช่น โขงส์ วิหาร ศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์ และอื่น ๆ ให้มีส่วนสัมพันธ์กันว่าแต่ละส่วนนั้นควร จะอยู่ในบริเวณใด เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยและความถูกต้องสวยงามของวัด หรือการจัดวางผังเมืองก็ต้องวางโครงการจัดบริเวณต่าง ๆ ให้เป็นแหล่งรวมสำหรับกิจการต่าง ๆ โดยเฉพาะ เช่น ส่วนสถานที่ราชการ แหล่งธุรกิจการค้า สวนสาธารณะ สนามกีฬาต่าง ๆ เหล่านี้ควรมีสัดส่วนสัมพันธ์กัน และไม่ปะปนกัน เหล่านี้เป็นคน

๑. ความสมดุล (Balance)

ความสมดุลในงานสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการก่อสร้างนั้นต้องอาศัยการคำนวณอย่างละเอียดถี่ถ้วนทางวิชาการ เป็นอย่างสูง ดังนั้นย่อมจะต้องอาศัยความสมดุลทั้งแต่การผสมปูน ทราย หิน ตลอดจนการใช้ไม้ ตะปู และอื่น ๆ ในถูกต้องตามเกณฑ์การโรงงานของวัสดุนั้น ๆ ไปจนถึงการทรงตัวของอาคาร การลงเสาเข็ม เพื่อให้สามารถรับน้ำหนักของอาคารได้ นี่เป็นความสมดุลที่เรามองเห็นได้ง่าย ๆ ในด้านกรังงาน ส่วนในด้านความงามนั้น เราจะพบวางานสถาปัตยกรรมนั้นต้องอาศัยการจัดภาพในด้านรูปแบบอย่างมาก ความสมดุลในรูปแบบของอาคารมีทั้งชนิดชายขวาเท่ากัน และชายขวาไม่เท่ากัน ดังจะได้เห็นจากภาพประกอบข้างล่างนี้

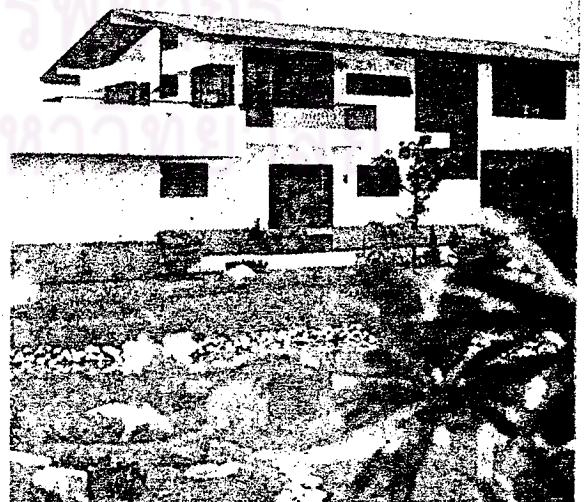
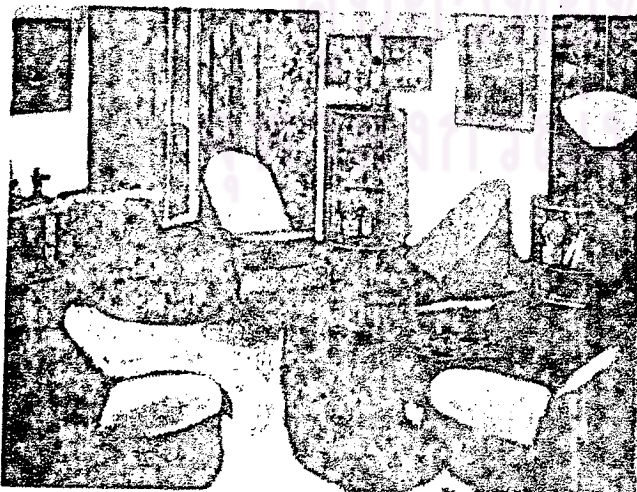
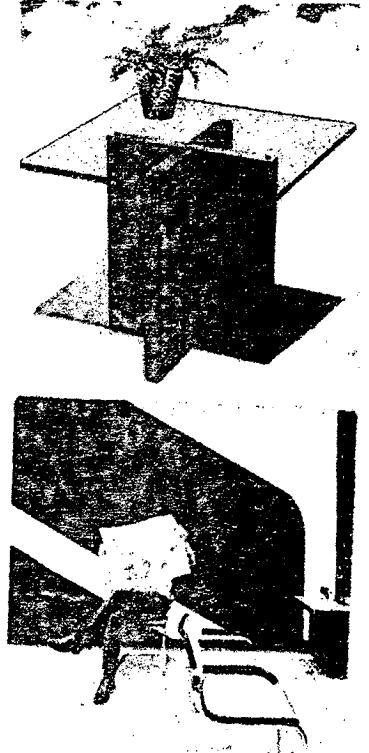
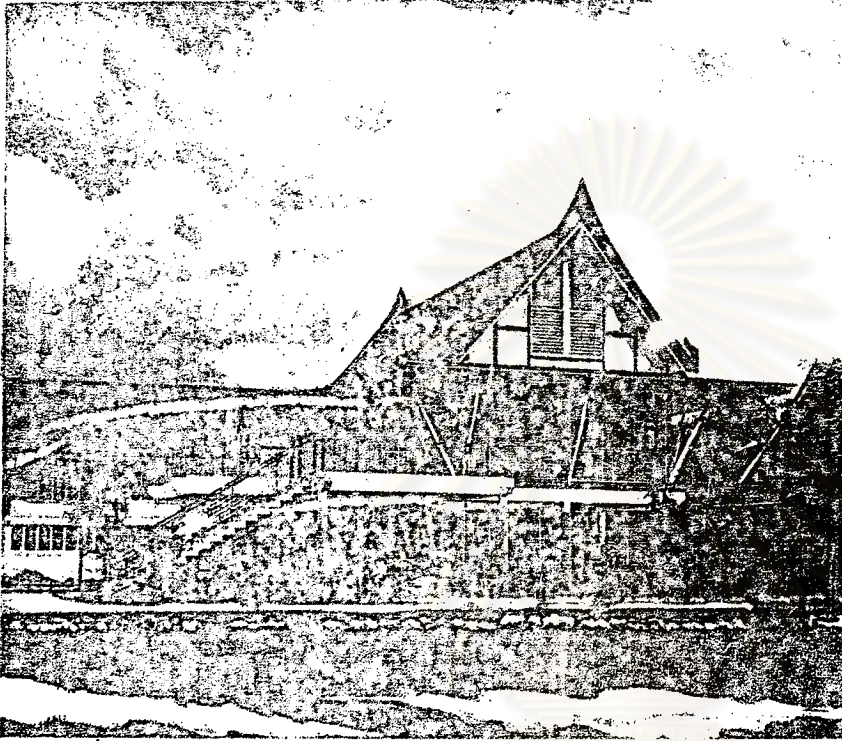

ก. จุดศูนย์กลางของความสนใจ (Center of Interest)

จุดสนใจในงานสถาปัตยกรรมนั้นเราจะพบได้ทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อย เช่น เมื่อเราเข้าไปในวัด เราจะรู้สึกเองว่าจุดสนใจของวัดนั้นควรจะต้องอยู่ที่โบสถ์ เพราะโดยทั่วไปแล้วโบสถ์จะต้องสร้างให้มีความงามกว่าสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ภายในวัด เมื่อเราเข้าไปในโบสถ์อีก เราก็จะพบว่าจุดสนใจภายในโบสถ์ควรจะต้องเป็นองค์พระประธานในโบสถ์ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบกับบ้านที่อยู่อาศัยนั้นก็เป็นอย่างนี้ จุดสนใจของบ้านก็ควรจะอยู่ที่หน้าบ้าน
เมื่อเข้ามาภายในบ้านจุดสนใจก็ควรจะอยู่ที่ห้องรับแขก เพราะห้องรับแขกเป็นส่วนที่ไรสำหรับพักผ่อน
และตอนรับแขกขณะนั้นการ จัดห้องรับแขกจึงต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
หน่วยที่ 3

ข้อ 1
หน่วยที่ 1

- 1. ค
- 2. ค
- 3. ค
- 4. ก
- 5. ข

ข้อ 2
หน่วยที่ 2

- 1. ก
- 2. ก
- 3. ข
- 4. ข
- 5. ค

ข้อ 3
หน่วยที่ 3

- 1. ง
- 2. ค
- 3. ก
- 4. ข
- 5. ก

ข้อ 4
หน่วยที่ 4

- 1. ค
- 2. ง
- 3. ข
- 4. ข
- 5. ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกการสอนแบบศูนย์การเรียน

วิชาศิลปะ 101 . ความซาบซึ้งในศิลปะ
 เรื่อง ความรู้สึกในความงามของการจัดภาพ (หน่วยที่ 4)
 ระดับชั้น ป.กศ.
 จำนวนนักศึกษา 30 คน วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2519
 เวลา.....น.
 สถานที่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื้อหา

1. ความรู้สึกที่มีต่อการแนะ (Suggestion) ความลึกดับ โกร่งร่างส่วนใหญ่ ความสูงต่ำ ชันดำเร้จรูป
2. การแก้ไขสิ่งบกพร่องในการจัดภาพ การออกแบบระบายสี การจัดทำหุ่นจำลอง
3. ชนิดของการจัดภาพ แบบรูปสามเหลี่ยม แบบวงกลม แบบมีสิ่งนำสายตา แบบกระจายเป็นรัศมี แบบระดัปรายเรียบ แบบตั้งฉาก แบบซ้ำกัน
4. สกีมสีหรือการกำหนดสี, แสงและเงา, มวลและปริมาตร, รูปทรงปิดและรูปทรงเปิด
5. การจัดภาพกับงานพาณิชยศิลป์, การจัดภาพในงานนาฏกรรม และลักษณะการออกแบบหรือการจัดภาพที่ค

ความมุ่งหมายทั่วไป

1. ใ้ห้รู้จักสร้าง ความงามในการจัดภาพเพิ่มขึ้น
2. ใ้ห้รู้จักแก้ไขสิ่งบกพร่องในการจัดภาพ
3. ใ้ห้รู้จักแบบอย่างชนิดต่าง ๆ ของการจัดภาพ

4. รู้จักวิธีใช้สก็มสี, แสงเงา, มวลและปริมาณกร รูปทรงปิดและรูปทรงเปิด
5. ใหญ่จกนำการจกภาพไปสัมพันธ์กับงานศิลปะอื่น ๆ รวมทั้งขอคิดในการออกแบบที่ค

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. สามารถบอกชื่อของส่วนประกอบในภาพที่เกี่ยวข้องกับการเน้นไคถูกทอง
2. สามารถบอกไคว่าภาพที่แสดงความคลุมเครือควรรใช้ความรู้สึอะไรประกอบในภาพไคถูกทอง
3. สามารถบอกไคว่าความลึกดับในภาพนั้นเกิดขึ้นจากอะไรไคถูกทอง
4. สามารถบอกความหมายของความสูงต่ำในภาพไคถูกทอง
5. สามารถบอกส่วนประกอบของภาพที่สำเร็จรูปไคถูกทอง
6. สามารถบอกไคว่าการสร้างวจกเจนควรรสร้างอย่างไรไคถูกทอง
7. สามารถบอกไคว่างานที่ใชการจกภาพเขาชวยนอยที่สุดคืออะไรไคถูกทอง
1 อย่าง จาก 4 อย่าง
8. สามารถบอกไคอย่างถูกทองว่างานที่จำเป็นของสร้างหุ่นจำลอง คืองานชนิดไค
1 อย่าง จาก 4 อย่าง
9. สามารถบอกถึง ลักษณะของการขยายภาพที่ถูกทองไค
10. สามารถบอกไคว่างานที่มีความจำเป็นของใชการขยายภาพมากที่สุดคืออะไร
1 อย่าง จาก 4 อย่าง
11. สามารถบอกไคว่าเสนาสายคาใช้ในการจกภาพชนิดไคมาก
12. สามารถบอกไคว่าการจกภาพแบบกระจายเป็นรัสมิใช้จกเกี่ยวกับภาพอะไรมาก

13. สามารถบอกใจความการจักภาพแบบกิ่งฉากใช้เขียนภาพเกี่ยวกับอะไรมาก
14. สามารถบอกใจความภาพที่จักแบบสามเหลี่ยมนี้มีเค้าโครงอย่างไร
15. สามารถบอกใจความภาพที่มีการจักแบบกระจายเป็นรัศมีนี้มีลักษณะอย่างไร
16. สามารถบอกความสำคัญของสีที่ใดถูกทอง
17. สามารถบอกลักษณะของสีที่ใช้ในสถานที่ต่าง ๆ ได้ ว่าควรจะใช้สีลักษณะใด
ใดถูกทอง 1 อย่าง จาก 4 อย่าง
18. สามารถบอกใจความของแสงสว่างที่เหมาะสมในการเขียนภาพควรจะมีมุม
กี่องศา
19. สามารถบอกใจความของนอนควรรหาสีอย่างไร
20. สามารถบอกความหมายของสีที่ใช้หาขอบถนนใดถูกทอง 1 อย่าง จาก
4 อย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	<u>ความรู้ลึกในความงามของการจัดภาพ</u> - ความรู้ลึกที่เกี่ยวกับการแนะ - ความลึกกลับ - โครงร่างส่วนใหญ่ - ความสูงต่ำ - ชั้นสำเริงรูป	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์	1. สามารถบอกได้ว่าควร จะเพิ่มความมีศิลปะใน ภาพใดควยการเพิ่มอะไร เขาไปในภาพบาง
2	<u>การแก้ไขสิ่งบกพร่องในการจัดภาพ</u> - การจัดภาพที่ถูกต้อง - การแก้ไข - ออกแบบระบายสี - จัดทำหุ่นจำลอง	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม 4. บัตรคำตอบ	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ 4. ทำแบบฝึกหัด	1. สามารถบอกได้ว่าวิธี การแก้ความบกพร่อง ของภาพควรจะเริ่มคน อยางไร
3	<u>ชนิดของการจัดภาพ</u> - การจัดภาพแบบรูปสามเหลี่ยม - การจัดภาพแบบวงกลม	1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา, ภาพประกอบ 3. บัตรคำถาม	1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบ	1. สามารถบอกได้ว่า เป็น การจัดภาพชนิดใด เมื่อ เห็นภาพที่เป็นคำถาม

ศูนย์ ท	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
4	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดภาพโดยมีสิ่งนำสายตา - การจัดแบบกระจายเป็นรัศมี - การจัดแบบระดึบราบเรียบ - การจัดแบบตั้งตรงหรือตั้งฉาก - การจัดแบบซ้ำกัน <p><u>สีส้มหรือการกำหนดสี</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายและความสำคัญ <p><u>แสงและเงา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - แสงธรรมชาติ - แสงตกทอด <p><u>มวลและปริมาตรรูปทรงปิดและรูปทรงเปิด (Closed Form & Open Form)</u></p>	<p>4. บัทรคำตอบ</p> <p>1. บัทรคำสั่ง</p> <p>2. เนื้อหา, ภาพประกอบ</p> <p>3. บัทรคำถาม</p> <p>4. บัทรคำตอบ</p>	<p>4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์</p> <p>1. อ่านบัทรคำสั่ง</p> <p>2. อ่านเนื้อหา</p> <p>3. ศึกษารูปประกอบเนื้อหา</p> <p>4. ทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์</p>	<p>1. บอกความหมายและความสำคัญของสีส้มได้</p> <p>2. บอกความสำคัญของแสงเงาได้</p> <p>3. บอกความหมายของมวลและปริมาตรได้</p> <p>4. บอกความหมายของรูปทรงปิดและรูปทรงเปิดได้</p>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

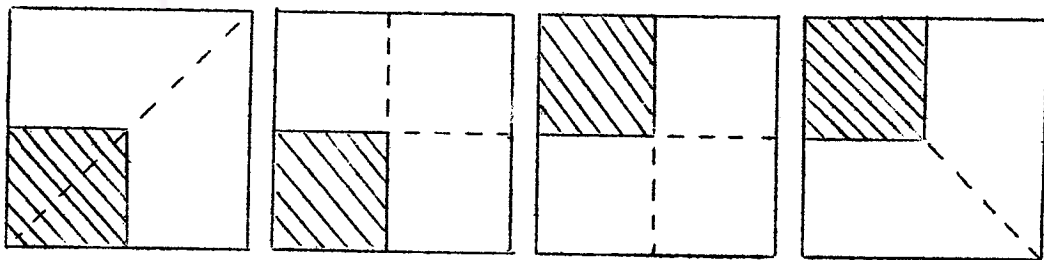
ศูนย์ ที่	เนื้อหา	สื่อการสอน	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำกับงานพาณิชย์ศิลป์ - การจัดทำกับงานนา ๆ กรรม หรือคนตรีฟอนรำ - ลักษณะการออกแบบหรือการจัด ภาพทัศน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัตรคำสั่ง 2. เนื้อหา 3. ภาพประกอบเนื้อหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านบัตรคำสั่ง 2. อ่านเนื้อหา 3. ดูภาพประกอบเนื้อหา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกความสำคัญของการ จัดทำกับงานพาณิชย์ ศิลป์และงานนา ๆ กรรม ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียน
สำหรับหน่วยที่ 4

- คำสั่ง จงตอบข้อสอบต่อไปนี้ (ตอบในกระดาษคำตอบ) โดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อ ก, ข, ค, หรือ ง. ที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
1. ภาพที่มีสิ่งแนะนำให้เกิดความรู้สึก ความคิดคำนึงเราเรียกสิ่งนั้นว่า
 - ก. ความบันเทิงใจ
 - ข. ความรู้สึกที่มีการแนะ
 - ค. ความละเอียดจนน่าสนใจ
 - ง. ความงามในตัวของภาพเอง
 2. ภาพที่แสดงความคลุมเครือในตอนกลางคืนควรมีสิ่งที่ประกอบในภาพคือ
 - ก. เงามืดมาก ๆ
 - ข. เน้นรายละเอียดบางส่วนให้ชัดเจน
 - ค. เว้นแสงเงาในบางที่
 - ง. ความลึกลับแฝงอยู่ในภาพด้วย
 3. ความลึกลับที่มีแฝงอยู่ในภาพนั้นเกิดจาก
 - ก. อารมณ์หรือความรู้สึกของผู้ดูเอง
 - ข. แสงเงาในภาพ
 - ค. ลักษณะภาพที่เป็นเช่นนั้น
 - ง. สีหรือเส้นที่ประกอบเป็นภาพนั้น
 4. ความสูงค่าในภาพเขียนนั้นหมายถึง
 - ก. ความสูงค่าของกรอรูปที่ใช่เขียนอย่างเหมาะสม
 - ข. ความสูงค่าของสิ่งของที่เขียนสัมพันธ์กัน
 - ค. สีแสงเงาที่ใช่ได้อย่างเหมาะสม
 - ง. เส้นสีแสงเงาที่ใช่ได้อย่างเหมาะสม

5. ภาพที่อยู่ในชั้นสำเร็จรูปนั้นต้องมีลักษณะที่คือ
- ใช้สีเหมาะสมกับสถานที่
 - แสดงแสงเงาถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง
 - ใช้สีได้ใกล้เคียงกับเวลาและเสร็จทันเวลา
 - ถูกทั้ง ก ข ค
6. การสร้างความชัดเจนในการจัดภาพกระทำโดย
- ลอกเลียนแบบการจัดภาพที่ดีโดยไม่ต้องคิดแปลง
 - ทดลองฝึกฝนด้วยตนเองให้มาก ๆ โดยคิดแบบเอง
 - ดูแบบอย่างที่ดีและฝึกฝนจัดทำด้วยตนเองบ่อย ๆ
 - คิดแปลงงานที่ดี ๆ ตามความชอบของตนเอง
7. รางที่ใช้ทฤษฎีการจัดภาพน้อยที่สุดคือ
- รางตกแต่งภายใน
 - รางออกแบบเครื่องแต่งกาย
 - รางแก่เครื่องยนต์
 - รางตัดผม
8. การทำหุ่นจำลองมีความจำเป็นที่สุดในงาน
- พาณิชศิลป์
 - มัณฑศิลป์
 - วิจิตรศิลป์
 - แล้วแต่ความจำเป็นของผลงานแต่ละประเภท
9. แบบการขยายภาพที่ถูกต้องที่สุดคือ

ก

ข

ค

ง

10. การขยายภาพให้มากที่สุดในงาน
- เขียน
 - ปั้น
 - สลัก
 - ทำหุ่นจำลอง
11. การจัดภาพมีเส้นนำสายตาส่วนมากเป็นภาพเกี่ยวกับ
- ภาพทิวทัศน์ทะเลกว้าง
 - ภาพทิวทัศน์ตึก ถนน ล้ำคดลอง
 - ลวดลายซ้ำ ๆ กัน
 - ลวดลายในวงกลม
12. การจัดภาพแบบกระจายเป็นรัศมีนิยมใช้จัดในภาพ
- ภาพทิวทัศน์
 - ภาพสิ่งก่อสร้าง
 - ลวดลายซ้ำ ๆ กัน
 - ลวดลายไขว้วงกลมหรือภาพดอกไม้
13. การจัดภาพแบบตั้งฉากมักใช้เขียน
- ภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้างที่ใหญ่โต
 - ภาพทิวทัศน์ทะเลใหญ่ ๆ กว้าง ๆ
 - ภาพลวดลายซ้ำ ๆ กัน
 - ภาพต้นไม้พุ่มเล็ก ๆ มาก ๆ

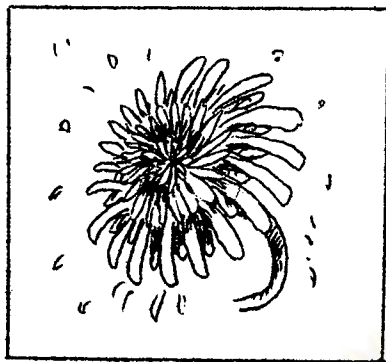
14.

ภาพนี้เป็นการจัดภาพ

- แบบรูปวงกลม
- แบบเส้นนำสายตา
- แบบเส้นตั้ง
- แบบสามเหลี่ยม

15.

ภาพนี้เป็นการจัดภาพ

- ก. แบบซ้ำ ๆ กัน
- ข. แบบวงกลม
- ค. แบบกระจายเป็นรัศมี
- ง. แบบเส้นนำสายตา

16. สีส้มหรือการกำหนดสีมีความสำคัญคือ

- ก. เพื่อจะได้สีชุดที่สวยงามเป็นพิเศษ
- ข. เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการใช้สอย
- ค. เพื่อให้กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม
- ง. ถูกทั้ง ข.ค.

17. สีภายในร้านอาหารและโรงพยาบาลทั่วไปควรมีลักษณะดังนี้

- ก. ร้านอาหารสีสดใส เหมือนกับโรงพยาบาล
- ข. ร้านอาหารสีอ่อน ๆ โรงพยาบาลสีสดใส
- ค. ร้านอาหารสีสดใส โรงพยาบาลสีอ่อน ๆ
- ง. ไม่มีข้อกำหนดตายตัว

18. ลักษณะแสงสว่างที่เหมาะสมกับการเขียนภาพควรมีมุมประมาณ

- ก. 25°
- ข. 35°
- ค. 45°
- ง. 55°

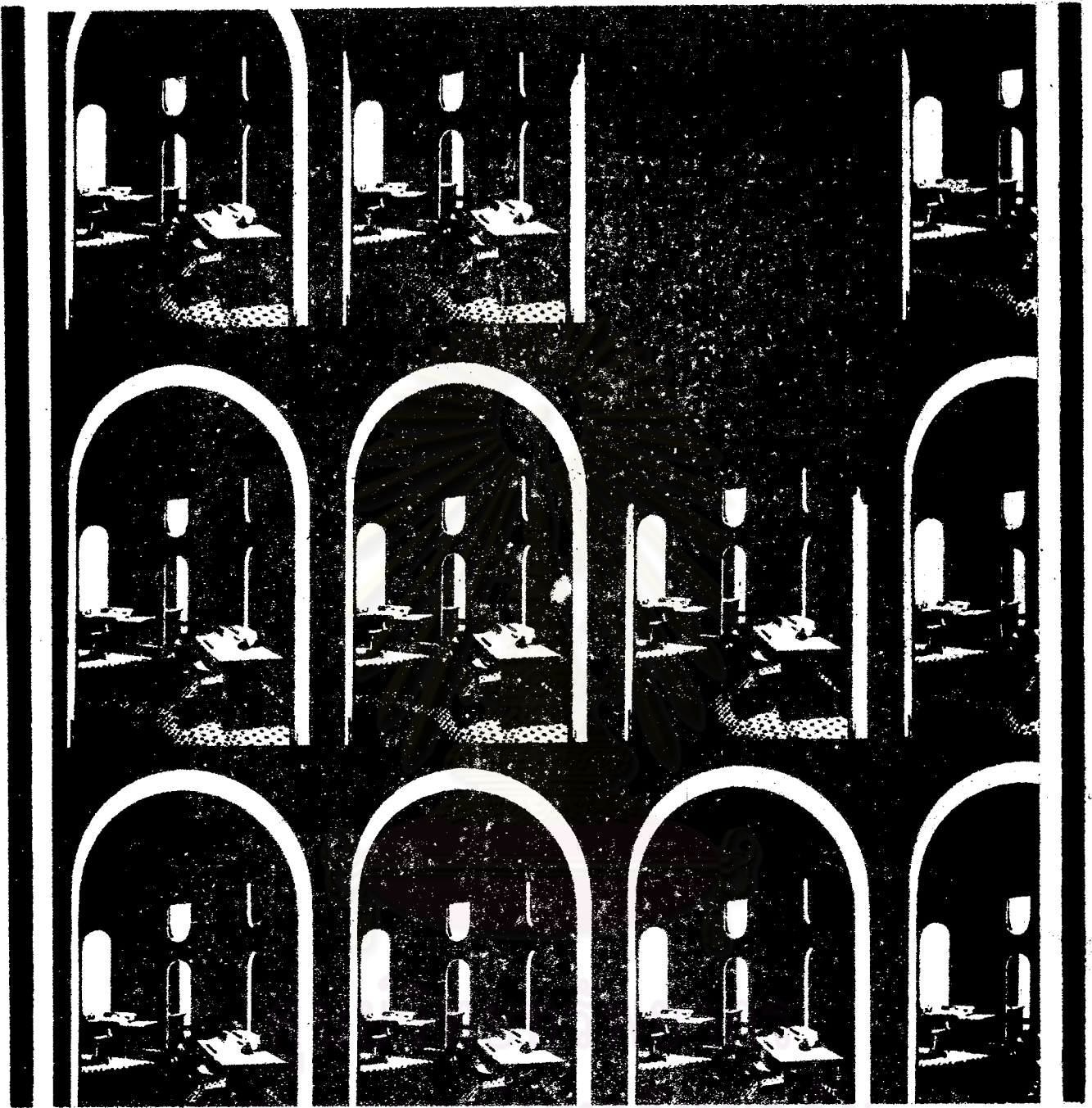
19. สีที่ใช้ทาภายในห้องนอนควรใช้สี

- ก. แดงสดใส
- ข. อ่อนนุ่มนวล
- ค. เขม้ทึบ ๆ
- ง. ขาวสะอาด

20. สีชอบถนนสีแดงขาว แสดงว่า
- ก. เป็นที่สำหรับจอดรถ
 - ข. เป็นที่จอดรถใต้ชั่วคราว
 - ค. เป็นที่ห้ามจอดรถทุกชนิด
 - ง. เป็นที่สำหรับจอดรถโดยสาร
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาลา:

หน้าชั้น 4
ดูชั้น

คำแนะนำการ เรียน

หน่วยที่ 4

ศูนย์ที่ 1

-
1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
 2. ดูภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
 3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
 4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

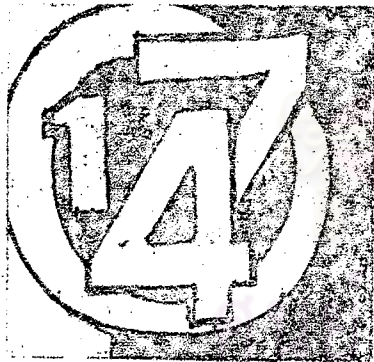
ความรู้สึกในความงามของการจัดภาพ

เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ภาพมีความงาม ความน่าดูเพิ่มขึ้น ความรู้สึกในความงามของการจัดภาพ มีหลายลักษณะคือ

1. ความรู้สึกที่เป็นการแนะ (Suggestion)

การจัดภาพที่ดีจำเป็นต้องมีสิ่งมาล่อใจให้เกิดความรู้สึกหรือแนะนำให้บังเกิดความคลั่ง ความคำนึงในการดูภาพ ทำให้ภาพนั้นเกิด ความงามในแง่ของศิลปะชั้น

ภาพเขียนที่แสดงรายละเอียดเห็นชัด เจนตลอดทั้งรูปทั่วไปภาพขาดความงามของหลักการจัดภาพไป คือ ไม่มีการแนะแนะไม่เร้าใจให้เกิดความสนใจในภาพนั้น ภาพวาดลายที่เน้นเส้นตัดกันชัดเจนไม่มีการแนะ แต่ภาพที่ลึกลับ เช่นวาดเป็นวงเป็นระยะ แล้วไปต่ออีกข้างหนึ่ง ภาพนั้นเป็นภาพที่มีการแนะ โปรดเปรียบเทียบภาพข้างล่างนี้ ด้านซ้ายเป็นภาพที่ขาดการแนะที่น่าสนใจ แต่ภาพขวาได้มีการแนะนำการแนะเร้าใจในภาพ ทำให้ภาพดูน่าสนใจหรือแปลกออกไปมากขึ้น

2. ความลึกลับ (Mystery)

คล้ายกับการแนะนำ แต่มีความแตกต่างกันบ้างคือ การเขียนภาพที่คลุมเครือไม่มีการแสดงรายละเอียดใหม่ปรากฏเห็นชัดเจน ซึ่งอาจเป็นภาพเขียนที่เป็นเวลากลางคืน หรือตอนเย็นใกล้ค่ำ ซึ่งจะแตกต่างจากภาพที่แสดงตอนกลางวันให้เห็นรายละเอียดชัดเจน

ฉะนั้น เมื่อเราดูภาพที่คลุมเครือไม่ชัดเจน ความงามของภาพในแง่ความลึกลับจะบังเกิดขึ้นจากความรู้สึก ซึ่งอาจจะคำนึงถึงรายละเอียดภายในภาพนั้นก็ได้ แม้จะเป็นภาพที่เขียนไว้อย่างคลุมเครือก็ตาม

"การจับภาพที่ดีจะต้องมีความลึกลับแฝงอยู่ในภาพ "

3. โครงร่างส่วนใหญ่ (Simplicity)

โครงร่างส่วนใหญ่ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

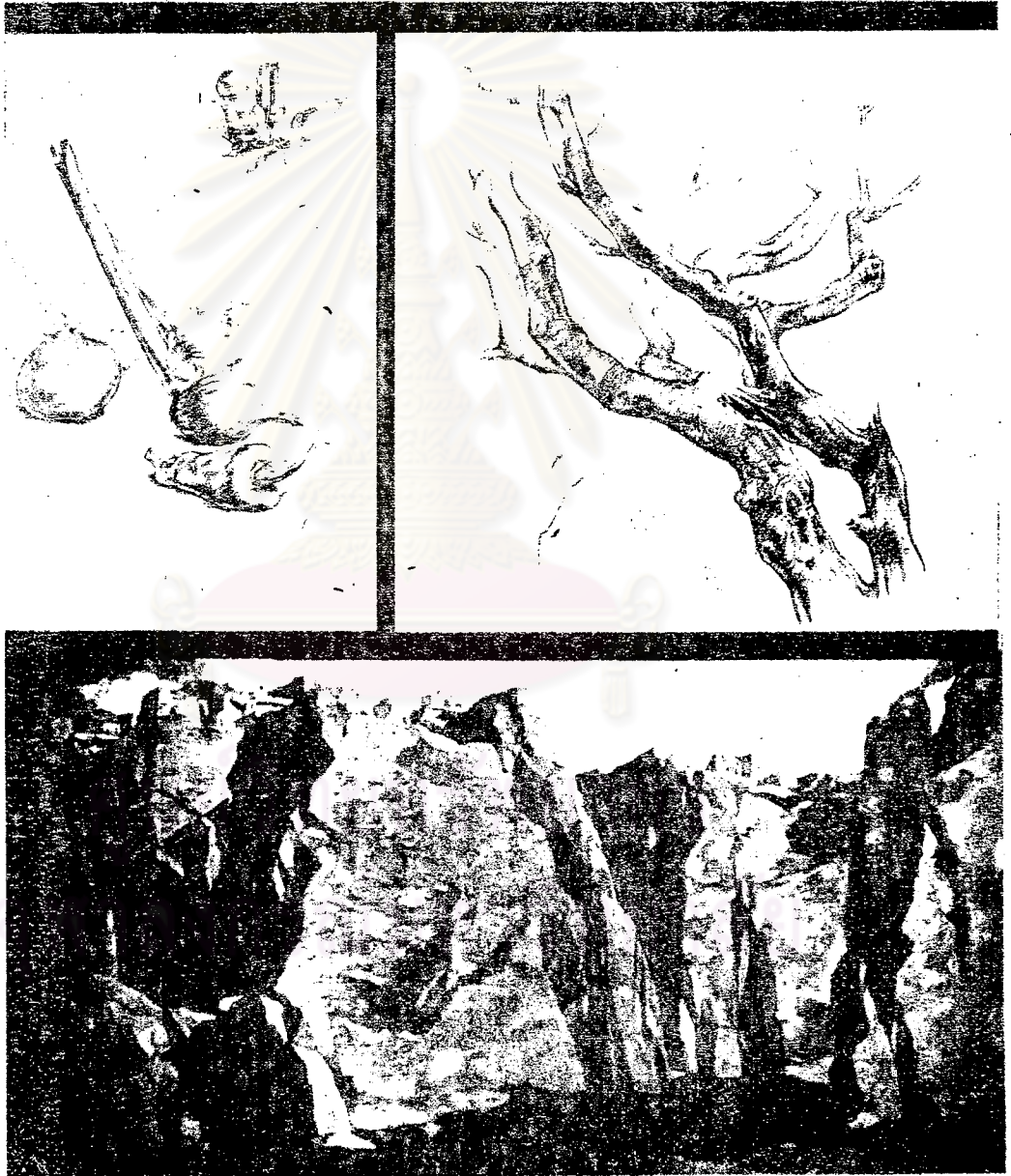
1. ความคิด
2. สิ่งของที่เขียน
3. แสงสว่าง

การจับภาพทัศนคติบนกระดาษเขียนเค้าโครงส่วนใหญ่เสียก่อน รายละเอียดหรือส่วนย่อยยังไม่ต้องเขียนมากนัก เพียงร่างไว้แต่ร่าง ๆ หรือเบา ๆ ก็พอ

4. ความสูงต่ำ (Relief)

ภาพที่คุ้นเคยให้ความรู้สึกว่ามีระยะใกล้ไกล คั่นลึก หนาบาง คล้ายของจริงนั้น ผู้เขียน
 คงใช้ความรู้สึกเกิดอย่างมาก ทั้งในด้านการใช้สี ไรแสงเงาได้อย่างเหมาะสม
 โปรดดูภาพเปรียบเทียบการสร้างภาพใหม่ความสูงต่ำ จากภาพทางด้านนี้ซึ่งเป็นการ
 ไรเส้นกับการใช้สี

5. ภาพสำเร็จรูป (Finish)

เป็นสิ่งที่สำคัญในเรื่องของการใช้สีให้เหมาะกับเวลาและเสร็จทันเวลา เช่น การเขียนภาพทั่วทั้งคันนั้น มรรยาทของภาพเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราสังเกตธรรมชาติเราจะพบว่า เวลาต่าง ๆ ในวันหนึ่ง ๆ นั้นมีสภาพแสงสว่างแตกต่างกันออกไปตั้งแต่เช้า สาย บ่าย เย็น ถ้า แสงเงาก็เปลี่ยนทิศทางออกตลอดเวลา ฉะนั้นการเขียนภาพจึงต้องคำนึงอยู่เสมอว่า แสงเงา ของภาพที่เขียนออกมานั้นสามารถจะบอกให้ชมทราบว่าเป็นเวลาใด ซึ่งเขียนจะต้องฉายหลอออกมาตามสภาพความจริงให้ได้ใกล้เคียงกับที่ตาเห็นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อเป็นภาพสำเร็จ

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 ตอนที่ 1

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศูนยน์ตอบในแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด-เพียงข้อเดียว

-
1. ภาพที่มีสิ่งแนะนำให้เกิดความรู้สึกความคึกคักบ้าง เราเรียกสิ่งนั้นว่า
 - ก. ความบันเทิงใจ
 - ข. ความละเอียดที่น่าสนใจ
 - ค. ความรู้สึกที่มีการแนะ
 - ง. ความงามในภาพนั่นเอง
 2. สิ่งที่เราใช้ประกอบในภาพที่แสดงความคลุมเครือในตอนกลางคืนคือ
 - ก. ความลึกกลับ
 - ข. เงามืดมาก ๆ
 - ค. เว้นแสงเงาบางตอน
 - ง. เน้นรายละเอียดบางส่วนให้ชัดเจน
 3. ความลึกกลับที่มีแฉงในภาพนั้นเกิดจาก
 - ก. แสงเงาในภาพ
 - ข. อารมณ์หรือความรู้สึกของผู้ดูเอง
 - ค. ลักษณะภาพที่เป็นเช่นนั้น
 - ง. เส้นหรือสีที่ประกอบเป็นภาพขึ้น
 4. ความหมายของความสูงต่ำในภาพเขียนนั้นหมายถึง
 - ก. สี แสง เงา ที่ใช้ได้อย่างเหมาะสม
 - ข. เส้น สี แสงเงา ที่ใช้ในภาพนั้น
 - ค. ความสูงต่ำของสิ่งที่เขียนสัมพันธ์กัน
 - ง. ความสูงต่ำของกรอบรูปกับรูปภาพสัมพันธ์กัน

5. ลักษณะที่ดีของภาพเขียนที่สำเร็จรูปนั้นตอง
- ก. วัสดุใ้เหมาะะสมกับสถานที่เขียน
 - ข. วัสดุใ้ใ้ไกล้เคียงกับเวลาและ เสร้จทันเวลา
 - ค. แสงใ้แ่งเงาถูกตองตามสภาพความเป็นจริง
 - ง. ถูกหมคทุกขอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เร็ย

หน่วยที่ 4

ศูนยที่ 2

-
1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
 2. รูปภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
 3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
 4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 5. ย้ายไปเรียนศูนยอื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย อ่านคำแนะนำ ณ ศูนยนั้น

ศูนยวิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 4

ตอนที่ 2

การแก้ไขสิ่งที่บกพร่องในการจัดภาพตามหลักเกณฑ์ของทฤษฎีการจัดภาพ

ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนั้นย่อมต้องตระหนักในความสำคัญของทฤษฎีการจัดภาพที่ถูกต้องเป็นหลักสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างงานศิลปะ แม้ในงานอื่น ๆ ก็ต้องอาศัยหลักทฤษฎีการจัดภาพเข้าช่วยเพื่อให้งานนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น เช่น นักออกแบบเสื้อผ้าก็มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาความรู้ในเรื่องรูปแบบของเครื่องแต่งกายว่าเมื่อออกแบบไปแล้วจะเหมาะสมกับรูปร่างของลูกค้าเพียงใด หรือการออกแบบจัดตู้โชว์หน้าร้าน หรือภายในร้านก็ตาม ผู้ที่มีหน้าที่ในการออกแบบก็ต้องมีความคิดว่า จะจัดอย่างไร ผู้ชมหรือลูกค้าจะให้ความสนใจของงานของเขา เป็นต้น

ฉะนั้นย่อมเป็นที่แน่นอนว่าผู้ที่ยังไม่เคยเรียนเรื่องการจัดภาพมาบ้างแล้ว หรือมีประสบการณ์ในเรื่องการจัดภาพหรือออกแบบมาบ้างแล้วย่อมจะต้องมีความบกพร่องมากน้อยตามแต่การศึกษาเขาเรียนหรือประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคล

ในงานเขียนภาพ หรือปั้นสลักนั้นหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการจัดภาพ เช่น การเน้นให้เกิดจุดเด่นในภาพสามารถกระทำได้หลายอย่าง เช่น ใช้เส้น สี ช่องว่าง ช่วยเน้นจุดเด่นก็ทำให้ภาพนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้นได้ เช่น มีเส้นนำสายตาไปยังจุดเด่น

การเน้นจุดเด่นด้วยการใช้เส้นนำสายตาไปยังจุดเด่น

หรือ เลือกภาพที่มีสัญลักษณ์เพื่อแสดงอารมณ์ เพื่อ
ให้บังเกิดความสมดุขัย มีความเป็นเอกภาพ ไม่มี
จุดเด่นหลาย ๆ จุดแข่งกันแยงความงามในภาพไป
เพราะภาพที่มีคุณค่าทางศิลปะนั้นไม่ควรจะมีจุดเด่น
เกินกว่าจุดเดียว

ภาพที่ไร้เน้นจุดเด่นด้วยการใช้สัญลักษณ์

ภาพที่มีไค่ค้ำนึ่งถึงหลักเกณฑ์ในการจัดภาพนั้นบางครั้งเราจะสังเกตได้ชัดเจนว่าภาพนั้น
เราคิดแล้วรู้สึกตกใจจริง ๆ เช่น บางรูปสามารถใช้สีสันไค่สวยงาม แต่ลักษณะการจัดภาพมีความ
บกพรอง จนทำให้คุณค่าของงานชิ้นนั้นลดลงไปเป็นอันมาก

การจัดการที่ถูกต้องตามวิธีการจัด

ถึงสำคัญสำหรับผู้ที่ยังไม่มีประสบการณ์จัด เจนก็คิดพยายามศึกษาแบบอย่างการจัดการที่จัดการ
ผลงานที่ถือเป็น เคน ๆ สว่างไว้ และต้องหมั่นฝึกฝนทดลองจัดซ้ำด้วยตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความ
ชำนาญในการจัดการมากขึ้น

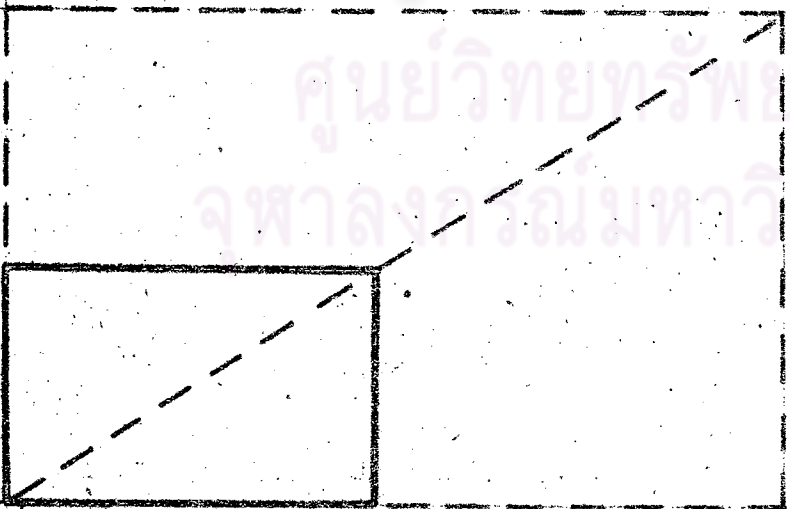
ในงาน เขียนภาพ ขึ้นรูป หรืองานสถาปัตยกรรมนั้น บางครั้งก็มีการผิดพลาดได้ เช่น
ภาพเขียนนั้นถ้าร่างผิดพลาด หรือคุณแล้วรู้ก็วางจะทรงตัวอยู่ไม่ได้ ก็เป็นเพราะยังมีข้อบกพร่องในการจัด
ภาพอยู่ งานสถาปัตยกรรมก็เช่นเดียวกัน ตรวจสอบของอาคารอาจจะไม่ได้อีกส่วนก็เช่นเสา เสาเอียง
เกินไม่อยู่ตัวไม่สามารรองรับน้ำหนักตัวอาคารได้ หรือเสาเอนเกินไปจนเกินไป

การแก้ไข

เพื่อช่วยแก้ไขหรือลดปัญหาเรื่องการจัดการที่ผิดพลาดในงานเขียน งานปั้นสลัก หรืองาน
ศิลปะอื่น ๆ ใจัดตาม ควรยึดถือหลักการปฏิบัติดังนี้

1. การออกแบบก่อนรวมทั้งระบบ

เนื่องจากการออกแบบเป็นหัวใจของงานศิลปะทุกประเภท หากออกแบบผิดพลาดแล้วนำ
ไปสร้างงานจริงโดยมิได้มีการตรวจสอบ แก้ไขให้ถูกต้องแล้ว จะแก้ไขได้ยาก ฉะนั้น จึงควรตรวจสอบ
ออกแบบโดยละเอียดก่อนนำไปขยายสร้างงานจริง

ลักษณะการออกแบบแก้ไข
สร้างงานจริง ในงานทั่ว ๆ
ไป

ศูนย์วิทยพัชราภรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

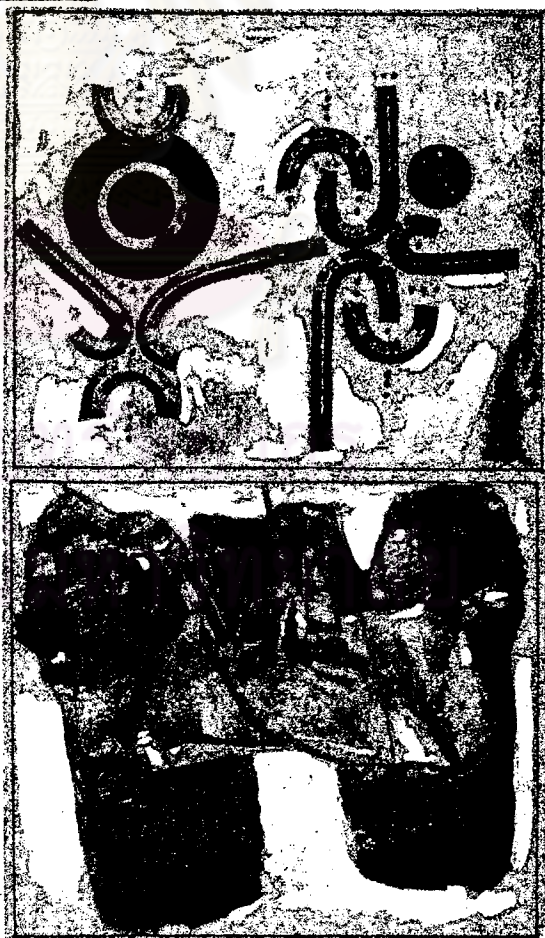
2. จัดทำหุ่นจำลอง

การจัดทำหุ่นจำลองมีความจำเป็นอย่างยิ่งในงานปั้นสลัก งานสถาปัตยกรรม งานตกแต่งภายใน เพราะจะโค้วหาหุ่นจำลองที่สร้างขึ้นนั้น มีรูปร่างที่แท้จริงเป็นอย่างไร มีสัดส่วนถูกต้องหรือไม่ ควรใช้จัดวางในบริเวณใดหรือสถานที่ใด จึงจะเหมาะสมกับสภาพประโยชน์ใช้สอยของงานแต่ละชนิดนั้น เราจึงมักพบหุ่นจำลองของงานประเภทข้างคั่นอยู่เสมอ การทำหุ่นจำลองสำหรับภาพเขียนแต่ก่อนแทบจะไม่มีเลยเพราะส่วนใหญ่เป็นการเขียนบนวัสดุผิวเรียบเป็นส่วนใหญ่ จึงใช้แต่การจัดภาพหรือออกแบบบนแผ่นกระดาษแทบทั้งสิ้น แต่ปัจจุบัน ภาพเขียนเริ่มจะมีการจัดทำหุ่นจำลองก่อนสร้างงานจริงบ้างแล้ว เพราะภาพเขียนในปัจจุบันมีการสร้างสรรค์ในการเพิ่มความหนาในภาพเขียนด้วยวัสดุต่าง ๆ โดยการปิดทับ, ปะต่อ, คัด ไปบนพื้นผิวภาพ ซึ่งบางครั้งก็คล้ายกับเป็นทั้งภาพเขียนและปั้นสลักรวมอยู่ในงานชิ้นเดียว

ภาพหุ่นจำลอง
งานปั้น-สลัก

ทุนจำลองงานสถาปัตยกรรม

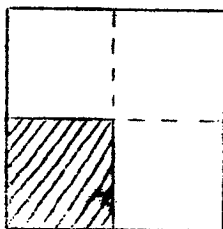

ทุนจำลองงานจิตรกรรมที่มี
ลักษณะผสมงานประติมากรรม

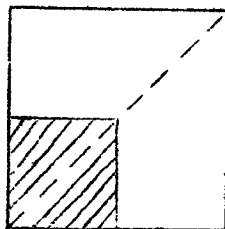
แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 ตอนที่ 2

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้ร่ำเรียนจากการเรียนศนยนี้ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ทั้ข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

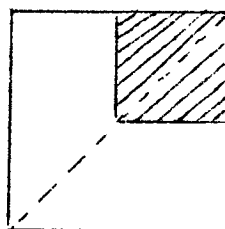
1. เราสามารถสร้างภาพจิตในงานการจัดภาพได้โดย
 - ก. คัดแปลงงานออกแบบที่ ๆ ตามความชอบของตนเอง
 - ข. คุมแบบอย่างที่ดีและฝึกฝนจัดทำด้วยตนเองบ่อย ๆ
 - ค. ลอกเลียนแบบการจัดภาพที่ดีโดยไม่ต้องคิดแปลง
 - ง. ทดลองฝึกฝนด้วยตนเองให้มาก ๆ โดยคิดแบบเอง
2. งานที่ช่างใช้เทคนิคการจัดภาพเขาช่วยน้อยที่สุดคือ
 - ก. งานแกะเครื่องยศ
 - ข. งานตัดผม
 - ค. งานตกแต่งภายใน
 - ง. งานออกแบบเครื่องแต่งกาย
3. งานที่จำเป็นต้องใช้การทำหุ่นจำลองก่อนคือ
 - ก. พาณิชยศิลป์
 - ข. วิจารณ์ศิลป์
 - ค. มณฑนศิลป์
 - ง. แล้วแต่ความจำเป็นของผลงานแต่ละประเภท
4. ลักษณะแบบขยายภาพที่นิยมใช้ทั่ว ๆ ไปคือแบบขยายในข้อ

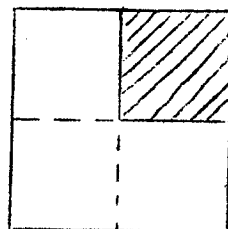
ก

ข

ค

ง

5. งานที่มีความจำเป็นต่องไขการขยายภาพมากที่สุดคือ
- ก. งานป้ัน
 - ข. งานสลัก
 - ค. งานเขียน
 - ง. งานทำหุ่นจำลอง
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียง

หน่วยที่ 4

ศูนย์ที่ 3

-
1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
 2. รูปภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
 3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
 4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
 5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

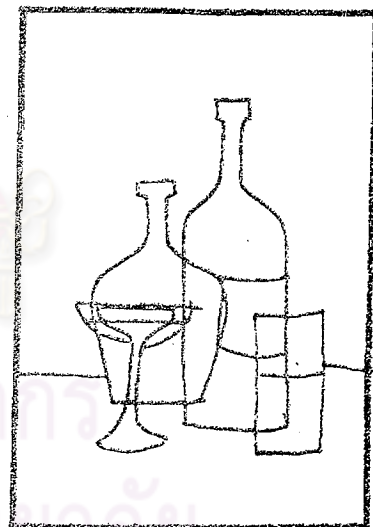
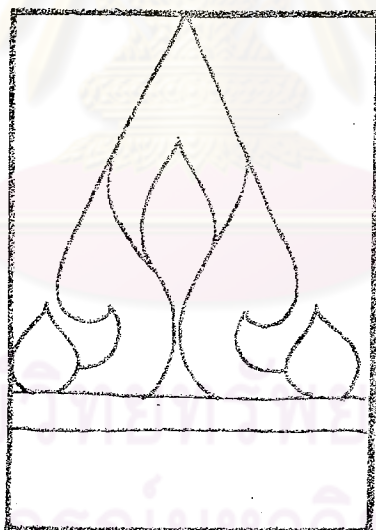
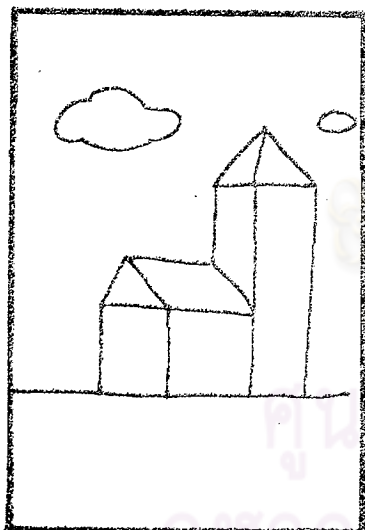
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชนิดของการจัดภาพ

การจัดภาพมีแบบการจัดหลายแบบหลายลักษณะแตกต่างกัน การสังเกตดูว่าภาพนั้น ๆ มีลักษณะการจัดเป็นแบบใดก็อาศัยดูจากเค้าโครงร่างของรูปภาพนั้น ชนิดของการจัดภาพนั้นเท่าที่พบเห็นโดยทั่วไป และเป็นที่ยอมรับกันนั้น มีอยู่หลายชนิดคือ

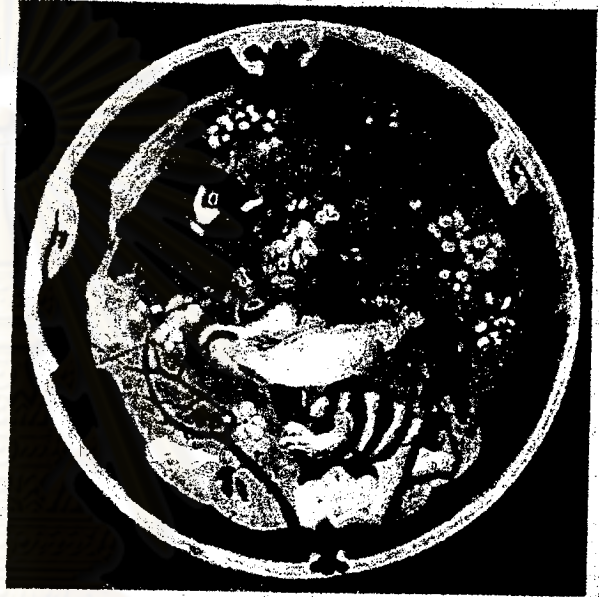
1. การจัดแบบรูปสามเหลี่ยม (Triangular)

การจัดแบบนี้อาศัยดูจาก เส้นรอบรูปที่เขียนโดยส่วนรวม จะมีรูปทรงประมาณรูปสามเหลี่ยม

2. การจัดแบบลักษณะวงกลม (Circular)

การจัดแบบลักษณะวงกลม หรือ เป็นวงรีบ้างก็ยังมีว่าเป็นลักษณะของวงกลมเช่นกัน ลักษณะการจัดแบบนี้ให้ลักษณะในทางอ่อนหวาน อ่อนโยน คือเป็นชาวจีนและญี่ปุ่นนิยมการจัดแบบนี้มา

3. การจัดโดยมีสิ่งนำสายตา

เป็นการจัดโดยมีสิ่งนำสายตาไปยังจุดเด่นในภาพ ลักษณะการจัดภาพแบบนี้ใช้มากในภาพชีวิตน์

4. การจัดแบบกระจายเป็นรัศมี (Radiation)

การจัดแบบนี้นิยมใช้ในการจัดภาพชนิดเป็นดวงคล้ายต่าง ๆ ภาพดอกไม้ ภาพวิวทัศน์ เป็นต้น สามารถจัดได้ทั้งแบบกระจายเป็นวงกลม และ ครึ่งวงกลม

5. การจัดแบบระดัปรายเรียบ (Transition)

เป็นแบบที่มีลักษณะการจัดโดยใช้เส้นนอนราบขนานกับพื้น หรือเฉียงเล็กน้อยในการจัดภาพเป็นส่วนใหญ่ เรามักจะพบมากในภาพทิวทัศน์ทะเล หรือภาพทิวทัศน์บึง เป็นการจัดที่ค่อนข้างมีความสงบสบาย แต่ก็สามารถดัดแปลงให้ดูเป็นภาพที่มีการเคลื่อนไหวได้โดยใช้เส้นโค้ง เข้าวavy ในการจัดภาพให้ดำเนินไปในแนวราบจึงดูเป็นงานที่แปลกออกไปอีกลักษณะหนึ่ง

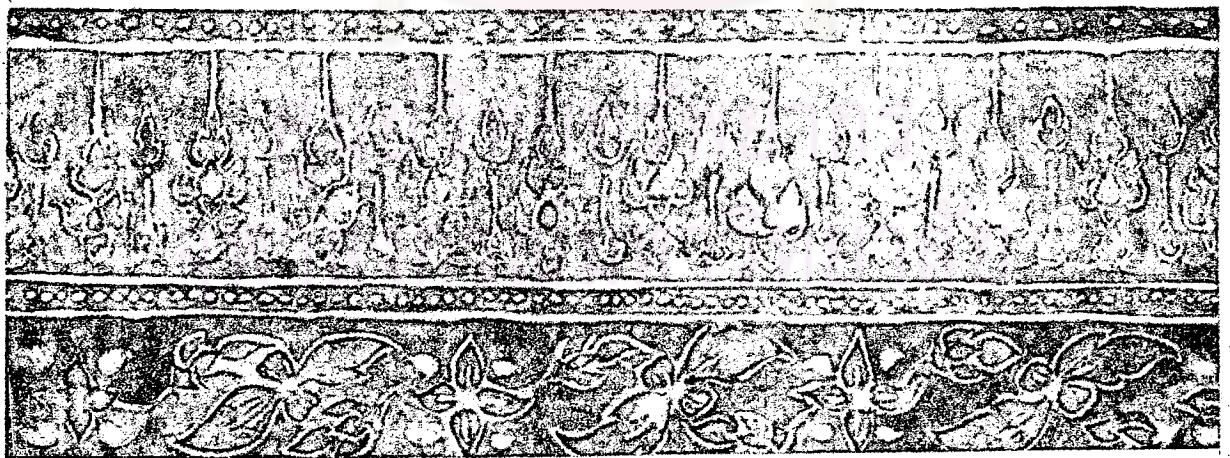
6. การจัดแบบตั้งตรงหรือตั้งฉาก (Opposition or Dominance)

เป็นการจัดที่มีลักษณะของภาพนั้นเด่นชัดแรง มั่นคง เพราะใช้เส้นตั้งฉากช่วยจัดภาพ
มาก มักจะใช้กับภาพวิวทัศนที่เป็นตึกرامบ้านของใหญ่ ๆ ต้นไม้ใหญ่ ๆ หรืออนุสาวรีย์ เป็นต้น

7. การจัดแบบซ้ำกัน (Repetition)

เรามักจะพบลักษณะการจัดแบบนี้มากมายในงานตกแต่ง, ภาพเขียนลวดลายต่าง ๆ ตลอดจนภาพผนังตามโบสถ์ วิหารของไทยเรา ลวดลายแบบนี้จะมีทั้งที่ขนาดของลวดลายเหมือนกันและไม่เหมือนกัน แต่ลวดลายคล้ายกัน การจัดแบบนี้พบมากในงานศิลปะของทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าทางตะวันตกหรือยุโรป

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 คนยี่ 3

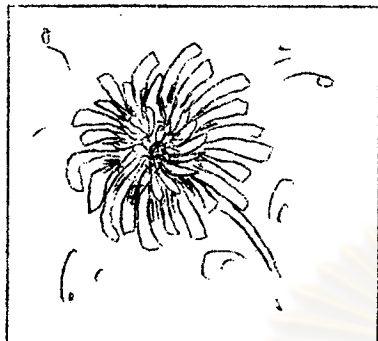
คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้เรียนจากการเรียนครั้งนี้ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัด โดยเขียนเครื่องหมาย X ทับข้อที่ท่านเห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เส้นนำสายตาที่ใช้ในการจัดภาพนั้นมักใช้ในภาพเกี่ยวกับ
 - ก. ลวดลายซ้ำ ๆ กัน
 - ข. ลวดลายในวงกลม
 - ค. ภาพทิวทัศน์ ตึก ถนน ลำคลอง
 - ง. ภาพทิวทัศน์เกี่ยวกับทะเลกว้าง
2. ภาพที่นิยมจัดภาพแบบกระจายเบ้นรัศมีมักเป็นภาพเกี่ยวกับ
 - ก. ลวดลายในวงกลมหรือดอกไม้
 - ข. ภาพทิวทัศน์
 - ค. ภาพสิ่งก่อสร้าง
 - ง. ภาพลวดลายซ้ำ ๆ กัน
3. การจัดภาพแบบตั้งฉากมักนิยมใช้เขียนภาพเกี่ยวกับ
 - ก. ภาพต้นไม้พุ่มขนาดกลาง ๆ หลาย ๆ พุ่ม
 - ข. ภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้างใหญ่โต
 - ค. ภาพทิวทัศน์ทะเลกว้าง
 - ง. ภาพลวดลายซ้ำ ๆ กัน
4. ภาพข้างล่างนี้เป็นการจัดภาพแบบ

- ก. แบบเส้นตั้ง
- ข. แบบรูปร่างกลม
- ค. แบบสามเหลี่ยม
- ง. แบบเส้นนำสายตา

5. ภาพข้างล่างนี้เป็นการจัดภาพแบบ

- ก. แบบวงกลม
- ข. แบบซ้ำ ๆ กัน
- ค. แบบเส้นนำสายตา
- ง. แบบกระจายเป็นรัศมี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียน

หน่วยที่ 4

ศูนย์ที่ 4

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. รูปภาพประกอบเนื้อหาแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้
4. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อยวางไว้ที่เดิม
5. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง
ที่เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

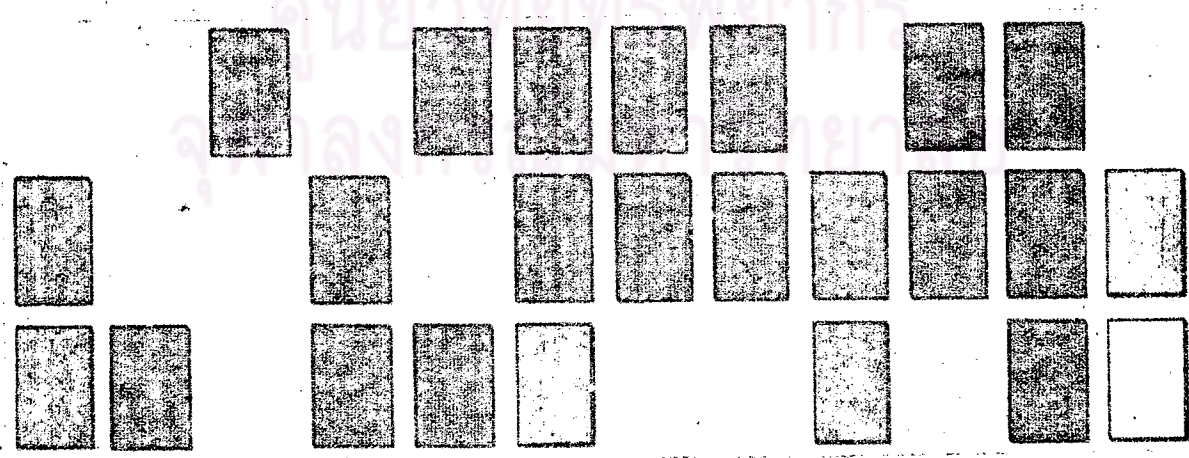
สีกิมสีหรือการกำหนดสี (Color Scheme)

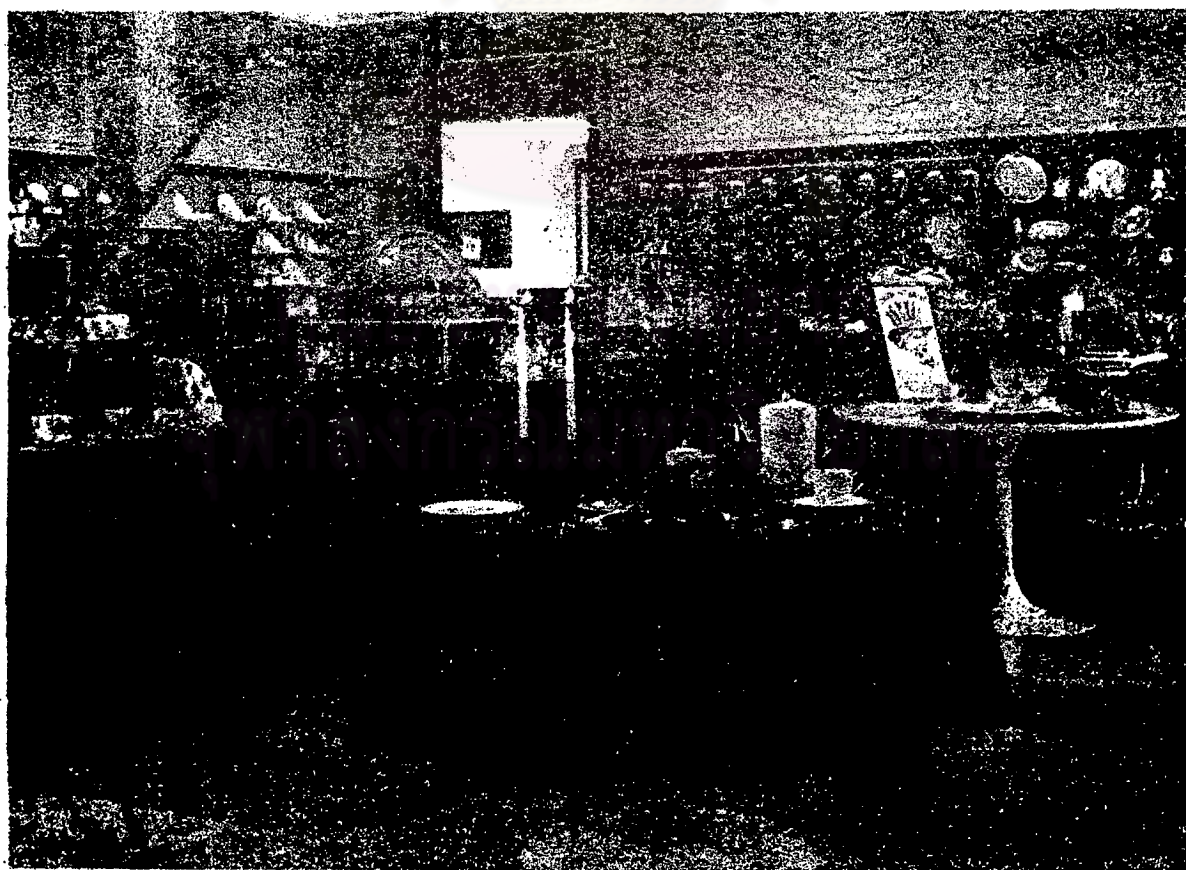
หมายถึง การกำหนดโครงการระบายสีให้เป็นหมวดหมู่ในการใช้ระบายสีตามแบบที่ร่างไว้แล้ว เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพประโยชน์การใช้สอย

การกำหนดสีหรือสีกิมสีมักจะใช้ในงานตกแต่งเป็นส่วนมาก เช่น การตกแต่งภายในอาคารบ้านเรือน หรือการตกแต่งภายนอกอาคารบ้านเรือน ซึ่งเราจะพบว่า การตกแต่งด้วยสีในสถานที่ต่าง ๆ จะแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมของสถานที่ เช่น การทาสีโรงพยาบาลกับการทาสีในบ้านต่าง ๆ ก็แตกต่างกันออกไปตามประโยชน์การใช้สอย เพราะอิทธิพลของสีต่าง ๆ ที่ปรากฏต่อสายตานั้นให้ความรู้สึกต่อจิตใจและความเบื่อบอกของมนุษย์ เราจะไม่พบว่ามีผู้ใดทาสีห้องนอนของเราด้วยสีแดงสด หรือสีดำ แต่เราจะพบสีที่สีนั้นจางลงจนเป็นสีชมพูอ่อนหรือสีเทาอ่อนจึงจะไร้อาหองนอนของเรา เพราะคุณมีความสบายตา สบายใจมากกว่าจะไร้สีสด ๆ โดยไม่ผสมเสียก่อน

ความหมายของสีที่เราพบกันอยู่ทุกวันนี้มีอยู่มากมายรอบ ๆ ตัวเรา เช่น คำเตือนต่าง ๆ มักจะไร้สีแดง ขอบถนนสีแดง-ขาว หมายถึงบริเวณห้ามจอดรถ และสัญญาณไฟในการจราจร เป็นต้น

การกำหนดสีในงานตกแต่งทั้งภายในและภายนอกอาคารนั้นต้องคำนึงถึงความกลมกลืนโดยส่วนรวมด้วย วาสีที่ใช้นั้นสามารถใช้รวมกันได้อย่างมีความงาม ความนาคูเพียงไรอีกด้วย

แสงและเงา (Light & Shade)

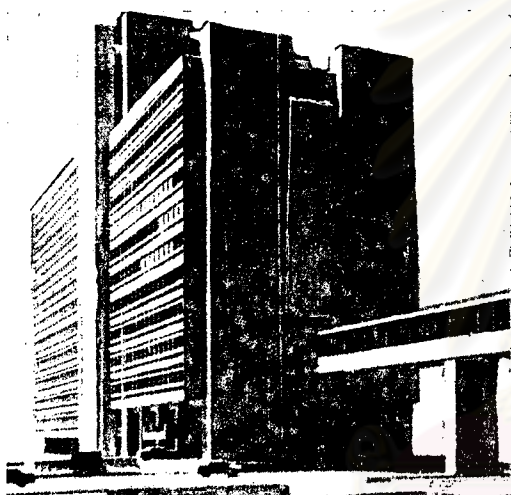
แสงและเงาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการเห็น โดยทั่วไปเราจะพบแสงที่ปรากฏอยู่ 2 ลักษณะคือ

1. แสงธรรมชาติ (Natural Light or Additive Light)

เป็นแสงที่มีแหล่งกำเนิดจากดวงอาทิตย์

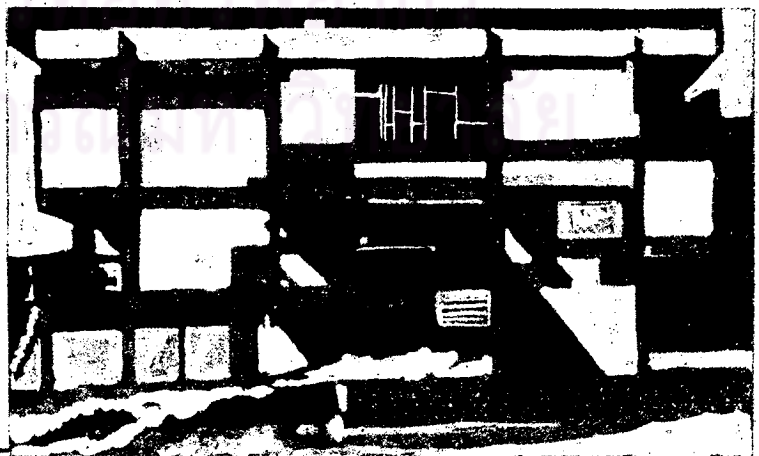
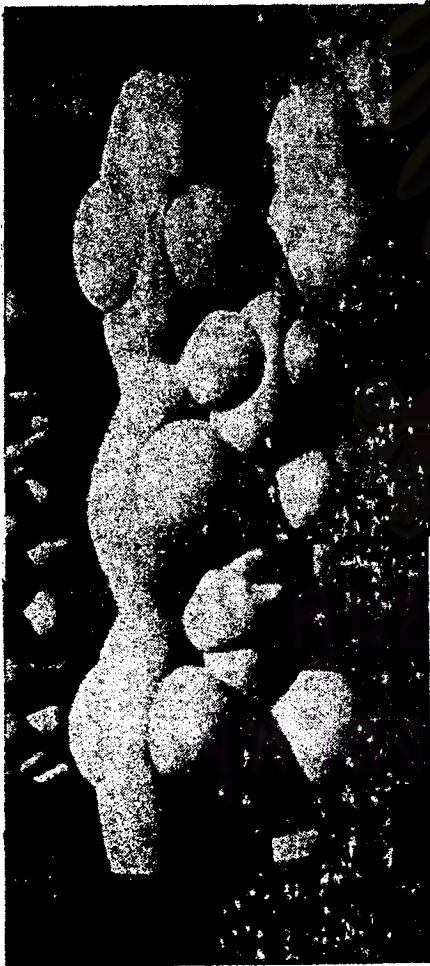
2. แสงสะท้อนตกทอด (Reflected Light or Subtractive Light)

เป็นแสงที่ศิลปินสร้างขึ้นบนรูปทรงในงานจิตรกรรม เรียกว่าแสงสะท้อนตกทอดอันเกิดจากคุณสมบัติของสี

แสงและเงาเป็นส่วนประกอบสำคัญรองลงมาจากเส้น การประกอบและความสัมพันธ์ของเส้นทำให้เกิดเป็นรูปร่าง รูปทรงต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดแสง เงา เพื่อเป็นส่วนประกอบอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้อุบายเกิดอารมณ์ร่วมกับศิลปินว่า มีแสงเข้าในทิศทางใด ภาพเขียนที่ปราศจากแสงเงาจะมีลักษณะแบน

ลักษณะแสงที่เหมาะสมกับการเขียนภาพ คือ แสงที่ส่งถูกวัตถุในมุมเฉียงประมาณ 45° จะเป็นเวลาในตอนเช้าหรือบ่ายก็ได้ เพราะเป็นลักษณะแสงที่มีมุมเฉียงที่ใหแสงเงาก่าล้งสวย เราจะพบว่าภาพเขียนที่งานออกแบบสถาปัตยกรรมมักจะใช้แสงที่มีมุมเฉียงประมาณ 45° เข้าประกอบในงานแทบทุกชิ้น นี้จำเป็นต้องแสดงแสงเงาในภาพ และความสว่างทามปกติของแสงในมุมเฉียงประมาณ 45° นี้สามารถให้แสงสว่างในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียงอีกด้วย

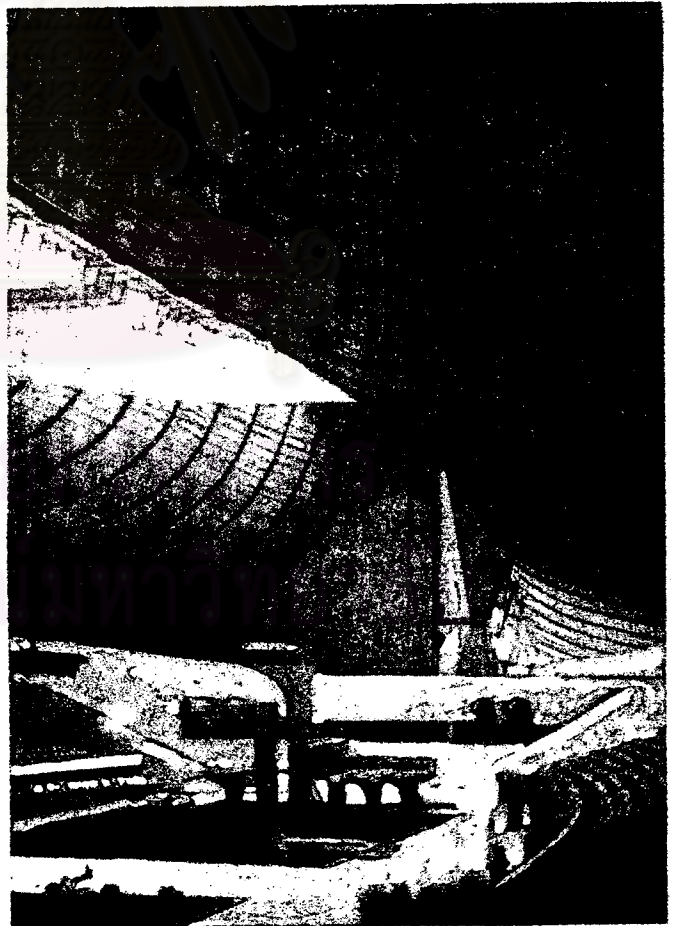
มวลและปริมาตร (Mass & Volume)

หมายถึงผลรวมจากการนำเอาเส้นต่าง ๆ มาประกอบรวมกันเป็นสามมิติแล้วให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง แน่นหนา มวลและปริมาตรมีลักษณะดังนี้

มวล (Mass) ให้เรียกเมื่อสิ่งต่าง ๆ จากด้านนอก เช่น เรามองตัวอาคารต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นอาคารหลังเดียว หรือเป็นหมู่ก็เรียกว่ามวลได้ทั้งสิ้น

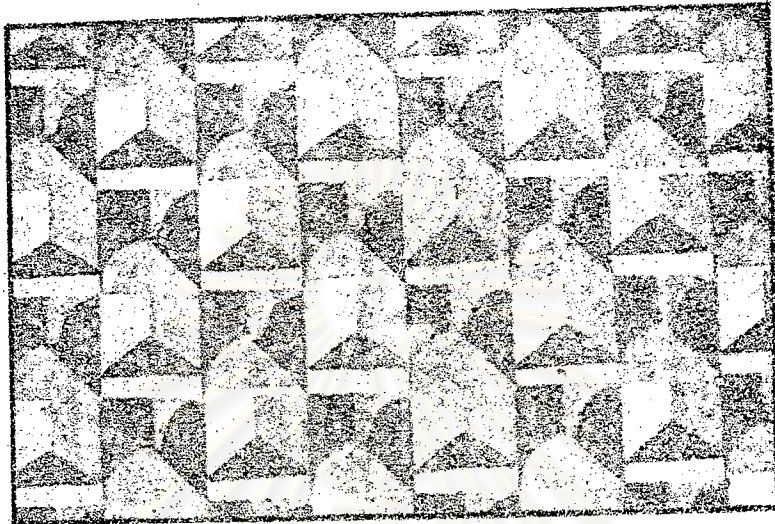
ปริมาตร (Volume) มีความหมายคล้ายคลึงกันกับมวลแต่มักเรียกให้แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีบางคนที่เรียก เมื่อไรก็ตามภายในอาคาร เช่น เข้าไปในอาคารนั้นจะรู้สึกว่าใหญ่โตกว้างขวาง หรือคับแคบอึดอัดขึ้นอยู่กับความรู้สึกของเราที่มีต่อภายในอาคารนั้นก็เพราะ Volume นั้นไม่สัมพันธ์กับตัวอาคาร เป็นต้น

แต่ทั้งมวลและปริมาตรก็ใช้สลับหรือแทนกันได้เพราะมีความหมาย แสดงถึงความรู้สึกของรูปทรงในบริเวณว่าง (Space) เหมือนกัน

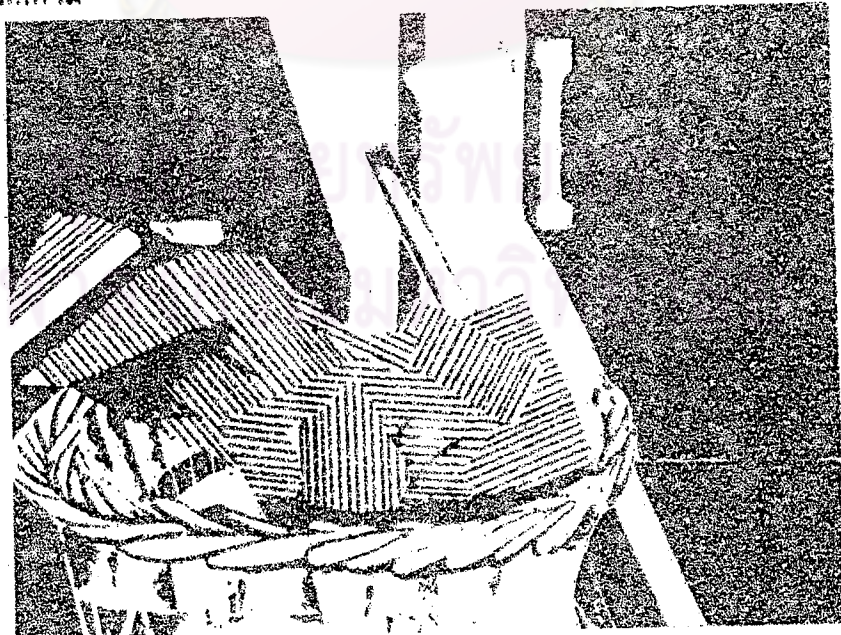
รูปทรงปิด (Closed Form)

หมายถึงรูปทรงที่ปิดหมดทุกด้าน แสดงทุกส่วนชัดเจนไม่ปล่อยให้ผู้ชมได้ใช้ความคิดคำนึงในการถ่ายภาพนี้ เพราะเห็นชัดแจ่มทุกทิศทางอยู่แล้ว

รูปทรงเปิด (Open Form)

หมายถึงรูปทรงที่ทั้งบางสิ่งหรือบางส่วนไว้ให้ผู้ชมเข้าใจในส่วนที่ขาดหายไป แม้จะดูไม่สมบูรณ์ แต่ก็คิดว่าหากถ่ายภาพนั้นเป็นภาพที่สมบูรณ์ได้เพราะผู้ชมเข้าใจว่า ส่วนที่ขาดไปนั้นคืออะไร และจะไม่เห็นในภาพก็ตาม

แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 ศูนย์ที่ 4

คำสั่ง จงใช้ความรู้ที่ท่านได้รับจากการเรียนศูนย์ตอบแบบฝึกหัดในกระดาษคำตอบแบบฝึกหัดโดยเขียนเครื่องหมาย X ใต้ข้อที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ความสำคัญของสกีมีสี่หรือการกำหนดสี่คือ
 - ก. เพื่อให้ได้สี่คองดงามมากเป็นชุด
 - ข. เพื่อให้กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม
 - ค. เพื่อให้เหมาะกับสภาพการใช้สอย
 - ง. ถูกทั้ง ข และ ค
2. ลักษณะของสี่ ที่ใช้ทำร้านอาหารและโรงพยาบาลควรมีลักษณะดังนี้
 - ก. ใช้สี่สีไล่เหมือนกัน
 - ข. โรงพยาบาลสีอ่อน ๆ ร้านอาหารสี่สีไล่
 - ค. ร้านอาหารสีอ่อน โรงพยาบาลสี่สีไล่
 - ง. ไม่มีข้อถูก
3. มุมเอียงของแสงสว่างที่เหมาะสมในการเขียนภาพควรมีมุมประมาณ
 - ก. 35°
 - ข. 45°
 - ค. 55°
 - ง. 65°
4. ทองนอนควรทาสี
 - ก. อ่อน ๆ นุ่มนวล
 - ข. เขมสคไล่
 - ค. เขมทึบ
 - ง. ขาวสะอาด

5. ขอบถนนที่ทาสีแดงขาวสลับกันนั้นหมายถึง
- ก. เป็นที่สำหรับจอดรถ
 - ข. เป็นที่ห้ามจอดรถทุกชนิด
 - ค. เป็นที่จอดรถใต้ถั่วคราว
 - ง. เป็นที่สำหรับจอดรถโดยสาร
-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการ เรียน

หน่วยที่ 4

ศูนย์ที่ 5

1. อ่านเนื้อหาโดยละเอียด
2. ภาพประกอบแต่ละตอนให้เข้าใจ
3. เก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อย วางไว้ที่เดิม
4. ย้ายไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปโดยถือเอากระดาษทำแบบฝึกหัดไปด้วยทุกครั้ง que เปลี่ยนศูนย์ อ่านคำแนะนำ ณ ศูนย์นั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยที่ 4
ศูนย์ที่ 5

การจัดภาพกับงานพาณิชย์ศิลป์

ปัจจุบันนี้ เราจะพบว่ามีการแข่งขันกันมากมายในค่านางานพาณิชย์ศิลป์ที่มุ่งโฆษณาสรรคุณ
สินค้าของแต่ละบริษัทออกมาประชันกัน เพื่อมุ่งในการจำหน่ายสินค้าของบริษัทให้ไต่ไกลกว่าบริษัทอื่น
ซึ่งวิธีการที่ไต่แข่งขันกันนั้น ฆณานันมีหลายลักษณะ เช่น พิมพ์ภาพโปสเตอร์, แจกซองแถม, ลงหนังสือพิมพ์,
จัดตู้โชว์, จัดรายการทางวิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ เหล่านี้ ผู้ออกแบบนั้นมีความจำเป็นต้องอาศัยหลักการ
จัดภาพทั้งสิ้น

The collage contains four distinct advertisements:

- Top Left:** An advertisement for a watch. It features a close-up of a watch face and strap. Text includes "แบบใหม่ มาแล้ว!", "ถอยถอย", and "บริษัท หิรัญธา จำกัด".
- Top Right:** An advertisement for a product. It shows a silhouette of a person sitting on a globe. Text includes "แบบ ใหม่ที่สวย และสบาย ใฝ่ฝัน" and "ลีโต้เน็คคัล".
- Bottom Left:** An advertisement for wine. It shows two wine glasses filled with red wine. Text includes "องคการแก้ว".
- Bottom Right:** An advertisement for medicine. It shows a medicine bottle on a tray. Text includes "มิวอิศ" and "วิเศษ-ประม".

นอกจากนี้ในชีวิตประจำวันของเราก็มีสิ่งแวดล้อมนานาประการที่อาศัยหลักการจักภาพ
 เข้าช่วยเพื่อให้ง่าย น่าใช้ และทุกชนิด เช่น การจัดดอกไม้, การจัดโต๊ะอาหาร การจัดเครื่องมือ
 เครื่องใช้ การจัดโต๊ะ ตู้ ต่าง ๆ ภายในบ้านเหล่านี้ ได้อาศัยหลักการจักภาพเข้าช่วยทั้งนั้น บาง
 คนที่ทำงานเหล่านี้ไปโดยไม่ทราบว่าสิ่งที่เขาทำ สิ่งที่เขাজัดนั้นคุ้นๆ น่าใช้ โดยไม่ได้เรียนหลัก
 การจักภาพมาเลยนั้นก็ไม่เป็นที่น่าสงสัยอะไร เพราะศิลปะนั้นมีอยู่ในมนุษย์ทุกรูปทุกนาม เพราะศิลปะ
 เป็นธรรมชาติในตัวของมนุษย์อยู่แล้ว เพียงแตกต่างกันที่ว่าใครจะมีมากน้อยต่างกันเท่านั้น

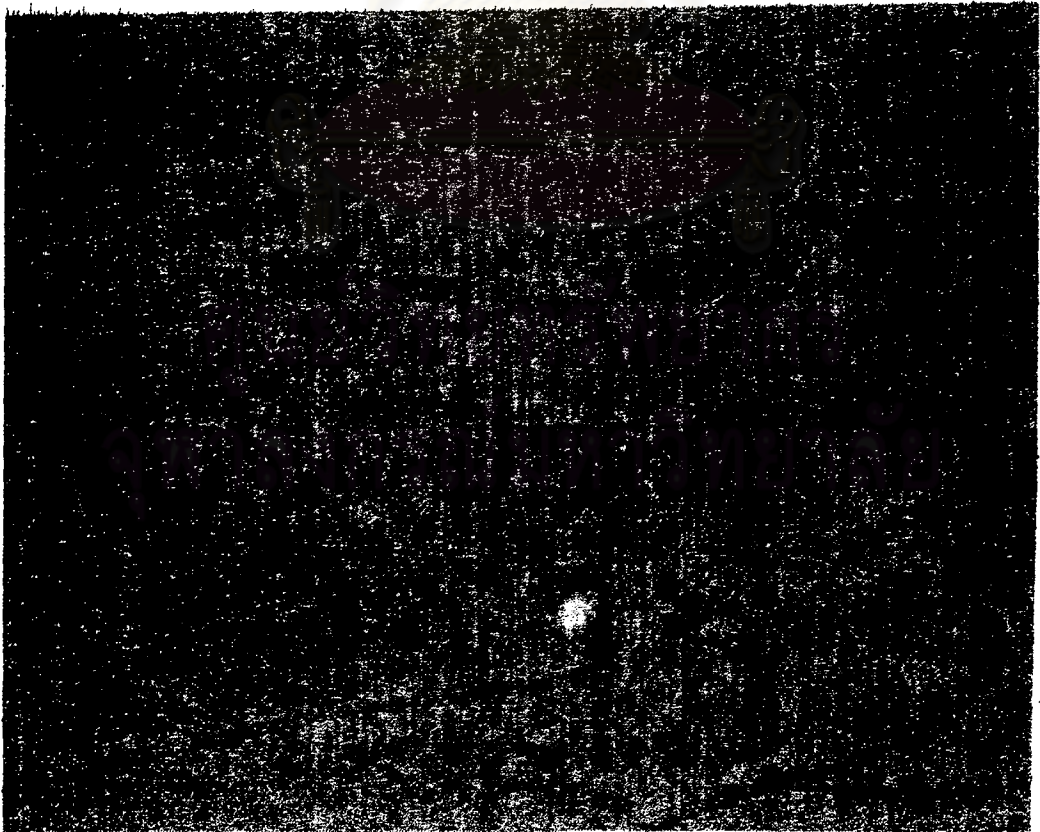
2. การจัดการในงานนาฏกรรมหรือดนตรีฟอรัม

การจัดการในงานนาฏกรรมหรือดนตรีฟอรัมนั้นแตกต่างกับงานด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมมาก เพราะงานจิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรมมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ของการจัดการอย่างเห็นได้ชัด และปฏิบัติงานตามหลักการจัดการได้เป็นอย่างดี

แต่การจัดการในงานด้านดนตรีนั้น ต้องนำไปจัดในสถานที่อันเปล่งซึ่งมองเห็นไม่ได้ แต่จะแสดงในรูปแบบความไพเราะ มีจังหวะ มีเสียงสูงต่ำ และถ้าเราจะมองเห็นได้บ้างในการจัดการนั้นก็คือแบบการจัดการวงดนตรีชนิดต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามประโยชน์ของการบรรเลงซึ่งต้องให้ตามขนาดของวงแล้วแต่โอกาสที่จะใช้บรรเลง

ส่วนด้านการฟอรัมก็เป็นการจัดหาร่างต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกันทั้งทางด้านของดนตรี เขาก็มีจังหวะ

แต่งานด้านจิตรกรรม, ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมก็สามารถนำมาใช้ร่วมกับงานดนตรี นาฏกรรมได้ ในด้านการจัดการให้สัมพันธ์กับเรื่อง ชูแสดง ตลอดจนการจัดแสงสีบนเวทีแต่ละอย่าง

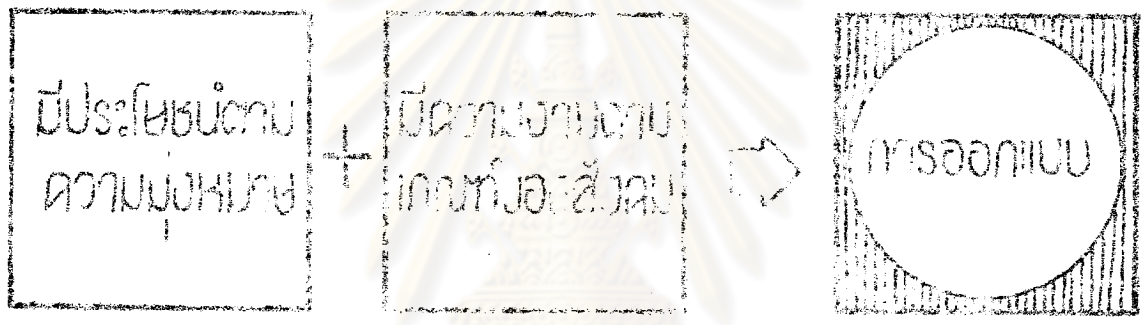

ลักษณะการ ออกแบบ หรือ การจัดการพื้นที่

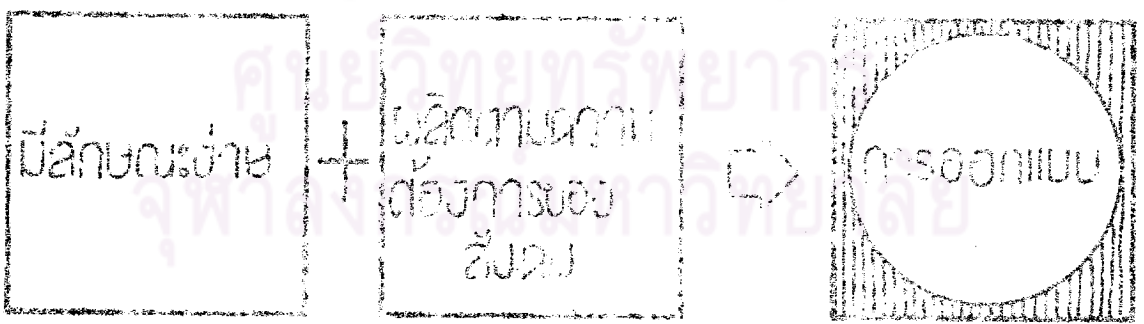
โดยเหตุนั้นความสำคัญของพื้นที่บริเวณที่จัดตั้งอาคารหรือสถานประกอบการนั้น เมื่อเราพิจารณาที่ละเอียดและละเอียดกว่า 2 เมตรเท่า หรือใหญ่กว่านั้น หรือใหญ่กว่า 5 เมตรนั้นคือคุณค่าทาง ความงาม และคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย

ฉะนั้น การออกแบบหรือการจัดวางพื้นที่จึงต้องคำนึงถึงคุณค่าของโฉมทัศน์หนึ่งซึ่งกล่าวมานี้ วิธีการที่จะกระทำเป็นข้อๆในการ ออกแบบนี้ คือ มีดังนี้

1. ออกแบบในลักษณะที่ หลีกเลี่ยงถึงความยุ่งเหยิงตามประโยชน์ใช้สอยและมีความ กอนกลืนของสวนประกอบกับ ลักษณะของอาคารและความงามของสังคม

2. ควรเน้นการออกแบบที่เข้ากันได้กับ (blend in with) สิ่งแวดล้อมโดยคำนึงตาม ความต้องการของสังคม และเน้นความประณีต ละเอียดของงาน

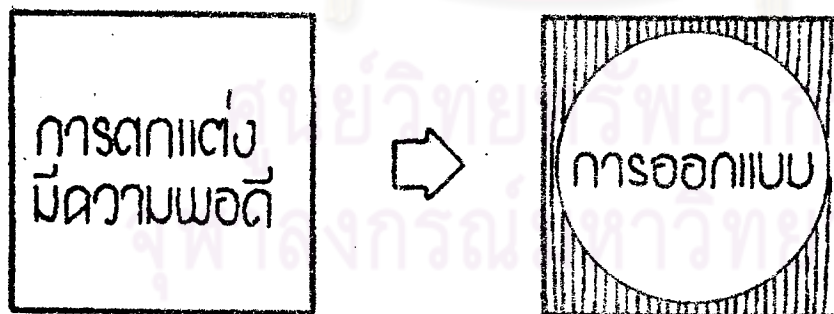
3. ควรจะมีสัดส่วนที่ มีความกลมกลืนโดยส่วนรวม (Good Proportion) เช่น
รูป แบบลักษณะนี้ เช่น สี ฯลฯ มีความประสานกลมกลืนกันที่ตลอดทั้งภาพ

4. ควรจะมีความเหมาะสมของวัสดุ และวิธีการ มีคุณภาพ และวิธีการใช้สะดวก

5. ควรมีลักษณะของการตกแต่งพอดี ไม่ทรุดราฟุ่มเฟือยเกินกว่าความจำเป็นหรือไม่ตกแต่งเสียเลย ทำให้คุณค่าของงานนั้นน้อยลงไม่

6. ควรจะมีโครงสร้างที่เหมาะสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมและความต้องการของสังคม

7. ประหยัดเวลา และประหยัดค่าใช้จ่าย

ลักษณะการออกแบบดังกล่าวนี้เป็นข้อเด่นใจของละลงมือปฏิบัติงาน ออกแบบ หรือการจัดภาพจริง ๆ คงคำนึงถึงความสัมพันธ์กับธรรมชาติไว้มาก ทั้งนี้เพราะว่า แรงกลใจที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบก็คือแรงกลใจจากธรรมชาติ ซึ่งตามทัศนศิลป์แล้ว ธรรมชาติคือแหล่งสรรพวิชาอันยิ่งใหญ่ ซึ่งสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ใหม่มนุษย์ได้มีความรื่นรมย์ในชีวิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
หน่วยที่ 4

๘
ศนยท 1

1. ค
2. ก
3. ข
4. ค
5. ง

๘
ศนยท 2

1. ข
2. ก
3. ง
4. ค
5. ค

๘
ศนยท 3

1. ค
2. ก
3. ข
4. ค
5. ง

๘
ศนยท 4

1. ง
2. ข
3. ข
4. ก
5. ข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

ผู้เขียน

นายชาญชัย อินทรสุนานนท์

วุฒิ

ประโยคครูมัธยมการช่าง (จิตรกรรม)
โรงเรียนเพาะช่าง ปีการศึกษา 2508

การศึกษามัธยมศึกษา (ศิลปศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2516

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalinet

3 0021 00105175 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย